

ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
อำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์
ตุลาคม 2555

ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
อำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์

ตุลาคม 2555

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
อำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์
ตุลาคม 2555

จารุณี จันทร์เจริญ. (2555). *ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น อำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี*. ปรินิพนธ์ วท.ม. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม: อ.ดร.สุภาพร ธาระชาพันธ์.

จุดมุ่งหมายที่สำคัญของการวิจัย คือ 1) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนที่มีลักษณะทางชีวสังคมต่างกัน 2) เพื่อศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางจิต และลักษณะทางสังคม ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 3) เพื่อศึกษาอำนาจในการทำนายพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนด้วยลักษณะทางจิต และลักษณะทางสังคม ทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น อำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี จำนวน 375 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษานี้มีทั้งหมดจำนวน 8 ฉบับ เป็นแบบมาตราประเมินรวมค่า (Summated Rating Scales) มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของแบบวัดแต่ละชุดมีค่าระหว่าง .81 ถึง .91 การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติพื้นฐาน การวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยโดยใช้คะแนนที (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทาง (Two Way Analysis of Variance) การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบมาตรฐาน (Standard Multiple Regression Analysis)

ผลการศึกษาพบว่า

1. นักเรียนที่มีลักษณะทางชีวสังคม ได้แก่ เพศ และระดับผลการเรียน แตกต่างกันมีพฤติกรรมจิตสาธารณะแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ไม่พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะกับการได้รับแบบอย่างจากสื่อมวลชนที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียน ทั้งในกลุ่มรวมและในกลุ่มย่อย

3. พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความสามารถของตนกับการได้รับการถ่ายทอดทางสังคมด้านศาสนาจากบิดามารดาที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียน ด้านความตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นต่อส่วนรวม ในกลุ่มเพศหญิง

4. ในกลุ่มรวม ตัวแปรลักษณะทางจิตและลักษณะทางสังคมร่วมกันทำนายพฤติกรรมจิตสาธารณะได้ร้อยละ 62 ตัวแปรสำคัญที่ทำนายพฤติกรรมจิตสาธารณะ คือ การรับรู้ความสามารถของตนต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ เจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ ความเชื่อตามหลักสังคหวัตถุ4

PSYCHO-SOCIAL FACTORS RELATED TO PUBLIC MIND BEHAVIOR OF STUDENTS
IN MUANG LOPBURI DISTRICT, LOPBURI PROVINCE

AN ABSTRACT
BY
CHARUNEE CHANCHAROEN

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Science Degree in Applied Behavioral Science Research
at Srinakharinwirot University

October 2012

Charunee Chancharoen. (2012). *Psycho-Social Factors related to Public Mind Behavior of Students in Muang Lopburi District, Lopburi Province*. Master thesis, M.Sc. (Applied Behavioral Science Research). Bangkok : Graduate School. Srinakharinwirot University. Advisor Committee : Dr. Suporn Thanachanun.

This research main purposes are: 1) To compare public mind behavior between the students who have different bio-social factors 2) To study the reaction between psychological and social qualities that affect students' public mind awareness in both entire group and subgroups. 3) To study the power to predict public mind behavior with psychological quality and social quality of students in both entire group and subgroups.

The research sample is 375 junior high school students in Umper muang district of Lopburi province. The sample students are chosen by Stratified Random Sampling method. The instruments which being used in this study were consisted of 8 questionnaires that were Rating Scales, and reliability was in the range of .81 to .91. The data were analyzed by basis statistic, T-test, Two Way Analysis of Variance and Standard Multiple Regression Analysis

The results are

1. Students with different bio-social qualities: genders and school record (grad), are different in public mind behavior awareness with significant statistic result at .05
2. There is no interaction between Positive attitudes toward public mindedness and Media idol to students' public mind behavior in both entire group and subgroups.
3. There is interaction between Self-efficacy toward Public mindedness behavior and Social-Religious value embedded from parent to students' public mind behavior in female group.
4. In entire group, Psycho variable and Co-Social quality that can predict public mind behavior at 62 percent can be arrange from ascending as Self-efficacy toward Public mindedness behavior, Positive attitudes toward Public mindedness behavior, and Belief of 4 objects of sympathy.

ปริณญาณิพนธ์
เรื่อง

ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
อำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี

ของ
จารุณี จันทร์เจริญ

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)
วันที่..... เดือน ตุลาคม พ.ศ.2555

คณะกรรมการควบคุมปริญญาโท คณะกรรมการสอบปากเปล่า

.....ประธาน ประธาน
(อาจารย์ ดร.สุภาพร ธนะชานันท์) (ดร.ประสิทธิ์ บุญทรง)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร.สุภาพร ธนะชานันท์)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร.นริศรา ฟิ่งโพธิ์สม)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ด้วยความกรุณาเป็นอย่างยิ่งจาก อาจารย์ ดร.สุภาพร ฐนะชานันท์ ประธานควบคุมปริญญานิพนธ์ที่ได้สละเวลาเพื่อให้คำปรึกษา แนะนำในการทำวิจัย ตลอดจนพิจารณาแก้ไขข้อบกพร่องในการทำปริญญานิพนธ์นี้ด้วยความเมตตาต่อผู้วิจัยเป็นอย่างยิ่ง ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.นริศรา พึ่งโพธิ์สภ และ ดร.ประสิทธิ์ บุญทรง คณะกรรมการสอบปริญญานิพนธ์ ที่ได้ให้ข้อเสนอแนะที่มีประโยชน์ เพื่อให้ปริญญานิพนธ์มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านของสถาบันวิจัยพฤกษศาสตร์ที่ได้ให้การอบรมสั่งสอนผู้วิจัย จนมีความรู้ความสามารถในสาขาการวิจัยพฤกษศาสตร์และนำมาใช้ในการทำปริญญานิพนธ์ รวมทั้งบุคลากรของสถาบันฯ ทุกท่าน

ในการสร้างเครื่องมือได้รับความอนุเคราะห์จากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประทุม ศรีรักษา อาจารย์วิบูลย์ ศรีโสภณ และอาจารย์ ดร.กัญญาพันธ์ ร่วมชาติ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและแก้ไขเครื่องมือวัดให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้รับความอนุเคราะห์จากผู้บริหาร คณะครูอาจารย์ และนักเรียนในโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เป็นอย่างดี

นอกจากนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ พระราชพุทธิวรารักษ์ ผู้รับใบอนุญาตโรงเรียนวินิตศึกษา ในพระราชูปถัมภ์ฯ อาจารย์จันทร์ บัวสนธิ์ ดร.สิริรัตน์ เกษประทุม อาจารย์สุภาวรรณ ด้านสกุล อาจารย์รัชนิ จำปาทิพย์ ที่ให้การสนับสนุนทางการศึกษาและช่วยเหลือผู้วิจัยจนสำเร็จการศึกษา

ขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา สมาชิกในครอบครัวทุกคนที่ให้กำลังใจและให้ความช่วยเหลือด้วยดีตลอดมา

ท้ายสุดผู้วิจัยขอขอบคุณ เพื่อนๆ สาขาการวิจัยพฤกษศาสตร์ประยุกต์ ภาคพิเศษ รุ่นที่ 7 ที่ให้ความช่วยเหลือและเป็นกำลังใจให้แก่ผู้วิจัยตลอดการศึกษา

จารุณี จันทร์เจริญ

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
จุดมุ่งหมายของการวิจัย	3
ความสำคัญของการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย	4
การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	4
ตัวแปรที่ศึกษา	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
พฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียน	6
ความสำคัญของพฤติกรรมจิตสาธารณะ	8
แนวคิดการศึกษาพฤติกรรม	11
ลักษณะทางจิตกับพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียน	12
เจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะกับพฤติกรรมจิตสาธารณะ	12
การรับรู้ความสามารถของตนกับพฤติกรรมจิตสาธารณะ	15
ความเชื่อตามหลักสังคหวัตถุ 4 กับพฤติกรรมจิตสาธารณะ	19
ลักษณะทางสังคมกับพฤติกรรมจิตสาธารณะ	21
แนวคิดเกี่ยวกับการถ่ายทอดทางสังคม	21
ประสบการณ์เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาในโรงเรียนกับ	
พฤติกรรมจิตสาธารณะ	24
การได้รับการถ่ายทอดทางสังคมด้านศาสนาจากบิดามารดา	
กับพฤติกรรมจิตสาธารณะ	26
การได้รับแบบอย่างจากสื่อมวลชนกับพฤติกรรมจิตสาธารณะ	29
การรับรู้บรรยากาศที่ดีในการเรียนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนกับ	
พฤติกรรมจิตสาธารณะ	33
ลักษณะทางชีวสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมจิตสาธารณะ	40
เพศกับพฤติกรรมจิตสาธารณะ	40
ประเภทโรงเรียนกับพฤติกรรมจิตสาธารณะ	41
ระดับผลการเรียนกับพฤติกรรมจิตสาธารณะ	42

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
2 (ต่อ)	
ระดับเศรษฐกิจในครอบครัวกับพฤติกรรมจิตสาธารณะ.....	42
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	43
นิยามปฏิบัติการของตัวแปร.....	45
สมมติฐานการวิจัย.....	48
3 วิธีดำเนินงานวิจัย.....	49
ประชากร.....	49
กลุ่มตัวอย่าง.....	49
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	51
การหาคุณภาพของเครื่องมือ.....	58
การรวบรวมข้อมูล.....	59
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	59
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	60
ลักษณะทางชีวสังคมของกลุ่มตัวอย่าง.....	60
ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรมจิตสาธารณะของ นักเรียน เมื่อพิจารณาตามลักษณะทางจิตและลักษณะทางสังคม.....	63
ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบมาตรฐาน เพื่อทำนายพฤติกรรม จิตสาธารณะของนักเรียน และเพื่อค้นหาตัวทำนายที่สำคัญทั้งในกลุ่มรวมและ กลุ่มย่อย 8 กลุ่ม.....	80
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	93
สรุปผลการศึกษา.....	93
ข้อดีและข้อจำกัดของงานวิจัย.....	102
ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้.....	103
บรรณานุกรม.....	106

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ภาคผนวก.....	118
ภาคผนวก ก ผลการวิเคราะห์เพิ่มเติม.....	119
ภาคผนวก ข คำอธิบายจำแนกของแบบสอบถาม.....	124
ภาคผนวก ค แบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	133
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	148
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	150

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงจำนวนประชากร.....	49
2 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่าง.....	50
3 ลักษณะทางชีวสังคมของกลุ่มตัวอย่าง.....	60
4 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนที่มีลักษณะทางชีวสังคมแตกต่างกัน.....	61
5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และพิสัยคะแนนของแต่ละตัวแปร.....	62
6 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนด้านความตระหนักถึง เมื่อพิจารณาตามเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ การได้รับแบบอย่างจากสื่อมวลชน ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย.....	63
7 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนด้านความตระหนักถึง เมื่อพิจารณาตามเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ การได้รับแบบอย่างจากสื่อมวลชน ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย.....	65
8 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนด้านการเคารพสิทธิในการใช้สิ่งของส่วนรวม เมื่อพิจารณาตามเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ การได้รับแบบอย่างจากสื่อมวลชน ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย.....	67
9 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนเมื่อพิจารณาตามเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ การได้รับแบบอย่างจากสื่อมวลชน ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย.....	69
10 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนด้านความตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นต่อส่วนรวม เมื่อพิจารณาตามการรับรู้ความสามารถของตนต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ การได้รับการถ่ายทอดทางสังคมด้านศาสนาจากบิดามารดาในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย.....	71
11 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนด้านการมีส่วนร่วมในการดูแลรักษา เมื่อพิจารณาตามการรับรู้ความสามารถของตนต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ การได้รับการถ่ายทอดทางสังคมด้านศาสนาจากบิดามารดาในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย.....	74

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
12 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียน ด้านการเคารพสิทธิในการใช้สิ่งของส่วนรวม เมื่อพิจารณาตามการรับรู้ ความสามารถของตนต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ การได้รับการถ่ายทอดทาง สังคมด้านศาสนาจากบิดามารดาในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย.....	76
13 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียน เมื่อพิจารณาตามการรับรู้ความสามารถของตนต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ การได้รับการถ่ายทอดทางสังคมด้านศาสนาจากบิดามารดา ในกลุ่มรวมและ กลุ่มย่อย.....	78
14 แสดงผลการวิเคราะห์ปริมาณการทํานายและลำดับความสำคัญของตัวทํานายที่ ร่วมกันทํานายพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียน ด้านความตระหนักถึง ปัญหาที่เกิดขึ้นต่อส่วนรวม ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย.....	81
15 แสดงผลการวิเคราะห์ปริมาณการทํานายและลำดับความสำคัญของตัวทํานายที่ ร่วมกันทํานายพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียน ด้านการมีส่วนร่วมในการ ดูแลรักษา ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย.....	84
16 แสดงผลการวิเคราะห์ปริมาณการทํานายและลำดับความสำคัญของตัวทํานายที่ ร่วมกันทํานายพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียน ด้านการเคารพสิทธิในการ ใช้สิ่งของส่วนรวม ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย.....	87
17 แสดงผลการวิเคราะห์ปริมาณการทํานายและลำดับความสำคัญของตัวทํานายที่ ร่วมกันทํานายพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียน ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย....	90
18 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient).....	120
19 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนที่มีลักษณะทางจิตและ ลักษณะทางสังคมต่างกัน.....	121
20 เกณฑ์การแปลความหมายของคะแนนตัวแปรลักษณะทางจิต.....	122
21 เกณฑ์การแปลความหมายของคะแนนตัวแปรลักษณะทางสังคม.....	123
22 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียน ด้านความ ตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นต่อส่วนรวม เมื่อพิจารณาตามการรับรู้ความสามารถ ของตนและการได้รับการถ่ายทอดทางสังคมด้านศาสนาจากบิดามารดา ในกลุ่ม เพศหญิง.....	123
23 แสดงค่าอำนาจจำแนกของแบบวัดพฤติกรรมจิตสาธารณะ.....	126
24 แสดงค่าอำนาจจำแนกของแบบวัดเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ.....	126

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
25 แสดงค่าอำนาจจำแนกของแบบวัดการรับรู้ความสามารถของตน.....	127
26 แสดงค่าอำนาจจำแนกของแบบวัดความเชื่อตามหลักสังคหวัตถุ 4.....	128
27 แสดงค่าอำนาจจำแนกของแบบวัดประสบการณ์เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาใน โรงเรียน.....	129
28 แสดงค่าอำนาจจำแนกของแบบวัดการได้รับการถ่ายทอดทางสังคมด้านศาสนา จากบิดามารดา.....	130
29 แสดงค่าอำนาจจำแนกของแบบวัดการได้รับแบบอย่างจากสื่อมวลชน.....	131
30 แสดงค่าอำนาจจำแนกของแบบวัดการรับรู้บรรยากาศที่ดีในการเรียนกิจกรรม พัฒนาผู้เรียน.....	132

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 ความสัมพันธ์ของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน.....	37
2 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	44
3 ปฏิสัมพันธ์ระหว่างการเรียนรู้ความสามารถของตนต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะและ การได้รับการถ่ายทอดทางสังคมด้านศาสนาจากบิดามารดา ที่เกี่ยวข้องกับ พฤติกรรมจิตสาธารณะ ด้านความตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นต่อส่วนรวม ในกลุ่มนักเรียนเพศหญิง.....	73
4 ผลการแสดงผลสัมพัทธ์แบบสองทางในกลุ่มเพศหญิง.....	100

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาและความสำคัญของปัญหาวิจัย

จอห์น เอฟ. เคนเนดี เคยพูดว่า “อย่าถามว่าประเทศจะให้อะไรแก่ท่าน แต่จงถามว่าท่านจะให้อะไรแก่ประเทศ” (พระมหาจุติชัย วชิรเมธี. 2553: 133) เป็นการแสดงให้เห็นถึงการมีจิตสำนึกต่อหน้าที่พลเมืองที่ดีในการดูแลประเทศชาติในฐานะประชาชนคนหนึ่ง ย่อมต้องมีความรับผิดชอบต่อสังคม เสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวม ดูแลรักษาสาธารณสมบัติของชุมชนและประเทศชาติ

จิตสาธารณะเป็นลักษณะหนึ่งที่สำคัญของการเป็นพลเมืองดีของประเทศเพราะบุคคลที่มีจิตสาธารณะจะเป็นผู้ที่ตระหนักในหน้าที่และความรับผิดชอบที่ต้องดูแลรักษาทรัพย์สินส่วนรวมและตระหนักในสิทธิและหน้าที่ของตนเองไม่ล่วงล้ำสิทธิของผู้อื่น (ลัดดาวัลย์ เกษมเนตร; และคนอื่นๆ .2547 :1) ในแต่ละปีรัฐบาลต้องสูญเสียงบประมาณเพื่อปรับปรุงสาธารณสมบัติส่วนรวม เช่น สวนสาธารณะ สนามกีฬา ตู้โทรศัพท์สาธารณะ ไฟฟ้า ถนน ฯลฯ อันเกิดจากการชำรุดเสียหายจากการถูกทำลาย จึงมีการประชาสัมพันธ์ทั้งจากภาครัฐและภาคเอกชนเพื่อให้ประชาชนเกิดจิตสาธารณะ ด้วยวิธีการต่างๆ ได้แก่ สื่อโทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ รวมทั้งป้ายประชาสัมพันธ์ ซึ่งมักจะพบข้อความ เช่น โปรดอย่าทำลายสิ่งของสาธารณะ ทิ้งขยะลงในถัง กรุณาปิดน้ำเมื่อเลิกใช้ เป็นต้น (จิตสำนึกสาธารณะ เส้นทางสู่ประชา. 2542: 4) จึงแสดงให้เห็นว่าประชาชนยังขาดจิตสาธารณะในการดูแลรักษาสาธารณสมบัติและสิทธิในการใช้สิ่งของส่วนรวม ไม่ตระหนักถึงปัญหาที่จะเกิดขึ้นต่อส่วนรวม โดยมองว่าสิ่งของที่เป็นของสาธารณะนั้นเป็นทรัพย์สินของภาครัฐหรือของราชการที่คนทั่วไปสามารถใช้ประโยชน์ได้ เป็นสิ่งที่ตนเองสามารถจะนำมาใช้ประโยชน์หรือร่วมใช้ประโยชน์โดยไม่ต้องมีส่วนร่วมรับผิดชอบดูแล (นิธิ เอียวศรีวงศ์. 2536: 44-47)

แม้แต่ในสังคมภายในโรงเรียนเมื่อสำรวจยังพบว่านักเรียนมีพฤติกรรมขาดจิตสาธารณะ เช่น การไม่เก็บกวาดเศษกระดาษที่ตนเองไม่ได้เป็นผู้ทิ้ง การไม่ทำความสะอาดห้องเรียน ไม่ลบกระดาน ไม่ช่วยจัดโต๊ะ ไม่จัดห้องให้เรียบร้อยหากไม่ใช่เวรของตน หรือแม้แต่วันที่เป็นเวรต้องรับผิดชอบหน้าที่ต่างๆ ก็ยังผลอลืมบ้าง ทำไม่เต็มที่บ้าง เป็นต้น พฤติกรรมดังกล่าวแม้จะดูเหมือนเป็นเรื่องธรรมดา แต่ก็ไม่ควรปล่อยละเลยไป เพราะเด็กรุ่นนี้ก็จะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ไม่มีจิตสาธารณะและอาจทำสิ่งที่เสียหายร้ายแรงต่อทรัพยากรและของส่วนรวมได้มากยิ่งขึ้น รวมถึงสร้างปัญหาแก่สังคมและประเทศชาติมากยิ่งขึ้น (สุขุมล เกษมสุขและรังสี เกษมสุข.2551: 1) จากรายงานสภาพพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของนักเรียนในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ระดับมัธยมศึกษาพบพฤติกรรมทำลายทรัพย์สินของผู้อื่นและของโรงเรียนเป็นพฤติกรรมที่เป็นปัญหาหนึ่งใน 23 ปัญหา (สำนักงานผู้ตรวจราชการ ประจำเขตตรวจราชการที่ 3. 2550: 99) จากสภาพดังกล่าวแสดงให้เห็นว่านักเรียนยังขาดจิตสาธารณะและควรได้รับการปลูกฝังให้เกิดขึ้นอย่างเร่งด่วน สะท้อนถึงการจัดการศึกษาที่ควรมุ่งเน้นที่การสร้างจิตสำนึกภายใน คือ การพัฒนาจิตใจที่เป็นรากฐานของ

มนุษย์ ไม่ควรเน้นที่การพัฒนาเพื่อความสำเร็จในวิชาชีพที่ปราศจากพื้นฐานทางจริยธรรม การให้การศึกษาแก่เยาวชน ควรหยุดสร้างจิตสำนึกที่นิยมในวัตถุ แต่เน้นการสร้างจิตสำนึกในทางจริยธรรมให้หนักแน่น เข้มแข็งยิ่งขึ้น (สุพจน์ ทรายแก้ว. 2546: 55)

กระทรวงศึกษาธิการจึงให้ความสำคัญกับการสร้างเด็กให้มีจิตสาธารณะ โดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดไว้ในมาตรฐานการศึกษาของชาติ มาตรฐานที่ 1 ว่า คุณลักษณะของคนไทยที่พึงประสงค์ ทั้งในฐานะพลเมืองและพลโลก โดยคนไทยต้องเป็นคนเก่ง คนดี และมีความสุข ตัวบ่งชี้ คือ กำลังกาย กำลังใจที่สมบูรณ์ ความรู้และทักษะที่จำเป็นและเพียงพอในการดำรงชีวิต และการพัฒนาสังคม ทักษะการเรียนรู้และการปรับตัว ทักษะทางสังคม คุณธรรม จิตสาธารณะและจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก โดยมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องด้านต่างๆ ให้กับผู้เรียน รวมถึงการรู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวม และของประเทศชาติ ซึ่งต่อมากระทรวงศึกษาธิการ ได้ให้ความสำคัญกับการมีจิตสาธารณะ ที่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม การรู้จักดูแลของส่วนรวม การรู้จักการรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติ โดยให้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนด “จิตสาธารณะ” เป็นคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน 1 ใน 8 ข้อ ที่สถานศึกษาต้องเน้น โดยสถานศึกษาต้องมีชั่วโมงให้เด็กทำกิจกรรมสาธารณะประโยชน์ รวม 165 ชั่วโมง ดังนี้ ประถมศึกษา 1-6 จะต้องทำกิจกรรม 60 ชั่วโมง มัธยมศึกษาตอนต้น 45 ชั่วโมง มัธยมศึกษาตอนปลาย 60 ชั่วโมง (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551: 7) โดยหวังให้นักเรียนได้ซึมซับสิ่งดีๆ จากการทำกิจกรรม และเป็นนิสัยติดตัวไปจนโต เพราะถ้าสังคมมีคนที่มีความจิตสาธารณะมากๆ มีความเห็นอกเห็นใจกันจะอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข แนวทางในการเสริมสร้างจิตสาธารณะของคนจะเกิดขึ้นได้ จากการคลุกคลีอยู่กับความถูกต้อง การปลูกฝัง อบรม การฝึกปฏิบัติ การได้เห็นตัวอย่างที่ชวนให้ประทับใจ สิ่งเหล่านี้จะหล่อหลอมหัวใจของบุคคลให้เกิดจิตสำนึกที่ถูกต้องและการสร้างจิตสาธารณะในตัวบุคคล ดังนั้นสถาบันทางสังคม ได้แก่ สถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา สถาบันศาสนา และสถาบันสื่อมวลชน จึงต้องเข้ามาร่วมมือกันสร้างจิตสาธารณะของคนในสังคม (บุญทัน ภูบาล. 2549. 19-20) การจัดการเรียนการสอนควบคู่กับกิจกรรมทางศาสนาจึงมีความจำเป็นในสังคมปัจจุบัน โรงเรียนจึงเข้ามามีบทบาทในการเชื่อมโยงระหว่างศาสนากับเด็ก โดยใช้การจัดการเรียนการสอนที่มีการนำคำสอนทางศาสนาเข้าไปเกี่ยวข้อง เช่นการจัดตั้งโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ซึ่งเป็นโรงเรียนที่เน้นการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมให้กับเด็ก โดยนำหลักคำสอนทางศาสนามาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอน

โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาจัดตั้งขึ้นตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง โรงเรียนราษฎร์ของวัดพุทธศักราช 2488 โดยระยะแรกได้ชื่อว่าโรงเรียนราษฎร์ของวัด เปิดการเรียนการสอนตั้งแต่ชั้นอนุบาลถึงมัธยมศึกษา มีวัดเป็นเจ้าของและผู้บริหารเป็นพระสงฆ์ รับนักเรียนทั้งที่เป็นพระสงฆ์ สามเณรและฆราวาส โดยมีจุดประสงค์หลักเพื่อบริการด้านวิชาการและยังมีความโดดเด่นอันเป็นหัวใจหรือสัญลักษณ์ของโรงเรียนด้านจริยศึกษา ซึ่งแต่ละโรงเรียนจะต้องจัดทำโครงการพิเศษคือ จัดสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียนให้เป็นระเบียบเรียบร้อยเพื่อส่งเสริม

จริยธรรม พัฒนาส่งเสริมประเพณีผลทางจริยธรรม และติดตามประเมินผลทางจริยธรรมและมีจุดมุ่งหมายเพื่อจัดการเรียนการสอนจริยธรรมให้มีผลดี เป็นที่เชื่อถือและตัวอย่างที่ดีกว่าโรงเรียนประเภทอื่น โดยกิจกรรมการเรียนการสอนที่จัดขึ้นจะเน้นให้นักเรียนเข้าใจหลักธรรมและกิจกรรมทางศาสนาอย่างชัดเจน มีศรัทธาในพระพุทธศาสนาอย่างถูกต้อง ให้นักเรียนมีศีลธรรม คุณธรรม และวัฒนธรรมอันดี ไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น ทั้งสามารถสร้างประโยชน์ให้แก่ตนเองและสังคมได้ นอกจากนี้ยังเน้นให้นักเรียนเป็นพลเมืองที่ประพฤติธรรมในระบอบประชาธิปไตยอีกด้วย (คณะกรรมการบริหารกลุ่มโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา. 2545: 8-9)

เมื่อสถาบันต่างๆ ร่วมกันเข้ามามีบทบาทต่อการพัฒนาให้เกิดพฤติกรรมอันดีงามของเด็ก โดยมีกระบวนการประชาสังคม “บวร” ได้แก่ บ้าน วัด โรงเรียน สามารถสร้างสังคมให้เข้มแข็งขึ้นได้ ประกอบกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่นำมาใช้ในปัจจุบันได้กำหนดให้ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมสาธารณะประโยชน์ เพื่อสร้างนิสัยนักเรียนเห็นความสำคัญของการบำเพ็ญประโยชน์เพื่อชุมชน สังคมส่วนรวมในฐานะที่นักเรียนเป็นส่วนหนึ่งของสังคม

จากเหตุผลที่กล่าวข้างต้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาปัจจัยเชิงเหตุที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมจิตสาธารณะ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในเขตอำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยใช้รูปแบบการทบทวนเอกสารตามแนวทางของพฤติกรรมศาสตร์ เพื่ออธิบายทำนาย และทำความเข้าใจพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียน โดยประกอบด้วย 2 ปัจจัย คือปัจจัยด้านลักษณะทางจิต และปัจจัยด้านลักษณะทางสังคม ซึ่งการศึกษานี้ศึกษาลักษณะทางจิต ได้แก่ เจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ การรับรู้ความสามารถของตนต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ และความเชื่อตามหลักสัจจกัตถ์ 4 ส่วนลักษณะทางสังคม ได้แก่ ประสบการณ์เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาในโรงเรียน การได้รับการถ่ายทอดทางสังคมด้านศาสนาจากบิดามารดา การได้รับแบบอย่างจากสื่อมวลชน และการรับรู้บรรยากาศที่ดีในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ผู้วิจัยคาดว่าตัวแปรดังกล่าวจะมีความเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียน

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนที่มีลักษณะทางชีวสังคมต่างกัน
2. เพื่อศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางจิต และลักษณะทางสังคม ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย
3. เพื่อศึกษาอำนาจในการทำนายพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนด้วยลักษณะทางจิต และลักษณะทางสังคม ทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย

ความสำคัญของการวิจัย

1. เพื่อให้ทราบว่ามียุทธศาสตร์เชิงเหตุใดบ้างที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี
2. เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากงานวิจัยไปเป็นแนวทางพัฒนาพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนด้วยปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมจิตสาธารณะ
3. เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการนำไปศึกษาต่อยอดงานวิจัยขั้นสูงต่อไป เช่น การวิจัยเชิงทดลอง โดยนำตัวแปรที่พบไปสร้างเป็นโปรแกรมการฝึกอบรมที่มีผลต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ

ขอบเขตการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนวินิตศึกษา ในพระราชูปถัมภ์ฯ เป็นโรงเรียนกลุ่มการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จำนวน 4,091 คน และโรงเรียนทั่วไป คือ โรงเรียนพระนารายณ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 5 กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 1,323 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 5,414 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555 ประกอบด้วย โรงเรียนวินิตศึกษา ในพระราชูปถัมภ์ฯ จำนวน 332 คน และ โรงเรียนพระนารายณ์ จำนวน 143 คน รวมจำนวน 375 คน ทั้ง 2 โรงเรียนเปิดสอนตั้งแต่ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 จัดเป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ มีสภาพแวดล้อมที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน อยู่ในอำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling)

ตัวแปรที่ศึกษาประกอบด้วย

1. ตัวแปรอิสระ แบ่งเป็นดังนี้

1.1 ลักษณะทางจิต ได้แก่

1.1.1 เจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ

1.1.2 การรับรู้ความสามารถของตนต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ

1.1.3 ความเชื่อตามหลักสังคหวัตถุ 4

1.2 ลักษณะทางสังคม ได้แก่

1.2.1 ประสบการณ์เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาในโรงเรียน

1.2.2 การได้รับการถ่ายทอดทางสังคมด้านศาสนาจากบิดามารดา

1.2.3 การได้รับแบบอย่างจากสื่อมวลชน

1.2.4 การรับรู้บรรยากาศที่ดีในการเรียนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

1.3 ลักษณะทางชีวสังคมได้แก่

1.3.1 เพศ

1.3.2 ประเภทโรงเรียน

1.3.2.1 โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา

1.3.2.2 โรงเรียนทั่วไป

1.3.3 ระดับผลการเรียน

1.3.4 ระดับเศรษฐกิจในครอบครัว

2. ตัวแปรตาม คือ พฤติกรรมจิตสาธารณะ แบ่งออกเป็น 3 องค์ประกอบ คือ

2.1 ด้านความตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นต่อส่วนรวม

2.2 ด้านการมีส่วนร่วมในการดูแลรักษา

2.3 ด้านการเคารพสิทธิในการใช้สิ่งของส่วนรวม

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา** หมายถึง โรงเรียนเอกชนที่วัดเป็นเจ้าของ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน(สช.) เป็นโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนในสายสามัญตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ให้แก่นักเรียนเปิดทำการสอนในเวลากลางวันตามปกติ โดยจัดการศึกษาตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการ หรือหลักสูตร ที่ได้รับอนุมัติจากกระทรวงศึกษาธิการ มีวัตถุประสงค์การจัดตั้งเพื่อการกุศล ไม่มุ่งผลประโยชน์อันเกิดจากกิจการของโรงเรียนทุกประการ จะต้องนำไปใช้เพื่อการดำรงและพัฒนาการศึกษาของโรงเรียน โดยมุ่งให้ถึงตัวเด็กนักเรียนเป็นสำคัญ ในการวิจัยครั้งนี้คือ โรงเรียนวินิตศึกษา ในพระราชูปถัมภ์ฯ

2. **โรงเรียนทั่วไป** หมายถึง โรงเรียนรัฐบาล สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จัดการเรียนการสอนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในการวิจัยครั้งนี้คือ โรงเรียนพระนารายณ์

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น อำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี ผู้วิจัยได้แบ่งการประมวลเอกสารออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนแรกเป็นการประมวลเอกสารเพื่อกำหนดความหมายและวิธีการวัดพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียน และส่วนที่สองเป็นการประมวลความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านต่าง ๆ กับพฤติกรรมจิตสาธารณะประกอบด้วย 1) ปัจจัยด้านลักษณะทางจิตกับพฤติกรรมจิตสาธารณะ 2) ปัจจัยด้านลักษณะทางสังคมกับพฤติกรรมจิตสาธารณะ 3) ลักษณะชีวสังคมกับพฤติกรรมจิตสาธารณะซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ส่วนแรก เป็นการประมวลเอกสารเพื่อกำหนดความหมายและวิธีการวัดพฤติกรรมจิตสาธารณะโดยมีรายละเอียดต่อไปนี้

พฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียน

ความหมายของพฤติกรรมจิตสาธารณะ

พฤติกรรมจิตสาธารณะเป็นส่วนหนึ่งของพฤติกรรมเชิงจริยธรรมที่สร้างความตระหนักและคำนึงถึงสังคมส่วนรวมเป็นสำคัญ เห็นคุณค่าของสมบัติสาธารณะ มีนักวิชาการทั้งในประเทศและต่างประเทศให้ความหมายของคำว่า “จิตสาธารณะ” ใกล้เคียงกับคำว่า การเห็นต่อประโยชน์ส่วนรวม การมีจิตสำนึกร่วมกันในสาธารณสมบัติ ความรับผิดชอบต่อสังคม จิตสำนึกต่อส่วนรวม จิตสำนึกทางสังคม จิตสำนึกสาธารณะ เป็นต้น ริชาร์ด ลิทท์แมน (เกียรติกศักดิ์ แสงอรุณ. 2551: 19; อ้างอิงจาก Richard Lichtman. 2004: 87-94) กล่าวว่า Public mind เป็นรูปแบบของความหมายที่ถูกสร้างขึ้นจากรหัส กฎเกณฑ์ และสัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่ถูกฝังลงในโครงสร้างของชีวิตทางสังคม เศรษฐกิจ ประวัติศาสตร์และการเมือง นอกจากนี้ สมาร์ท และคนอื่นๆ (ฉันทนา จันท์บรรจง และคนอื่นๆ. 2551: 31; อ้างอิงจาก Smart et al. 2000: 5-6) ได้อธิบายว่า พฤติกรรมจิตสาธารณะอาจจะแสดงออกได้หลายรูปแบบ คือ 1) ความรับผิดชอบต่อชุมชน (Community responsibility) เป็นการปฏิบัติทางบวกและพฤติกรรมเชิงบวก ที่ตั้งใจและสมัครใจช่วยเหลือหรือทำประโยชน์ให้แก่ผู้อื่นที่นอกเหนือจากคนในครอบครัวหรือเพื่อน 2) จิตสำนึกทางการเมือง (Political civic mindedness) เป็นเจตคติและพฤติกรรมต่างๆ ที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในเวทีทางการเมือง เจตคติและพฤติกรรมดังกล่าวนี้เป็นคุณลักษณะเบื้องต้นของการก้าวสู่สังคมประชาธิปไตยที่ประสบความสำเร็จ 3) ความรับผิดชอบต่อชุมชนท้องถิ่นและสังคมโลก (Feelings of responsibility towards the local and global community) คือการรับรู้ว่ามีเอกลักษณ์ร่วมกันกับคนอื่นๆ และมีความเชื่อในเรื่องของการรับผิดชอบต่อส่วนรวม เชื่อว่าทุกคนมีบทบาทที่จะต้องแสดงในการแก้ปัญหาของชุมชน

และปัญหาทางการเมือง นักวิชาการในประเทศไทยที่ศึกษาพฤติกรรมจิตสาธารณะ ได้แก่ ชาย โพรธิตา (2543: 15-16) ให้นิยามความหมายของจิตสำนึกต่อสาธารณสมบัติ คือ การกระทำต่อสาธารณสมบัติ การใช้สาธารณสมบัติอย่างรับผิดชอบ หรือ การรับผิดชอบต่อสาธารณสมบัติ แบ่งออกเป็น 1) รับผิดชอบต่อสาธารณสมบัตินั้นด้วยการหลีกเลี่ยงการใช้ และการกระทำที่จะก่อให้เกิดความชำรุดเสียหายต่อสาธารณสมบัตินั้นๆ นอกจากนี้ยังรวมไปถึงการถือเป็นหน้าที่ที่จะมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาสาธารณสมบัติ ในวิสัยที่ตนสามารถทำได้ เช่น การแจ้งผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องเมื่อได้พบความเสียหายเกิดขึ้น 2) การเคารพสิทธิในการใช้สาธารณสมบัติของผู้อื่น เพราะสาธารณสมบัติคือของ ที่คนทั่วไปมีสิทธิในการเข้าถึงและใช้ประโยชน์ การใช้สาธารณสมบัติอย่างรับผิดชอบจึงหมายถึงการคำนึงว่าคนอื่นก็มีสิทธิใช้สาธารณสมบัตินั้น เช่นเดียวกับตน ไม่ยึดครองเสมือนว่าสาธารณสมบัตินั้นเป็นของส่วนตัว ไม่ปิดกั้นโอกาสการเข้าถึงและการใช้ประโยชน์ของคนอื่น เป็นต้น สรุปความเข้าใจของจิตสำนึกต่อสาธารณสมบัติหรือจิตสาธารณะ แบ่งได้สองระดับ คือ ระดับที่ 1 เป็นจิตสำนึกแบบที่บุคคลไม่ต้องทำอะไรมาก เพียงแต่ไม่ก่อให้เกิดความเสียหายหรือไม่ทำลายสาธารณสมบัติที่ตนใช้ก็พอ ซึ่งเป็นการแสดงออกว่าบุคคลมีความเข้าใจว่าควรหรือไม่ควรปฏิบัติอย่างไรกับสาธารณสมบัติ ระดับที่ 2 เป็นระดับที่บุคคลกระทำการอันแสดงว่าเขามีความรับผิดชอบต่อสาธารณสมบัติไม่ว่าจะได้ใช้หรือไม่ได้ใช้สาธารณสมบัตินั้นก็ตาม เช่น การมีส่วนร่วมในการบำรุงรักษาสาธารณสมบัติที่ชำรุดเสียหาย ต่อมา ลัดดาวัลย์ เกษมเนตร และคนอื่นๆ (2547: 2-3) ได้ทำการศึกษาและให้ความหมายของจิตสาธารณะ หมายถึง การรู้จักเอาใจใส่เป็นธุระและเข้าร่วมในเรื่องของส่วนรวมที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม โดยพิจารณาจากความรู้ความเข้าใจหรือพฤติกรรมที่แสดงออกถึงลักษณะดังนี้

1. การหลีกเลี่ยงการใช้หรือการกระทำที่จะทำให้เกิดความชำรุดเสียหายต่อของส่วนรวมที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม และการถือเป็นหน้าที่ที่จะมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาของส่วนรวมในวิสัยที่ตนสามารถทำได้

2. การเคารพสิทธิในการใช้ของส่วนรวมที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม โดยไม่ยึดครองของส่วนรวมนั้นเป็นของตนเอง ตลอดจนไม่ปิดกั้นโอกาสของบุคคลอื่นที่จะใช้ของส่วนรวมนั้น ซึ่งแบ่งนิยามจิตสาธารณะแบ่งออกเป็น 3 องค์ประกอบ และ 6 ตัวชี้วัด ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 การหลีกเลี่ยงการใช้หรือการกระทำที่จะทำให้เกิดความชำรุดเสียหายต่อส่วนรวม

ตัวชี้วัดที่ 1 การดูแลรักษา

ตัวชี้วัดที่ 2 ลักษณะของการใช้

องค์ประกอบที่ 2 การถือเป็นหน้าที่ที่จะมีส่วนร่วมในการดูแล

ตัวชี้วัดที่ 1 การทำตามหน้าที่ที่ถูกกำหนด

ตัวชี้วัดที่ 2 การรับอาสาที่จะทำบางสิ่งบางอย่างเพื่อส่วนรวม

องค์ประกอบที่ 3 การเคารพสิทธิในการใช้ของส่วนรวม

ตัวชี้วัดที่ 1 ไม่นำของส่วนรวมมาเป็นของตนเอง

ตัวชีวิตที่ 2 แบ่งปันหรือเปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้ใช้ของส่วนรวม

เจษฎา หนูรูน (2551: 4) และ พรพรม พรคพวก (2550: 4) ให้ความหมายจิต
สาธารณะคล้ายคลึงลัตดาวัลย์ เกษมเนตร และคณะ (2547: 2-3) โดยศึกษาจิตสาธารณะและ
แบ่งเป็น 3 องค์ประกอบ 6 ตัวชีวิต ดังกล่าวข้างต้น

อรพินทร์ ชูชมและคนอื่นๆ. (2549: 10) ให้ความหมายของจิตสาธารณะ หมายถึง การ
ตระหนักรู้และคำนึงถึงประโยชน์สุขของส่วนรวมและสังคม เห็นคุณค่าในการเอาใจใส่ ดูแลรักษา
สิ่งของเครื่องใช้ต่างๆ ที่เป็นของส่วนรวม

ส่วน จุฑาพร นาครอด (2554: 4) ให้ความหมายจิตสาธารณะ หมายถึง ความคิดที่ไม่เห็น
แก่ตัว มีความปรารถนาที่จะช่วยเหลือ ช่วยแก้ปัญหาให้ผู้อื่นและสังคม รวมทั้งการรู้จักเอาใจใส่เป็น
ธุระในเรื่องของส่วนรวม ที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันเป็นกลุ่ม เห็นคุณค่าในการดูแลเอาใจใส่สิ่งของต่างๆ
ที่เป็นของส่วนรวม ซึ่งสามารถสังเกตได้จากความรู้สึกนึกคิดหรือพฤติกรรมที่แสดงออก โดยแบ่ง
องค์ประกอบ 3 ส่วน คือ ด้านความคิดเห็น และด้านพฤติกรรมที่แสดงถึงการมีจิตสาธารณะ ดังนี้

1. ด้านความตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นต่อส่วนรวม หมายถึง ความคิดเห็นของนักเรียน
เกี่ยวกับปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม แม้ว่าปัญหานั้นจะไม่ส่งผลกระทบต่อตนเองแต่ก่อให้เกิด
ปัญหาต่อส่วนรวม ว่าเป็นสิ่งสำคัญที่นักเรียนจะต้องกระตือรือร้นในการหาวิธีการ แนวทางในการ
แก้ปัญหาโดยเริ่มจากปัญหาที่ใกล้ตัวนักเรียนก่อน

2. ด้านการมีส่วนร่วมในการดูแลรักษา หมายถึง พฤติกรรมที่นักเรียนแสดงออกถึงการ
มุ่งปฏิบัติเพื่อส่วนรวมในการดูแลรักษาสิ่งของที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันทั้งในสถานศึกษาและสถานที่
ต่างๆ ในสังคมตามความสามารถของตนเองด้วยความเต็มใจ

3. การเคารพสิทธิในการใช้สิ่งของส่วนรวม หมายถึง การที่นักเรียนใช้ประโยชน์สิ่งของที่เป็น
ส่วนรวมโดยไม่ยึดของส่วนรวมมาเป็นของตนเอง และไม่ปิดกั้นโอกาสของบุคคลอื่นที่จะใช้ของ
ส่วนรวม

จากการทบทวนเอกสารเกี่ยวกับความหมายและองค์ประกอบของพฤติกรรมจิตสาธารณะ
ผู้วิจัยจึงได้กำหนดนิยามของพฤติกรรมจิตสาธารณะตามแนวคิดของลัตดาวัลย์ เกษมเนตร และคณะ
อื่นๆ (2547) และจุฑาพร นาครอด (2554: 4) โดยแบ่งออกเป็น 3 องค์ประกอบ 1) ด้านความ
ตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นต่อส่วนรวม 2) ด้านการมีส่วนร่วมในการดูแลรักษา 3) การเคารพสิทธิใน
การใช้สิ่งของส่วนรวม

ความสำคัญของพฤติกรรมจิตสาธารณะ

ไพบูลย์ วัฒนศิริธรรม และสังคม สัจจ(2543: 22-23) ได้กล่าวสรุปไว้ว่าคนที่คนมาอยู่
รวมกันเป็นสังคม ย่อมต้องมีความสัมพันธ์ในรูปแบบการพึ่งพากัน คนในสังคมซึ่งมีบทบาทหน้าที่
แตกต่างกันไป ถ้าคนในสังคมขาดจิตสำนึกสาธารณะ ซึ่งนอกจากจะมีผลกระทบต่อบุคคล ครอบครัว
และองค์กรแล้ว การขาดจิตสำนึกสาธารณะ ยังมีผลกระทบต่อชุมชนระดับประเทศและระดับโลก

ผลกระทบต่อบุคคล ทำให้เกิดปัญหา คือ สร้างความเดือดร้อนให้เกิดปัญหาให้กับคนอื่น ผลกระทบระดับครอบครัว ทำให้เกิดปัญหา ความสามัคคีในครอบครัวลดน้อยลง ผลกระทบระดับองค์กร ทำให้เกิดปัญหา การแบ่งพรรคแบ่งพวกภายในองค์กรไม่ก้าวหน้า ประสิทธิภาพและคุณภาพของงานลดลง ในระดับชุมชนทำให้เกิดปัญหาคือชุมชนอ่อนแอ ขาดการพัฒนา เพราะต่างคนต่างอยู่ ชุมชนมีสภาพเช่นไรก็ยังคงเป็นเช่นนั้นไม่เกิดการพัฒนาและยิ่งนานไปก็มีแต่เสื่อมทรุดลงอาชญากรรมในชุมชนอยู่ในระดับสูงขาดศูนย์รวมจิตใจ ขาดผู้นำที่จะไปแก้ปัญหา เพราะคนในชุมชนมองปัญหาของตนเองเป็นเรื่องใหญ่ขาดคนอาสาสมัครพัฒนา เพราะกลัวเสียทรัพย์สินเสียเวลา หรือกลัวเป็นที่ครหาจากบุคคลอื่นในระดับโลก ถ้าบุคคลขาดจิตสำนึก จะทำให้เกิดการเอาเปรียบระหว่างประเทศทำให้เกิดปัญหาในระดับต่างๆ ดังนี้ คือเกิดการสะสมอาวุธกันระหว่างประเทศ เพราะขาดความไว้วางใจซึ่งกันและกัน กลัวประเทศอื่นโจมตีจึงมีอาวุธที่รุนแรง มีอนุภาพในการทำลายสูงไว้ในครอบครองเพื่อข่มขู่ประเทศอื่น และเมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นก็มักมีแนวโน้มที่จะใช้ความรุนแรงของแสนยานุภาพทางการสงครามในการตัดสินปัญหาเกิดการกลั่นแกล้ง แกร่งแย่งหรือครอบงำทางการค้าระหว่างประเทศ พยายามทุกวิถีทางเพื่อให้เกิดการเปรียบเทียบทางการค้าทำให้ประเทศด้อยกว่าขาดโอกาสในการพัฒนาประเทศของตนเกิดการรังเกียจเหยียดหยามคนต่างเชื้อชาติต่างเผ่าพันธุ์ หรือต่างท้องถิ่น มองชนชาติอื่นๆ เผ่าพันธุ์อื่นว่ามีความเจริญหรือมีศักดิ์ศรีด้อยกว่าเชื้อชาติและเผ่าพันธุ์ของตนเอง ดูถูกหรือเป็นปรปักษ์ต่อชาติอื่นเสียสละในเชิงวัตถุระดับหนึ่งถ้าผู้บริหารขาดจิตสำนึกสาธารณะจนกลายเป็นคนเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน จะเกิดการเอาเปรียบองค์กร เห็นแต่ประโยชน์ของกลุ่มและพวกพ้อง องค์กรมีปัญหาอื่นๆ ตามมา

จากความสำคัญของการมีจิตสำนึกสาธารณะ ถ้าสามารถปลูกฝัง ส่งเสริมหรือพัฒนาให้เด็กมีจิตสำนึกด้านสาธารณะ ด้วยวิธีการต่างๆ จะทำให้เด็กมีจิตใจที่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน อาสาดูแลรับผิดชอบสมบัติส่วนรวม มีการใช้ของส่วนรวมอย่างเห็นคุณค่าใช้อย่างทะนุถนอม รู้จักการแบ่งปันโอกาสในการใช้ของส่วนรวมให้ผู้อื่น เมื่อเจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่ปัญหาที่เกิดการเอาเปรียบคนอื่น ปัญหาการทำลายสาธารณะสมบัติต่างๆ จะลดลง การเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน และประโยชน์พวกพ้องก็จะลดน้อยลง และจะนำมาสู่สังคมที่พัฒนาขึ้นซึ่ง รัญจวน อินทรกำแหง (2528: 110 -119) ชี้ถึงแนวทางในการเสริมสร้างจิตสำนึกของคนในสังคมว่าจะต้องเกิดขึ้นได้จากการคลุกคลีอยู่กับความถูกต้อง การปลูกฝัง อบรม การฝึกปฏิบัติ การได้เห็นตัวอย่างที่ชวนให้ประทับใจ ปัจจัยเหล่านี้จะค่อยๆ โน้มนำใจของบุคคลให้เกิดจิตสำนึกที่ถูกต้องและการสร้างจิตสำนึกต่อส่วนรวมให้เกิดขึ้น จำต้องอาศัยสถาบันทางสังคมหลายส่วนเข้ามาร่วมมือกัน อาทิ สถาบันการศึกษา การศึกษาเป็นรากฐานของการพัฒนาเป็นสิ่งที่ปฏิเสธกันไม่ได้ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาในรูปแบบใดก็ต้องเริ่มต้นด้วยการศึกษา จนมีการศึกษามากพอแก่สถานะแห่งตนที่จะสามารถปฏิบัติงานหรือดำเนินชีวิตไปสู่ทิศทางที่ประสงค์ การกำหนดเป้าหมายของการศึกษาให้ถูกต้องโดยธรรมชาติเพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่แท้จริง จึงเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดที่มีผู้มีความรู้ในการบริการการศึกษาพึงพิจารณาให้ลึกซึ้ง ให้ถ่องแท้ ให้รอบคอบ ให้ถูกต้องด้วยทัศนคติที่กว้างไกล โดยมีจุดหมายรวบยอดว่า ต้องจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนให้มีจิตสำนึกเป็นมนุษย์ที่เต็มทีการจัดการ

การศึกษาควรมุ่งเน้นที่การสร้างจิตสำนึกภายใน คือการพัฒนาจิตสำนึกภายในคือการพัฒนาจิตใจที่เป็นรากฐานของความเป็นมนุษย์ ไม่ควรเน้นที่การพัฒนาเพื่อความสำเร็จในวิชาชีพที่ปราศจากพื้นฐานทางจริยธรรม เพราะอาจจะเป็นการส่งเสริมให้บุคคลออกไปประกอบวิชาชีพด้วยจิตสำนึกผิดพลาดแล้วก็ไปสร้างระบบการทำงานที่ผิดมีการเอาเปรียบผู้อื่น กอบโกยความหลงตัวเอง ความมัวเมาวนเวียนแต่ในวังวนวัตถุ ที่อาจก่อให้เกิดการประหัดประหารกันในทุกวงการ การให้การศึกษาแก่เยาวชน ควรหยุดสร้างจิตสำนึกที่นิยมในวัตถุ แต่เน้นการสร้างจิตสำนึกในทางจริยธรรมให้หนักแน่นเข้มแข็งยิ่งขึ้นทุกระดับการศึกษา ตั้งแต่อนุบาลศึกษาจนถึงอุดมศึกษาเพื่อให้เป็นจิตที่สามารถช่วยสร้างระบบถูกต้อง เพื่อการดำรงอยู่ของสังคมโดยธรรมโดยเฉพาะการดำรงเน้นการฝึกอบรมให้รู้จักทำหน้าที่เพื่อหน้าที่อย่างดีที่สุด ในฐานะที่เกิดมาเป็นมนุษย์ด้วยความสำนึกว่าทุกหน้าที่มีคุณค่าและความสำคัญเท่าเทียมกัน นอกจากสถาบันการศึกษาแล้วยังมีสถาบันศาสนา สถาบันครอบครัว รวมทั้งสื่อมวลชนยังเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลในการสร้างจิตสำนึกต่อส่วนรวมให้เกิดขึ้นได้

การวัดพฤติกรรมจิตสาธารณะ

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมจิตสาธารณะ พบว่ามีการสร้างเครื่องมือวัด ดังนี้ หุทัย อาจปรุ (2544: 103-104) ซึ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ภาวะผู้นำ รูปแบบการดำเนินชีวิต และความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเอง กับการมีจิตสาธารณะของนักศึกษาพยาบาล เขตกรุงเทพมหานครเป็นแบบสอบถามมาตราประมินรวมค่า 5 ระดับ ตามความคิดเห็น และพฤติกรรมของนักศึกษาที่แสดงถึงความต้องการการช่วยเหลือสังคม ไม่เห็นแก่ตัวและลงมือกระทำเพื่อแก้ไขปัญหาในความสามารถของตนเอง มีทั้งข้อคำถามเชิงบวกและเชิงลบ ซึ่งมีองค์ประกอบดังนี้ 1) องค์ประกอบในส่วนจิตสำนึกสาธารณะ แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมปัจจุบัน ด้านการวิเคราะห์ วิพากษ์ วิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม ด้านความรัก ความเอื้ออาทร และความสามัคคี และด้านการรับรู้ ความสามารถในการผลักดันเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม และ 2) องค์ประกอบในส่วนที่เป็นพฤติกรรมที่แสดงการมีจิตสำนึกสาธารณะ แบ่งออกเป็น 2 ด้าน ได้แก่ ด้านการปฏิบัติในการแก้ปัญหาสังคม และด้านการมีเครือข่ายในการทำกิจกรรมทางสังคม นอกจากนี้ พรพรหม พรรคพวก (2550: 57-58) ศึกษาปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในสหวิทยาเขตกรุงเทพมหานคร เป็นแบบวัดมาตราวัดประมินรวมค่า 4 ระดับ คือ ปฏิบัติเสมอ ปฏิบัติบ่อยครั้ง ปฏิบัติบางครั้ง และแทบไม่ปฏิบัติ ด้านการหลีกเลี่ยงการใช้ จำนวน 15 ข้อ ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .83 ด้านการถือเป็นหน้าที่ จำนวน 10 ข้อ ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .86 ด้านการเคารพสิทธิการใช้ จำนวน 14 ข้อ ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .83 ในงานวิจัยของเจษฎา หนูรุ่น (2551: 59) ศึกษาปัจจัยจิตลักษณะที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนสาธิตในสังกัดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เป็นแบบวัดมาตราส่วนประมาณรวมค่า 4 ระดับ ซึ่งในแบบวัดจิตสาธารณะใช้เกณฑ์การให้คะแนนคือ เป็นประจำ บ่อยครั้ง นานๆ ครั้ง ไม่เป็น ด้านละ 40 ข้อ รวม

ทั้งหมด 120 ข้อ ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .95 ส่วนงานวิจัยฉวีวรรณ ดำประไพ (2554: 38) ศึกษาเปรียบเทียบจิตสาธารณะของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ในโรงเรียนกลุ่มกรุงธนใต้ สังกัด กรุงเทพมหานครที่มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ต่างกัน เป็นแบบวัดจิตสาธารณะ มีลักษณะมาตรประเมินรวมค่า (Rating Scale) เป็นแบบวัด 5 ระดับ คือ ระดับการปฏิบัติมาก ถึง น้อยมาก/ไม่ปฏิบัติ มีจำนวนข้อคำถามทั้งหมด 45 ข้อ ซึ่งแบ่งออกเป็นข้อคำถามวัดจิตสาธารณะด้านการใช้สาธารณสมบัติ 15 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น .86 การถือเป็นหน้าที่ในการดูแลสาธารณสมบัติ 15 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น .87 และการเคารพสิทธิ 15 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น .88 และงานวิจัยของ จุฑาพร นาครอด (2554) ศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการมีจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 เป็นแบบสอบถามวัดจิตสาธารณะ 3 ด้าน 1) ด้านความตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นต่อส่วนรวม 2) ด้านการมีส่วนร่วมในการดูแลรักษา 3) ด้านการเคารพสิทธิในการใช้ของส่วนรวม แบบมาตรประเมินรวมค่า 5 ระดับ ได้แก่ ระดับความเป็นจริงมาก ถึง น้อย ด้านละ 10 ข้อ จำนวน 30 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น .83

สำหรับการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำแบบวัดจิตสาธารณะของจุฑาพร นาครอด (2554) มาปรับปรุงข้อคำถาม เนื่องจากเป็นแบบวัดที่สร้างขึ้นเพื่อวัดพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นจึงมีความเหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่าง มีการวัดด้านความคิดและด้านพฤติกรรมที่แสดงถึงพฤติกรรมจิตสาธารณะ เป็นแบบวัดแบบมาตรประเมินรวมค่า มาตรา 5 ระดับ ตั้งแต่ “มากที่สุด” ถึง “น้อยที่สุด” นักเรียนที่ได้คะแนนสูงแสดงว่ามีพฤติกรรมจิตสาธารณะมากกว่านักเรียนที่ได้คะแนนต่ำ

แนวคิดการศึกษาจิตสาธารณะ

ผู้วิจัยได้นำทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคม (Social Cognitive Theory) ของแบนดูรา (ประทีป จินฉี. 2540: 95; อ้างอิงจาก Bandura.1986) มาใช้กำหนดเป็นกรอบในการศึกษา ซึ่งเป็นนักจิตวิทยาที่อธิบายพฤติกรรมของมนุษย์มีปฏิสัมพันธ์กับปัจจัยหลัก 2 ปัจจัย คือ ปัจจัยส่วนบุคคล (Personal Factors) ซึ่งได้แก่ ความคิด ความเชื่อ ความคาดหวัง ฯลฯ กับปัจจัยสภาพแวดล้อม (Environmental Factors) ซึ่งตัวแปรทั้ง 3 ตัวนี้จะมีลักษณะที่มีอิทธิพลซึ่งเหตุ-ผลซึ่งกันและกัน (Reciprocal Causation) Bandura เห็นว่า ในชีวิตจริงของมนุษย์ นอกจากจะได้รับอิทธิพลจากสภาพแวดล้อม มนุษย์ก็มีอิทธิพลต่อสิ่งเร้าทั้งสำหรับตนเองและผู้อื่นด้วย นอกจากนี้มนุษย์มีความคิด ความเชื่อ และความคาดหวัง ซึ่งจะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของเขา

ในการวิจัยครั้งนี้ที่มุ่งศึกษาพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น อำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรีตัวแปรภายใน ได้แก่ เจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ การรับรู้ความสามารถของตนต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ และความเชื่อตามหลักสัจพจน์ 4 และตัวแปรภายนอก ได้แก่ ประสบการณ์ในการเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาในโรงเรียน การได้รับการถ่ายทอดทางสังคมด้านศาสนาจากบิดามารดา การได้รับแบบอย่างจากสื่อมวลชน การรับรู้

บรรยากาศที่ดีในการเรียนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยแบ่งการศึกษาตัวแปรดังกล่าวออกเป็น 2 กลุ่ม ปัจจัย คือ 1) ลักษณะทางจิต และ 2) ลักษณะทางสังคม ซึ่งมีรายละเอียดของการศึกษาดังต่อไปนี้

ลักษณะทางจิตกับพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียน

ลักษณะทางจิตใจที่อยู่ภายใต้อิทธิพลของสถานการณ์ปัจจุบันจะมีการเปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์ที่บุคคลเผชิญอยู่ในขณะนั้น ซึ่งลักษณะทางจิตที่นำมาศึกษาครั้งนี้ประกอบด้วย เจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ การรับรู้ความสามารถของตนต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ และความเชื่อตามหลักสังคหวัตถุ 4

เจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะกับพฤติกรรมจิตสาธารณะ

ความหมายของเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ

เจตคติ (Attitude) เป็นจิตลักษณะประเภทหนึ่ง ซึ่งมีผู้ให้ความหมายดังนี้ ออลพอร์ท (Allport, 1967: 8) กล่าวว่า เจตคติเป็นจิตลักษณะและเป็นสภาวะความพร้อมทางด้านจิต ซึ่งเกิดขึ้นจากประสบการณ์ สภาวะความพร้อมนี้เป็นสิ่งที่กำหนดลักษณะการตอบสนองของบุคคลต่อบุคคลหรือสถานการณ์ต่างๆ ที่เข้าไปเกี่ยวข้องด้วย บุคคลจะสะสมประสบการณ์ของตนที่ได้จากการพูดคุย ปฏิสัมพันธ์กับสมาชิกในครอบครัวและจากเพื่อนฝูง จากการที่บุคคลได้รับประสบการณ์ที่แตกต่างกัน เมื่อประสบการณ์ถูกสะสมเพิ่มมากขึ้น ก็จะทำให้บุคคลมีแนวคิดเป็นของตนเอง ดังนั้นเจตคติจึงเป็นเรื่องเฉพาะของแต่ละบุคคล แล้วแต่พัฒนาการประสบการณ์และการเจริญเติบโตของบุคคลนั้น และการเกิดเจตคติบางอย่างอาจเกิดขึ้นได้จากอิทธิพลของกลุ่มทางสังคม นั่นคือ บุคคลย่อมมีเจตคติคล้ายตามกลุ่มสังคมที่ตนอาศัยอยู่ตามสภาพแวดล้อมนั้นๆ ส่วน สุชา จันทรเฒ (2544: 270) ให้ความหมายว่าเจตคติเป็นนามธรรมที่เกิดจากการเรียนรู้หรือประสบการณ์ในชีวิตของบุคคล และเจตคติมีความสำคัญต่อการตอบสนองทางสังคมของบุคคลเป็นอย่างมาก นั่นคือบุคคลมีพฤติกรรมอย่างไร หรือทำอะไรลงไป เจตคติจะเป็นเครื่องกำหนด เจตคติจึงเป็นส่วนหนึ่งของบุคลิกภาพของบุคคล และบุคคลมีเจตคติต่อสิ่งแวดล้อมต่างๆ ในลักษณะที่แตกต่างกันออกไป สำหรับ มนตรี ธาดา (2546: 26) กล่าวว่าเจตคติเป็นสิ่งที่ทำหน้าที่แสดงให้คนอื่นเห็นหรือรับรู้เกี่ยวกับค่านิยมของบุคคลนั้น และทำหน้าที่ป้องกันหรือปกป้องสภาวะจิตของบุคคล เนื่องจากความคิดหรือความเชื่อบางอย่างสามารถทำให้ผู้อื่นเชื่อหรือคิด มีความสบายใจ ทั้งยังเป็นเครื่องมือในการปรับตัวและเป็นประโยชน์ในการทำงานต่างๆ เนื่องจากเจตคติมีความเกี่ยวข้องกับความรู้ด้วยเช่นกัน และประทีป จินนี้ (2540: 11) อธิบายว่า เจตคติของบุคคลนั้นประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ (1) ความรู้เชิงประมาณค่า (Cognitive component) หมายถึง การที่บุคคลมีความรู้เกี่ยวกับสิ่งหนึ่งสิ่งใดว่ามีประโยชน์หรือเลวมากน้อยเพียงใด จัดเป็นองค์ประกอบที่เป็นต้นกำเนิดของเจตคติของบุคคลต่อสิ่งต่างๆ (2) ความรู้สึกพอใจ (Affective component) หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลต่อสิ่งหนึ่งจะเกิดโดยอัตโนมัติและสอดคล้องกับความรู้สึกเชิงประเมินค่าต่อสิ่ง

นั้นด้วย จัดเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของเจตคติ (3) ความพร้อมกระทำ (Behavioral intention component) หมายถึง การที่บุคคลมีความพร้อมที่จะช่วยเหลือ สนับสนุน ส่งเสริมสิ่งที่เขาชอบพอใจและพร้อมที่จะทำลายหรือเพิกเฉยต่อสิ่งที่เขาไม่ชอบหรือไม่พอใจ องค์ประกอบนี้ยังคงอยู่ภายในจิตใจของบุคคล ยังไม่ปรากฏออกมาเป็นพฤติกรรมองค์ประกอบทั้ง 3 ประการของเจตคติมีลักษณะสำคัญหลายประการต่างๆ กัน แต่ลักษณะที่เป็นสามัญในองค์ประกอบทั้ง 3 ซึ่งนักจิตวิทยาสังคมนิยมวัด คือ ทิศทาง และปริมาณขององค์ประกอบนั้นๆ สำหรับทิศทาง (Direction) หมายถึง การประเมินค่าการรู้ การรู้สึก และการพร้อมกระทำไปในด้านที่เป็นบวกหรือลบ เช่น เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบทางการรู้ สามารถวัดได้ว่าบุคคลมีความรู้ในประเด็นที่ต้องการวัดในทางที่ว่า สิ่งนั้นดีหรือเลว ส่วนองค์ประกอบทางการรู้สึก สามารถวัดได้ว่าบุคคลมีความรู้สึกต่อสิ่งนั้นไปในทางบวกหรือลบ คือ ในทางชอบและพอใจ หรือไม่ชอบ ไม่พอใจ ส่วนองค์ประกอบทางการพร้อมกระทำ สามารถวัดได้ว่าบุคคลพร้อมที่จะกระทำต่อสิ่งนั้นในทางบวกหรือลบ ซึ่งทางบวก หมายถึง การพร้อมที่จะให้การสนับสนุนหรือช่วยเหลือ ส่วนทางลบ หมายถึง การพร้อมที่จะทำลายหรือขัดขวางความเจริญของสิ่งนั้น ส่วนปริมาณ (Magnitude) นั้น หมายถึงความเข้มข้นหรือปริมาณความรุนแรงของเจตคติไปในทิศทางบวกหรือลบ กล่าวคือ บุคคลอาจมีเจตคติต่อสิ่งหนึ่งอย่างรุนแรงมาก และต่ออีกสิ่งหนึ่งเพียงเบาบาง ทั้งนี้ย่อมขึ้นอยู่กับความสำคัญของสิ่งนั้นหรือขึ้นอยู่กับความพัวพันของบุคคลกับเรื่องนั้น (งามตา วณิชานนท์. 2534: 214-215)

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยจึงกำหนดนิยามของเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ หมายถึง การมองเห็นถึงคุณประโยชน์ ความรู้สึกที่บุคคลแสดงออกต่อสถานการณ์ในลักษณะที่เป็นบวกหรือลบ ดีหรือเลว รุนแรงหรือเบา รวมไปถึงความพร้อมกระทำที่แสดงออกถึงการมีพฤติกรรมจิตสาธารณะ ที่ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ คือ 1) ความรู้เชิงประเมินค่า 2) ความรู้สึกพอใจ 3) การมุ่งกระทำ

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะพบว่ามีการศึกษาเจตคติที่ดีกับพฤติกรรมที่พึงประสงค์อื่นๆ ของนักเรียน ดังนี้ การศึกษาของ กุหลาบ ไทโรโพธิ์ภู (2546: 65) ที่ศึกษาปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมรักษาความสะอาดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 587 คน ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 6 โรงเรียนพบว่าเจตคติต่อพฤติกรรมรักษาความสะอาดเป็นตัวทำนายลำดับที่ 1 ของพฤติกรรมการรักษาความสะอาดส่วนตัว เมื่อร่วมกับตัวทำนายในชุดจิตลักษณะตามสถานการณ์อีก 1 ตัว รวมเป็น 2 ตัวสามารถทำนายพฤติกรรมนี้ได้ร้อยละ 22.5 ในกลุ่มรวม และชุดตัวแปรเช่นเดียวกันนี้สามารถทำนายพฤติกรรมการรักษาความสะอาดส่วนร่วมได้ร้อยละ 40 ในกลุ่มรวม ส่วน ลินดา สุวรรณคดี (2543: 144, 244) ได้ศึกษาปัจจัยทางจิตที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมลดปริมาณขยะ ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 แล้วพบว่า เจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมลดปริมาณขยะเป็นตัวแปรที่เข้าร่วมทำนายพฤติกรรมการใช้สิ่งของอย่างคุ้มค่าได้ทั้งในกลุ่มรวม และกลุ่มย่อย และพบว่าเจตคติร่วมกับตัวแปรทางจิตตามสถานการณ์และสถานการณ์อีก 2 ตัวแปร สามารถทำนายพฤติกรรมการใช้สิ่งของอย่างคุ้มค่าได้สูงที่สุด ร้อยละ 42.40 ในกลุ่มนักเรียนหญิง ในการศึกษาของ สุกานดา

นันทองคำ (2535: 101-102) ศึกษาตัวแปรเชิงจิตสังคมและชีวพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมที่เอื้อต่อสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในกรุงเทพมหานคร พบว่าเจตคติต่อพฤติกรรมเอื้อต่อสังคมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมเอื้อต่อสังคม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r=.21$) ในรายละเอียดพบว่า เจตคติต่อพฤติกรรมเอื้อต่อสังคมเมื่อรวมกับตัวทำนายทางสถานการณ์และจิตลักษณะ 3 ตัว รวมเป็น 4 ตัว สามารถทำนายพฤติกรรมเอื้อต่อสังคมได้ร้อยละ 28.5 และโกศล มีความดี (2547: 66) ศึกษาการมีจิตสาธารณะของข้าราชการตำรวจ พบว่าข้าราชการตำรวจที่มีเจตคติที่ดีต่อจิตสาธารณะจะมีจิตสาธารณะสูงกว่าข้าราชการตำรวจที่มีเจตคติที่ไม่ดีต่อจิตสาธารณะ

จากการประมวลเอกสารแสดงให้เห็นว่า ผู้ที่มีเจตคติที่ดี หรือถูกต้อง ต่อสิ่งใดหรือพฤติกรรมใดก็จะมีพฤติกรรมที่พึงปรารถนานั้นมากด้วย ดังนั้นจึงคาดได้ว่านักเรียนที่มีเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะมาก น่าจะเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมจิตสาธารณะมากกว่านักเรียนที่มีเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมดังกล่าวน้อย

การวัดเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ

ในอดีตถึงปัจจุบันมีนักวิชาการที่คิดค้นเครื่องมือที่ใช้ในการวัดเจตคติขึ้นมาต่างๆ การวัดเจตคตินิยมวัดในมิติที่สำคัญ 2 ประการคือ (1) ทิศทาง (Direction) เป็นการวัดว่า บุคคลรู้สึกชอบพอใจหรือไม่ชอบ ไม่พอใจสิ่งนั้น มีประโยชน์หรือไร้ประโยชน์ รวมทั้งสามารถวัดได้ว่า บุคคลพร้อมที่จะให้การสนับสนุนช่วยเหลือ เข้าใกล้ชิดหรือพร้อมที่จะทำลาย ขัดขวางสิ่งนั้น และ (2) การวัดปริมาณ (Magnitude) เป็นการวัดความเข้มข้นหรือปริมาณความรุนแรงของเจตคติที่มีต่อสิ่งนั้นไปในทางบวกหรือทางลบ บุคคลอาจมีเจตคติต่อสิ่งหนึ่งอย่างรุนแรง แต่มีเจตคติต่ออีกสิ่งหนึ่งเพียงเบาบาง ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความสำคัญของสิ่งนั้นหรือความเกี่ยวข้องของสิ่งนั้นกับบุคคล (ดวงเดือน พันธุมนาวิน. 2525: 5-9) มีงานวิจัยที่วัดเจตคติ ได้แก่ โชติมา สุรฤทธิ์ธรรม (2551: 62) วัดเจตคติต่อพฤติกรรมรับผิดชอบของเยาวชนที่กระทำผิดกฎหมาย เป็นแบบวัดที่สร้างขึ้นตามนิยามปฏิบัติการ โดยวัด 3 องค์ประกอบ ได้แก่ ความรู้เชิงประเมินค่า ความรู้สึกพอใจและความพร้อมกระทำ จำนวน 36 ข้อ ใช้มาตรวัดประเมินค่า 6 ระดับ ตั้งแต่ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .89 ส่วน สุกานดา นันทองคำ (2535: 64) วัดทัศนคติต่อพฤติกรรมเอื้อสังคมตามหลักธรรมสังคหวัตถุ 4 จำนวน 20 ข้อเป็นแบบมาตรประเมินรวมค่า 6 ระดับ ตั้งแต่ “เห็นด้วยอย่างยิ่ง” ถึง “ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง” ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .82 และปฏิมากร ศิริเตชะ (2549: 53) วัดทัศนคติต่อพฤติกรรมเอื้อสังคมตามหลักธรรมสังคหวัตถุ 4 จำนวน 18 ข้อ เป็นแบบมาตรวัดประเมินค่า 4 ระดับ ตั้งแต่ “เห็นด้วยอย่างยิ่ง” ถึง “ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง” ช่วงคะแนนอยู่ระหว่าง 18-72 เกณฑ์การแปลความหมายของคะแนนคือ ผู้ที่ได้คะแนนสูงกว่าค่าเฉลี่ยแสดงว่าเป็นผู้มีทัศนคติต่อพฤติกรรมที่เอื้อต่อสังคมตามหลักสังคหวัตถุ 4 ในระดับสูงกว่าผู้ที่ได้คะแนนต่ำกว่าค่าเฉลี่ย ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .87

ในการศึกษาครั้งนี้วัดโดยแบบวัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองจากนิยามปฏิบัติการที่กำหนดขึ้น โดยวัด 3 องค์ประกอบ คือ 1) ความรู้เชิงประเมินค่า (Cognitive component) 2) ความรู้สึกพอใจ (Affective component) 3) ความพร้อมกระทำ (Behavioral intention component) แต่ละข้อคำถามมีลักษณะของมาตราประเมินรวมค่า (Summated Rating Scale) 6 ระดับ จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” นักเรียนที่ได้คะแนนเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะรวมสูงกว่าค่าเฉลี่ย แสดงว่าเป็นผู้ที่มีเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ มากกว่านักเรียนที่ได้คะแนนต่ำกว่า

การรับรู้ความสามารถของตนต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะกับพฤติกรรมจิตสาธารณะ

ความหมายการรับรู้ความสามารถของตนต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ

การรับรู้ความสามารถของตนทำให้บุคคลสามารถกระทำพฤติกรรมให้บรรลุเป้าหมาย โดยไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค บุคคลต้องมีความเชื่อว่าตนเองสามารถปฏิบัติได้ ดังนั้นหากนักเรียนมีการรับรู้ว่าจะมีความสามารถที่จะช่วยเหลือ ดูแลสิ่งต่างๆ ได้ ก็จะมีจิตสาธารณะตามมาด้วย

การรับรู้ความสามารถของตน จากทฤษฎีปัญญาสังคม (Social Cognitive Theorist) ของ อัลเบิร์ต แบนดูรา ซึ่งได้ผสมผสานการเรียนรู้ทางสังคม เข้ากับพฤติกรรมที่เกิดจากความรู้ ความเข้าใจ (Cognitive behavior) กล่าวคือ บุคคลจะเรียนรู้ว่าอะไรคือสิ่งที่สนับสนุนอะไรคือสิ่งที่ขัดขวาง หรือสร้างแรงกดดันต่อตนเอง ซึ่งมีผลให้บุคคลเลือกแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมกับตนเอง การเกิดพฤติกรรมของบุคคลจึงประกอบด้วยปัจจัย 3 ประการ ได้แก่ 1) ปัจจัยภายในตัวบุคคล (Internal factor) 2) เงื่อนไขเชิงพฤติกรรม (Behavior condition) และ 3) เงื่อนไขเชิงสภาพแวดล้อม (Environmental condition) โดยพฤติกรรมของบุคคลจะเกิดขึ้นในลักษณะเป็นเหตุปัจจัยซึ่งกันและกัน (Reciprocal determinism) กล่าวคือ พฤติกรรมของบุคคลอาจเกิดจากอิทธิพลของสิ่งแวดล้อม และปัจจัยภายในบุคคล เช่น การรับรู้ ความเชื่อ ขณะเดียวกันปัจจัยภายในตัวบุคคลก็ได้รับอิทธิพลจากพฤติกรรมที่บุคคลแสดงออก และเงื่อนไขของสภาพแวดล้อม (วัลภา สบายยิ่ง. 2542: 35) ซึ่งปัจจัยทั้ง 3 ประการดังกล่าวเป็นระบบที่เกี่ยวพันเป็นเหตุผลเป็นปัจจัยซึ่งกันและกัน ดังนั้นจึงสามารถสรุปการแสดงพฤติกรรมของบุคคลว่าเกิดจากการรับรู้ความสามารถของตน 2 ด้าน คือ 1) ความคาดหวังในความสามารถ (Efficacy expectancy) หมายถึง ความมั่นใจของบุคคลว่าจะกระทำ หรือแสดงพฤติกรรมเพื่อเผชิญกับสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่งได้มากน้อยเพียงใด และ 2) ความคาดหวังในผลของการกระทำ (Outcome expectancy) หมายถึง ความมั่นใจของบุคคลต่อการกระทำหรือพฤติกรรมของตนว่าการกระทำนั้น จะนำไปสู่ผลลัพธ์สุดท้ายที่ตนเองคาดหวังไว้มากน้อยเพียงใด (ภัสรา จารุสุรินทร์. 2542: 18-19) และนอกจากนี้ Bandura เชื่อว่าการรับรู้ความสามารถของตน มีความสำคัญและมีผลต่อการกระทำของบุคคล มีผลต่อการเลือกกิจกรรม การใช้ความพยายาม ความอดทนในการทำงาน การคิด และปฏิกิริยาทางอารมณ์ของบุคคล และยังเห็นว่าความสามารถของคนเรานั้นไม่ตายตัวหากยืดหยุ่นตามสถานการณ์ ดังนั้นสิ่งที่กำหนด

ประสิทธิภาพของการแสดงออก จึงขึ้นอยู่กับความรู้ความสามารถของตนในสภาวะการณ์นั้นๆ (ประทีป จินฉ. 2539: 5; อ้างอิงจาก Evans. 1989)

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการรู้ความสามารถของตน คือ 1)ประสบการณ์ที่บุคคลได้รับ กล่าวคือ เมื่อบุคคลแสดงพฤติกรรมแล้วประสบความสำเร็จ จะทำให้บุคคลมีการรับรู้ว่าคุณมีความสามารถ และพัฒนาความคาดหวังเกี่ยวกับความสามารถของตนเพิ่มขึ้น 2)การที่บุคคลเห็นผู้อื่นเป็นตัวอย่าง กล่าวคือ บุคคลประเมินความสามารถของตนส่วนหนึ่ง ภายใต้อิทธิพลจากการได้เห็นความสำเร็จของผู้อื่น และผู้ที่รู้ความสามารถของตนอย่างถูกต้องจะใช้สติปัญญาในการพิจารณาความสามารถของตนในการกระทำสิ่งต่างๆ มากกว่าที่จะทำตามตัวอย่าง 3)ระดับของการอนุมานสาเหตุของผลกระทำ กล่าวคือ เมื่อบุคคลทำงานแล้วประสบความสำเร็จ และบุคคลเชื่อว่าความสำเร็จที่เกิดขึ้นนั้นมาจากความสามารถของตนเอง จะทำให้บุคคลรับรู้ว่าคุณมีความสามารถ และมีความคาดหวังเกี่ยวกับความสามารถของตนเพิ่มขึ้น 4)การชักจูงจากผู้อื่น เป็นการที่บุคคลพิจารณาเกี่ยวกับความสามารถของตนโดยได้รับอิทธิพลจากการพูดชักจูงของบุคคลอื่น ซึ่งบุคคลนั้นเป็นผู้ที่มีอิทธิพลต่อเขา ทำให้บุคคลพัฒนาความมั่นใจในความสามารถของตนเอง และเป็นแรงจูงใจให้บุคคลแสดงพฤติกรรมตามที่ตนเองรับรู้ 5)ความวิตกกังวล กล่าวคือ ผู้ที่มีความวิตกกังวลสูง จะไม่มีความมั่นใจว่าจะสามารถควบคุมสถานการณ์ได้ เกิดเป็นความท้อแท้ เบื่อหน่าย ไม่พยายามที่จะพัฒนาความสามารถของตน และจะคาดหวังความสามารถของตนต่ำในที่สุด 6)การตั้งเป้าหมาย กล่าวคือ เมื่อบุคคลมีการตั้งเป้าหมายจะทำให้บุคคลเกิดแรงจูงใจที่จะแสดงพฤติกรรม และพยายามให้บรรลุเป้าหมายที่ได้ตั้งเอาไว้ และ 7)ทักษะ กล่าวคือ เมื่อบุคคลมีการรู้ความสามารถของตนเองสูงในเรื่องใด เรื่องหนึ่ง บุคคลก็จะมีทักษะ หรือ ความสามารถที่จะแสดงพฤติกรรมนั้นๆ อย่างมีประสิทธิภาพและประสบความสำเร็จในเรื่องนั้นๆ สูงเช่นกัน (ขนิษฐา สุวรรณนิตย์.2533: 4-12) ดังนั้นการรู้ความสามารถของตนมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคลว่า บุคคลจะมีวิธีการกระทำอย่างไร มีความพยายามเพียงใด อดทนต่ออุปสรรคและความล้มเหลวได้มากน้อยเพียงใด มีแบบแผนการคิดที่จะขัดขวางหรือให้กำลังใจตนเอง มีความเครียดเพียงใดในการจัดการกับเหตุการณ์ที่ยากลำบาก เป็นต้น (วิลาสลักษณ์ ชั่ววัลลี. 2542: 31)

สรุปได้ว่าการรู้ความสามารถของตนเป็นจิตลักษณะประเภทหนึ่งของบุคคลในการรู้ความสามารถของตนในการแสดงพฤติกรรมว่าคุณสามารถทำได้หรือไม่ และมีความมั่นใจในการแสดงพฤติกรรมนั้นๆ มากน้อยในระดับใด

ผู้วิจัยจึงกำหนดนิยามการรู้ความสามารถของตนต่อจิตสาธารณะ หมายถึง การที่นักเรียนมีการรู้ความสามารถของตนต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะว่าคุณมีความมั่นใจสามารถที่จะมีพฤติกรรมได้หรือไม่ และอยู่ในระดับมากน้อยเพียงใด

การประมวลเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า การรู้ความสามารถของตน ที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนมีการศึกษาดังนี้ ในงานวิจัยของ นพรัตน์ ศรีแปดริ้ว (2546: 69) ทำการศึกษาตัวแปรด้านลักษณะทางจิต ลักษณะทางพุทธ และลักษณะทางสังคม ที่ใช้ในการจำแนกการเข้ารับการฝึกอบรมทางพุทธศาสนาของเยาวชนไทย โดยศึกษากับกลุ่มตัวอย่างที่

เป็นเยาวชนไทยที่เข้ารับการฝึกอบรมทางพุทธศาสนาประเภทวิปัสสนากรรมฐานตามแนวทางสติปัฏฐาน 4 จำนวน 200 คน และเยาวชนไทยที่ไม่ได้เข้ารับการฝึกอบรมทางพุทธศาสนา จำนวน 200 คน พบว่า การรับรู้ความสามารถของตนต่อการฝึกอบรมทางพุทธศาสนามีค่าอำนาจจำแนกกลุ่มผู้ที่เข้าฝึกอบรมและกลุ่มผู้ที่ไม่เข้าฝึกอบรม .27 ส่วนการศึกษาของ พรพรหม พรคพวก (2550: 75-76) ทำการศึกษาปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในสหวิทยาเขตกรุงเทพมหานครตะวันออก กรุงเทพมหานคร ศึกษา นักเรียนจำนวน 412 คน ผลการศึกษาพบว่า การรับรู้ความสามารถของตนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับจิตสาธารณะ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 และเป็นตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักความสำคัญที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะมากที่สุด และงานวิจัยของ จุฑาพร นาครอด (2554: 130) ศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการมีจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 จำนวน 645 คน ผลการศึกษาพบว่าการรับรู้ความสามารถของตนเกี่ยวกับจิตสาธารณะมีอิทธิพลทางตรงต่อจิตสาธารณะอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การวัดการรับรู้ความสามารถของตนต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ

การวัดการรับรู้ความสามารถของตนต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ ตามมิติของความเชื่อในความสามารถของตนที่แบนดูรากล่างถึงมี 3 มิติคือ 1)ระดับความยากของงานหรือกิจกรรมที่บุคคลเชื่อว่าตนสามารถปฏิบัติได้ (level of job difficulty) 2)ความมั่นใจของบุคคลที่จะปฏิบัติกิจกรรมที่รับความยากหรือเมื่อมีอุปสรรคต่างๆ (strength of confidence) และ 3)การตัดสินใจว่าตนมีความสามารถในกิจกรรมอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องด้วยหรือมีความสามารถเฉพาะในขอบเขตของกิจกรรมนั้นๆ (generality of ability) วิธีการวัดการรับรู้ความสามารถของตนที่ใช้กันมากก็คือ การวัดความมั่นใจ โดยการถามว่าผู้ตอบมีความมั่นใจว่าเขาสามารถปฏิบัติงานในงานที่ยากขึ้นหรือไม่ คำตอบมักจะเป็นว่า “ไม่มีความมั่นใจ” (0) จนถึง “มีความมั่นใจเต็มที่” (10) หรือใช้สเกลแบบ 0% ถึง 100% สำหรับการวัดระดับความยากของงานที่คิดว่าปฏิบัติได้มักเป็นการถามว่าเขาสามารถปฏิบัติงานที่ยากขึ้นหรือไม่ คำตอบจะเป็นแบบ “ได้” และ “ไม่ได้” การวัดแบบที่ 3 คือ การวัดแบบผสมคือ มีทั้งความมั่นใจและระดับความยาก โดยใช้ข้อคำถามเดียวกันว่าสามารถปฏิบัติงานตามข้อคำถามนั้นๆ ได้หรือไม่ ในกรณีที่ตอบว่าได้ก็ประเมินตนเองบนสเกลว่ามีความมั่นใจในการปฏิบัติมากน้อยเพียงใด ดังนั้นจึงมีคำตอบให้เลือกทั้ง 2 แบบคือ “ได้” และ “ไม่ได้” และแบบเปอร์เซ็นต์ หรือบนสเกล 11 หน่วย การรวมคะแนน ก็รวมโดยคำตอบของความมั่นใจ เฉพาะข้อที่ผู้ตอบ ตอบ “ได้” ในสเกลระดับความยาก ส่วนการวัดการตัดสินใจความสามารถของตนที่แผ่ขยายไปยังกิจกรรมอื่น (generality of ability) อาจทำได้ 3 ลักษณะ (Maibach; & Murphy. 1995) คือ 1) การวัดภายในขอบเขตกิจกรรมเดียวกัน เช่น การรับรู้ความสามารถของตนในการปฏิเสธการชักชวนของเพื่อนให้เสพยาเสพติด กับการปฏิเสธการชักชวนของผู้อื่น 2)การวัดขอบเขตกิจกรรมอื่นที่เกี่ยวข้อง เช่น การรับรู้ความสามารถของตนในการควบคุมการรับประทานอาหารกับการรับรู้ความสามารถของตน

ในการเพิ่มการออกกำลังกาย และ 3)การวัดการรับรู้ความสามารถของตนโดยคำนึงเรื่องเวลาหรือสภาพการณ์

นอกจากนี้ก็มีการวัดแบบอื่นๆ ที่ต่างไปจากการวัดตามแนวทางของแบนดูรา เช่น การใช้ข้อคำถามที่เกี่ยวข้องกับด้านต่างๆ ของการปฏิบัติงาน โดยไม่ได้ให้ตอบในแง่ของความยากของการปฏิบัติงานที่เพิ่มขึ้น คำตอบที่เลือกจะใช้สเกลแบบลิเคอร์ท คือ “เห็นด้วยอย่างยิ่ง” ถึง “ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง” ดังนั้นแบบนี้จึงไม่ได้วัดความมั่นใจ ระดับความยากหรือแบบผสม แต่จะเป็นการประเมินการรับรู้ความสามารถของตนในลักษณะต่างๆ ไปมากกว่า มีงานวิจัยที่เปรียบเทียบการวัดการรับรู้ความสามารถของตนในแบบต่างๆ และการหาความเที่ยงตรง (validity) ของแบบวัด ดังเช่น งานของ ลัสท์ และคณะ (Lust, Celuch, & Showers, 1993) ได้เปรียบเทียบการวัด 4 แบบคือ (1) วัดระดับความยาก (2) วัดความมั่นใจ (3) วัดแบบผสม คือรวมคะแนนความมั่นใจ ทุกข้อคำถามที่ผู้ตอบตอบ “ใช่” ในสเกลของระดับความยาก และ (4) การวัดแบบอื่น ที่ไม่ได้ระบุความยากของงาน และใช้สเกลแบบลิเคอร์ท นอกจากนี้ก็มีงานวิจัยของ ลี และบอบโค (Lee & bobko. 1994) ที่ทำการเปรียบเทียบการวัดการรับรู้ความสามารถของตน 5 แบบ โดยที่ 3 แบบแรกเหมือนกับการวัดในงานวิจัยของลัสท์ และคณะ (Lust, Celuch; & Showers, 1993) ใน 3 แบบแรก ส่วนแบบที่ 4 คือการวัดแบบผสมที่มีการแปลงคะแนนความมั่นใจ เป็นคะแนนมาตรฐานซี (Z-scores) แล้วจึงรวมคะแนนเฉพาะข้อที่ผู้ตอบตอบ “ใช่” ในสเกลของระดับความยาก แบบที่ 5 คือ การวัดความมั่นใจ โดยใช้ข้อคำถามเดียว

สำหรับในประเทศไทยมีการสร้างแบบวัดการรับรู้ความสามารถของตนต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียน เช่น งานวิจัยของพรพรหม พรรคพวก (2550: 56-57) สร้างแบบวัดการรับรู้ความสามารถของตนต่อจิตสาธารณะของนักเรียนโดยนำมาจากการศึกษาทฤษฎี จำนวน 15 ข้อ เป็นแบบมาตรประเมินรวมค่า 4 ระดับ คือ “ปฏิบัติเสมอ” “ปฏิบัติบ่อยครั้ง” “ปฏิบัติบางครั้ง” และ “แทบไม่ปฏิบัติเลย” ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาเท่ากับ .88 ต่อมาจุฑาพร นาครอด (2554: 89) สร้างแบบวัดการรับรู้ความสามารถของตนเกี่ยวกับจิตสาธารณะ เป็นแบบมาตรประเมินรวมค่า 5 ระดับ คือ “จริงมากที่สุด” ถึง “จริงน้อยที่สุด” จำนวน 14 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ .81

การวัดการรับรู้ความสามารถของตนต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนครั้งนี้เป็นแบบวัดตามแนวคิดของแบนดูรา โดยเลือกการวัดมิติความมั่นใจของบุคคลที่จะปฏิบัติกิจกรรมที่รับความยากหรือเมื่อมีอุปสรรคต่างๆ (strength of confidence) เนื่องจากเป็นมิติที่นิยมใช้วัดการรับรู้ความสามารถของตนกับพฤติกรรมต่างๆ เป็นแบบมาตรประเมินรวมค่า 5 ระดับ จาก “มีความมั่นใจมากที่สุด” ถึง “มีความมั่นใจน้อยที่สุด”

ความเชื่อตามหลักสังคหวัตถุ 4 กับพฤติกรรมจิตสาธารณะ

ความหมายของความเชื่อตามหลักสังคหวัตถุ 4

เนื่องจากในสังคมของไทยเป็นสังคมแนวพุทธ คนในสังคมส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธมาเป็นเวลาช้านาน โดยที่คนไทยมีการรับรู้และปฏิบัติตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาจากบรรพบุรุษและยึดถือเป็นแนวประพฤติปฏิบัติสืบทอดมาสู่รุ่นลูกหลานจวบจนสมัยปัจจุบัน หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาที่ได้ถ่ายทอดกันมา มีความเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมจิตสาธารณะ เป็นการให้ที่เป็นไปตามธรรมชาตินำไปสู่การลดความเห็นแก่ตัวของผู้ให้ โดยไม่หวังผลใดๆ ตอบแทน ได้แก่ หลักสังคหวัตถุ 4 ซึ่งพระมหาวิริวัฒน์ (2545: 21-22) ได้ให้ความหมายของหลักธรรมสังคหวัตถุ 4 ว่าเป็นหลักธรรมเพื่อใช้ในการสงเคราะห์ผู้อื่นอันจะเป็นการผูกไมตรีประสานหมู่ชนเข้าด้วยกัน คำว่า สังคหวัตถุ มาจากคำว่า “สังคห” แปลว่าสงเคราะห์ กับคำว่า “วัตถุ” แปลว่าเรื่อง รวมความแล้ว สังคหวัตถุ แปลว่า เรื่องการสงเคราะห์ หรือธรรมอันเป็นหลักในการสงเคราะห์ ดังที่พระศรีปริยัติโมลี (2545: 38-47) กล่าวว่า หลักธรรมพื้นฐานที่แสดงพฤติกรรมออกมาโดย คำนึงถึงการช่วยเหลือผู้อื่นและการทำประโยชน์แก่ส่วนรวม ประกอบด้วยการสงเคราะห์เพื่อนมนุษย์ 4 ประการ คือ 1) ทาน คือ มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เสียสละเงิน การให้ปันสิ่งของ ตลอดจนให้ความรู้ความเข้าใจทั้งที่เกี่ยวกับการเรียนและในด้านอื่นๆ รวมไปถึงการให้อภัยแก่ผู้อื่น 2) ปิยวาจา คือ การพูดจาน่ารักด้วยถ้อยคำที่สุภาพ อ่อนหวาน ไพเราะ พูดด้วยคำที่น่าฟัง ชี้แจงในสิ่งที่ เป็นประโยชน์ ให้กำลังใจ ทำให้เกิดความพึงพอใจแก่ผู้ที่ได้ฟัง ก่อให้เกิดมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน 3) อตถจริยา คือ การบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์แก่ผู้เกี่ยวข้องหรือผู้อื่น เป็นการปฏิบัติสิ่งที่ เป็นประโยชน์ซึ่งกันและกัน มีน้ำใจช่วยเหลือผู้อื่นโดยไม่หวังผลตอบแทน ด้วยกำลังความคิด กำลังกาย การทำตนให้เป็นประโยชน์ทุกโอกาสที่จะทำได้ 4) สมานัตตตา คือ การปฏิบัติตนอย่างเสมอต้นเสมอปลาย ไม่เอาเปรียบ ไม่ทอดทิ้งเพื่อนเมื่อมีปัญหา

จากการทบทวนเอกสาร จึงนิยามความหมายของความเชื่อตามหลักสังคหวัตถุ 4 หมายถึง ปริมาณการรับรู้ของนักเรียนที่แสดงออกถึงการมีพฤติกรรมจิตสาธารณะ โดยยึดหลักคำสอนทางพระพุทธศาสนาตามความเชื่อตามหลักสังคหวัตถุ 4 ประกอบด้วย 1) ทาน 2) ปิยวาจา 3) อตถจริยา 4) สมานัตตตา

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อตามหลักสังคหวัตถุ 4 กับพฤติกรรมจิตสาธารณะพบว่ามีการศึกษาความเชื่อตามหลักสังคหวัตถุ 4 กับพฤติกรรมอันพึงประสงค์ต่างๆ ดังนี้ การศึกษาของ นวลนง มังตรีสรรค์ (2530: 24-28) ศึกษาผลของการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว เรื่องสังคหวัตถุ 4 ที่มีต่อคุณธรรมด้านสังคหวัตถุ 4 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองและนักเรียนกลุ่มควบคุมมีคุณธรรมด้านสังคหวัตถุ 4 สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 นอกจากนั้นนักเรียนกลุ่มทดลองมีคุณธรรมด้านสังคหวัตถุ 4 สูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จากการศึกษาของพัชรินทร์ ศรีสุพันธ์ (2551) การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับการปฏิบัติตามหลักธรรมสังคหวัตถุ 4 ของ

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 พบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติตามหลักสังคหวัตถุ 4 ได้แก่ และการศึกษาของปฏิมากร ศิริเตชะ (2549) ศึกษาปัจจัยทางสังคม ลักษณะทางจิต และลักษณะทางชีวสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมที่เอื้อต่อสังคมตามหลักธรรมสังคหวัตถุ 4 ของนักเรียนระดับประถมศึกษา โรงเรียนในสังกัด กรุงเทพมหานคร พบว่าการเป็นตัวแทนของครูด้านสังคหวัตถุ 4 การถ่ายทอดความรู้ด้านสังคหวัตถุ 4 ของครู การอบรมเลี้ยงดูตามแนวพุทธ ปรึกษาเชิงอารมณ์ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมที่เอื้อต่อสังคมตามหลักสังคหวัตถุ 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสลับสลับ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมที่เอื้อต่อสังคมตามหลักธรรมสังคหวัตถุ 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ดังนั้นผู้วิจัยจึงคาดว่านักเรียนที่มีความเชื่อตามหลักสังคหวัตถุ 4 สูงจะเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมจิตสาธารณะมากกว่านักเรียนที่มีความเชื่อตามหลักสังคหวัตถุ 4 ต่ำ

การวัดความเชื่อตามหลักสังคหวัตถุ 4

การศึกษาของ ไสว ข้อมงคลอุดม (2528: 64-65) ได้สร้างแบบวัดคุณธรรมด้านสังคหวัตถุ 4 ในรูปสถานการณ์สมมติที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรมย่อยทั้ง 4 ด้าน ด้านละ 10 สถานการณ์ รวม 40 สถานการณ์ มี 3 ระดับ คือ “เห็นด้วย” ถึง “ไม่เห็นด้วย” ส่วนชลธิชา พิมพ์มานะกิจ (2551: 60-63) พัฒนาแบบวัดคุณธรรมสังคหวัตถุ 4 ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มพระนครเหนือ สร้างแบบวัดคุณธรรมด้านสังคหวัตถุ 4 แบ่งเป็น 4 ด้าน จำนวน 60 ข้อ ชนิดสถานการณ์ 3 ตัวเลือก มีเกณฑ์ในการให้คะแนน โดยยึดตามทฤษฎีเหตุผลเชิงจริยธรรมของโคลเบอร์ก ดังนี้ ให้ 3 คะแนน สำหรับคำตอบที่แสดงถึงการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมที่เกี่ยวกับคุณธรรม คุณธรรมด้านสังคหวัตถุ 4 อยู่ในระดับเหนือเกณฑ์ ให้ 2 คะแนน สำหรับคำตอบที่แสดงถึงการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมที่เกี่ยวกับคุณธรรม คุณธรรมด้านสังคหวัตถุ 4 อยู่ในระดับตามเกณฑ์ ให้ 1 คะแนน สำหรับคำตอบที่แสดงถึงการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมที่เกี่ยวกับคุณธรรม คุณธรรมด้านสังคหวัตถุ 4 อยู่ในระดับก่อนเกณฑ์ และปฏิมากร ศิริเตชะ (2549: 59) วัดการปฏิบัติตามหลักธรรมสังคหวัตถุ 4 เป็นแบบมาตราประเมินรวมค่า 5 ระดับ จากระดับการปฏิบัติ “บ่อยมาก” ถึง “ไม่เคยเลย” โดยแบ่งเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านทาน ด้านปิยวาจา ด้านอัตถจริยา และด้านสมานัตตตา ด้านละ 10 ข้อ รวม 40 ข้อ ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .80

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยปรับปรุงมาจากแบบวัดของปฏิมากร ศิริเตชะ เนื่องจากเป็นแบบวัดที่ใช้วัดนักเรียนจึงมีความเหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่าง มีข้อคำถามที่นักเรียนสามารถเข้าใจได้ง่าย วัดความเชื่อตามหลักสังคหวัตถุ 4 ข้อคำถามเป็นแบบมาตราประเมินรวมค่า (Summate Rating Scale) 4 ระดับ จากระดับความเชื่อ “มากที่สุด” ถึง “น้อยที่สุด” นักเรียนที่ได้คะแนนความเชื่อตามหลักสังคหวัตถุ ระดับมาก แสดงว่าเป็นผู้มีความเชื่อตามหลักสังคหวัตถุ ระดับมาก

ลักษณะทางสังคมกับพฤติกรรมจิตสำนึก

ลักษณะทางสังคมคือสภาพแวดล้อมที่บุคคลใช้ดำรงชีวิต สภาพแวดล้อมทางสังคมที่บุคคลประสบอยู่ในปัจจุบันเป็นลักษณะที่เอื้อหรือขัดขวางพฤติกรรมปัจจุบัน ลักษณะทางสังคมจึงมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมหรือการแสดงออกของบุคคล ในการวิจัยครั้งนี้จึงมุ่งศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุด้านลักษณะสถานการณ์ทั้งครอบครัวและโรงเรียน ได้แก่ ประสบการณ์เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาในโรงเรียน การได้รับการถ่ายทอดทางสังคมด้านศาสนาจากบิดามารดา การได้รับแบบอย่างจากสื่อมวลชน และการรับรู้บรรยากาศที่ดีในการเรียนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

แนวคิดเกี่ยวกับการถ่ายทอดทางสังคม

การถ่ายทอดทางสังคม (Socialization) หรือบางครั้งเรียกการขัดเกลาทางสังคม เป็นกระบวนการช่วยให้บุคคลได้เรียนรู้การอยู่ร่วมกับผู้อื่น และจากการเรียนรู้นั้น บุคคลจะมีพฤติกรรมและความนึกคิดที่เป็นลักษณะสอดคล้องกับวัฒนธรรมในสังคมของตน (วันเพ็ญ พิศาลพงษ์. 2540: 53; อ้างอิงจาก Munn, Fernald; & Fernald. 1969) ซึ่งจัดเป็นประสบการณ์ทางสังคมของบุคคลที่จะมีผลต่อบุคลิกภาพ ค่านิยม เจตคติ แรงจูงใจ (ลาดทองใบ ภูอภิรมย์. 2531: 29; อ้างอิงจาก Mussen; & Rosenzweig. 1973) กระบวนการถ่ายทอดทางสังคมเป็นการเชื่อมโยงบุคคลเข้ากับสังคมและวัฒนธรรม บุคคลจะเรียนรู้และซึมซาบเอาความเชื่อ เจตคติ ค่านิยม และปทัสถานของสังคมที่เขาเป็นสมาชิกอยู่เข้าไปเพื่อเป็นพื้นฐานในการกำหนดแนวความคิดและพฤติกรรม การถ่ายทอดทางสังคมเป็นกระบวนการที่มี โครงสร้างและส่งผลกระทบต่อบุคคลในลักษณะที่คล้ายคลึงกันไม่ว่าจะเกิด ณ ที่แห่งใด แต่อาจมีเนื้อหาสาระที่แตกต่างกันไป จึงเป็นกระบวนการพัฒนาบุคลิกภาพที่สงวนไว้ซึ่งเอกลักษณ์เฉพาะตนและค่านิยมของวัฒนธรรมย่อย นอกจากนี้การถ่ายทอดทางสังคมยังเป็นกระบวนการแบบสลับกลับสองทิศทาง ผู้ถ่ายทอดและผู้รับการถ่ายทอดต่างมีอิทธิพลต่อกันและกัน (งามตา วรินทร์. 2545) โดยผ่านตัวแทนในการถ่ายทอดทางสังคม (Agent of socializing) เช่น สถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา สถาบันศาสนา และกลุ่มเพื่อน เป็นต้น (ศิริน สุธุข. 2532; อ้างอิงจาก Stewart. 1978) การถ่ายทอดทางสังคมในวัยเด็ก บางครั้งเรียกว่า “การถ่ายทอดทางสังคมขั้นปฐมภูมิ” (Primary Socialization) เป็นการถ่ายทอดทางสังคมที่ไม่ได้เสร็จสมบูรณ์ในวัยเด็ก เมื่อเจริญเติบโตขึ้นจะมีการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับการเรียนรู้เกี่ยวกับอาชีพ ความรับผิดชอบ แนวคิดและเจตคติใหม่ๆ ซึ่งเรียกว่า “การถ่ายทอดทางสังคมขั้นทุติยภูมิ” (Secondary Socialization) หรือการถ่ายทอดทางสังคมในหมู่ผู้ใหญ่ (Adult Socialization) (ศิริน สุธุข. 2532; อ้างอิงจาก Stewart. 1978: 93-94) การถ่ายทอดทางสังคมถือได้ว่าเป็นกระบวนการซับซ้อนที่เกี่ยวข้องกับบุคคลตลอดช่วงชีวิตนับตั้งแต่วัยเด็ก วัยรุ่น วัยผู้ใหญ่ ครอบคลุมกระทั่งวัยชรา ซึ่งขั้นตอนของกระบวนการถ่ายทอดทางสังคมของแต่ละบุคคลเป็นไปอย่างต่อเนื่อง และมีความสัมพันธ์กับขั้นตอนของชีวิต

การถ่ายทอดทางสังคมเป็นกระบวนการเชื่อมโยงบุคคลเข้ากับสังคมและวัฒนธรรมที่ตนเป็นสมาชิกอยู่ ปฏิสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นระหว่างผู้ถ่ายทอดและผู้รับการถ่ายทอด เป็นไปทั้งในทางตรงและทางอ้อม ทำให้บุคคลที่เป็นสมาชิกในสังคมนั้นๆ ได้เรียนรู้ทักษะ วิธีปฏิบัติต่างๆ อันจะทำให้บุคคลมีเจตคติ ค่านิยม มีพฤติกรรมที่เหมาะสมและสอดคล้องกับวัฒนธรรมในสังคมของตนและสามารถปรับตัวอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้

จุดมุ่งหมายของการถ่ายทอดทางสังคม

จุดมุ่งหมายหลักของการถ่ายทอดทางสังคมมี 5 ประการคือ (อิราพร ศุภศิริวุฒิ.2548: 19; อ้างอิงจาก Berns. 1997: 44-49)

1. พัฒนาค่านิยมแห่งตน (develop self-concept)

จากประสบการณ์การปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น เด็กจะเริ่มแยกแยะตนเองออกจากผู้อื่นซึ่งเด็กจะเรียกตนเองว่า “ฉัน” (“I,” “me”) และเมื่อเด็กเริ่มกระทำการต่างๆ ได้อย่างอิสระ พวกเขาจะค่อยๆ ตระหนักว่าบุคคลอื่นกำลังประเมินและตัดสินเกี่ยวกับพฤติกรรมของพวกเขาด้วย กฎระเบียบหรือมาตรฐานบางอย่าง ซึ่งกฎระเบียบและมาตรฐานเหล่านั้นเด็กจำเป็นต้องเรียนรู้และเข้าใจก่อนที่จะสามารถประเมินตนเองได้ ในขณะที่เด็กค่อยๆ เรียนรู้เกี่ยวกับเกณฑ์ดังกล่าว แต่ละคนจะค่อยๆ พัฒนาค่านิยมแห่งตน โดยในค่านิยมนี้จะสะท้อนถึงเจตคติของบุคคลอื่นที่มีต่อเด็กแต่ละคน หรือที่เรียกว่าการมองตนเองสะท้อนจากกระจกเงา (the looking glass self) กล่าวคือ เป็นการมองตนเองโดยใช้สายตาของผู้อื่น เหมือนมองด้วยกระจกเงาและบุคคลจะตัดสินใจเกี่ยวกับการกระทำของตนหรือตีค่าของตนเอง โดยเอาความคิดเห็นของบุคคลอื่นที่มองพวกเขามาเป็นเกณฑ์สำคัญ (Berns. 1997: 44-45; citing Cooley. 1964. Human nature and the social order.)

2. ปลูกฝังการฝึกฝนวินัยในตนเอง (instill self-discipline)

วินัยในตนเองครอบคลุมถึงเรื่องความสามารถของบุคคลในการควบคุมอารมณ์และพฤติกรรมที่ควรจะทำคือการฝึกฝนคือ การเลื่อนขยายเวลาที่จะได้รับความพึงพอใจในทันทีออกไปเพื่อประโยชน์ในการบรรลุจุดมุ่งหมายที่ดีกว่าหรือสำคัญกว่าในอนาคต เรียกว่าการอดได้รอได้ (postpone ratification) ซึ่งพฤติกรรมเช่นนี้แสดงนัยของการที่สามารถควบคุมตนเอง โดยสามารถอดทนต่อความขัดข้องใจหรือสิ่งที่เป็นอุปสรรคได้ ตัวอย่างเช่น แม่ระงับอารมณ์ไม่ตีสลูกที่แสดงความเกรี้ยวกราดโดยขว้างจานใส่อาหารลงพื้น เพราะแม่ต้องการแสดงตัวอย่างวิธีการจัดการกับความขัดข้องใจให้ลูกเห็นหรือเวลาที่เรายพยายามจะควบคุมน้ำหนัก เราต้องอดทนกับความรูสึกอยากกินจนกว่าจะถึงมื้ออาหารหรือผู้หญิงที่ไม่ยอมมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน เพราะเป็นข้อห้ามทางศาสนาหรือเพราะเป็นเป้าหมาย

ส่วนบุคคล อีกตัวอย่างหนึ่ง เช่น ตัวเราเป็นคนที่ไม่ชอบตื่นเช้า แต่ก็ตั้งนาฬิกาปลุกเพื่อให้ตื่นและไปทำงานทันเวลาเพราะเป็นหัวหน้าควบคุมดูแลงาน

3. ปลุกฝังความทะเยอทะยาน (instill ambitions)

การถ่ายทอดทางสังคมจะทำให้เด็กได้เป็นในสิ่งที่พวกเขาอยากจะเป็นอย่างที่ตั้งเป้าหมายไว้เมื่อโตเป็นผู้ใหญ่ เช่น อยากเป็นครู ตำรวจ หรือนักธุรกิจ ซึ่งเป้าหมายเหล่านี้จะเป็นเหตุผลที่ทำให้เด็กต้องเข้าเรียนหนังสือที่โรงเรียน ผูกไมตรีกับบุคคลอื่น ทำตามกฎระเบียบของสังคม และอื่นๆ กล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่า การถ่ายทอดทางสังคมทำให้การเจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่มีความหมาย มีเป้าหมายชัดเจน ซึ่งเด็กจะต้องผ่านกระบวนการนี้เป็นระยะเวลายาวนานเพื่อไปถึงเป้าหมายของตนเอง ตัวอย่างเช่น เด็กที่ใฝ่ฝันอยากเป็นหมอจะต้องขยันและตั้งใจเรียน ซึ่งต้องใช้เวลารเรียนมากกว่าสาขาวิชาอื่นๆ คือ เรียนในระดับปริญญาตรีถึง 6 ปี และต้องเรียนเพื่อเป็นหมอเชี่ยวชาญเฉพาะทางอีกอย่างน้อย 3 ปี ต้องทำงานวิชาการ เข้ารับการอบรมและศึกษาความรู้ใหม่ๆ ในวงวิชาชีพของตนเองอยู่เสมอ

4. สอนบทบาททางสังคม (teach social roles)

การเป็นสมาชิกของกลุ่ม บุคคลจะมีบทบาทหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติเพื่อทำให้กลุ่มสมบูรณ์ และสามารถดำรงอยู่ได้ ตัวอย่างเช่น ในกลุ่มคนทำงาน ผู้เป็นหัวหน้ามีบทบาทที่นำลูกน้องในการปฏิบัติงาน ในกลุ่มครอบครัว พ่อแม่มีบทบาทหน้าที่อบรมเลี้ยงดูลูก ในกลุ่มเพื่อน บทบาทหน้าที่ของเพื่อนคือการสนับสนุนทางอารมณ์ซึ่งกันและกัน ทั้งนี้ตลอดชีวิตของคนเรามีบทบาททางสังคมหลายอย่าง บทบาทบางอย่างก็เกิดขึ้นในเวลาเดียวกัน ซึ่งเราจะต้องแสดงพฤติกรรมตามบทบาทให้เหมาะสมในแต่ละโอกาส ตัวอย่างเช่น คนๆ หนึ่งอาจจะทั้งภรรยา แม่ ลูก ครู และเป็นเพื่อนในเวลาเดียวกัน โดยในฐานะภรรยาจะต้องเป็นเพื่อนคู่คิดที่ดีของสามี ในฐานะแม่ต้องเลี้ยงดูลูก ในฐานะลูกจะต้องเป็นคนที่น่าอ่อนน้อมง่าย ในฐานะครูต้องคอยสนับสนุนลูกศิษย์ ในฐานะเพื่อนจะต้องเป็นผู้สนับสนุนทางอารมณ์

5. สอนทักษะทางพัฒนาการ (teach developmental skill)

การสอนทักษะทางสังคม ทางอารมณ์ และทางสติปัญญาให้แก่เด็กโดยผ่านกระบวนการถ่ายทอดทางสังคมก็เพื่อให้พวกเขาปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างสมบูรณ์ในสังคม โดยทักษะทางสังคมจะเกี่ยวกับการเรียนรู้วิธีการรับรู้ข่าวสารข้อมูลจากบุคคลอื่น วิธีการใช้โทรศัพท์ การต่อรองทางธุรกิจ และอื่นๆ ทักษะทางอารมณ์นั้นเกี่ยวกับการควบคุมแรงกระตุ้นในทางก้าวร้าว การเรียนรู้ที่จะจัดการกับความรู้สึกขัดข้องใจหาเป้าหมายอื่นมาทดแทนเป้าหมายเดิมที่ถูกขัดขวาง หรือการแสดงความรักผิดชอบต่อความผิดพลาดที่ตนเป็นผู้กระทำ เป็นต้น ส่วนทักษะทางสติปัญญาจะเกี่ยวกับการอ่าน การคิดเลข การเขียน การแก้ปัญหา ความรู้ด้านภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ วิทยาศาสตร์ เป็นต้น

ทั้งนี้การที่นักเรียนจะมีพฤติกรรมจิตสำนึกที่ยอมรับต้องผ่านกระบวนการถ่ายทอดทางสังคมที่ได้รับจากครอบครัวมาตั้งแต่วัยเด็ก โดยผ่านตัวแบบจากบิดามารดา โรงเรียน กลุ่มเพื่อน และสื่อมวลชน เป็นการถ่ายทอดโดยตรงและทางอ้อม ซึ่งในงานวิจัยครั้งนี้จะได้ศึกษาตัวแปรที่

เกี่ยวข้องกับแนวทางการถ่ายทอดทางสังคมต่อจิตสาธารณะ โดยศึกษาตัวแปรลักษณะทางสังคม คือ ตัวแปรการได้รับการถ่ายทอดทางสังคมด้านศาสนาจากบิดามารดา การได้รับแบบอย่างจาก สื่อมวลชน

ประสบการณ์เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาในโรงเรียนกับพฤติกรรมจิตสาธารณะ

ความหมายของประสบการณ์เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาในโรงเรียน

กิจกรรมทางพุทธศาสนาในโรงเรียนเป็นสิ่งที่ช่วยให้นักเรียนได้มีโอกาสใกล้ชิดกับ พระพุทธศาสนา มีประสบการณ์ทางพุทธศาสนา ได้เข้าใจหลักธรรมคำสอนของศาสนา รวมทั้งหลัก ปฏิบัติที่เกี่ยวกับพิธีกรรม ประเพณีต่างๆของพระพุทธศาสนามากขึ้น การที่ได้มีโอกาสใกล้ชิด พระพุทธศาสนาโดยผ่านกิจกรรมทางพระพุทธศาสนานั้นจะช่วยให้เด็กได้รู้จักหน้าที่ของชาวพุทธ สามารถที่จะมองเห็นประโยชน์ของหลักคำสอน หลักปฏิบัติของพุทธศาสนาและสามารถนำไป ประยุกต์ใช้กับพฤติกรรมของตนเอง ซึ่งจะนำไปสู่พฤติกรรมที่เหมาะสมตามคำสั่งสอนของ พระพุทธศาสนาต่อไป กิจกรรมทางพระพุทธศาสนาในโรงเรียนนั้นสามารถจัดได้หลายรูปแบบ ซึ่ง สามารถที่จะจัดในลักษณะของการผสมผสานเข้าไปในวิชาเรียนเช่น วิชาจริยศึกษา วิชา พระพุทธศาสนา โดยการนำกิจกรรมหรือการปฏิบัติของชาวพุทธมาสอนให้กับนักเรียน เช่น การกราบไหว้แบบชาวพุทธ การสาธิตการจัดโต๊ะหมู่บูชา การฝึกสมาธิ การเชิญพระภิกษุมารบยา ยธรรมะ

พฤติกรรมจิตสาธารณะเป็นพฤติกรรมจริยธรรมที่สอดคล้องกับหลักคำสอนทางพุทธ ศาสนา ได้แก่ หลักธรรมสังคหวัตถุ 4 เป็นหลักของสังคมสงเคราะห์ สอนเรื่องการเสียสละ ช่วย เกื้อกูลกันในสังคมอันประกอบด้วย ทาน คือ การให้ การแบ่งปัน ปิยวาจา คือ การมีวาจาที่เรียบร้อย อตถจริยา คือ การกระทำที่เป็นประโยชน์ สมานัตตา คือ ความเสมอต้น เสมอปลาย เป็นต้น (ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. 2552: 28-29) กิจกรรมทางพุทธศาสนาเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้เด็กปฏิบัติตาม หน้าที่ของชาวพุทธที่ดี ปฏิบัติตามหลักคำสอนทางพุทธศาสนาและสามารถนำไปเป็นแนวทางใน การดำเนินชีวิตได้ต่อไป

มุลฮาล (Mullhall. 1981: 176-177) กล่าวว่า ประสบการณ์เป็นผลจากการร่วมกันกระทำ การณ์ใด ๆ ของบุคคล ซึ่งบุคคลจะเป็นผู้แปลความและให้ความหมายกับเหตุการณ์นั้นเอง ประสบการณ์จะเกิดจากการตีความในเฉพาะบางเรื่องที่บุคคลให้ความสำคัญ และในแต่ละบุคคล จะมีการตีความและ ให้ความหมายที่แตกต่างกัน ถึงแม้ว่าจะเป็นสิ่งที่ร่วมกันกระทำก็ตาม และแอน เนล (Annell. 1996: 705-713) กล่าวว่า ประสบการณ์เป็นการรวมกันของสิ่งที่น่าสนใจทั้งหมด ที่บุคคลเคยผ่านพบมากับสิ่งที่กำลังเผชิญอยู่ในปัจจุบัน ซึ่งไม่สามารถแยกออกจากกันและหาสิ่งใด มาทดแทนได้ มีปริมาณมาก และจะเพิ่มพูนอยู่ตลอดเวลา แต่ในสิ่งที่ไม่น่าสนใจสำหรับบุคคลนั้น ถือว่าไม่เป็นประสบการณ์ และยังเป็นความชัดเจนที่เกิดจากการกระทำหรือที่ได้พบเห็นมา (ราชบัณฑิตยสถาน. 2546) ประสบการณ์มี 2 ลักษณะ คือ 1) ประสบการณ์ทางตรง เกิดจากการไป

ประสบเหตุการณ์ต่าง ๆ ด้วยตนเอง 2) ประสบการณ์ทางอ้อม เกิดจากการได้รับรู้ รับฟัง หรือการเห็นมาก่อนของบุคคลอื่น (ศุกลรัตน์ อิงชาติเจริญ. 2551: 38) ประสบการณ์เกิดได้จากการเรียนรู้ของบุคคล เมื่อบุคคลได้กระทำพฤติกรรมใดแล้วได้ผลเป็นที่พึงพอใจก็จะกระทำพฤติกรรมในลักษณะนั้น ๆ ขึ้นอีก และเมื่อประสบผลสำเร็จตามความคาดหวังที่ตั้งไว้ ความพึงพอใจก็จะสะสมมากขึ้น ส่งผลให้บุคคลกระทำพฤติกรรมในลักษณะนั้นอีก (นุชนารถ ธาตุทอง. 2539: 18-19)

จากแนวคิดดังกล่าวจึงสรุปได้ว่า ประสบการณ์ หมายถึง ผลจากการตีความและการให้ความหมายของบุคคลในสิ่งที่เกิดจากการกระทำ การรับรู้ หรือการเรียนรู้ จากอดีตและปัจจุบัน ของตนเองและของผู้อื่น ที่บุคคลให้ความสนใจและมีผลต่อการกระทำพฤติกรรมต่าง ๆ ของบุคคล และจากความหมายและความสำคัญดังกล่าว ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้ ประสบการณ์เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาในโรงเรียน จึงหมายถึง การรับรู้การกระทำ จากการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ทางศาสนาในโรงเรียน ทั้งในอดีตและปัจจุบัน ของนักเรียน

กิจกรรมทางพระพุทธศาสนาที่โรงเรียนจัดขึ้นไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมตามแผนการเรียนการสอนหรือกิจกรรมที่นอกเหนือจากวิชาเรียน เช่นการทำบุญตักบาตรร่วมกันระหว่างครูกับนักเรียนในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา การสอนให้นักเรียนนั่งสมาธิ สวดมนต์ในวิชาจริยธรรม กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ในวันสำคัญทางศาสนาต่าง ๆ กิจกรรมเหล่านี้เมื่อกระทำไปพร้อมกับการที่ครูอธิบายถึงความเป็มาของกิจกรรม ประโยชน์ที่ได้รับจากการทำกิจกรรมจะช่วยให้เด็กเข้าใจจุดหมายของกิจกรรมที่ได้กระทำ รู้ถึงประโยชน์ของการทำกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา ซึ่งจะนำไปสู่การเกิดความเชื่อทางพุทธของเด็กได้ จากการประมวลเอกสาร พบว่าเยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมทางพุทธศาสนาในชุมชนมากมีความเชื่อทางพุทธมากกว่าเยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมทางพุทธศาสนาในชุมชนน้อย และนักเรียนที่ได้รับประโยชน์จากกิจกรรมทางพุทธศาสนาในโรงเรียนมากมีความเชื่อทางพุทธมากกว่านักเรียนที่ได้รับประโยชน์จากกิจกรรมทางพุทธศาสนาในโรงเรียนน้อย (วรรณะ บรรจง.2537: 142-151; ھرรษา เลหาเสรีกุล.2537: 205-210)

การวัดประสบการณ์เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาในโรงเรียน

การศึกษาตัวแปรประสบการณ์เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาในโรงเรียนนั้นได้มีผู้ศึกษาทั้งในลักษณะของปริมาณการเข้าร่วมและประสบการณ์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรมทางพุทธศาสนา เช่น ھرรษา เลหาเสรีกุล (2537: 83) ได้สร้างแบบวัดประสบการณ์จากกิจกรรมทางศาสนาวันอาทิตย์ วัดโดยการให้นักเรียนรายงานว่าได้เข้าเรียนในโรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์มาเป็นระยะเวลาานเพียงใด ให้ตอบเป็นจำนวนปี เดือน และวันตามที่เป็นจริง ผู้ที่ไม่เข้าเรียนในโรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์ก็ให้ตอบว่าไม่เคยเรียน 2)การได้รับประโยชน์จากการเข้าร่วมกิจกรรมทางพุทธศาสนา แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนแรกเป็นปริมาณการเข้าร่วมกิจกรรมทางพุทธศาสนาที่โรงเรียนจัดขึ้นและส่วนที่สองจะเป็นประโยคที่มีเนื้อหาเกี่ยวเนื่องกันโดยแบบวัดทั้งฉบับมีจำนวน 46 ข้อ มีความเชื่อมั่นเท่ากับ .83 และสุริยะ พันธุ์ดี (2536: 56) ได้สร้างแบบวัดการได้รับประสบการณ์ทาง

พุทธศาสนาในโรงเรียน ซึ่งมีลักษณะเป็นมาตรฐานประเมินรวมค่า 6 ระดับจากจริงที่สุด ถึงไม่จริงเลย จำนวน 10 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .62 บรรจง (2537: 54) สร้างแบบวัดที่สร้างขึ้นเพื่อ วัดปริมาณกิจกรรมทางพุทธศาสนาในชุมชนที่บุคคลเข้าร่วม และเห็นประโยชน์จากการเข้าร่วม กิจกรรมเหล่านั้นที่ชุมชนจัดขึ้น มีลักษณะเป็นมาตรฐานประเมินรวมค่า 6 ระดับตั้งแต่จริงที่สุด ถึงไม่จริงเลย จำนวน 21 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .90

ในการศึกษาครั้งนี้วัดโดยแบบวัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากนิยามปฏิบัติการที่กำหนดขึ้น มีลักษณะเป็นแบบรายงานการเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาในโรงเรียน “เคยเข้าร่วมกิจกรรม” กับ “ไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรม” นักเรียนที่ได้คะแนนประสบการณ์เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาในโรงเรียน สูงกว่าค่าเฉลี่ย แสดงว่านักเรียนมีประสบการณ์เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาในโรงเรียนมากกว่า นักเรียนที่ได้คะแนนต่ำกว่า

การได้รับการถ่ายทอดทางสังคมด้านศาสนาจากบิดามารดากับพฤติกรรม

จิตสาธารณะ

ความหมายของการถ่ายทอดทางสังคมด้านศาสนาจากบิดามารดา

การขัดเกลาทางสังคมเป็นกระบวนการที่มนุษย์ต้องเกี่ยวข้องด้วยตลอดเวลา ตั้งแต่วัยเด็กที่ต้องเรียนรู้ระเบียบและวิธีปฏิบัติขั้นพื้นฐานกับบุคคลในวงแคบๆ คือ บิดามารดา ญาติพี่น้อง ซึ่งเป็นกลุ่มเล็ก ดังนั้น ครอบครัวจึงเป็นองค์กรแรกที่ทำหน้าที่ขัดเกลาทางสังคมให้กับมนุษย์เพราะ ครอบครัวเป็นผู้เลี้ยงดูบุคคลตั้งแต่เป็นทารก ครอบครัวจะดูแลความเจริญเติบโตทางร่างกายของทารก ในขณะเดียวกันก็ค่อยๆ ขัดเกลาทางสังคมเท่าที่ทารกจะสามารถเรียนรู้ได้ในระยะสั้น เช่น การสอนให้เด็กออกเสียงเรียกพ่อแม่ซึ่งเป็นภาษาที่ออกเสียงง่าย สอนให้รู้จักขับถ่ายเป็นเวลาและถูกสถานที่ (จำนง อติวัฒน์สิทธิ์. 2540: 47) ระยะนี้ทารกจะรู้จักเรียกร้องการเลี้ยงดูด้วยการร้องซึ่งจะเป็นเครื่องหมายของความหิว ต้องการอาหาร ความไม่สบาย เช่น ปวดท้อง เป็นต้น กระบวนการอบรมเด็กในตอนนี้ส่วนใหญ่มารดาจะเป็นผู้ฝึกอบรม (Socializing Agent) (ทิตยา สุวรรณชฎ. 2527: 47) เพราะมารดาเป็นบุคคลแรกที่ใกล้ชิดและมีหน้าที่เลี้ยงดู ต่อจากนั้น เมื่อเด็กเจริญเติบโตขึ้นภาระการอบรมเลี้ยงดูจึงตกอยู่กับบิดามารดาควบคู่กันไป พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต) (2543: 78) กล่าวว่า การพัฒนาจะต้องเริ่มต้นที่ครอบครัว ซึ่งเป็นจุดที่เราเริ่มต้นได้ทันที มารดาบิดาเป็นพรหมของลูก เป็นครูคนแรกหรือเป็นอาจารย์ต้น เป็นเสมือนบุคคลต้นแบบ (Model Persons) ให้แก่ลูก หน้าที่สำคัญของพรหมก็คือ “การแสดงโลกนี้แก่ลูก” หมายถึง การนำเสนอโลกนี้แก่ลูก บิดามารดาจะนำเสนอโลกในภาพอย่างไรสำคัญที่สุด เด็กจะเห็นโลกอย่างไร มีทัศนคติ มีท่าทีต่อโลกอย่างไร อยู่ที่บิดามารดาเป็นผู้ชักนำ โดยรู้ตัวบ้างไม่รู้ตัวบ้าง ถ้าบิดามารดาไม่ฉลาดก็อาจจะทำให้เด็กได้ภาพที่เลวร้ายรุนแรง ทำให้เกิด Emotion และ Attitudes คือความรู้สึกและทัศนคติต่อโลก ในทางลบเสียหาย เด็กๆ จะเรียนรู้และทำตามแบบอย่างจากบิดามารดา พฤติกรรมที่ดีจะถูกถ่ายทอดไปยังเด็กและปรากฏให้เห็น เด็กที่แสดงพฤติกรรมไม่เหมาะสม เช่น เกรี้ยวกราด ปฏิเสธ

หรือแสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมต่อบิดามารดาเนื่องจากได้รับการถ่ายทอดพฤติกรรมดังกล่าวจาก บิดามารดา (ป้วย อึ้งภากรณ์. 2545: 74-75) คุณธรรมจริยธรรมต้องได้จากครอบครัวก่อน ต้องได้จากพ่อแม่ ส่วนหนึ่งได้จากการสั่งสอน แต่ส่วนที่สำคัญที่สุดจะได้จากการที่ลูกเห็นว่าพ่อแม่ นั้นปฏิบัติอย่างไร เด็กจะได้รับการประทับใจที่ลึกซึ้งที่สุด จะยืนนานที่สุดถ้าเด็กเห็นการปฏิบัติตัวของ พ่อแม่ ความประพฤติดของพ่อแม่ และความสำคัญของพ่อแม่ (อานันท์ ปันยารชุน. 2547: 285)

ดวงเดือน พันธมนาวิน (2533: 41-45) ได้อาศัยหลักทฤษฎีทางจิตวิทยาทัศนคติเสนอแนะวิธีการปลูกฝังหลักปฏิบัติเบื้องต้นทางพุทธศาสนาแก่เยาวชน ได้แก่ การบริจาคน การบำเพ็ญศีล และภาวนา ภายใต้ขอบเขตของผลการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในกระบวนการสื่อสารเพื่อจูงใจ (Persuasive communication process) ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนต่างๆ ดังต่อไปนี้ (1) ขั้นสร้างความสนใจและเปิดโอกาสให้รับทราบหลักปฏิบัติเบื้องต้นทางพุทธศาสนา หมายถึงการที่บิดามารดา พยายามทำให้บุตรเกิดความสนใจในพุทธศาสนา เช่น ส่งเสริมให้บุตรได้ร่วมทำบุญใส่บาตรในวันสำคัญทางพุทธศาสนา ชี้นำให้บุตรร่วมสละสิ่งของส่วนตัวที่เหลือใช้แก่ผู้ยากไร้ ชี้นำให้บุตรทราบเกี่ยวกับศีลห้าหรือข้อห้ามที่สำคัญทางพุทธศาสนา เช่น ดักเตือนมิให้บุตรทำร้ายสัตว์ ไม่กล่าวเท็จ เป็นต้น โดยบิดามารดาต้องเป็นแบบอย่างที่ดีด้วย เปิดโอกาสให้บุตรได้สัมผัสกับการปฏิบัติเจริญ ภาวนาในขั้นต้น เช่น แนะนำให้บุตรท่องบทสวดมนต์ในยามว่างเพื่อฝึกสมาธิ บอกให้ทราบถึง ประโยชน์ที่จะได้รับการทำสมาธิ และชวนบุตรให้ทดลองนั่งภาวนาส่งเกตลมหายใจเข้าออก เป็นต้น (2) ขั้นสร้างความเข้าใจในเนื้อหาทางพุทธศาสนา เนื่องจากเนื้อหาเกี่ยวกับการปฏิบัติ ทางพุทธศาสนามีความหมายละเอียดลึกซึ้ง บิดามารดาควรช่วยให้บุตรเข้าใจถึงความหมายของการ ปฏิบัตินั้นๆ ให้ชัดเจนเพื่อเป็นพื้นฐานในการเข้าใจที่ลึกซึ้งต่อไป ชี้นำให้เห็นประโยชน์และโทษของ การปฏิบัติและไม่ปฏิบัติตามหลักพุทธศาสนา เช่น แนะนำให้บุตรสังเกตสีหน้าอึดอัดของบุคคลหลัง การทำบุญทาน บอกให้รู้ว่าการให้อภัยไม่โกรธเคืองผู้ที่กระทำไม่ดีต่อตนถือเป็นการทำทานประเภท หนึ่ง การทำทานเพื่อแข่งขันหรือโอ้อวดเป็นเรื่องไม่เหมาะสม ยกตัวอย่างผลร้ายซึ่งเกิดขึ้นแก่บุคคล ที่ละเมิดศีลห้าและผลดีจากการรักษาศีลห้า ช่วยอธิบายความหมายหลักของบทสวดมนต์หรือ ความสำคัญของการทำสมาธิภาวนา และ (3) ขั้นการยอมรับและเปลี่ยนตาม บิดามารดาเป็นผู้ได้รับความไว้วางใจจากบุตรอย่างสูงอยู่แล้ว หากทำตัวเป็นแบบอย่างที่เหมาะสมด้วยแล้ว ก็จะสามารถจูงใจให้บุตรยอมรับหรือเปลี่ยนจิตใจตามได้มากยิ่งขึ้น บิดามารดาควรสนับสนุนให้บุตรกระทำกิจกรรม ต่างๆ ทางพุทธศาสนา เช่น เปิดโอกาสให้บุตรได้ช่วยจัดเตรียมสิ่งของที่จะใส่บาตร และร่วมใส่บาตร กับบุตรเป็นตัวอย่างด้วย ให้รางวัลหรือชมเชยเมื่อบุตรปฏิบัติได้ถูกต้อง ต้องระมัดระวังไม่ทำผิดศีล ให้บุตรเห็นเป็นตัวอย่าง การเจริญภาวนาอาจทำได้หลายทาง เช่น นำบุตรสวดมนต์ให้ไว้พระก่อนเข้า นอนเป็นประจำ พาบุตรไปฝึกปฏิบัติธรรมตามวัดในโอกาสอันควร แสดงความชื่นชมยินดีเมื่อเห็น บุตรพยายามฝึกสมาธิ เป็นต้น

จากแนวคิดทฤษฎี สรุปได้ว่า การถ่ายทอดทางพระพุทธศาสนาจากบิดามารดา หรือการ ได้เห็นแบบอย่างที่ดีจากบิดามารดา ส่งผลต่อลักษณะที่พึงประสงค์หลายประการที่เด่นชัด คือ ใน ด้านคุณธรรมจริยธรรม คาดได้ว่าจะส่งผลต่อการมีจิตสาธารณะของนักเรียน โดยให้ความหมายของ

การได้รับการถ่ายทอดทางพุทธศาสนาจากบิดามารดา หมายถึง ปริมาณการรับรู้ของนักเรียนจากการได้รับการฝึกอบรมของบิดามารดาทางด้านศาสนา เพื่อกระตุ้นให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ และการยอมรับที่จะปฏิบัติตามหลักคำสอนทางพระพุทธศาสนาขั้นพื้นฐาน ซึ่งได้แก่ การบริจาคทาน การรักษาศีล และการฝึกสมาธิภาวนา

การประมวลเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ลัดดาวัลย์ พรศรีสมุทร และวิลาสลักษณ์ ชั่ววัลลี (2524) ได้ศึกษานักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นชายและหญิงในกรุงเทพฯ จำนวน 979 คน เกี่ยวกับการอนุรักษ์วัฒนธรรมทางจิตใจ (ในที่นี้หมายถึงการปฏิบัติตามคำสั่งสอนหรือปฏิบัติตามแบบอย่างบิดามารดาเกี่ยวกับคุณธรรมทางพระพุทธศาสนา 5 ประการ ได้แก่ การมีความกตัญญู กตเวทิตะ ความซื่อสัตย์ ความเอื้อเฟื้อ การยียดบาปบุญ และการเคารพต่อผู้อาวุโส) ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่รายงานว่าได้รับการถ่ายทอด (หมายถึงได้รับการอบรมสั่งสอน และบิดามารดาทำตัวเป็นแบบอย่างให้เห็น) คุณธรรมทางพระพุทธศาสนาทั้ง 5 ประการดังกล่าวในปริมาณมาก เป็นผู้ที่มีการอนุรักษ์วัฒนธรรมทางจิตใจสูงกว่าผู้ที่ได้รับการถ่ายทอดในปริมาณน้อยอย่างเด่นชัด วันชัย มีกลาง (2530) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบการถ่ายทอดทางพระพุทธศาสนากับทัศนคติต่อศาสนา ความรู้ ความเข้าใจและการปฏิบัติตามหลักคำสอนของพระพุทธศาสนา โดยศึกษากลุ่มตัวอย่างที่เป็นนิสิตมหาวิทยาลัยในกรุงเทพฯ จำนวน 510 คน ปริมาณการได้รับการถ่ายทอดทางพระพุทธศาสนา ซึ่งในการวิจัยนี้หมายถึง ปริมาณการได้รับการอบรมสั่งสอนให้เห็นเป็นแบบอย่างและได้รับรางวัลเมื่อปฏิบัติตามที่คาดหวังจากบิดามารดาในเรื่องที่เกี่ยวกับความเชื่อ หลักธรรมและประเพณีบางอย่างของพระพุทธศาสนา พบผลการวิจัยว่า นิสิตที่มีทัศนคติดีต่อศาสนาและมีการปฏิบัติตามหลักศาสนา มาก เป็นนิสิตที่ได้รับการถ่ายทอดทางพระพุทธศาสนาจากบิดามารดามากด้วย ในทำนองเดียวกัน ลัดดาวัลย์ พรศรีสมุทร และวิลาสลักษณ์ ชั่ววัลลี (2524) พบว่า นิสิตที่ได้รับการถ่ายทอดทางพระพุทธศาสนาจากบิดามารดาในปริมาณมาก สูงกว่านิสิตที่ได้รับการถ่ายทอดน้อยอย่างเชื่อมั่นได้ ผลการวิจัยทั้ง 2 เรื่องนี้แสดงให้เห็นว่า การที่เยาวชนไทยยึดถือคุณธรรมทางพระพุทธศาสนา มีทัศนคติที่ดีต่อพระพุทธศาสนา และมีการปฏิบัติตามหลักคำสอนของศาสนานั้น มีผลมาจากการได้รับการอบรมสั่งสอนจากบิดามารดาเป็นประการสำคัญ สำหรับงานวิจัยของ หรรษา เลหาเสรีกุล (2537: 191) ได้ศึกษานักเรียนวัยรุ่นชายหญิงที่กำลังเรียนอยู่ในโรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์ของมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยและมหามกุฏราชวิทยาลัย จำนวน 145 คน ส่วนที่เกี่ยวกับการได้รับการอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัว ซึ่งได้แก่ การได้รับการอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัว ซึ่งได้แก่ การได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน และการได้รับการส่งเสริมความเป็นพุทธมามกะ (คือการได้รับการถ่ายทอดทางพระพุทธศาสนาจากบิดามารดา) พบว่านักเรียนวัยรุ่นที่ได้รับการส่งเสริมความเป็นพุทธมามกะมาก มีการปฏิบัติทางพุทธศาสนามากกว่าผู้ที่ได้รับการส่งเสริมความเป็นพุทธมามกะน้อย และการศึกษาของ พระวันชัย ธนวิโส (กัณหาภาณูญะ) (2548: 160) ศึกษา ลักษณะทางจิตสังคมที่ส่งผลต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนในโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ศึกษาแก่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 459 คน พบว่า ในกลุ่มนักเรียนที่ได้รับการถ่ายทอดทางพระพุทธศาสนาจากบิดามารดาสูง มีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมสูงกว่านักเรียนที่

ได้รับการถ่ายทอดทางพระพุทธศาสนาจากบิดามารดาต่ำ ดังนั้นผู้วิจัยจึงคาดหวังว่านักเรียนที่ได้รับการถ่ายทอดทางสังคมด้านศาสนาจากบิดามารดาสูง มีจิตสาธารณะสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการถ่ายทอดทางสังคมด้านศาสนาจากบิดามารดาต่ำ

การวัดการได้รับการถ่ายทอดทางสังคมด้านศาสนาจากบิดามารดา

งามตา วนิทานนท์ (2533) ได้สร้างแบบวัดขึ้นเป็นครั้งแรก โดยนิยามปฏิบัติการของตัวแปรการอบรมเลี้ยงดูบุตรตามแนวพุทธ ซึ่งหมายถึง ปริมาณการฝึกอบรมของบิดามารดาทั้งโดยทางตรงและทางอ้อม เพื่อกระตุ้นบุตรให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ และการยอมรับที่จะปฏิบัติตามหลักคำสอนทางพระพุทธศาสนาขั้นพื้นฐาน ซึ่งได้แก่ การบริจาคทาน การรักษาศีล การฝึกสมาธิภาวนา ด้วยวิธีการตามขั้นตอนการชักจูงให้บุคคลเปลี่ยนทัศนคติ 3 ขั้นตอน คือ 1) สร้างความสนใจและให้โอกาสรับทราบหลักปฏิบัติเบื้องต้นทางพระพุทธศาสนา 2) สร้างความเข้าใจในเนื้อหาของหลักปฏิบัติทางพระพุทธศาสนา และ 3) สร้างการยอมรับและการเปลี่ยนตามหลักปฏิบัติทางพระพุทธศาสนา แบบวัดประกอบด้วยประโยคคำถามเกี่ยวกับปริมาณการใช้วิธีการตามขั้นตอน 3 ขั้นดังกล่าว เพื่อฝึกอบรมเด็กในเนื้อหาของการปฏิบัติตามหลักเบื้องต้นทางพระพุทธศาสนา จำนวน 33 ประโยค แบ่งเป็นประโยคคำถามเกี่ยวกับขั้นตอนสร้างความสนใจรับทราบ 10 ประโยค ขั้นตอนการสร้างความเข้าใจเนื้อหา 10 ประโยค และขั้นตอนสร้างการยอมรับและเปลี่ยนตาม 13 ประโยค แต่ละประโยคมีมาตรวัด 6 หน่วยจาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” เมื่อทำการทดสอบกับกลุ่มบิดามารดาจำนวน 151 คน ได้ค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .77 ต่อมา วรรณะ บรรจง (2537: 55) และ ھرรษา เลหาเสรีกุล (2537: 86) ได้นำแบบวัดของ งามตา วนิทานนท์ จำนวน 30 ข้อ มาใช้โดยการปรับเปลี่ยนประธานของประโยคคำถาม เนื่องจากเป็นการถามกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนวัยรุ่น แบบวัดได้ค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .86 และ .89 ตามลำดับ

สำหรับการวิจัยครั้งนี้ได้นำแบบวัดของวรรณะ บรรจง และ ھرรษา เลหาเสรีกุล มาปรับปรุงข้อคำถามให้เหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่าง เนื่องจากเป็นแบบวัดที่มีค่าความเชื่อมั่นสูงและมีนิยามปฏิบัติการที่สอดคล้องกับงานวิจัย แบบวัดเป็นแบบมาตราประเมินรวมค่า 6 ระดับ จาก “บ่อยครั้งที่สุด” ถึง “น้อยครั้งที่สุด” นักเรียนที่ได้คะแนนการได้รับการถ่ายทอดทางสังคมด้านศาสนาจากบิดามารดาระดับมาก แสดงว่าเป็นผู้ที่ได้รับการถ่ายทอดทางสังคมด้านศาสนาจากบิดามารดาระดับมาก

การได้รับแบบอย่างจากสื่อมวลชนกับพฤติกรรมจิตสาธารณะ

ความหมายของการได้รับแบบอย่างจากสื่อมวลชน

ในปัจจุบันสื่อมวลชนซึ่งอยู่ในรูปของสิ่งพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ และอินเทอร์เน็ต ได้แพร่ไปสู่กลุ่มเป้าหมายอย่างรวดเร็ว ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มเด็ก กลุ่มวัยรุ่น และกลุ่มผู้ใหญ่ ข่าวสารหรือเนื้อหาที่สื่อแต่ละประเภทนำเสนอออกไปนั้นมีทั้งเนื้อหาที่มีประโยชน์และเนื้อหาที่ไม่มีประโยชน์ สื่อมวลชน

รายการหนึ่งอาจจะมีประโยชน์ต่อคนบางประเภท ในขณะที่เดียวกันก็มีโทษต่อคนประเภทอื่น เช่น เหมาะสมกับเด็กแต่ไม่เหมาะสมกับผู้ใหญ่ เป็นต้น สื่อที่มีเนื้อหาที่มีประโยชน์ก็ย่อมจะมีอิทธิพลต่อเยาวชนไทยไปในทางที่ไม่น่าปรารถนาและทำให้เกิดปัญหาสังคมอันยากจะแก้ไขได้เช่นกัน สื่อมวลชนจึงมีลักษณะเป็นเสมือนดาบสองคม ที่อาจจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่รู้จักเปิดรับและใช้ได้ อย่างเหมาะสมเท่านั้น ดังนั้น การได้รับตัวแบบจากสื่อมวลชนจึงเป็นอีกปัจจัยหนึ่งในการหล่อหลอมพฤติกรรมที่พึงปรารถนาให้เกิดขึ้นแก่บุคคลในสังคม (พระมหาไชยา กาละบักร์. 2550: 27)

สื่อมวลชน หมายถึง การสื่อสารผ่านสื่อประเภทต่างๆ ที่สามารถส่งไปถึงผู้รับจำนวนมากในเวลาเดียวกันได้ เช่น วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ ภาพยนตร์ วิดีทัศน์ สไลด์ และสื่อสิ่งพิมพ์ ประเภทหนังสือพิมพ์รายวัน รายสัปดาห์ รายบักษ์ นิตยสาร วารสาร การ์ตูน หนังสือพิมพ์กำแพงโปสเตอร์ แผ่นพับ เป็นต้น (วันเพ็ญ พิศาลพงษ์. 2540: 218)

เดนิส แอควิล (ดูษฎี สินเจิมศิริ. 2542: 11; อ้างอิงจาก Denis Acquail. 1983) ได้กล่าวถึงบทบาทหน้าที่ของสื่อมวลชนไว้ดังนี้

1. การให้ข่าวสาร (Information) โดยการรายงานข่าวสารและเสนอข่าวสารที่เกิดขึ้น แจ้งให้ประชาชนรับทราบ การนำเสนอจะต้องเป็นสารสนเทศหรือข้อเท็จจริงที่ได้จากเหตุการณ์ ช่วยเสริมให้เกิดนวัตกรรม การปรับตัวและความก้าวหน้า การเปลี่ยนแปลงและการพัฒนา

2. การประสานสัมพันธ์ (Correlation) โดยการอภิปราย แปลความหมายและวิพากษ์วิจารณ์เกี่ยวกับความหมายของเหตุการณ์และข่าวสาร ให้ความสนับสนุนแก่อำนาจหน้าที่และปทัสฐานที่ยอมรับแล้ว ทำให้เกิดการสั่งสมและการถ่ายทอดทางสังคม ประสานกิจกรรมต่างๆ ของสังคมเข้าด้วยกัน ทำให้เกิดความยินยอมพร้อมใจ (Consensus) จัดระเบียบอะไรก่อนอะไรหลัง และบอกให้รู้ว่าสภาพทางสังคมอะไรสำคัญแก่อะไร

3. ความบันเทิงเริงรมย์ (Entertainment) โดยให้ความสนุกสนาน เพลิดเพลิน และเสนอวิธีการพักผ่อนหย่อนใจเพื่อลดความตึงเครียดทางสังคม

4. การระดมสรรพกำลัง (Mobilization) เป็นการระดมความคิด อันได้แก่ การณรงค์ต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการรณรงค์ด้านการเมือง การสงคราม การพัฒนาเศรษฐกิจ การทำงาน การศาสนา เพื่อวัตถุประสงค์ส่วนรวม

5. การถ่ายทอดมรดกทางสังคม จากคนรุ่นหนึ่งไปสู่คนรุ่นหลังๆ (Transmission of the Social Heritage from One Generation to the next) เป็นการเผยแพร่ความรู้ ค่านิยมและบรรทัดฐาน ตลอดจนกฎเกณฑ์ต่างๆ ในทุกด้านของสังคมให้แก่สมาชิกรุ่นใหม่ของสังคม เพื่อสืบสานวิทยาการและวัฒนธรรมของสังคมต่อไป ซึ่งเป็นหน้าที่ในด้านการให้การศึกษา (Education Function)

ส่วนโจเซฟ ที แคลปเปอร์ (จินตวิรี เกษมสุข. 2539: 4; อ้างอิงจาก Joseph t. Klapper. 1960) ได้กล่าวถึงอิทธิพลของสื่อมวลชนไว้ ดังนี้

1. สื่อมวลชนเป็นแรงสนับสนุน (an agent of reinforcement) การเปลี่ยนแปลงทัศนคติและพฤติกรรมของบุคคลให้มีเพิ่มขึ้น

2. สื่อมวลชนสามารถเปลี่ยนแปลง (an agent of change) ทศนคติของบุคคลได้ในกรณี ที่ทศนคตินั้นๆ ยังไม่มั่นคง แต่การเปลี่ยนแปลงทศนคติที่ฝังรากลึกหรือเปลี่ยนไปในทางตรงข้าม อาจเปลี่ยนแปลงได้แต่ต้องใช้เวลา กล่าวคือ บุคคลต้องได้รับข่าวสารในลักษณะสะสมเพียงพอที่จะมี อิทธิพลได้

นอกจากนี้สื่อมวลชนยังมีบทบาทต่อกระบวนการเรียนรู้ทางสังคมของบุคคล คือ 1)การสร้างค่านิยม มนุษย์จะเรียนรู้ค่านิยมต่างๆ จากสื่อมวลชนได้ เช่น การสะสมทรัพย์สิน การ ดำเนินชีวิต ศีลธรรมจรรยา ซึ่งสื่อมวลชนที่ดีควรจะเน้นการให้ข่าวสาร เพื่อกระตุ้นเตือนจริยธรรมใน บุคคล อันก่อให้เกิดการปฏิบัติตามค่านิยมที่พึงามนั้นๆ 2)สร้างเจตคติ เจตคติคือความพร้อมที่จะ ประพฤติปฏิบัติ ประกอบไปด้วยความรู้ ความรู้สึก และแนวโน้มของพฤติกรรม สื่อมวลชนจะเป็น ผู้ให้ข่าวสาร ให้ความรู้และสอนการประเมินในสิ่งต่างๆ รอบตัว ตลอดจนชี้แนวทางที่จะเอื้ออำนวย ต่อการปฏิบัติ ซึ่งสื่อมวลชนมีลักษณะอันเอื้อต่อการจุดความสนใจของบุคคลให้คล้อยตามสิ่งเหล่านั้น 3)การกำหนดปทัสถานของพฤติกรรม ปทัสถาน (Norms) คือ แบบแผนของความประพฤติของคน ในสังคม ซึ่งอยู่ร่วมกันเพื่อให้สังคมมีความสงบสุขด้วยการตอกย้ำ ชี้แนะแนวทางที่ถูกต้องให้คนใน สังคมปฏิบัติ (เมตตา กฤตวิทย์. 2530)

จากที่กล่าวถึงบทบาทหน้าที่ของสื่อมวลชนในด้านต่างๆ อาทิ การให้ข้อมูลข่าวสาร ให้ ความบันเทิง เผยแพร่ความรู้ ค่านิยมและบรรทัดฐานทางสังคม ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นผลต่อการเกิดเจต คติ ค่านิยมและการแสดงออกของพฤติกรรมต่างๆ ของคนในสังคมได้ทั้งสิ้น ซึ่งในงานวิจัยครั้งนี้ได้ ให้ความหมายของการได้รับแบบอย่างจากสื่อมวลชน หมายถึง ปริมาณการเป็นแบบอย่างของ สื่อมวลชนในการเสนอสื่อที่แสดงถึงการมีพฤติกรรมจิตสาธารณะ ให้บุคคลในสังคมได้เห็นและ ยึดถือการกระทำนั้นเป็นบรรทัดฐานในการปฏิบัติตามได้

จากการทำการศึกษาเกี่ยวกับการรับข้อมูลข่าวสารจากสื่อประเภทต่างๆ ของกองสุ ขศึกษา สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข (2542) เพื่อศึกษาพฤติกรรมการรับข้อมูลข่าวสาร ความ คิดเห็นความต้องการของการรับข้อมูลข่าวสารด้านสุขภาพ โดยสำรวจข้อมูลจากประชาชนทั่วไปใน จังหวัดต่างๆ ทั่วประเทศ รวม 40 จังหวัด กลุ่มตัวอย่างจำนวน 5,844 คน พบว่า ประชาชนส่วน ใหญ่รับข้อมูลข่าวสารด้านสุขภาพจากสื่อโทรทัศน์มากที่สุด รองลงมาคือ วิทยุ และหนังสือพิมพ์ และ ส่วนใหญ่รับข้อมูลข่าวสารจากการชมโทรทัศน์ทุกวัน ร้อยละ 65.02 ส่วนวิทยุและหนังสือพิมพ์ส่วน ใหญ่รับฟังและอ่านเกือบทุกวัน ร้อยละ 39.90 และร้อยละ 34.96 ตามลำดับ นอกจากนี้การรับรู้ ข่าวสารที่ผ่านทางสื่อต่างๆ ยังมีผลในการปลูกฝังค่านิยมที่พึงประสงค์ของบุคคล ดังงานวิจัยของ บำรุง สุขพรรณ (2526) ที่ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของสื่อมวลชนในการเผยแพร่และการ ปลูกฝังค่านิยมที่พึงประสงค์ต่อเยาวชนไทย โดยศึกษาจากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาส่วนกลาง กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 104 โรงเรียน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาตอนปลาย ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนได้รับข่าวสารค่านิยมและคุณธรรม จากสื่อมวลชน ประเภทวิทยุโทรทัศน์มากที่สุด แต่ได้รับข่าวสารจากในหนังสือพิมพ์ ภาพยนตร์และสิ่งพิมพ์น้อย ค่านิยมพื้นฐานและคุณธรรมที่นักเรียนนำไปใช้มากที่สุด คือ การแสดงความรักชาติและเทิดทูน

ศาสนาและพระมหากษัตริย์ รองลงมาคือ ค่านิยมเกี่ยวกับการพึ่งตนเอง ความขยันหมั่นเพียรและความรับผิดชอบ การประหยัดและการออม การมีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย การปฏิบัติตามคุณธรรมของศาสนา นอกจากนี้ยังพบผลของตัวแบบจากสื่อมวลชนที่มีความสัมพันธ์กับการเกิดพฤติกรรมต่างๆ ของบุคคลในงานวิจัยของ วิไลรัตน์ แสงวนิช (2542) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารการออกกำลังกายและกีฬา กับพฤติกรรมการออกกำลังกายและเล่นกีฬาของนักศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษาภาคเหนือ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพของวิทยาลัยอาชีวศึกษาภาคเหนือ สังกัดกรมอาชีวศึกษา ปีการศึกษา 2541 จำนวน 367 คน ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารการออกกำลังกายและกีฬา กับพฤติกรรมการออกกำลังกายและเล่นกีฬาของนักศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษาภาคเหนือ มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และในงานวิจัยที่เกี่ยวกับพฤติกรรมในการบริโภคเครื่องดื่มของชนาธิป วิทาโน (2546) ที่ศึกษาเกี่ยวกับการเปิดรับสื่อโฆษณา การจดจำ และพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มน้ำนมข้าวยาคุ ของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริโภคที่เคยเห็นโฆษณาและดื่มเครื่องดื่มน้ำนมข้าวยาคุ จำนวน 400 คน ผลการวิจัยพบว่า การเปิดรับสื่อโฆษณาของเครื่องดื่มในภาพรวม มีความสัมพันธ์กับการจดจำสื่อโฆษณาในภาพรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และพบว่า การจดจำสื่อโฆษณา มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มน้ำนมข้าวยาคุ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การวัดการได้รับแบบอย่างจากสื่อมวลชน

ชนาธิป วิทาโน (2546: 103) สร้างแบบสอบถามการจดจำสื่อโฆษณาของเครื่องดื่มน้ำนมข้าวยาคุที่มีต่อพฤติกรรมการบริโภคน้ำนมข้าวยาคุ ประกอบด้วยแบบสอบถามจำนวน 9 ข้อ เกี่ยวกับรายละเอียดของสินค้า ลักษณะของคำถามเป็นแบบมาตราประเมินรวมค่า 5 ระดับ จาก “มากที่สุด” ถึง “จำไม่ได้” มีค่าความเชื่อมั่น .87 ส่วน ถิราพร ศุภสิริวุฒิ (2546: 56) สร้างแบบวัดการเป็นตัวแบบจากสื่อมวลชน ใน 4 ด้าน คือ ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านสังคม และด้านเศรษฐกิจ จำนวน 28 ข้อ เป็นแบบมาตราประเมินรวมค่า 6 ระดับ จาก “บ่อยครั้งที่สุด” ถึง “น้อยครั้งที่สุด”

ในการวัดตัวแบบจากสื่อมวลชน ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง เป็นแบบวัดที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับปริมาณการเป็นแบบอย่างของสื่อมวลชนในการเสนอสื่อที่แสดงถึงพฤติกรรมจิตสาธารณะ เป็นแบบมาตราประเมินรวมค่า มาตราวัด 6 ระดับ จาก “บ่อยครั้งที่สุด” ถึง น้อยครั้งที่สุด นักเรียนที่ได้คะแนนสูงกว่าค่าเฉลี่ยแสดงว่าได้รับการเป็นแบบอย่างจากสื่อมวลชนสูงกว่านักเรียนที่ได้คะแนนต่ำกว่าค่าเฉลี่ย

การรับรู้บรรยากาศที่ดีในการเรียนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนกับพฤติกรรม จิตสาธารณะ

ความหมายการรับรู้บรรยากาศที่ดีในการเรียนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

บรรยากาศการเรียนการสอนเป็นปัจจัยหนึ่งในการสร้างความเป็นพลเมืองที่ดีให้กับนักเรียน การเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงในการคิด การทำงาน และการแก้ปัญหาต่างๆ ของชั้นเรียน โรงเรียน และชุมชน (ฉันทนา จันทรบรรจง. 2551: 17) การที่นักเรียนได้รับรู้บรรยากาศที่ดีในการเรียนจะช่วยให้นักเรียนและครูต่างยอมรับซึ่งกันและกันมากยิ่งขึ้น จากการศึกษาค้นคว้าเอกสารทางวิชาการพบว่า มีผู้กล่าวถึงบรรยากาศการเรียนไว้หลากหลาย ดังนี้

ฮอย และ แชนนัม (รัตนจำเรียง เพชรแก้ว. 2545: 35; อ้างอิงจาก Cherring. 1994: 469-470) ได้เขียนอธิบายไว้ว่า บรรยากาศโรงเรียน คือ ลักษณะภายในที่ทำให้โรงเรียนหนึ่งแตกต่างจากอีกโรงเรียนหนึ่ง ในสิ่งที่จำกัดเฉพาะเจาะจงลงไป บรรยากาศโรงเรียนจะเป็นลักษณะคงที่ของสภาพแวดล้อม โรงเรียนซึ่งเกิดจากสมาชิกในองค์กรและมีผลต่อพฤติกรรมของสมาชิก ซึ่งอยู่บนรากฐานของความเข้าใจในพฤติกรรมของสมาชิกในองค์กร ส่วน อรพันธ์ ประสิทธิ์รัตน์ (2533: 8) กล่าวว่า บรรยากาศการเรียนรู้ หรือสภาพแวดล้อมทางการเรียน (Learning Environment) หมายถึง สภาพหรือสภาวะใดๆ ที่มีผลต่อการเรียนรู้ของมนุษย์ทั้งทางตรงและทางอ้อม ทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม สำหรับไชยยศ เรืองสุวรรณ และ ปรีชา วิหคโต (2537: 7) กล่าวว่า บรรยากาศการเรียนรู้ หรือสภาพการเรียนรู้ หรือสภาพแวดล้อมทางการเรียน หมายถึง สภาพแวดล้อมที่อยู่รอบตัวผู้เรียน และส่งผลต่อกระบวนการพัฒนาพฤติกรรมของผู้เรียน สำหรับชาญชัย อาจินสมาจาร (2544: 43) ได้ให้คำจำกัดความไว้ว่า บรรยากาศในชั้นเรียนเป็นบริเวณสี่เหลี่ยมของบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่นักเรียนและครูทำงานและมีปฏิสัมพันธ์ นักเรียนเรียนได้ดีที่สุดในบรรยากาศที่บำรุงร่างกาย จิตใจ และวิญญาณของนักเรียน

ตามหลักจิตวิทยาที่ เทื่อน ทองแก้ว (2538: 74-75) กล่าวว่า สภาพแวดล้อมโดยรอบมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ของบุคคล บุคคลที่อยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดี ย่อมปรับพฤติกรรมของตนเองตามสภาพแวดล้อมไปในทางที่ดี เรียกว่าปรับตัวไปในทางที่ก่อให้เกิดเป็นการเรียนรู้ที่ดี ในทางการศึกษาหรือการเรียนการสอน จึงได้เน้นให้มีการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้โดยรอบตัวผู้เรียน โดยเฉพาะการจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียนซึ่งจะมีอิทธิพลต่อนักเรียนเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากผู้เรียนจะต้องใช้เวลาอยู่ในห้องเรียนสัปดาห์ละไม่น้อยกว่า 30 ชั่วโมง และครูก็ได้ใช้ห้องเรียนเป็นแหล่งกลางในการจัดประสบการณ์ให้กับผู้เรียน ดังนั้น การจัดห้องเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนและการสอนของครูจึงเป็นเรื่องสำคัญ ในการสร้างประสิทธิภาพการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนในปัจจุบันเทคโนโลยีทางการศึกษามีความก้าวหน้ามาก จึงได้มีการนำมาใช้ในการเรียนการสอนมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ จันทรพิมพ์ สายสมร (2537: 67-68) ที่กล่าวไว้ว่า สภาพแวดล้อมทางการเรียนเป็นตัวแปรสำคัญในการเรียน ซึ่งนอกจากผู้เรียนและผู้สอนแล้วยังมี “สภาพแวดล้อมทางการเรียน” เนื่องจากสภาพแวดล้อมทางการเรียนมีผลกระทบต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการเรียน มีการศึกษาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางการเรียนและพบว่า

สภาพแวดล้อมทางการเรียนมีความสำคัญต่อการเรียนอยู่หลายประการด้วยกัน รวมทั้งบรรยากาศที่ดีในการเรียน สภาพแวดล้อมทางการเรียนด้านเจตคติที่ดีจะส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นคนมีระบบและเป็นระเบียบ รู้จักควบคุมตนเอง ในขณะที่เดียวกันจะลดระดับการควบคุมของผู้สอนลงไปด้วย ทำให้บรรยากาศการเรียนมีความอบอุ่นและเป็นมิตร ผู้เรียนไม่มีความกดดันและมีกำลังใจในการเรียน

องค์ประกอบของบรรยากาศการเรียนรู้

สำหรับองค์ประกอบของบรรยากาศการเรียนรู้ นั้น สมลักษณ์ มนุสสุวรรณ (2548: 38-51) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของบรรยากาศการเรียนรู้ว่ามี 3 ด้าน คือ

1. การจัดการเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หรือการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้เกิดกับผู้เรียน โดยผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมตามความต้องการ ความสนใจ ความถนัด โดยจัดกิจกรรมที่หลากหลายให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ ทำให้ผู้เรียนมีการพัฒนาการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ครูจึงมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่ง ที่จะต้องทำหน้าที่เป็นผู้วางแผนในการนำหลักสูตรมาใช้ในการจัดเตรียมกิจกรรมการเรียนการสอน หาเทคนิควิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลาย ใช้สื่อการสอนที่เหมาะสม มีการประเมินผลการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักสูตร เนื้อหาสาระ และจัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ทำให้ผู้เรียนมีความสุข สนุกสนาน มีชีวิตชีวา กระตือรือร้นในการเรียนและเกิดการเรียนรู้

2. การปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน คือ การดำเนินบทบาทของครูผู้สอน ครูเป็นผู้อำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนด้วยความเป็นมิตร เอาใจใส่ ช่วยเหลือนักเรียน ด้วยความตั้งใจ มุ่งมั่นที่จะพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ มีความเป็นกัลยาณมิตร พุดจาสุภาพ ทำให้นักเรียนมีความสุข มีความสุขและการจัดบรรยากาศจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ราบรื่นมีชีวิตชีวา สร้างความรัก ความศรัทธาในตัวครู ทำให้ผู้เรียนมีความพึงพอใจ

3. สภาพแวดล้อม สภาพแวดล้อมที่ส่งผลต่อการเรียนอย่างมีความสุข บรรยากาศในห้องเรียน ต้องสะอาดเรียบร้อย นักเรียนได้เรียนอยู่ในสภาพแวดล้อม และบรรยากาศที่เหมาะสม เช่น มีป้ายนิเทศให้ความรู้ มุมประสบการณ์ซึ่งเป็นแหล่งเรียนรู้ที่ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองมากที่สุด มีความร่มรื่น และปลอดภัย สภาพแวดล้อมเอื้อต่อการเรียนรู้ จะทำให้ผู้เรียนมีความสุข กายสบายใจ มีชีวิตชีวา ซึ่งมีอิทธิพลส่งผลให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจในการเรียนรู้

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตร

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองตามศักยภาพ พัฒนาอย่างรอบด้านเพื่อความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย อารมณ์ และสังคม เสริมสร้างให้เป็นผู้มีศีลธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัย ปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกของการกระทำประโยชน์เพื่อสังคม สามารถจัดการตนเองได้ และอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มียุทธศาสตร์ ทักษะ และเจตคติจากการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ และประสบการณ์ของผู้เรียนมาปฏิบัติกิจกรรม เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิด

สมรรถนะสำคัญ อันได้แก่ ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการคิด ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต และความสามารถในการใช้เทคโนโลยี ซึ่งจะส่งผลในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มีทักษะการทำงานและอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม ได้อย่างมีความสุขในฐานะเป็นพลเมืองไทยและพลโลก อันได้แก่ รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์ มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างเพียงพอ มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทยและมีจิตสาธารณะ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. 2552: 2-3)

ความหมายของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเป็นกิจกรรมที่จัดให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถของตนเองตามศักยภาพ มุ่งเน้นเพิ่มเติมจากกิจกรรมที่ได้จัดให้เรียนรู้ตามกลุ่มสาระทั้ง 8 กลุ่ม การเข้าร่วมกิจกรรม และปฏิบัติกิจกรรมที่เหมาะสมร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุขกับกิจกรรมที่เลือกด้วยตนเองตามความถนัดและความสนใจอย่างแท้จริง การพัฒนาที่สำคัญ ได้แก่ การพัฒนาองค์รวมของการเป็นมนุษย์ให้ครบทุกด้าน ทั้งร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคม ซึ่งเป็นแนวทางหนึ่งที่จะสนองนโยบายในการสร้างเยาวชนของชาติให้เป็นผู้มีศีลธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัยและมีคุณภาพเพื่อพัฒนาองค์รวมของความเป็นมนุษย์ โดยปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกของการทำประโยชน์เพื่อสังคม ซึ่งสถานศึกษาต้องดำเนินการอย่างมีเป้าหมาย มีรูปแบบและวิธีการที่เหมาะสม ซึ่งมีผู้ให้ความหมายของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนไว้ ดังนี้

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน หมายถึง การจัดกิจกรรมที่จัดอย่างเป็นระบบ มีกระบวนการจัดด้วยรูปแบบและวิธีที่หลากหลายในการพัฒนาผู้เรียนตามความสามารถ ความถนัด และความสนใจ ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ และสังคม มุ่งเสริมสร้างเจตคติ คุณค่าชีวิต เพื่อเพิ่มศักยภาพให้แก่ผู้เรียนโดยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์โดยได้ลงมือปฏิบัติจริง สามารถนำไปใช้ในการดำเนินชีวิต โดยการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อม และอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ในสังคม ปลูกฝังคุณธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักและเข้าใจตนเอง สร้างจิตสำนึกในธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ปรับตัว ปฏิบัติตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติ ดำรงชีวิตอย่างมีความสุข (เยาวภา อุตสาหกรรม. 2547: 11-12; คำตัน วิชัยคำจร. 2548: 6; กฤษณะ คำสุวรรณ. 2550. 30; นิตยา วงษ์กันยา. 2552: 6)

ขอบข่ายกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

สถานศึกษาสามารถจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนได้หลากหลายรูปแบบและวิธีการ โดยขอบข่ายกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ดังนี้ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. 2552: 8)

1. เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ให้กว้างขวางลึกซึ้งยิ่งขึ้น ในลักษณะเป็นกระบวนการเชิงบูรณาการโดยยึดหลักคุณธรรม จริยธรรม ตลอดจนสามารถบูรณาการระหว่างกิจกรรมแนะแนว กิจกรรมนักเรียน และกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์

2. เป็นกิจกรรมที่ตอบสนองความสนใจ ความถนัด ความต้องการของผู้เรียน ตามความแตกต่างระหว่างบุคคลเน้นการให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าของวิชาความรู้ อาชีพ และการดำเนินชีวิตที่ดีงาม ตลอดจนเห็นแนวทางในการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพ

3. เป็นกิจกรรมที่ปลูกฝังและส่งเสริมจิตสำนึกการทำประโยชน์ต่อสังคมในลักษณะต่าง ๆ สนับสนุนค่านิยมที่ดีงามและเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

4. เป็นกิจกรรมที่ฝึกการทำงานและการให้บริการด้านต่าง ๆ ทั้งที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและต่อส่วนรวม เพื่อสร้างความมีน้ำใจ ความเอื้ออาทร ความเป็นพลเมืองดีและความรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว และสังคม

ประเภทของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ซึ่งแบ่งได้เป็น 3 ลักษณะดังนี้

1. กิจกรรมแนะแนว เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้รู้จักตนเอง รู้รักษ์สิ่งแวดล้อม สามารถตัดสินใจ คิดแก้ปัญหา กำหนดเป้าหมาย วางแผนชีวิตทั้งด้านการเรียนและอาชีพ สามารถปรับตัวได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ยังช่วยให้ครูรู้จักและเข้าใจผู้เรียนทั้งยังเป็นกิจกรรมที่ช่วยเหลือและให้คำปรึกษาแก่ผู้ปกครองในการมีส่วนร่วมพัฒนาผู้เรียน

2. กิจกรรมนักเรียน เป็นกิจกรรมที่มุ่งพัฒนาความเป็นระเบียบวินัย ความเป็นผู้นำผู้ตามที่ดี ความรับผิดชอบ การทำงานร่วมกัน การรู้จักแก้ปัญหา การตัดสินใจที่เหมาะสม ความมีเหตุผล การช่วยเหลือแบ่งปัน เอื้ออาทรและสมานฉันท์ โดยจัดให้สอดคล้องกับความสามารถ ความถนัดและความสนใจของผู้เรียน ให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติด้วยตนเองในทุกขั้นตอน ได้แก่ การศึกษา วิเคราะห์ วางแผน ปฏิบัติตามแผน ประเมินและปรับปรุงการทำงาน เน้นการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มตามความเหมาะสมและสอดคล้องกับวุฒิภาวะของผู้เรียน บริบทของสถานศึกษาและท้องถิ่น กิจกรรมนักเรียนประกอบด้วย

2.1 กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์ และนักศึกษาวิชาทหาร

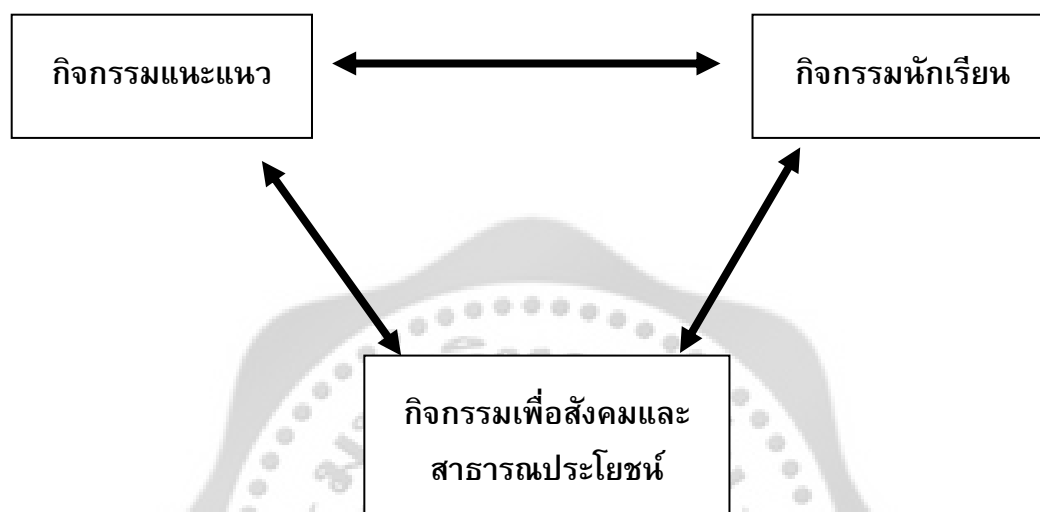
2.2 กิจกรรมชุมนุม ชมรม

ทั้งนี้ นักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายสามารถเลือกเข้าร่วมกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งในข้อ 2.1 และ 2.2 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายสามารถเลือกเข้าร่วมกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งในข้อ 2.1 และ 2.2

3. กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม ชุมชน และท้องถิ่นตามความสนใจในลักษณะอาสาสมัคร เพื่อแสดงถึง

ความรับผิดชอบ ความดีงาม ความเสียสละต่อสังคม มีจิตสาธารณะ เช่น กิจกรรมอาสาพัฒนาต่างๆ กิจกรรมสร้างสรรค์สังคม (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. 2552: 20-21)

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ทั้ง 3 ลักษณะ มีความสัมพันธ์เชื่อมโยง ดังภาพประกอบที่ 1

ภาพประกอบ 1 ความสัมพันธ์ของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

แนวการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

สถานศึกษาจัดให้ผู้เรียนทุกคนเข้าร่วมกิจกรรมโดยมีแนวการจัดกิจกรรม ดังนี้ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. 2552: 7-8)

1. ให้ผู้เรียนปฏิบัติกิจกรรมด้วยความสมัครใจ
2. ให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมผ่านประสบการณ์ที่หลากหลาย ฝึกการทำงานที่สอดคล้องกับชีวิตจริง ตลอดจนสะท้อนความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ของผู้เรียน
3. จัดกิจกรรมอย่างสมดุลทั้ง 3 กิจกรรม คือ กิจกรรมแนะแนว กิจกรรมนักเรียน และกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ มีความสมดุลในการจัดกิจกรรมรายบุคคลและกิจกรรมกลุ่ม รวมทั้งมีการจัดกิจกรรมในและนอกสถานศึกษา
4. จัดกิจกรรมโดยให้ผู้เรียนเป็นผู้ดำเนินการ โดยมีการสำรวจและใช้ข้อมูลประกอบการวางแผนอย่างเป็นระบบ เน้นการคิดวิเคราะห์และการใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการดำเนินกิจกรรม

โครงสร้างกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

ตามหลักการของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดโครงสร้างเวลาในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีละ 120 ชั่วโมง และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 จำนวน 360 ชั่วโมง เป็นเวลาสำหรับปฏิบัติกิจกรรมแนะแนว กิจกรรมนักเรียนและกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ สำหรับกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ให้สถานศึกษาจัดเวลาให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติกิจกรรม ดังนี้

ระดับประถมศึกษา (ป.1-6) รวม 6 ปี จำนวน 60 ชั่วโมง

ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.1-3) รวม 3 ปี จำนวน 45 ชั่วโมง

ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4-6) รวม 3 ปี จำนวน 60 ชั่วโมง

การจัดสรรเวลาของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้ขึ้นกับการบริหารจัดการของสถานศึกษา แต่ทั้งนี้ผู้เรียนต้องได้รับการพัฒนาและฝึกปฏิบัติกิจกรรม ทั้ง 3 กิจกรรม อย่างต่อเนื่องทุกปีจนจบการศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

จากการประมวลเอกสารดังกล่าว การรับรู้บรรยากาศที่ดีในการเรียนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน หมายถึง การรับรู้ของนักเรียนต่อการจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ที่ช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ มีความกระตือรือร้น กล้าแสดงออก ได้แก่ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน สภาพแวดล้อม โดยแบ่งออกเป็น 3 ด้าน

1. การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึง การรับรู้ของนักเรียนต่อการจัดกระบวนการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมตามความถนัด ความสนใจ ได้เรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติ ครูเป็นผู้อำนวยความสะดวก ทำให้นักเรียนเรียนอย่างสนุกสนาน มีชีวิตชีวา กระตือรือร้น นักเรียนเกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และสามารถนำความรู้ไปใช้ในการดำเนินชีวิตได้

2. ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน หมายถึง การรับรู้ของนักเรียนต่อการแสดงออกของครูที่มีต่อนักเรียนด้วยความเอาใจใส่ ช่วยเหลือ ให้กำลังใจ ใช้วาจาสุภาพ และเปิดโอกาสให้นักเรียนทำกิจกรรมต่างๆ ด้วยตนเอง

3. สภาพแวดล้อม หมายถึง การรับรู้ของนักเรียนต่อสถานที่ที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ได้แก่ อาคารเรียน ห้องเรียน บรรยากาศโดยรอบ สะอาด สวยงาม ร่มรื่น มีระเบียบปลอดภัย และมีบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้

จากการประมวลเอกสารงานวิจัยยังพบการศึกษา การศึกษาบรรยากาศขององค์กร บรรยากาศในโรงเรียน และบรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียน การรับรู้บรรยากาศที่ดีในการเรียน ดังงานวิจัยของ รอเบิร์ต ดีจูลิโอ (เพียงใจ ผลโภค. 2545: 11; อ้างอิงจาก Robert DiGiulio. 2000) ได้สอบถามครูผู้สอน ซึ่งเป็นครูกลุ่มหนึ่งในจำนวน 105 คน ที่มหาวิทยาลัยเวอร์มอนต์ คัดเลือกแล้วว่าเป็นครูสอนดีและอุทิศตนทำงานเพื่อเด็กและวัยรุ่น โดยสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินการในชั้นเรียนว่า ครูกลุ่มนี้สอนเรื่องพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมให้นักเรียนได้อย่างไร คำตอบที่ได้ล้วนเป็นทัศนคติเชิงบวกและความเชื่อที่ว่า การจัดห้องเรียนทางบวกหรือเชิงบวก

(Positive classroom management) นั้น นักเรียนสามารถเรียนรู้พฤติกรรมเอื้อสังคม (Prosocial behavior) ได้ดีจากประสบการณ์ที่มีสิ่งแวดล้อม เรียนรู้ได้ด้วยประสบการณ์ที่มีกับผู้อื่นและจากตัวของเด็กเอง การเรียนรู้พฤติกรรมเอื้อสังคมนี้ เป็นการพัฒนาความสามารถในการเข้าไปรับรู้ความรู้สึกของผู้อื่นและรู้จักเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ซึ่งพฤติกรรมเอื้อสังคมเป็นพฤติกรรมที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับชีวิตจริงนอกห้องเรียนได้ งานวิจัยทีวีสลิป สารเสน (2543: 133-137) ศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของสภาพแวดล้อมทางการเรียนในห้องเรียน ด้านครูผู้สอนโดยภาพรวมอยู่ในระดับดี ส่วนด้านความพึงพอใจของนักเรียนพบว่านักเรียนมัธยมศึกษามีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมทางการเรียนในห้องเรียน ด้านครูผู้สอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับพึงพอใจมาก ด้านการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนพบว่านักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับพึงพอใจปานกลางค่อนข้างสูง ($\bar{X} = 3.44$) ส่วนสมลักษณ์ มธุรสสุวรรณ (2548: 93-97) ศึกษาบรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชน สังกัดฝ่ายการศึกษา อัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เขต 4 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 จำนวน 770 คน พบว่า นักเรียนที่มีระดับชั้นแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อบรรยากาศการจัดการเรียนรู้โดยรวมไม่แตกต่างกัน และถ้าพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นต่อด้านอาคารสถานที่ สภาพแวดล้อม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีความคิดเห็นสูงกว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 การศึกษาของ งามอาจ นัยพัฒน์ (2543: 46) ศึกษาการประเมินประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2542 ซึ่งใช้ลักษณะการวัดบรรยากาศในโรงเรียน/ชั้นเรียนที่เน้นหนักไปทางด้านบรรยากาศทางสังคมหรือประชาคม (Communitarian Climate) ได้แก่ ความเป็นประชาธิปไตยในโรงเรียน/ชั้นเรียน ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนหรือระหว่างนักเรียนด้วยกัน และความเอื้ออาทรของครูต่อนักเรียนและบรรยากาศด้านระเบียบวินัย (Disciplinary Climate) พบว่า บรรยากาศในโรงเรียน/ชั้นเรียนมีอิทธิพลทางบวกต่อผลการเรียนรู้ของนักเรียน จากเอกสารดังกล่าวข้างต้นแสดงให้เห็นว่าการรับรู้บรรยากาศในการเรียนมีความสำคัญต่อการเรียนรู้ และมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียน

ผู้วิจัยจึงคาดหวังว่าการรับรู้บรรยากาศที่ดีในการเรียนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนจะส่งผลต่อการมีจิตสาธารณะของนักเรียน

การวัดการรับรู้บรรยากาศที่ดีในการเรียนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

สมลักษณ์ มธุรสสุวรรณ (2548: 60) การศึกษาบรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชน สังกัดฝ่ายการศึกษา อัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เขต 4 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับบรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชนสังกัดฝ่ายการศึกษาอัครมณฑลกรุงเทพฯ เขต 4 พัฒนามาจาก แบบสอบถามของชุดมิน ศรีแก้ว (2546: 107-113) ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบมาตราประเมินรวมค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคอร์ท จำนวน 36 ข้อ โดยเกณฑ์การให้คะแนน 5 มากที่สุด ถึง 1 น้อยที่สุด งานวิจัยของเดือน

เพ็ญ สุขสมาน (2549: 61) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการสรรค์สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ทางบวกในห้องเรียนของครูผู้สอนในโรงเรียนกลุ่มเขตเจ้าพระยา สังกัดกรุงเทพมหานคร เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการสร้างสรรค์บรรยากาศการเรียนรู้ มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินรวมค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 38 ข้อ โดยส่วนหนึ่งปรับปรุงมาจากแบบสอบถามด้านการสร้างบรรยากาศในห้องเรียนของทวีศิลป์ สารแสน (2543: 177-184) ซึ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของสภาพแวดล้อมทางการเรียนในห้องเรียนด้านครูผู้สอนกับความพึงพอใจของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา ที่ตั้งอยู่ในเขตอำเภอเมือง เขตการศึกษา 9 สังกัดกรมสามัญศึกษา ปีการศึกษา 2542 มีค่าความเชื่อมั่น .98 อีกส่วนหนึ่งสร้างตามแนวคิดในการสร้างสรรค์บรรยากาศการเรียนรู้จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งนำรายการตรวจสอบความพร้อมเพื่อจัดเตรียมชั้นเรียนจากหนังสือห้องเรียนสร้างสรรค์ ซึ่งแปลและเรียบเรียงโดยเพ็ญใจ ผลโศก (2545: 133-153; อ้างอิงจาก Robert DiGiulio. 2000) โดยแบ่งตามองค์ประกอบของบรรยากาศในห้องเรียน 3 ด้าน คือ 1)ด้านกายภาพ จำนวน 12 ข้อ 2)ด้านจินตภาพ จำนวน 7 ข้อ 3)ด้านสังคม จำนวน 19 ข้อ ในการศึกษาครั้งนี้วัดโดยแบบวัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากนิยามปฏิบัติการที่กำหนดขึ้น โดยมีเนื้อหาตามนิยามปฏิบัติการ แบ่งออกเป็น 3 ด้าน 1)การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 2)ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน 3)สภาพแวดล้อม ข้อคำถามมีลักษณะของมาตราประเมินรวมค่า (Summated Rating Scale) 6 ระดับ จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” นักเรียนที่ได้คะแนนการรับรู้บรรยากาศที่ดีในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนสูงกว่า แสดงว่านักเรียนรับรู้บรรยากาศที่ดีในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมากกว่านักเรียนที่ได้คะแนนต่ำกว่า

ลักษณะชีวสังคมกับพฤติกรรมจิตสาธารณะ

จากการประมวลเอกสารงานวิจัยต่าง ๆ พบว่าลักษณะพื้นฐานส่วนบุคคล ด้านชีวสังคม บางประการมีความสัมพันธ์กับตัวแปรพฤติกรรมจิตสาธารณะ และมีความสำคัญในฐานะตัวแปรที่ใช้จำแนกลักษณะของกลุ่มตัวอย่างเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามในกลุ่มตัวอย่างย่อยตามลักษณะชีวสังคม ในที่นี้ได้แก่ เพศ ประเภทโรงเรียน ระดับผลการเรียน และระดับเศรษฐกิจในครอบครัว ดังเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

เพศกับพฤติกรรมจิตสาธารณะ

เพศที่แตกต่างกันเป็นปัจจัยทางชีวสังคมที่ทำให้บุคคลมีพฤติกรรมที่แตกต่างกัน เด็กหญิงและเด็กชายมีการแสดงออกต่อสถานการณ์หนึ่งแตกต่างกัน เช่น การเล่นเด็กชายชอบที่จะเล่นแบบรุนแรง ใช้กำลังความสามารถทางกายมากกว่าเด็กหญิงที่จะมีความอ่อนโยนมากกว่าเด็กชาย พฤติกรรมของเด็กเหล่านี้เป็นผลมาจากการได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่ต่างกันด้วย ในสังคมไทยนิยมที่จะเลี้ยงดูเด็กหญิงให้เป็นผู้มีความประพฤติเรียบร้อย อ่อนโยน มีความสุภาพมากกว่าเด็กชาย ในการศึกษาเกี่ยวกับระดับจริยธรรมของเพศหญิงและเพศชาย จึงมักพบว่าเพศ

หญิงมีระดับจริยธรรมสูงกว่าเพศชาย พบผลเช่นนี้ในงานของดวงเดือน พันธุมนาวินและเพ็ญแข ประจักษ์ปัจฉิม (2524) และในการศึกษาของสุริยะ พันธุ์ดี (2536) พบว่านักเรียนเพศหญิงที่มีทัศนคติต่อประสบการณ์ทางพุทธศาสนาในโรงเรียนต่างกัน มีพฤติกรรมก้าวร้าวแตกต่างกัน และในกลุ่มนักเรียนชายไม่พบว่าทัศนคติต่อประสบการณ์ทางพุทธศาสนาในโรงเรียนส่งผลต่อพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนชาย แสดงให้เห็นว่าปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมก้าวร้าวในกลุ่มนักเรียนหญิงและชายแตกต่างกัน ในส่วนของพฤติกรรมที่พึงปรารถนาต่างๆ นั้น จากการประมวลเอกสารพบว่านักเรียนที่มีเพศต่างกันมีพฤติกรรมที่พึงปรารถนาต่างๆ ที่แตกต่างกัน เช่น เพศหญิงมีพฤติกรรมรับผิดชอบสูงกว่าเพศชาย นักเรียนหญิงมีพฤติกรรมที่เอื้อต่อสังคมมากกว่าเพศชาย นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีพฤติกรรมผิดวินัยแตกต่างกัน (ศิริพรรณ เหมรังคะ. 2543; สุกานดา นิมทองคำ. 2535; เพียว เกาทัณฑ์ทอง. 2534) ดังนั้นการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จึงคาดว่านักเรียนที่มีเพศต่างกันจะมีพฤติกรรมจิตสาธารณะแตกต่างกัน

ประเภทโรงเรียนกับพฤติกรรมจิตสาธารณะ

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาความแตกต่างของพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนในโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนากับโรงเรียนทั่วไปว่าแตกต่างกันหรือไม่ จากการศึกษาถึงวัตถุประสงค์ของโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาทำให้ทราบว่า นอกจากโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จะจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการแล้ว โรงเรียนยังให้ความสำคัญต่อการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน โดยมุ่งพัฒนาคุณภาพนักเรียนให้มีคุณธรรมตามแนวพระพุทธศาสนา มีความรู้และทักษะ เป็นคนดีมีประโยชน์ต่อสังคม

อำนาจ จันทรมหา (2542: 34) ได้ศึกษาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนนักศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด โดยแยกกลุ่มตัวอย่างของนักเรียนนักศึกษาตามสังกัด 6 สังกัด คือ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กรมสามัญศึกษา กรมการศาสนา กรมศิลปากร กรมอาชีวศึกษา และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน รวมจำนวน 684 คน และแบ่งระดับความมีวินัยในตนเองของนักเรียนนักศึกษาออกเป็น 9 ด้าน คือ ด้านความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ ความตั้งใจ ความอดทน ความเชื่อมั่นในตนเอง ความเป็นผู้นำ การตรงต่อเวลา การปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสังคม และการเสียสละ ผลวิจัยพบว่า พฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนนักศึกษาทุกด้านทุกสังกัดอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อแยกพิจารณาตามต้นสังกัด พบว่า นักเรียนนักศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กรมสามัญศึกษา กรมศิลปากร และกรมการศาสนา มีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนนักเรียนนักศึกษาที่สังกัดกรมอาชีวศึกษาและสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน มีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมอยู่ในระดับต่ำ เมื่อเปรียบเทียบรายคู่ พบว่า นักเรียนนักศึกษาที่สังกัดกรมศิลปากร กรมสามัญศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ และกรมการศาสนา มีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมสูงกว่านักเรียนนักศึกษา ที่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนและกรมอาชีวศึกษา การศึกษา

ของพระวันชัย กัณหาภาณูจนะ (2548) พบว่านักเรียนที่เรียนในโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนามีพฤติกรรมจริยธรรมสูงกว่านักเรียนที่เรียนในโรงเรียนสามัญ แสดงให้เห็นว่าการเรียนที่เน้นพุทธศาสนา มาก เด็กมีโอกาสใกล้ชิดพุทธศาสนามากมีส่วนในการเสริมสร้างพฤติกรรมที่ดี และงานวิจัยของสุจินดา มูลผล (2548) พบว่านักเรียนที่อยู่ประเภทโรงเรียนต่างกันมีพฤติกรรมกตัญญูแตกต่างที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากงานวิจัยข้างต้นจะเห็นได้ว่า ประเภทหรือสังกัดของนักเรียนที่แตกต่างกัน มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียน ดังนั้น การวิจัยครั้งนี้จะทำการศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนในโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา กับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนในโรงเรียนทั่วไป

ระดับผลการเรียนกับพฤติกรรมจิตสาธารณะ

ผลการเรียนเป็นสิ่งที่แสดงถึงระดับความรู้ ความสามารถทางสติปัญญาของเด็ก เด็กที่มีผลการเรียนดี คือเด็กที่มีความสามารถทางสติปัญญาสูง กว่าเด็กที่มีระดับผลการเรียนต่ำ เด็กที่มีผลการเรียนดีการเรียนรู้และเข้าใจพฤติกรรมต่างๆ ก็สามารถกระทำได้ดีเร็วกว่าเด็กที่มีระดับผลการเรียนต่ำ และระดับผลการเรียนของนักเรียนสามารถที่จะแสดงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงจะเป็นนักเรียนที่มีระดับผลการเรียนสูง ซึ่งผลการศึกษาส่วนมากจะพบว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงจะมีพฤติกรรมที่พึงปรารถนาของสังคมมากกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ เช่น นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหรือมีระดับผลการเรียนสูงจะมีพฤติกรรมรับผิดชอบด้านการเรียนสูง มีความท้อแท้ในการเรียนต่ำ มีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาสูง (กมลวาทน์ วันวิชัย.2545: 41; ณรงค์ ธีปประชัย.2547: 53; ภาวนา เทียนขาว. 2540: 45) นอกจากนี้ยังพบว่าการเรียนการสอนตามแนวพุทธมีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหรือระดับผลการเรียนของเด็ก เช่น เดชา จันทศิริ (2542: 55) พบว่านักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการสอนตามแนวพุทธศาสตร์ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกับนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการสอนตามวิธีดังกล่าว จากผลการศึกษาดังกล่าวทำให้คาดว่าการเรียนที่มีระดับผลการเรียนที่แตกต่างกันจะมีพฤติกรรมจิตสาธารณะแตกต่างกัน โดยนักเรียนที่มีระดับผลการเรียนสูงกว่า จะมีพฤติกรรมจิตสาธารณะมากกว่านักเรียนที่มีระดับผลการเรียนต่ำกว่า

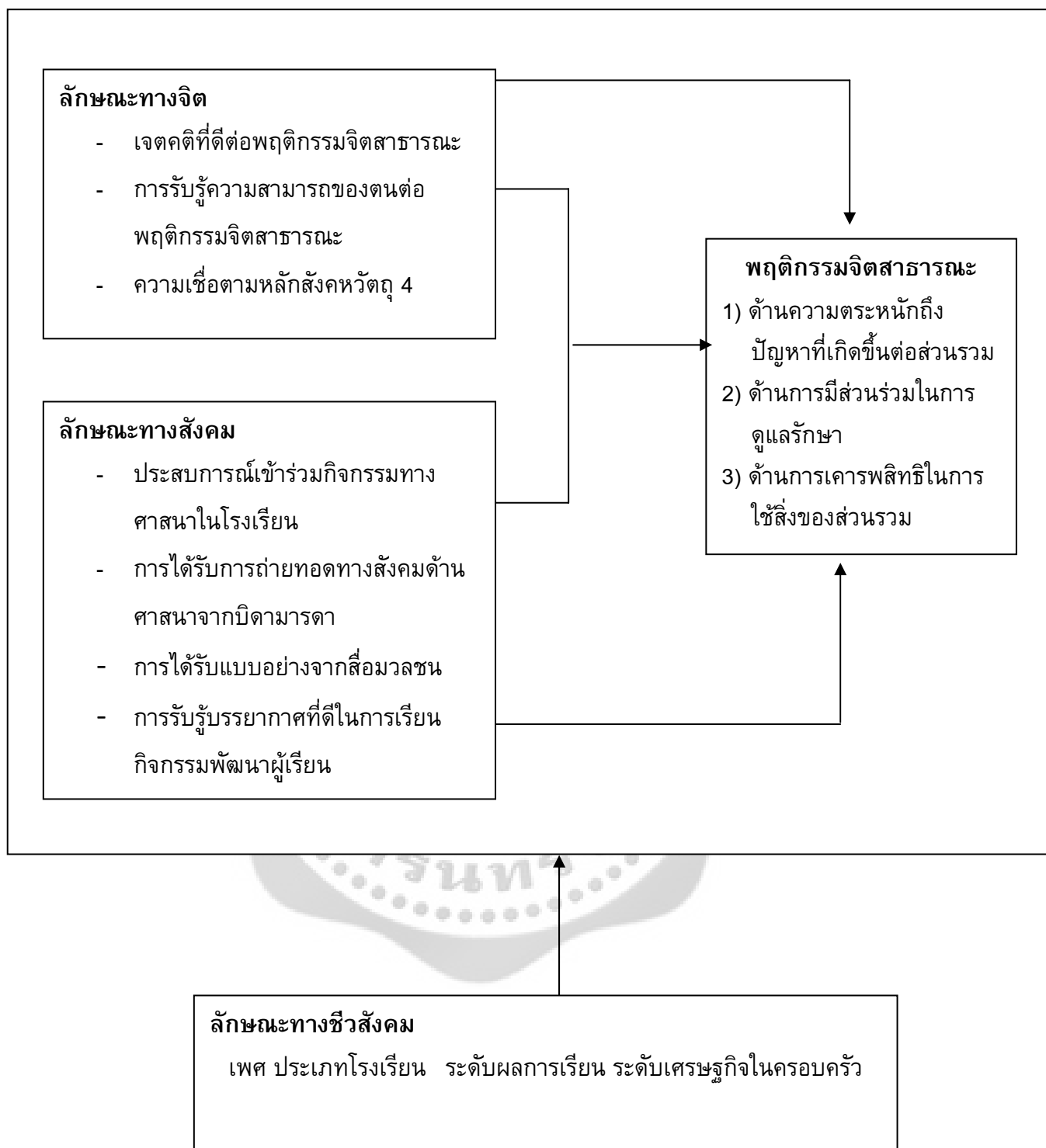
ระดับเศรษฐกิจในครอบครัวกับพฤติกรรมจิตสาธารณะ

ระดับเศรษฐกิจในครอบครัว คือ รายได้รวมของผู้ปกครองในแต่ละเดือน ในการศึกษาของสุमितตรา เจริญพันธ์ (2545: 159) ศึกษาจิตลักษณะและประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่า นักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวสูงมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์สูงกว่านักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่ำ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.15 และ 1.74 ตามลำดับ) งานวิจัยของสุภาสิณี นุ่มเนียน

(2546: 189) ศึกษาพฤติกรรมรับผิดชอบหน้าที่ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า นักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวดีเป็นผู้มีความตั้งใจที่จะมีพฤติกรรมรับผิดชอบหน้าที่ของนักเรียนมากกว่านักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวไม่ดี (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 46.17 และ 44.17 ตามลำดับ) และสุกานดา นิ่มทองคำ (2535) ศึกษา ตัวแปรเชิงจิตสังคมและชีวพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมที่เอื้อต่อสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า นักเรียนที่มีฐานะเศรษฐกิจครอบครัวระดับสูงมีพฤติกรรมที่เอื้อต่อสังคมมากกว่านักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจครอบครัวระดับต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จากผลการศึกษาดังกล่าวทำให้คาดว่านักเรียนที่มีระดับเศรษฐกิจในครอบครัวที่แตกต่างกันจะมีพฤติกรรมจิตสาธารณะแตกต่างกัน โดยนักเรียนที่มีระดับเศรษฐกิจในครอบครัวสูงกว่า จะมีพฤติกรรมจิตสาธารณะมากกว่านักเรียนที่มีระดับเศรษฐกิจในครอบครัวต่ำกว่า

กรอบแนวคิดการวิจัย

การศึกษาวิจัยในเรื่องปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการทราบว่า มีตัวแปรเชิงเหตุใดบ้างที่เป็นตัวแปรสำคัญในการทำนายพฤติกรรมดังกล่าว ผู้วิจัยได้ใช้กรอบแนวคิดทางพฤติกรรมศาสตร์ที่มุ่งแสวงหปัจจัยที่ทำให้เกิดพฤติกรรม จากการศึกษาตัวแปรภายในและภายนอกของบุคคล โดยนำทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคม (Social Cognitive Theory) ของแบนดูรา (Bandura.1986) มาเป็นกรอบและกำหนดตัวแปรอิสระ นอกจากนี้ได้ใช้แนวคิดการถ่ายทอดทางสังคม ของ มัสเสน และ โรเซนชวิก ที่กล่าวถึง กระบวนการถ่ายทอดทางสังคมว่าเป็นประสบการณ์ทางสังคมของบุคคลที่จะมีผลต่อบุคลิกภาพ ค่านิยม เจตคติ แรงจูงใจ ของบุคคล (ลาดทองใบ ภูอภิรมย์. 2531: 29; อ้างอิงจาก Mussen; & Rosenzweig. 2540: 57) ซึ่งได้ศึกษาและให้ความสำคัญกับแนวคิดหลัก 4 แนวทาง คือ นักมานุษยวิทยา นักจิตวิทยา นักสังคมวิทยา และนักการศึกษา ซึ่งกล่าวถึงการถ่ายทอดทางสังคม เป็นการถ่ายทอดวัฒนธรรมไปยังชนรุ่นหลัง เป็นการเรียนรู้ในการควบคุมแรงกระตุ้นหรือแรงขับ เป็นการฝึกบทบาทหรือการฝึกบุคคลให้มีส่วนร่วมในสังคมและเป็นการถ่ายทอดอย่างมีแบบแผนแก่บุคคลใน การศึกษาครั้งนี้แบ่งเป็น **ลักษณะทางจิต** ได้แก่ เจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ การรับรู้ความสามารถของตนต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ ความเชื่อตามหลักสังคหัตถ์ 4 ส่วน **ลักษณะทางสังคม** ได้แก่ ประสบการณ์เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาในโรงเรียน การได้รับการถ่ายทอดทางสังคมด้านศาสนาจากบิดามารดา การได้รับแบบอย่างจากสื่อมวลชน การรับรู้บรรยากาศที่ดีในการเรียนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เป็นตัวแปรเชิงสาเหตุของพฤติกรรมจิตสาธารณะ นอกจากนี้ยังได้ศึกษาลักษณะชีวสังคมที่เกี่ยวข้องบางประการ เพื่อเป็นตัวแปรที่ใช้ในการวิเคราะห์แยกกลุ่มย่อย ซึ่งสรุปความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ ดังแสดงในภาพประกอบที่ 2

ภาพประกอบ 2 กรอบแนวคิดการวิจัย

นิยามปฏิบัติการ

ตัวแปรต่างๆที่ใช้ในการวิจัย มีความหมายและวิธีวัดดังนี้

พฤติกรรมจิตสาธารณะ หมายถึง ความคิดที่ไม่เห็นแก่ตัว มีความปรารถนาที่จะช่วยเหลือ ช่วยแก้ปัญหาให้ผู้อื่นและสังคม รวมทั้งการรู้จักเอาใจใส่เป็นธุระในเรื่องของส่วนรวม ที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันเป็นกลุ่ม เห็นคุณค่าในการดูแลเอาใจใส่สิ่งของต่างๆ ที่เป็นของส่วนรวม ซึ่งสามารถสังเกตได้จากความรู้สึกนึกคิดหรือพฤติกรรมที่แสดงออก โดยแบ่งองค์ประกอบ 3 ส่วน คือ ด้านความคิดเห็น และด้านพฤติกรรมที่แสดงถึงการมีจิตสาธารณะ ดังนี้

1.1 ด้านความตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นต่อส่วนรวม หมายถึง ความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม แม้ว่าปัญหานั้นจะไม่ส่งผลกระทบต่อตนเองแต่ก่อให้เกิดปัญหาต่อส่วนรวม ว่าเป็นสิ่งสำคัญที่นักเรียนจะต้องกระตือรือร้นในการหาวิธีการ แนวทางในการแก้ปัญหาโดยเริ่มจากปัญหาที่ใกล้ตัวนักเรียนก่อน

1.2 ด้านการมีส่วนร่วมในการดูแลรักษา หมายถึง พฤติกรรมที่นักเรียนแสดงออกถึงการมุ่งปฏิบัติเพื่อส่วนรวมในการดูแลรักษาสีของที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันทั้งในสถานศึกษาและสถานที่ต่างๆ ในสังคมตามความสามารถของตนเองด้วยความเต็มใจ

1.3 การเคารพสิทธิในการใช้สิ่งของส่วนรวม หมายถึง การที่นักเรียนใช้ประโยชน์สิ่งของที่เป็นส่วนรวมโดยไม่ยึดของส่วนรวมมาเป็นของตนเอง และไม่ปิดกั้นโอกาสของบุคคลอื่นที่จะใช้ของส่วนรวม

ในการวัดจิตสาธารณะ วัดโดยแบบวัดที่ผู้วิจัยได้นำแบบวัดจิตสาธารณะของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2554) มาปรับปรุง เป็นแบบวัดมาตราประมาณราคา มาตราวัด 5 ระดับ ตั้งแต่ “มากที่สุด” ถึง “น้อยที่สุด” นักเรียนที่ได้คะแนนสูงแสดงว่ามีพฤติกรรมจิตสาธารณะมากกว่านักเรียนที่ได้คะแนนต่ำ

เจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ หมายถึง การมองเห็นถึงคุณประโยชน์ ความรู้สึกที่บุคคลแสดงออกต่อสถานการณ์ในลักษณะที่เป็นบวกหรือลบ ดีหรือเลว รุนแรงหรือเบา รวมไปถึงความพร้อมกระทำที่แสดงออกถึงการมีพฤติกรรมจิตสาธารณะ ที่ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ คือ

1. ความรู้เชิงประเมินค่า (Cognitive component) หมายถึง การที่บุคคลมีความรู้เกี่ยวกับสิ่งหนึ่งสิ่งใดว่าดีมีประโยชน์หรือเลวมากน้อยเพียงใด จัดเป็นองค์ประกอบที่เป็นต้นกำเนิดของเจตคติของบุคคลต่อสิ่งต่างๆ

2. ความรู้สึกพอใจ (Affective component) หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลต่อสิ่งหนึ่งจะเกิดโดยอัตโนมัติและสอดคล้องกับความรู้สึกเชิงประเมินค่าต่อสิ่งนั้นด้วย

3. ความพร้อมกระทำ (Behavioral intention component) หมายถึง การที่บุคคลมีความพร้อมที่จะช่วยเหลือ สนับสนุน ส่งเสริมสิ่งที่เขาชอบ พอใจและพร้อมที่จะทำลายหรือเพิกเฉยต่อสิ่งที่เขาไม่ชอบหรือไม่พอใจ

ในการวัดเจตคติที่ดีต่อจิตสาธารณะ ผู้วิจัยใช้แบบวัดที่สร้างขึ้นเองตามนิยามปฏิบัติการ โดยวัดเจตคติ 3 องค์ประกอบ คือ ความรู้เชิงประเมินค่า ความรู้สึกพอใจ และความพร้อมที่จะกระทำ เป็นแบบมาตรประเมินรวมค่า มาตรวัด 6 ระดับ จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” นักเรียนที่ได้คะแนนเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะรวมสูงกว่า แสดงว่าเป็นผู้ที่มีเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ มากกว่านักเรียนที่ได้คะแนนต่ำกว่า

การรับรู้ความสามารถของตนต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ หมายถึง การที่นักเรียนมีการรับรู้ความสามารถของตนต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะว่าตนมีความมั่นใจสามารถที่จะมีพฤติกรรมได้หรือไม่ และอยู่ในระดับมากน้อยเพียงใด

ในการวัดการรับรู้ความสามารถของตนต่อจิตสาธารณะของนักเรียน ผู้วิจัยสร้างแบบวัดขึ้นเองตามแนวคิดของแบนดูรา โดยเลือกแบบวัดความมั่นใจ เป็นแบบวัดประเภทมาตรประเมินค่า มาตรวัด 5 ระดับ ตั้งแต่ “มีความมั่นใจมากที่สุด” ถึง “มีความมั่นใจน้อยที่สุด” นักเรียนที่ได้คะแนนการรับรู้ความสามารถของตนต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะสูงกว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง แสดงว่าเป็นผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะมากกว่านักเรียนที่ได้คะแนนต่ำกว่าค่าเฉลี่ย

ความเชื่อตามหลักสังคหัตถ์ 4 หมายถึง ปริมาณการรับรู้ของนักเรียนที่แสดงออกถึงการมีพฤติกรรมจิตสาธารณะ โดยยึดหลักคำสอนทางพระพุทธศาสนาตามหลักสังคหัตถ์ 4 ประกอบด้วย

1. ทาน คือ มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เสียสละเงิน การให้ปันสิ่งของ ตลอดจนให้ความรู้ความเข้าใจทั้งที่เกี่ยวกับการเรียนและในด้านอื่นๆ รวมไปถึงการให้อภัยแก่ผู้อื่น
2. ปิยวาจา คือ การพูดจากรักด้วยถ้อยคำที่สุภาพ อ่อนหวาน ไพเราะ พูดด้วยคำที่น่าฟัง ชี้แจงในสิ่งที่เป็นประโยชน์ ให้กำลังใจ ทำให้เกิดความพึงพอใจแก่ผู้ที่ได้ฟัง ก่อให้เกิดมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน
3. อุตถจริยา คือ การบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์แก่ผู้เกี่ยวข้องหรือผู้อื่น เป็นการปฏิบัติสิ่งที่เป็นประโยชน์ซึ่งกันและกัน มีน้ำใจช่วยเหลือผู้อื่นโดยไม่หวังผลตอบแทน ด้วยกำลังความคิด กำลังกาย การทำตนให้เป็นประโยชน์ทุกโอกาสที่จะทำได้
4. สมานัตตตา คือ การปฏิบัติตนอย่างเสมอต้นเสมอปลาย ไม่เอาเปรียบ ไม่ทอดทิ้งเพื่อน เมื่อมีปัญหา

ในการวัดความเชื่อตามหลักสังคหัตถ์ 4 ผู้วิจัยปรับปรุงแบบวัดของปฎิมากร ศิริเตชะ เป็นแบบวัดความเชื่อตามหลักสังคหัตถ์ 4 เป็นแบบมาตรประเมินรวมค่า มาตรวัด 4 ระดับ จากระดับปฏิบัติ “มากที่สุด” ถึง “น้อยที่สุด” นักเรียนที่ได้คะแนนความเชื่อตามหลักสังคหัตถ์ 4 ระดับมาก แสดงว่าเป็นผู้มีความเชื่อตามหลักสังคหัตถ์ 4 มาก

ประสบการณ์เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาในโรงเรียน หมายถึง การรับรู้การกระทำ การวัดประสบการณ์เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาในโรงเรียน ผู้วิจัยสร้างแบบวัดขึ้นจากนิยาม ปฏิบัติการ เป็นแบบรายงานการเข้าร่วมกิจกรรม “เคยเข้าร่วมกิจกรรม” และ “ไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรม” นักเรียนที่ได้รับประสบการณ์เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาในโรงเรียนสูงกว่าค่าเฉลี่ย แสดงว่านักเรียนมีประสบการณ์เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาในโรงเรียนมากกว่านักเรียนที่ได้คะแนนต่ำกว่า

การได้รับการถ่ายทอดทางสังคมด้านศาสนาจากบิดามารดา หมายถึง ปริมาณการรับรู้ของนักเรียนจากการได้รับการฝึกอบรมของบิดามารดาทางด้านศาสนา เพื่อกระตุ้นให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ และการยอมรับที่จะปฏิบัติตามหลักคำสอนทางพุทธศาสนาขั้นพื้นฐาน ซึ่งได้แก่ การบริจาคทาน การรักษาศีล และการฝึกสมาธิภาวนา

ในการวัดการได้รับการถ่ายทอดทางสังคมด้านศาสนาจากบิดามารดา ผู้วิจัยได้นำแบบวัดของวรรณะ บรรจง และहरषा เลหาเสรีกุล มาใช้ เป็นแบบมาตรประเมินรวมค่า มาตรวัด 6 ระดับ จาก “บ่อยครั้งที่สุด” ถึง “น้อยครั้งที่สุด” นักเรียนที่ได้คะแนนการได้รับการถ่ายทอดทางสังคมด้านศาสนาจากบิดามารดาสูง แสดงว่านักเรียนได้รับการถ่ายทอดทางสังคมด้านศาสนาจากบิดามารดาสูง

การได้รับแบบอย่างจากสื่อมวลชน หมายถึง ปริมาณการเป็นแบบอย่างของสื่อมวลชน ในการเสนอสื่อที่แสดงถึงการมีพฤติกรรมจิตสาธารณะ ให้บุคคลในสังคมได้เห็นและยึดถือการกระทำนั้นเป็นบรรทัดฐานในการปฏิบัติตามได้

ในการวัดตัวแบบจากสื่อมวลชน ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง เป็นแบบมาตรประเมินรวมค่า มาตรวัด 6 ระดับ จาก “บ่อยครั้งที่สุด” ถึง “น้อยครั้งที่สุด” นักเรียนที่ได้คะแนนสูงกว่าค่าเฉลี่ยแสดงว่าได้รับการเป็นแบบอย่างจากสื่อมวลชนสูงกว่านักเรียนที่ได้คะแนนต่ำกว่าค่าเฉลี่ย

การรับรู้บรรยากาศที่ดีในการเรียนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน หมายถึง การรับรู้บรรยากาศที่ดีในการเรียนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน หมายถึง การรับรู้ของนักเรียนต่อการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ที่ช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ มีความกระตือรือร้น กล้าแสดงออก ได้แก่ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน สภาพแวดล้อม โดยแบ่งออกเป็น 3 ด้าน

1. การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึง การรับรู้ของนักเรียนต่อการจัดกระบวนการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมตามความถนัด ความสนใจ ได้เรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติ ครูเป็นผู้อำนวยความสะดวก ทำให้นักเรียนเรียนอย่างสนุกสนาน มีชีวิตชีวา กระตือรือร้น นักเรียนเกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และสามารถนำความรู้ไปใช้ในการดำเนินชีวิตได้

2. ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน หมายถึง การรับรู้ของนักเรียนต่อการแสดงออกของครูที่มีต่อนักเรียนด้วยความเอาใจใส่ ช่วยเหลือ ให้กำลังใจ ใช้วาจาสุภาพ และเปิดโอกาสให้นักเรียนทำกิจกรรมต่างๆ ด้วยตนเอง

3. สภาพแวดล้อม หมายถึง การรับรู้ของนักเรียนต่อสถานที่ที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การสอน ได้แก่ อาคารเรียน ห้องเรียน บรรยากาศโดยรอบ สะอาด สวยงาม ร่มรื่น มีระเบียบปลอดภัย และมีบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้

ในการวัด ผู้วิจัยสร้างแบบวัดขึ้นจากนิยามปฏิบัติการ เป็นแบบมาตราประเมินรวมค่ามาตรวัด 6 ระดับ จาก “บ่อยครั้งที่สุด” ถึง “น้อยครั้งที่สุด” นักเรียนที่ได้คะแนนการรับรู้บรรยากาศที่ดีในการเรียนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนสูง แสดงว่านักเรียนรับรู้บรรยากาศที่ดีในการเรียนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมากกว่านักเรียนที่ได้คะแนนต่ำกว่า

สมมติฐานการวิจัย

1. นักเรียนที่มีลักษณะทางชีวสังคมแตกต่างกันมีพฤติกรรมจิตสาธารณะแตกต่างกัน
2. นักเรียนที่มีเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะสูง และการได้รับแบบอย่างจากสื่อมวลชนสูง จะเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมจิตสาธารณะมากกว่านักเรียนที่มีลักษณะอื่นๆ
3. นักเรียนที่มีการรับรู้ความสามารถของตนต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะสูง และได้รับการถ่ายทอดทางสังคมด้านศาสนาจากบิดามารดาสูง จะเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมจิตสาธารณะมากกว่านักเรียนที่มีลักษณะอื่นๆ
4. ลักษณะทางจิต ได้แก่ เจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ การรับรู้ความสามารถของตนต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ และความเชื่อตามหลักสังคหวัตถุ 4 ลักษณะทางสังคม ได้แก่ ประสพการณ์เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาในโรงเรียน การได้รับการถ่ายทอดทางสังคมด้านศาสนาจากบิดามารดา การได้รับแบบอย่างจากสื่อมวลชน และการรับรู้บรรยากาศที่ดีในการเรียนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน สามารถทำนายพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยได้

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมจิตสธารณะของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น อำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี เป็นการศึกษาความสัมพันธ์และเปรียบเทียบ (Correlational – Comparative Study) โดยเก็บข้อมูลในกลุ่มนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนในเขตอำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี ซึ่งในบทนี้จะกล่าวถึงการกำหนดกลุ่มตัวอย่าง รายละเอียดเกี่ยวกับเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา วิธีการเก็บข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล โดยมีรายละเอียดดังนี้

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนวินิตศึกษา ในพระราชูปถัมภ์ฯ เป็นโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จำนวน 4,091 คน และโรงเรียนทั่วไป คือ โรงเรียนพระนารายณ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 5 กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 1,323 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 5,414 คน ซึ่งสามารถจำแนกตามโรงเรียน ระดับชั้นและเพศ ดังนี้

ตาราง 1 จำแนกนักเรียนตามประเภทโรงเรียน

ประเภทโรงเรียน	ม.1		ม.2		ม.3	
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง
การกุศลของวัดฯ	642	795	630	691	607	726
ทั่วไป	228	188	220	196	253	238
รวม	870	983	850	887	860	964

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555 แบ่งเป็นโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จำนวน 232 คน กับ โรงเรียนทั่วไป จำนวน 143 คน อำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี รวม 375 คน

ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยมีขั้นตอนการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

- 1) แบ่งประชากรเป็น 3 ชั้น โดยใช้ประเภทโรงเรียน ระดับชั้น และเพศ เป็นเกณฑ์ในการแบ่งตามลักษณะของประชากรที่เป็นอยู่
- 2) กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 375 คน
- 3) คำนวณกลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่มดังนี้

จำนวนประชากรในกลุ่ม X จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

จำนวนประชากรทั้งหมด

ตาราง 2 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่าง

ประเภทโรงเรียน	ม.1		ม.2		ม.3	
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง
การกุศลของวัด	38	42	37	44	31	40
ทั่วไป	21	27	24	25	21	28
รวม	59	69	61	69	52	68

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวัดตัวแปรได้ให้นิยามปฏิบัติการไปแล้วข้างต้นเป็นเครื่องมือวัด 8 เครื่องมือ ดังนี้

- 1) แบบวัดพฤติกรรมจิตสาธารณะ เป็นแบบวัดผู้วิจัยปรับปรุงข้อคำถามมาจากแบบวัดของ จุฬาพร นาครอด (2554) เนื่องจากเป็นแบบวัดที่สร้างขึ้นเพื่อวัดพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นจึงมีความเหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่าง มีการวัดด้านความคิดและด้านพฤติกรรมที่แสดงถึงพฤติกรรมจิตสาธารณะ มีลักษณะเป็นแบบวัดที่มีข้อคำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมจิตสาธารณะ จำนวน 27 ข้อ โดยแยกเป็น 3 ด้าน คือ 1) ด้านความตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นต่อส่วนรวม 2) ด้านการมีส่วนร่วมในการดูแลรักษา 3) ด้านการเคารพสิทธิในการใช้สิ่งของส่วนรวม ซึ่งแบบวัดมีลักษณะเป็นแบบมาตราประเมินรวมค่า 5 ระดับ จาก “มากที่สุด” ถึง “น้อยที่สุด” เกณฑ์การให้คะแนน ระดับทั้ง 5 ระดับ ผู้ตอบเลือกระดับความสำคัญได้ 1 ระดับในแต่ละข้อ

ถ้าตอบ “มากที่สุด” ในคำถามเชิงบวกได้ 5 คะแนน และลดลงตามลำดับจน ถึง “น้อยที่สุด” ได้ 1 คะแนน ในคำถามเชิงลบให้คะแนนตรงกันข้าม ดังนั้นคำถามแต่ละข้อผู้ตอบจะได้คะแนนในช่วง 1-5 พิสัยของคะแนนอยู่ระหว่าง 27-135เมื่อนำไปทดลองใช้กับกลุ่มนักเรียน จำนวน 100 คน เพื่อหาคุณภาพเครื่องมือวัด พบว่า แบบวัดมีค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .22 ถึง .58 มีค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .87 เมื่อนำแบบวัดมาใช้ในการงานวิจัยครั้งนี้ (กลุ่มตัวอย่าง 375 คน) พบว่า มีค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .21 - .58 ค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟา เท่ากับ .87

ตัวอย่างแบบวัดพฤติกรรมจิตสาธารณะ

ด้านความตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นต่อส่วนรวม

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น/ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
0	ข้าพเจ้านำเศษวัสดุเหลือใช้มาประดิษฐ์สิ่งของแล้วนำกลับมาใช้ใหม่เพื่อลดภาวะโลกร้อน					

ด้านการมีส่วนร่วมในการดูแลรักษา

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น/ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
0	ข้าพเจ้าปฏิบัติหน้าที่เวรทำความสะอาดประจำวันอย่างสม่ำเสมอ					

ด้านการเคารพสิทธิในการใช้สิ่งของส่วนรวม

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น/ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
0	ข้าพเจ้าใช้อุปกรณ์คอมพิวเตอร์ของโรงเรียนด้วยความระมัดระวัง					

2) แบบวัดเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ เป็นแบบวัดที่ผู้วิจัยที่สร้างขึ้นตามนิยามปฏิบัติการ จำนวน 20 ข้อ โดยวัดเจตคติ 3 องค์ประกอบ คือ ความรู้เชิงประเมินค่า ความรู้สึกพอใจ และความพร้อมที่จะกระทำ โดยเนื้อหาเกี่ยวกับการประเมินพฤติกรรมจิตสาธารณะในรายบุคคลหรือรายกลุ่ม การมีประโยชน์ หรือโทษ เพียงใด พอใจ ไม่พอใจ หรือชอบ ไม่ชอบ เพียงใด และพร้อมหรือต้องการหลีกเลี่ยงในการกระทำพฤติกรรมมากน้อยเพียงใด เป็นแบบวัดประเภทมาตรประเมินรวมค่า มาตรวัด 6 ระดับ ตั้งแต่ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” เกณฑ์การให้คะแนน ระดับทั้ง 6 ระดับ ผู้ตอบเลือกระดับความสำคัญได้ 1 ระดับในแต่ละข้อถ้าตอบ “จริงที่สุด” ในคำถามเชิงบวกได้ 6 คะแนน และลดลงมาตามลำดับจน ถึง “ไม่จริงเลย” ได้ 1 คะแนน ในคำถามเชิงลบให้คะแนนตรงกันข้าม ดังนั้นคำถามแต่ละข้อผู้ตอบจะได้คะแนนในช่วง 1-6 พิสัยคะแนนอยู่ระหว่าง 20 - 120 คะแนน เมื่อนำไปทดลองใช้กับกลุ่มนักเรียน จำนวน 100 คน เพื่อหาคุณภาพเครื่องมือวัด พบว่า แบบวัดมีค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .26 ถึง .64 มีค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .89 เมื่อนำมาใช้ในงานวิจัยครั้งนี้ (กลุ่มตัวอย่าง 375 คน) มีค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .22 - .66 ค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟา เท่ากับ .88

ตัวอย่างแบบวัดเจตคติต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ

ด้านความรู้เชิงประเมินค่า

ข้อ	ข้อความ	จริงที่สุด (6)	จริง (5)	ค่อนข้างจริง (4)	ค่อนข้างไม่จริง (3)	ไม่จริง (2)	ไม่จริงเลย (1)
0	การช่วยกันดูแลทรัพย์สินของโรงเรียน ทำให้ทรัพย์สินของโรงเรียนไม่สูญหาย						

ด้านความรู้สึกพอใจ

ข้อ	ข้อความ	จริง ที่สุด (6)	จริง (5)	ค่อนข้าง จริง (4)	ค่อนข้าง ไม่จริง (3)	ไม่ จริง (2)	ไม่ จริง เลย (1)
0	ข้าพเจ้ารู้สึกภูมิใจ ที่ได้มีส่วนร่วมในการ ทำความสะอาดโรงเรียน						

ด้านความพร้อมที่จะกระทำ

ข้อ	ข้อความ	จริง ที่สุด (6)	จริง (5)	ค่อนข้าง จริง (4)	ค่อนข้าง ไม่จริง (3)	ไม่ จริง (2)	ไม่ จริง เลย (1)
0	เมื่อข้าพเจ้าเห็นผู้อื่นหยิบหนังสือออก จากห้องสมุดโดยไม่ได้รับอนุญาต ข้าพเจ้าจะแจ้งให้ครูบรรณารักษ์ทราบ						

3) แบบวัดการรับรู้ความสามารถของตนต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ เป็นแบบวัด
ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามแนวคิดของแบนดูรา โดยเลือกการวัดความมั่นใจ เนื่องจากเป็นมิติที่นิยมใช้วัด
การรับรู้ความสามารถของตนกับพฤติกรรมต่างๆ จำนวน 14 ข้อ เป็นแบบมาตรประเมินรวมค่า
5 ระดับ จาก “มีความมั่นใจมากที่สุด” ถึง “มีความมั่นใจน้อยที่สุด” เกณฑ์การให้คะแนน ระดับทั้ง
5 ระดับ ผู้ตอบเลือกระดับความสำคัญได้ 1 ระดับในแต่ละข้อถ้าตอบ “มีความมั่นใจมากที่สุด”
ในคำถามเชิงบวกได้ 5 คะแนน และลดลงตามลำดับจน ถึง “มีความมั่นใจน้อยที่สุด”
ได้ 1 คะแนน ในคำถามเชิงลบให้คะแนนตรงกันข้าม ดังนั้นคำถามแต่ละข้อผู้ตอบจะได้คะแนน
ในช่วง 1-5 พิสัยของคะแนนอยู่ระหว่าง 14 - 70 คะแนน เมื่อนำไปทดลองใช้กับกลุ่มนักเรียน
จำนวน 100 คน เพื่อหาคุณภาพเครื่องมือวัด แบบวัดมีค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .27 ถึง
.70 มีค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .85 เมื่อนำมาใช้ในงานวิจัยครั้งนี้
(กลุ่มตัวอย่าง 375 คน) มีค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .29 - .71 ค่าความเชื่อมั่นแบบ
สัมประสิทธิ์แอลฟา เท่ากับ .86

ตัวอย่างแบบวัดการรับรู้ความสามารถของตนต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ

ข้อ	ข้อความ	ระดับความมั่นใจ				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
0	ข้าพเจ้ามั่นใจว่าข้าพเจ้าจะแจ้งเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง เมื่อพบทรัพย์สินของทางราชการเสียหาย					

4) แบบวัดความเชื่อตามหลักสังคหวัตถุ 4 เป็นแบบวัดที่ผู้วิจัยปรับปรุงข้อคำถามมาจากแบบวัดของปฏิมากร ศิริเตชะ เนื่องจากเป็นแบบวัดที่ใช้วัดกับนักเรียนจึงมีความเหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่าง มีข้อคำถามที่นักเรียนสามารถเข้าใจได้ง่าย วัดความเชื่อตามหลักสังคหวัตถุ 4 จำนวน 13 ข้อ เป็นแบบมาตราประเมินรวมค่า มาตรวัด 4 ระดับ จากระดับความเชื่อ “มากที่สุด” ถึง “น้อยที่สุด” ผู้ตอบเลือกระดับความสำคัญได้ 1 ระดับ ในแต่ละข้อถ้าตอบ “มากที่สุด” ในคำถามเชิงบวกได้ 4 คะแนน และลดลงตามลำดับจน ถึง “น้อยที่สุด” ได้ 1 คะแนน ในคำถามเชิงลบให้คะแนนตรงกันข้าม ดังนั้นคำถามแต่ละข้อผู้ตอบจะได้คะแนนในช่วง 1-5 พิสัยคะแนนอยู่ระหว่าง 13 - 65 คะแนน เมื่อนำไปทดลองใช้กับกลุ่มนักเรียน จำนวน 100 คน เพื่อหาคุณภาพเครื่องมือพบว่า แบบวัดมีค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .51 ถึง .66 มีค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .88 เมื่อนำมาใช้ในงานวิจัยครั้งนี้ (กลุ่มตัวอย่าง 375 คน) มีค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .50 - .62 ค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟา เท่ากับ .88

ตัวอย่างแบบวัดความเชื่อตามหลักสังคหวัตถุ 4

ข้อ	ข้อความ	ระดับความเชื่อ			
		มากที่สุด (4)	มาก (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
0	ข้าพเจ้าเชื่อว่าการแบ่งปันอุปกรณ์การเรียนให้เพื่อนที่ไม่มียืมเป็นการแสดงความมีน้ำใจแก่ผู้อื่น				

5) แบบวัดประสบการณ์เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาในโรงเรียน ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นจาก นิยามปฏิบัติการ จำนวน 12 ข้อ เป็นแบบรายงานตนเองในการเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาของ โรงเรียน เป็นแบบมาตรประเมินรวมค่า 2 ระดับ จาก “เคยเข้าร่วมกิจกรรม” ถึง “ไม่เคยเข้าร่วม กิจกรรม” ผู้ตอบเลือกระดับความสำคัญได้ 1 ระดับ ในแต่ละข้อถ้าตอบ “เคยเข้าร่วมกิจกรรม” ใน คำถามเชิงบวกได้ 2 คะแนน และลดลงตามลำดับจน ถึง “ไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรม” ได้ 1 คะแนน ดังนั้นคำถามแต่ละข้อผู้ตอบจะได้คะแนนในช่วง 1-2 พิสัยคะแนนอยู่ระหว่าง 12 - 24 คะแนน เมื่อนำไปทดลองใช้กับกลุ่มนักเรียน จำนวน 100 คน เพื่อหาคุณภาพเครื่องมือ พบว่า แบบวัดมีค่า อำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .20 ถึง .67 มีค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .81 เมื่อนำมาใช้ในงานวิจัยครั้งนี้ (กลุ่มตัวอย่าง 375 คน) มีค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .20 - .67 ค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟา เท่ากับ .81

ตัวอย่างแบบวัดประสบการณ์เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาในโรงเรียน

ข้อ	กิจกรรม	ประสบการณ์เข้าร่วมกิจกรรม	
		เคย (2)	ไม่เคย (1)
0	เข้าร่วมกิจกรรมเวียนเทียนในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา		

6) การได้รับการถ่ายทอดทางสังคมด้านศาสนาจากบิดามารดา ผู้วิจัยใช้แบบวัดของ วรรณะ บรรจง (2537) และहरषा ललहलरलल (2537) ที่ผู้วิจัยนำมาปรับปรุงให้เหมาะสมกับกลุ่ม ตัวอย่าง เนื่องจากเป็นแบบวัดที่มีค่าความเชื่อมั่นสูงและมีนิยามปฏิบัติการที่สอดคล้องกับงานวิจัย จำนวน 17 ข้อ ลักษณะของแบบวัดเป็นแบบมาตรประเมินรวมค่า 6 ระดับ จาก “บ่อยครั้งที่สุด” ถึง “น้อยครั้งที่สุด” เกณฑ์การให้คะแนน ระดับทั้ง 6 ระดับ ผู้ตอบเลือกระดับความสำคัญได้ 1 ระดับใน แต่ละข้อถ้าตอบ “บ่อยครั้งที่สุด” ในคำถามเชิงบวกได้ 6 คะแนน และลดลงมาตามลำดับจน ถึง “น้อยครั้งที่สุด” ได้ 1 คะแนน ในคำถามเชิงลบให้คะแนนตรงกันข้าม ดังนั้นคำถามแต่ละข้อ ผู้ตอบจะได้คะแนนในช่วง 1-6 พิสัยคะแนนอยู่ระหว่าง 17 - 102 คะแนน เมื่อนำไปทดลองใช้กับ กลุ่มนักเรียน จำนวน 100 คน เพื่อหาคุณภาพเครื่องมือ พบว่า แบบวัดมีค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ ระหว่าง .21 ถึง .64 มีค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .87 เมื่อนำมาใช้ในงานวิจัย ครั้งนี้ (กลุ่มตัวอย่าง 375 คน) มีค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .20 - .70 ค่าความเชื่อมั่นแบบ สัมประสิทธิ์แอลฟา เท่ากับ .87

ตัวอย่างแบบวัดการได้รับการถ่ายทอดทางศาสนาจากบิดามารดา

ข้อ	ข้อความ	บ่อยครั้งที่ ที่สุด	บ่อย ครั้ง	ค่อนข้าง บ่อยครั้ง	ค่อนข้าง ห่าง บ่อย ครั้ง	น้อย ครั้ง	น้อย ครั้งที่ ที่สุด
		(6)	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
0	พ่อแม่นำข้าพเจ้าสวดมนต์ไหว้พระ ก่อนเข้านอน						

7) การได้รับแบบอย่างจากสื่อมวลชน ผู้วิจัยสร้างแบบวัดขึ้นตามนิยามปฏิบัติการ มีเนื้อหาเกี่ยวกับปริมาณการเป็นแบบอย่างของสื่อมวลชนในการเสนอสื่อที่แสดงถึงพฤติกรรมจิตสาธารณะ เป็นแบบมาตรประเมินรวมค่า มาตรวัด 6 ระดับ จาก “บ่อยครั้งที่ที่สุด” ถึง “น้อยครั้งที่ที่สุด” ผู้ตอบเลือกระดับความสำคัญได้ 1 ระดับในแต่ละข้อถ้าตอบ “บ่อยครั้งที่ที่สุด” ในคำถามเชิงบวกได้ 6 คะแนน และลดลงมาตามลำดับจน ถึง “น้อยครั้งที่ที่สุด” ได้ 1 คะแนน ในคำถามเชิงลบให้คะแนนตรงกันข้าม ดังนั้นคำถามแต่ละข้อผู้ตอบจะได้คะแนนในช่วง 1-6 พิสัยของคะแนนอยู่ระหว่าง 13 - 78 คะแนน เมื่อนำไปทดลองใช้กับกลุ่มนักเรียน จำนวน 100 คน เพื่อหาคุณภาพเครื่องมือ พบว่าแบบวัดมีค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .55 ถึง .76 มีค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟา เท่ากับ .91 เมื่อนำมาใช้ในงานวิจัยครั้งนี้ (กลุ่มตัวอย่าง 375 คน) มีพิสัยอยู่ระหว่าง 13 - 78 คะแนน มีค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .55 - .76 ค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟา เท่ากับ .91

ตัวอย่างแบบวัดการได้รับแบบอย่างจากสื่อมวลชน

ข้อ	ข้อความ	บ่อยครั้งที่ ที่สุด	บ่อย ครั้ง	ค่อนข้าง บ่อยครั้ง	ค่อนข้าง ห่าง บ่อย ครั้ง	น้อย ครั้ง	น้อย ครั้งที่ ที่สุด
		(6)	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
0	สื่อมวลชนจัดรายการรับรายงาน การชำรุดเสียหายของ สาธารณสมบัติจากประชาชน เช่น ถนน บ้ายจราจร เป็นต้น						

8) การรับรู้บรรยากาศที่ดีในการเรียนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ผู้วิจัยสร้างแบบวัดขึ้นตามนิยามปฏิบัติการ โดยมีเนื้อหาแบ่งออกเป็น 3 ด้าน 1)ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 2)ด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน 3)ด้านสภาพแวดล้อม ลักษณะของแบบวัดเป็นแบบมาตราประเมินรวมค่า 6 ระดับ จาก “บ่อยครั้งที่สุด” ถึง “น้อยครั้งที่สุด” เกณฑ์การให้คะแนน ระดับทั้ง 6 ระดับ ผู้ตอบเลือกระดับความสำคัญได้ 1 ระดับในแต่ละข้อถ้าตอบ “จริงที่สุด” ในคำถามเชิงบวกได้ 6 คะแนน และลดลงมาตามลำดับจน ถึง “ไม่จริงเลย” ได้ 1 คะแนน ในคำถามเชิงลบให้คะแนนตรงกันข้าม ดังนั้นคำถามแต่ละข้อผู้ตอบจะได้คะแนนในช่วง 1-6 พิสัยของคะแนนอยู่ระหว่าง 25 - 150 คะแนน เมื่อนำไปทดลองใช้กับกลุ่มนักเรียน จำนวน 100 คน เพื่อหาคุณภาพเครื่องมือพบว่า แบบวัดมีค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .26 ถึง .68 มีค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .89 เมื่อนำมาใช้ในงานวิจัยครั้งนี้ (กลุ่มตัวอย่าง 375 คน) มีค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .24 - .67 ค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟา เท่ากับ .89

ตัวอย่างแบบวัดการรับรู้บรรยากาศที่ดีในการเรียนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ข้อ	ข้อความ	บ่อย ครั้งที่ ที่สุด	บ่อย ครั้ง	ค่อนข้าง บ่อยครั้ง	ค่อนข้าง ห่าง ครั้ง	น้อย ครั้ง	น้อย ครั้งที่ ที่สุด
		(6)	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
0	ครูจัดกิจกรรมชุมนุม โดยเน้นให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติจนเกิดความรู้ ความเข้าใจด้วยตนเอง						

ด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับครู

ข้อ	ข้อความ	บ่อย ครั้งที่ ที่สุด	บ่อย ครั้ง	ค่อนข้าง บ่อยครั้ง	ค่อนข้าง ห่าง ครั้ง	น้อย ครั้ง	น้อย ครั้งที่ ที่สุด
		(6)	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
0	ครูผู้จัดกิจกรรมแนะแนวให้ความสนใจนักเรียนอย่างเท่าเทียมกัน						

ด้านสภาพแวดล้อม

ข้อ	ข้อความ	บ่อยครั้งที่ ที่สุด	บ่อย ครั้ง	ค่อนข้าง บ่อยครั้ง	ค่อนข้าง ห่าง บ่อย ครั้ง	น้อย ครั้ง	น้อย ครั้งที่ ที่สุด
		(6)	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
0	สถานที่ในการใช้จัดกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี มีความปลอดภัย						

การหาคุณภาพของเครื่องมือ

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้แบบวัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง และปรับปรุงจากผู้อื่น จึงได้ทำการหาคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้

1. การหาความเที่ยงตรง (Validity) โดยการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ ความเข้าใจในด้านที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาที่ต้องการวัดเป็นอย่างดี เป็นผู้ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหาในแบบวัดแต่ละฉบับว่าสามารถวัดได้ถูกต้องตรงตามจุดประสงค์ของเนื้อหาที่จะวัด โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องรายข้อ (Index of item-Objective Congruence: IOC)

2. การหาค่าจำแนกรายข้อ (Item Discrimination) ผู้วิจัยนำแบบวัดแต่ละฉบับที่ได้ตรวจสอบความเที่ยงตรงแล้วไปทดลองใช้กับกลุ่มนักเรียนที่มีความคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 100 คน จากนั้นนำข้อมูลมาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ โดยการหาความสัมพันธ์รายข้อกับคะแนนรวม (Item - Total Correlation) แล้วเลือกเฉพาะข้อคำถามที่มีความสัมพันธ์กับคะแนนรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ไว้ใช้ในแบบวัด

3. การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) การหาความเชื่อมั่นของแบบวัดที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ จะทำหลังจากการวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อแล้ว จากนั้นเลือกเฉพาะข้อที่มีนัยสำคัญทางสถิติและได้รับการปรับปรุงจนมีเนื้อหาครอบคลุมสิ่งที่ต้องการวัด แล้วนำมาหาค่าความเชื่อมั่นชนิดความสอดคล้องภายในด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง มีขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ถึงผู้อำนวยการโรงเรียน เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลงานวิจัย
2. เมื่อได้รับการอนุมัติแล้ว ผู้วิจัยขออนุญาตเข้าพบรองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ ของแต่ละโรงเรียนเพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ และขอความร่วมมือในการเป็นกลุ่มตัวอย่างพร้อมทั้งยืนยันกับกลุ่มตัวอย่างว่าข้อมูลทั้งหมดจะเป็นความลับ
3. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวม และดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการแจกแบบสอบถามด้วยตนเอง
4. ผู้วิจัยตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลจากแบบวัดทั้งหมดที่เก็บมา
5. ผู้วิจัยนำแบบวัดที่ได้รับมาดำเนินการจัดกระทำข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติต่อไป

สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยจำแนกตามตัวแบ่งกลุ่ม ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ศึกษาคุณสมบัติพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง โดยการวิเคราะห์ด้วยสถิติพื้นฐาน ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency Distribution), ร้อยละ (Percentage), ค่าน้อยที่สุด (Min), ค่ามากที่สุด (MAX), ค่าเฉลี่ย (Mean), ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Diviation)
2. การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (t-test) สำหรับการทดสอบสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 1
3. ใช้สถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนสองทาง (Two-way Analysis of Variance) และทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยด้วยวิธีเซฟเฟ Scheffe เพื่อทำการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยทีละคู่ เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 2 ,3
4. ใช้สถิติการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 4

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล มีลำดับการนำเสนอ ดังนี้ 1) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลักษณะทางชีวสังคม เพื่อให้เข้าใจลักษณะภูมิหลังที่สำคัญของกลุ่มตัวอย่าง 2) เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนที่มีลักษณะทางชีวสังคมแตกต่างกันเพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัย ข้อที่ 1 3) ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนสองทาง (Two way Analysis of Variance) ในการหาค่าปฏิสัมพันธ์ระหว่างเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ และการได้รับแบบอย่างจากสื่อมวลชน ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียน เพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัย ข้อที่ 2 4) ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนสองทาง (Two way Analysis of Variance) ในการหาค่าปฏิสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความสามารถของตนต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ และการได้รับการถ่ายทอดทางสังคมด้านศาสนาจากบิดามารดา ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียน เพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัย ข้อที่ 3 5) ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบมาตรฐาน (Standard Multiple Regression Analysis) เพื่อทำนายพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียน และเพื่อค้นหาตัวทำนายที่สำคัญทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย เพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัย ข้อที่ 4

4.1 ลักษณะทางชีวสังคมของกลุ่มตัวอย่าง

ตาราง 3 ลักษณะข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง		เกณฑ์ แบ่งกลุ่ม	ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด	จำนวน (375)	ร้อยละ	ค่าเฉลี่ย	ค่า เบี่ยงเบน มาตรฐาน
เพศ	ชาย			172	45.9		
	หญิง			203	54.1		
	ประเภทโรงเรียน			232	61.9		
	การกุศลฯ ทั่วไป			143	38.1		
ระดับผลการ เรียน	ต่ำ	3.01	1.85-3.01	142	37.9	3.01	.85
	สูง	3.01	3.02-4.00	233	62.1		
ระดับเศรษฐกิจ ในครอบครัว	ต่ำ	20,000	5,000-20,000	218	58.1	20,000	5.05
	สูง	20,000	20,000ขึ้นไป	157	41.9		

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษากลุ่มตัวอย่างของนักเรียนที่ศึกษาในโรงเรียนที่อยู่ในอำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี จำนวน 375 คน โดยมีลักษณะเบื้องต้นเป็นนักเรียนเพศชาย จำนวน 172 คน (ร้อยละ 45.9) เพศหญิง จำนวน 203 คน (ร้อยละ 54.1) โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จำนวน 232 คน (ร้อยละ 61.9) โรงเรียนทั่วไป จำนวน 143 คน (ร้อยละ 38.1) มีระดับผลการเรียน ($\bar{X}$ = 3.01) อยู่ในระดับต่ำ (1.85 – 3.01) จำนวน 142 คน (ร้อยละ 37.9) ระดับผลการเรียนระดับสูง (3.01 - 4.00) จำนวน 233 คน (ร้อยละ 62.1) ระดับเศรษฐกิจในครอบครัว ($\bar{X}$ = 20,000 บาท) มีรายได้ต่ำ (5,000 – 20,000บาท) จำนวน 218 คน (ร้อยละ 58.1) มีรายได้สูง (มากกว่า 20,000ขึ้นไป) จำนวน 157 คน (ร้อยละ 41.9)

ตาราง 4 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนที่มีลักษณะทางชีวสังคมแตกต่างกัน

ลักษณะทางชีวสังคม		จำนวน	ร้อยละ	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ค่า
เพศ	ชาย	172	45.9	98.38	11.81	t= 2.49*
	หญิง	203	54.1	101.37	11.29	
ประเภทโรงเรียน	การกุศล	232	61.9	100.02	11.23	t= .03
	ทั่วไป	143	38.9	99.97	12.24	
ระดับผลการเรียน	ผลการเรียนต่ำ	142	37.9	94.87	11.04	t= 7.11*
	ผลการเรียนสูง	233	62.1	103.13	10.83	
ระดับเศรษฐกิจในครอบครัว	รายได้ต่ำ	218	58.1	99.57	11.49	t= .84
	รายได้สูง	157	41.9	100.60	11.77	

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง พบว่า 1)นักเรียนเพศหญิงมีพฤติกรรมจิตสาธารณะสูงกว่านักเรียนเพศชาย (ค่าเฉลี่ย 101.37 และ 98.38 ตามลำดับ) 2) นักเรียนที่มีระดับผลการเรียนสูงมีพฤติกรรมจิตสาธารณะสูงกว่านักเรียนที่มีระดับผลการเรียนต่ำ (ค่าเฉลี่ย 103.13 และ 94.87 ตามลำดับ)

สรุปได้ว่า 1)นักเรียนที่มีเพศแตกต่างกันมีพฤติกรรมจิตสาธารณะแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) นักเรียนที่ระดับผลการเรียนแตกต่างกันมีพฤติกรรมจิตสาธารณะแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ การรับรู้ความสามารถของตนต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ ความเชื่อตามหลักสังคหวัตถุ 4 ประสพการณ์เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาในโรงเรียน การได้รับการถ่ายทอดทางสังคมด้าน ศาสนาจากบิดามารดา การได้รับแบบอย่างจากสื่อมวลชน การรับรู้บรรยากาศที่ดีในการเรียน กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และพฤติกรรมจิตสาธารณะ (n = 375)

ตัวแปร	พิสัยของ คะแนน	ค่าเฉลี่ย	ค่า เบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับ ความหมา ยค่าเฉลี่ย
เจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ	20 - 120	93.90	12.32	ค่อนข้างสูง
การรับรู้ความสามารถของตนต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ	14 - 70	51.77	8.58	ค่อนข้างสูง
ความเชื่อตามหลักสังคหวัตถุ 4	13 - 65	43.62	5.58	ปานกลาง
ประสพการณ์เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาในโรงเรียน	12 - 24	22.55	5.84	สูง
การได้รับการถ่ายทอดทางสังคมด้านศาสนาจากบิดามารดา	17 - 102	72.09	2.31	ค่อนข้างสูง
การได้รับแบบอย่างจากสื่อมวลชน	13 - 78	61.21	12.32	ค่อนข้างสูง
การรับรู้บรรยากาศที่ดีในการเรียนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	25 - 150	112.51	9.40	ค่อนข้างสูง
พฤติกรรมจิตสาธารณะ	27 - 135	100.00	15.97	ค่อนข้างสูง

จากตาราง 5 พบว่านักเรียน มีเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะอยู่ในระดับค่อนข้างสูง (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 93.90 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 12.32) มีการรับรู้ความสามารถของตนต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะอยู่ในระดับค่อนข้างสูง (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 51.77 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 8.58) มีความเชื่อตามหลักสังคหวัตถุ 4 อยู่ในระดับปานกลาง (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 43.62 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 5.58) มีประสพการณ์เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาในโรงเรียนอยู่ในระดับสูง (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 22.55 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 5.84) การได้รับการถ่ายทอดทางสังคมด้านศาสนาจากบิดามารดาอยู่ในระดับค่อนข้างสูง (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 72.09 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.31) การได้รับแบบอย่างจากสื่อมวลชนอยู่ในระดับค่อนข้างสูง (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 61.21 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 12.32) การรับรู้บรรยากาศที่ดีในการเรียนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอยู่ในระดับค่อนข้างสูง (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 112.51 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 9.40) และมีพฤติกรรมจิตสาธารณะในระดับค่อนข้างสูง (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 100.00 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานกับ 15.97)

4.2 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียน เมื่อพิจารณาตามลักษณะทางจิตและลักษณะทางสังคม

จากการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนเมื่อพิจารณาตามตัวแปรเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะกับการได้รับแบบอย่างจากสื่อมวลชน ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย และตัวแปรการรับรู้ความสามารถของตนต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะกับการได้รับการถ่ายทอดทางสังคมด้านศาสนาจากบิดามารดา ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย

ตาราง 6 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียน ด้านความตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นต่อส่วนรวม เมื่อพิจารณาตามเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ การได้รับแบบอย่างจากสื่อมวลชน ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย

กลุ่ม	จำนวน คน	ค่าสถิติเอฟ			% ทำนาย
		เจตคติที่ดีต่อ พฤติกรรมจิต สาธารณะ	การได้รับ แบบอย่างจาก สื่อมวลชน	ปฏิสัมพันธ์ แบบสอง ทาง	
		(ก)	(ข)	(กxข)	
1. กลุ่มรวม	375	82.53*	16.85*	<1	27.5
2. เพศชาย	172	34.55*	6.93*	<1	26.8
3. เพศหญิง	203	46.80*	7.73*	<1	26.7
4.โรงเรียนการกุศลของวัดฯ	232	48.93*	7.32*	<1	24.0
5. โรงเรียนทั่วไป	143	31.89*	7.12*	<1	34.0
6. ผลการเรียนสูง	233	57.26*	7.20*	<1	27.2
7. ผลการเรียนต่ำ	142	11.97*	6.75*	<1	18.7
8. รายได้สูง	157	39.17*	2.70	3.52	28.3
9. รายได้ต่ำ	218	46.92*	12.61*	2.48	29.0

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 6 (ต่อ)

กลุ่ม	ตัวแปร	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของ พฤติกรรมจิตสาธารณะ	
		กลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยสูง	กลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยต่ำ
1. กลุ่มรวม	เจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ	สูง = 27.38	ต่ำ = 24.32
	การได้รับแบบอย่างจากสื่อมวลชน	สูง = 26.54	ต่ำ = 25.16
2. เพศชาย	เจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ	สูง = 27.16	ต่ำ = 23.95
	การได้รับแบบอย่างจากสื่อมวลชน	สูง = 26.27	ต่ำ = 24.83
3. เพศหญิง	เจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ	สูง = 27.59	ต่ำ = 24.64
	การได้รับแบบอย่างจากสื่อมวลชน	สูง = 26.72	ต่ำ = 25.52
4. โรงเรียนการกุศลของวัดฯ	เจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ	สูง = 27.14	ต่ำ = 24.19
	การได้รับแบบอย่างจากสื่อมวลชน	สูง = 26.24	ต่ำ = 25.09
5. โรงเรียนทั่วไป	เจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ	สูง = 27.90	ต่ำ = 24.50
	การได้รับแบบอย่างจากสื่อมวลชน	สูง = 27.00	ต่ำ = 25.40
6. ผลการเรียนสูง	เจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ	สูง = 27.66	ต่ำ = 24.51
	การได้รับแบบอย่างจากสื่อมวลชน	สูง = 26.65	ต่ำ = 25.53
7. ผลการเรียนต่ำ	เจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ	สูง = 26.42	ต่ำ = 24.19
	การได้รับแบบอย่างจากสื่อมวลชน	สูง = 26.14	ต่ำ = 24.47
11. รายได้สูง	เจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ	สูง = 27.41	ต่ำ = 24.06
	การได้รับแบบอย่างจากสื่อมวลชน	สูง = 26.17	ต่ำ = 25.29
12. รายได้ต่ำ	เจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ	สูง = 27.40	ต่ำ = 24.38
	การได้รับแบบอย่างจากสื่อมวลชน	สูง = 26.67	ต่ำ = 25.10

จากตาราง พบว่า พฤติกรรมจิตสาธารณะ ด้านความตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นต่อส่วนรวม ไม่ได้แปรปรวนไปตามตัวแปรอิสระที่ละ 2 ตัวแต่ประการใด นั่นคือ ไม่พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ กับการได้รับแบบอย่างจากสื่อมวลชน ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมจิตสาธารณะ ด้านความตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นต่อส่วนรวม ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาตัวแปรอิสระที่ละตัวแปร พบว่า คะแนนพฤติกรรมจิตสาธารณะ ด้านความตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นต่อส่วนรวม แปรปรวนไปตามเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยทุกกลุ่ม คือ กลุ่มนักเรียนเพศชาย กลุ่มนักเรียนเพศหญิง กลุ่มโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา กลุ่มโรงเรียนทั่วไป กลุ่มนักเรียนที่มีระดับผลการเรียนสูง กลุ่มนักเรียนที่มีระดับผลการเรียนต่ำ กลุ่มนักเรียนที่มีระดับเศรษฐกิจในครอบครัวสูง และกลุ่มนักเรียนที่

มีระดับเศรษฐกิจในครอบครัวต่ำ เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย พบว่า นักเรียนที่มีเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะสูงมีพฤติกรรมจิตสาธารณะ ด้านความตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นต่อส่วนรวมสูงกว่านักเรียนที่มีเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนี้ยังพบว่าพฤติกรรมจิตสาธารณะ ด้านความตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นต่อส่วนรวมแปรปรวนไปตามการได้รับแบบอย่างจากสื่อมวลชนทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 7 กลุ่ม คือ กลุ่มนักเรียนเพศชาย กลุ่มนักเรียนเพศหญิง กลุ่มโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา กลุ่มโรงเรียนทั่วไป กลุ่มนักเรียนที่มีระดับผลการเรียนสูง กลุ่มนักเรียนที่มีระดับผลการเรียนต่ำ และกลุ่มนักเรียนที่มีระดับเศรษฐกิจในครอบครัวต่ำ เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย พบว่า นักเรียนที่ได้รับแบบอย่างจากสื่อมวลชนสูงมีพฤติกรรมจิตสาธารณะ ด้านความตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นต่อส่วนรวมสูงกว่านักเรียนที่ได้รับแบบอย่างจากสื่อมวลชนต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

ตาราง 7 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียน ด้านการมีส่วนร่วมในการดูแลรักษา เมื่อพิจารณาตามเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ การได้รับแบบอย่างจากสื่อมวลชน ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย

กลุ่ม	จำ นวน คน	ค่าสถิติเอฟ			%
		เจตคติที่ดีต่อ	การได้รับ	ปฏิสัมพันธ์	
		พฤติกรรมจิต	แบบอย่างจาก	แบบสอง	
		สาธารณะ	สื่อมวลชน	ทาง	
		(ก)	(ข)	(กxข)	ทำนาย
1. กลุ่มรวม	375	83.71*	4.105*	<1	23.5
2. เพศชาย	172	12.46*	4.28*	<1	14.0
3. เพศหญิง	203	87.78*	1.21	<1	34.3
4.โรงเรียนการกุศลของวัด ฯ	232	54.27*	1.38	<1	22.3
5. โรงเรียนทั่วไป	143	29.49*	1.40	1.18	26.4
6. ผลการเรียนสูง	233	57.02*	<1	1.03	22.9
7. ผลการเรียนต่ำ	142	15.45*	1.17	2.58	17.0
8. รายได้สูง	157	45.26*	<1	<1	27.3
9. รายได้ต่ำ	218	41.87*	2.93	2.10	22.0

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 7 (ต่อ)

กลุ่ม	ตัวแปร	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของ พฤติกรรมจิตสาธารณะ	
		กลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยสูง	กลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยต่ำ
1. กลุ่มรวม	เจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ	สูง = 41.93	ต่ำ = 37.54
	การได้รับแบบอย่างจากสื่อมวลชน	สูง = 40.22	ต่ำ = 39.25
2. เพศชาย	เจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ	สูง = 41.23	ต่ำ = 38.62
	การได้รับแบบอย่างจากสื่อมวลชน	สูง = 40.69	ต่ำ = 39.16
3. เพศหญิง	เจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ	สูง = 42.51	ต่ำ = 36.62
	การได้รับแบบอย่างจากสื่อมวลชน	สูง = 39.91	ต่ำ = 39.22
4. โรงเรียนการกุศลของวัดฯ	เจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ	สูง = 41.62	ต่ำ = 37.39
	การได้รับแบบอย่างจากสื่อมวลชน	สูง = 39.84	ต่ำ = 39.17
5. โรงเรียนทั่วไป	เจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ	สูง = 42.71	ต่ำ = 37.78
	การได้รับแบบอย่างจากสื่อมวลชน	สูง = 40.78	ต่ำ = 39.71
6. ผลการเรียนสูง	เจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ	สูง = 42.19	ต่ำ = 37.83
	การได้รับแบบอย่างจากสื่อมวลชน	สูง = 40.21	ต่ำ = 39.80
7. ผลการเรียนต่ำ	เจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ	สูง = 41.08	ต่ำ = 37.40
	การได้รับแบบอย่างจากสื่อมวลชน	สูง = 39.75	ต่ำ = 38.74
11. รายได้สูง	เจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ	สูง = 41.93	ต่ำ = 36.85
	การได้รับแบบอย่างจากสื่อมวลชน	สูง = 39.64	ต่ำ = 39.14
12. รายได้ต่ำ	เจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ	สูง = 41.96	ต่ำ = 37.86
	การได้รับแบบอย่างจากสื่อมวลชน	สูง = 40.45	ต่ำ = 39.37

จากตาราง พบว่า พฤติกรรมจิตสาธารณะ ด้านการมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาไม่ได้แปรปรวนไปตามตัวแปรอิสระที่ละ 2 ตัวแต่ประการใด นั่นคือ ไม่พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะกับการได้รับแบบอย่างจากสื่อมวลชน ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมจิตสาธารณะ ด้านการมีส่วนร่วมในการดูแลรักษา ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาตัวแปรอิสระที่ละตัวแปร พบว่า คะแนนพฤติกรรมจิตสาธารณะแปรปรวนไปตามเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยทุกกลุ่ม คือ กลุ่มนักเรียนเพศชาย กลุ่มนักเรียนเพศหญิง กลุ่มโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา กลุ่มโรงเรียนทั่วไป กลุ่มนักเรียนที่มีระดับผลการเรียนสูง กลุ่มนักเรียนที่มีระดับผลการเรียนต่ำ กลุ่มนักเรียนที่มีระดับเศรษฐกิจในครอบครัวสูง และกลุ่มนักเรียนที่มีระดับเศรษฐกิจในครอบครัวต่ำ เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย พบว่า นักเรียนที่มีเจต

คิตที่ดีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะสูงมีพฤติกรรมจิตสาธารณะ ด้านการมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาสูงกว่านักเรียนที่มีเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนี้ยังพบว่าพฤติกรรมจิตสาธารณะ ด้านการมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาแปรปรวนไปตามการได้รับแบบอย่างจากสื่อมวลชนทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 1 กลุ่ม คือ กลุ่มนักเรียนเพศชาย เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย พบว่า นักเรียนที่ได้รับแบบอย่างจากสื่อมวลชนสูงมีพฤติกรรมจิตสาธารณะ ด้านการมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาสูงกว่านักเรียนที่ได้รับแบบอย่างจากสื่อมวลชนต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 8 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียน ด้านการเคารพสิทธิในการใช้สิ่งของส่วนรวม เมื่อพิจารณาตามเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ การได้รับแบบอย่างจากสื่อมวลชน ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย

กลุ่ม	จำ นวน คน	ค่าสถิติเอฟ			%
		เจตคติที่ดีต่อ	การได้รับ	ปฏิสัมพันธ์	
		พฤติกรรมจิต	แบบอย่างจาก	แบบสอง	
		สาธารณะ	สื่อมวลชน	ทาง	
		(ก)	(ข)	(กxข)	ทำนาย
1. กลุ่มรวม	375	139.94*	3.08	<1	32.5
2. เพศชาย	172	42.61*	<1	2.04	27.1
3. เพศหญิง	203	98.75*	1.53	<1	37.6
4.โรงเรียนการกุศลของวัด ฯ	232	77.51*	2.48	<1	29.4
5. โรงเรียนทั่วไป	143	64.07*	<1	2.52	38.6
6. ผลการเรียนสูง	233	67.62*	2.07	<1	26.8
7. ผลการเรียนต่ำ	142	42.60*	<1	2.82	28.3
8. รายได้สูง	157	61.91*	2.41	<1	36.2
9. รายได้ต่ำ	218	75.22*	<1	1.49	30.1

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 8 (ต่อ)

กลุ่ม	ตัวแปร	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของ พฤติกรรมจิตสาธารณะ	
		กลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยสูง	กลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยต่ำ
1. กลุ่มรวม	เจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ	สูง = 36.91	ต่ำ = 30.99
	การได้รับแบบอย่างจากสื่อมวลชน	สูง = 34.39	ต่ำ = 33.51
2. เพศชาย	เจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ	สูง = 36.26	ต่ำ = 30.84
	การได้รับแบบอย่างจากสื่อมวลชน	สูง = 33.92	ต่ำ = 33.18
3. เพศหญิง	เจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ	สูง = 37.34	ต่ำ = 31.24
	การได้รับแบบอย่างจากสื่อมวลชน	สูง = 34.67	ต่ำ = 33.91
4. โรงเรียนการกุศลของวัดฯ	เจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ	สูง = 36.62	ต่ำ = 31.01
	การได้รับแบบอย่างจากสื่อมวลชน	สูง = 34.32	ต่ำ = 33.31
5. โรงเรียนทั่วไป	เจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ	สูง = 37.90	ต่ำ = 30.97
	การได้รับแบบอย่างจากสื่อมวลชน	สูง = 34.50	ต่ำ = 34.38
6. ผลการเรียนสูง	เจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ	สูง = 37.25	ต่ำ = 31.78
	การได้รับแบบอย่างจากสื่อมวลชน	สูง = 34.99	ต่ำ = 34.04
7. ผลการเรียนต่ำ	เจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ	สูง = 35.84	ต่ำ = 30.34
	การได้รับแบบอย่างจากสื่อมวลชน	สูง = 33.11	ต่ำ = 33.07
11. รายได้สูง	เจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ	สูง = 37.17	ต่ำ = 30.83
	การได้รับแบบอย่างจากสื่อมวลชน	สูง = 34.37	ต่ำ = 33.37
12. รายได้ต่ำ	เจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ	สูง = 36.76	ต่ำ = 31.08
	การได้รับแบบอย่างจากสื่อมวลชน	สูง = 34.19	ต่ำ = 33.64

จากตาราง พบว่า พฤติกรรมจิตสาธารณะ ด้านการเคารพสิทธิในการใช้สิ่งของส่วนรวม ไม่ได้แปรปรวนไปตามตัวแปรอิสระที่ละ 2 ตัวแต่ประการใด นั่นคือ ไม่พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะกับการได้รับแบบอย่างจากสื่อมวลชน ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมจิตสาธารณะ ด้านการเคารพสิทธิในการใช้สิ่งของส่วนรวม ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาตัวแปรอิสระที่ละตัวแปร พบว่า คะแนนพฤติกรรมจิตสาธารณะ ด้านการเคารพสิทธิในการใช้สิ่งของส่วนรวม แปรปรวนไปตามเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยทุกกลุ่ม คือ กลุ่มนักเรียนเพศชาย กลุ่มนักเรียนเพศหญิง กลุ่มโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา กลุ่มโรงเรียนทั่วไป กลุ่มนักเรียนที่มีระดับผลการเรียนสูง กลุ่มนักเรียนที่มีระดับผลการเรียนต่ำ กลุ่มนักเรียนที่มีระดับเศรษฐกิจในครอบครัวสูง และกลุ่มนักเรียนที่มีระดับเศรษฐกิจใน

ครอบครัวยุคใหม่ เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย พบว่า นักเรียนที่มีเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะสูงมี พฤติกรรมจิตสาธารณะ ด้านการเคารพสิทธิในการใช้สิ่งของส่วนรวมสูงกว่านักเรียนที่มีเจตคติที่ดีต่อ พฤติกรรมจิตสาธารณะต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 9 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียน ด้านรวม เมื่อพิจารณาตามเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ การได้รับแบบอย่างจากสื่อมวลชน ในกลุ่ม รวมและกลุ่มย่อย

กลุ่ม	จำ นวน คน	ค่าสถิติเอฟ			%
		เจตคติที่ดีต่อ	การได้รับ	ปฏิสัมพันธ์	
		พฤติกรรมจิต	แบบอย่างจาก	แบบสอง	
		สาธารณะ	สื่อมวลชน	ทาง	
		(ก)	(ข)	(กxข)	ทำนาย
1. กลุ่มรวม	375	181.76*	10.64*	<1	40.5
2. เพศชาย	172	46.71*	5.08*	<1	31.7
3. เพศหญิง	203	149.04*	4.69*	<1	48.4
4.โรงเรียนการกุศลของวัดฯ	232	104.97*	5.11*	<1	36.8
5. โรงเรียนทั่วไป	143	76.91*	2.60	2.17	47.3
6. ผลการเรียนสูง	233	105.78*	3.87*	<1	37.0
7. ผลการเรียนต่ำ	142	41.63*	2.38	3.02	32.9
8. รายได้สูง	157	88.13*	2.77	1.24	44.1
9. รายได้ต่ำ	218	150.81*	6.05*	3.44	38.1

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 9 (ต่อ)

กลุ่ม	ตัวแปร	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของ พฤติกรรมจิตสาธารณะ	
		กลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยสูง	กลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยต่ำ
1. กลุ่มรวม	เจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ	สูง = 106.24	ต่ำ = 92.86
	การได้รับแบบอย่างจากสื่อมวลชน	สูง = 101.17	ต่ำ = 97.93
2. เพศชาย	เจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ	สูง = 104.65	ต่ำ = 93.42
	การได้รับแบบอย่างจากสื่อมวลชน	สูง = 100.89	ต่ำ = 97.18
3. เพศหญิง	เจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ	สูง = 107.46	ต่ำ = 92.51
	การได้รับแบบอย่างจากสื่อมวลชน	สูง = 101.31	ต่ำ = 98.66
4. โรงเรียนการกุศลของวัดฯ	เจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ	สูง = 105.39	ต่ำ = 92.60
	การได้รับแบบอย่างจากสื่อมวลชน	สูง = 100.40	ต่ำ = 97.58
5. โรงเรียนทั่วไป	เจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ	สูง = 108.52	ต่ำ = 93.27
	การได้รับแบบอย่างจากสื่อมวลชน	สูง = 102.29	ต่ำ = 99.49
6. ผลการเรียนรู้สูง	เจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ	สูง = 107.115	ต่ำ = 94.12
	การได้รับแบบอย่างจากสื่อมวลชน	สูง = 101.86	ต่ำ = 99.37
7. ผลการเรียนรู้ต่ำ	เจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ	สูง = 103.36	ต่ำ = 91.94
	การได้รับแบบอย่างจากสื่อมวลชน	สูง = 99.02	ต่ำ = 96.28
11. รายได้สูง	เจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ	สูง = 106.52	ต่ำ = 91.74
	การได้รับแบบอย่างจากสื่อมวลชน	สูง = 100.44	ต่ำ = 97.82
12. รายได้ต่ำ	เจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ	สูง = 106.13	ต่ำ = 93.32
	การได้รับแบบอย่างจากสื่อมวลชน	สูง = 101.33	ต่ำ = 98.12

จากตาราง พบว่า พฤติกรรมจิตสาธารณะไม่ได้แปรปรวนไปตามตัวแปรอิสระที่ละ 2 ตัว แต่ประการใด นั่นคือ ไม่พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะกับการได้รับแบบอย่างจากสื่อมวลชน ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมจิตสาธารณะ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาตัวแปรอิสระที่ละตัวแปร พบว่า คะแนนพฤติกรรมจิตสาธารณะแปรปรวนไปตามเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยทุกกลุ่ม คือ กลุ่มนักเรียนเพศชาย กลุ่มนักเรียนเพศหญิง กลุ่มโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา กลุ่มโรงเรียนทั่วไป กลุ่มนักเรียนที่มีระดับผลการเรียนสูง กลุ่มนักเรียนที่มีระดับผลการเรียนต่ำ กลุ่มนักเรียนที่มีระดับเศรษฐกิจในครอบครัวสูง และกลุ่มนักเรียนที่มีระดับเศรษฐกิจในครอบครัวต่ำ เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย พบว่า นักเรียนที่มีเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะสูงมีพฤติกรรมจิตสาธารณะสูงกว่า

นักเรียนที่มีเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนี้ยังพบว่าพฤติกรรมจิตสาธารณะแปรปรวนไปตามการได้รับแบบอย่างจากสื่อมวลชนทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 5 กลุ่ม คือ นักเรียนเพศชาย กลุ่มนักเรียนเพศหญิง กลุ่มโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา กลุ่มนักเรียนที่มีระดับผลการเรียนสูง และกลุ่มนักเรียนที่มีระดับเศรษฐกิจในครอบครัวต่ำ เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย พบว่า นักเรียนที่ได้รับแบบอย่างจากสื่อมวลชนสูงมีพฤติกรรมจิตสาธารณะสูงกว่านักเรียนที่ได้รับแบบอย่างจากสื่อมวลชนต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

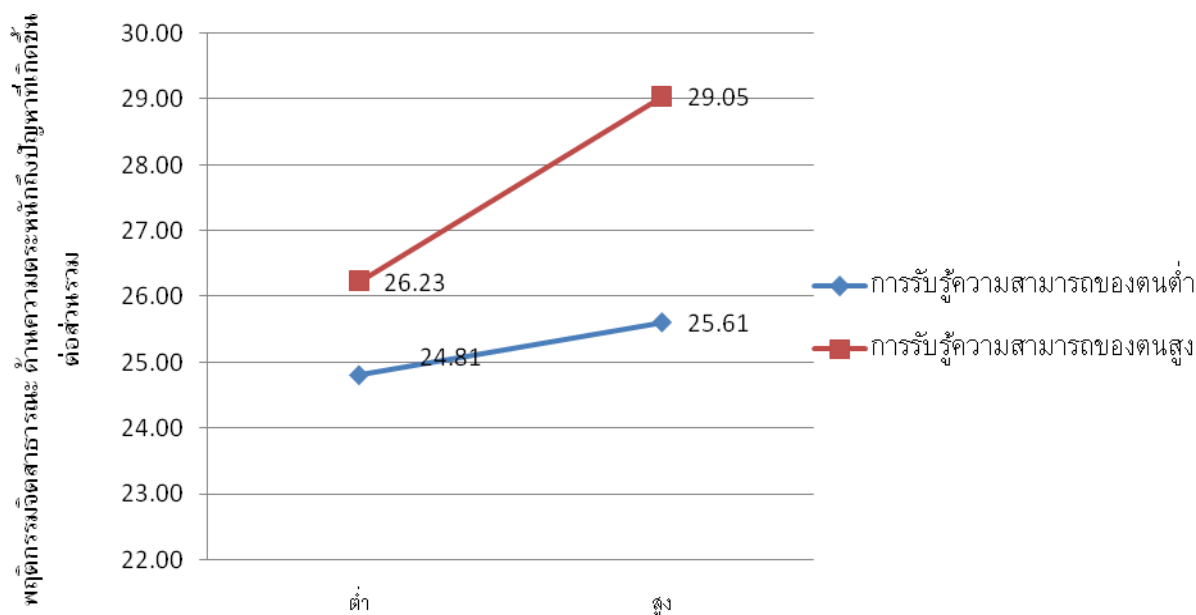
ตาราง 10 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียน ด้านความตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นต่อส่วนรวม เมื่อพิจารณาตามการรับรู้ความสามารถของตนต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ และการได้รับการถ่ายทอดทางสังคมด้านศาสนาจากบิดามารดา ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย

กลุ่ม	จำ นวน คน	ค่าสถิติเอฟ			%
		การรับรู้	การได้รับการ	ปฏิสัมพันธ์	
		ความสามารถ	ถ่ายทอดทาง	แบบสอง	
		ของตนฯ	สังคมฯ	ทาง	
		(ก)	(ข)	(กxข)	
1. กลุ่มรวม	375	61.32*	29.71*	<1	26.0
2. เพศชาย	172	27.04*	10.67*	<1	26.2
3. เพศหญิง	203	33.22*	18.56*	5.77*	27.4
4.โรงเรียนการกุศลของวัดฯ	232	37.87*	6.84*	<1	21.5
5. โรงเรียนทั่วไป	143	24.16*	31.55*	1.35	36.0
6. ผลการเรียนสูง	233	35.63*	12.50*	1.56	23.1
7. ผลการเรียนต่ำ	142	14.54*	18.01*	<1	26.8
8. รายได้สูง	157	20.32*	9.19*	<1	22.2
9. รายได้ต่ำ	218	40.95*	21.05*	<1	28.7

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 10 (ต่อ)

กลุ่ม	ตัวแปร	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของ พฤติกรรมจิตสาธารณะ	
		กลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยสูง	กลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยต่ำ
1. กลุ่มรวม	การรับรู้ความสามารถของตนฯ	สูง = 27.49	ต่ำ = 24.83
	การได้รับการถ่ายทอดทางสังคมฯ	สูง = 27.09	ต่ำ = 25.24
2. เพศชาย	การรับรู้ความสามารถของตนฯ	สูง = 27.30	ต่ำ = 24.47
	การได้รับการถ่ายทอดทางสังคมฯ	สูง = 26.78	ต่ำ = 25.00
3. เพศหญิง	การรับรู้ความสามารถของตนฯ	สูง = 27.63	ต่ำ = 25.21
	การได้รับการถ่ายทอดทางสังคมฯ	สูง = 27.33	ต่ำ = 25.51
4. โรงเรียนการกุศลของวัดฯ	การรับรู้ความสามารถของตนฯ	สูง = 27.62	ต่ำ = 24.91
	การได้รับการถ่ายทอดทางสังคมฯ	สูง = 26.84	ต่ำ = 25.69
5. โรงเรียนทั่วไป	การรับรู้ความสามารถของตนฯ	สูง = 27.20	ต่ำ = 24.56
	การได้รับการถ่ายทอดทางสังคมฯ	สูง = 27.38	ต่ำ = 24.37
6. ผลการเรียนรู้สูง	การรับรู้ความสามารถของตนฯ	สูง = 27.84	ต่ำ = 25.43
	การได้รับการถ่ายทอดทางสังคมฯ	สูง = 27.35	ต่ำ = 25.92
7. ผลการเรียนรู้ต่ำ	การรับรู้ความสามารถของตนฯ	สูง = 26.48	ต่ำ = 24.14
	การได้รับการถ่ายทอดทางสังคมฯ	สูง = 26.61	ต่ำ = 24.00
11. รายได้สูง	การรับรู้ความสามารถของตนฯ	สูง = 27.45	ต่ำ = 25.04
	การได้รับการถ่ายทอดทางสังคมฯ	สูง = 27.06	ต่ำ = 25.43
12. รายได้ต่ำ	การรับรู้ความสามารถของตนฯ	สูง = 27.53	ต่ำ = 24.70
	การได้รับการถ่ายทอดทางสังคมฯ	สูง = 27.13	ต่ำ = 25.10

การได้รับการถ่ายทอดทางสังคมด้านศาสนาจากบิดามารดา

ภาพประกอบ 3 ปฏิสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความสามารถของตนต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะและการได้รับการถ่ายทอดทางสังคมด้านศาสนาจากบิดามารดา ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมจิตสาธารณะ ด้านความตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นต่อส่วนรวม ในกลุ่มนักเรียนเพศหญิง

จากตาราง พบว่า พฤติกรรมจิตสาธารณะ ด้านความตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นต่อส่วนรวม ไม่ได้แปรปรวนไปตามตัวแปรอิสระที่ละ 2 ตัวในกลุ่มรวม แต่พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความสามารถของตนต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะและการได้รับการถ่ายทอดทางสังคมด้านศาสนาจากบิดามารดา ร่วมกันส่งผลต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ ด้านความตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นต่อส่วนรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในกลุ่มนักเรียนเพศหญิง (ตาราง 10) และเมื่อนำคะแนนเฉลี่ยของ 2 กลุ่ม ที่แบ่งระดับของตัวแปรอิสระทั้งสองตัวมาเปรียบเทียบกันเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe') พบว่า นักเรียนที่มีการรับรู้ความสามารถของตนต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะสูงและได้รับการถ่ายทอดทางสังคมด้านศาสนาจากบิดามารดาสูง มีพฤติกรรมจิตสาธารณะ ด้านความตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นต่อส่วนรวมสูงกว่าผู้ที่มีลักษณะอื่นๆ ได้แก่ 1)นักเรียนที่มีการรับรู้ความสามารถของตนต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะต่ำและได้รับการถ่ายทอดทางสังคมด้านศาสนาจากบิดามารดาสูง 2)นักเรียนที่มีการรับรู้ความสามารถของตนต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะสูงและได้รับการถ่ายทอดทางสังคมด้านศาสนาจากบิดามารดาต่ำ 3)นักเรียนที่มีการรับรู้ความสามารถของตนต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะต่ำและได้รับการถ่ายทอดทางสังคมด้านศาสนาจากบิดามารดาต่ำ ตามลำดับ ซึ่งสนับสนุนสมมติฐานข้อที่ 3 (รายละเอียดดังตาราง 10 ภาพประกอบที่ 4)

เมื่อพิจารณาตัวแปรอิสระที่ละตัว ยังพบอีกว่า คะแนนพฤติกรรมจิตสาธารณะ ด้านความตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นต่อส่วนรวม แปรปรวนไปตามตัวแปรอิสระที่ละตัวแปรในทุกกลุ่ม ทั้งกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยทุกกลุ่ม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กล่าวคือ นักเรียนที่มีการรับรู้ความสามารถของตนต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะสูง มีพฤติกรรมจิตสาธารณะ ด้านความตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นต่อส่วนรวมสูงกว่านักเรียนที่มีการรับรู้ความสามารถของตนต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะต่ำ และนักเรียนที่ได้รับการถ่ายทอดทางสังคมด้านศาสนาจากบิดามารดาสูง มีพฤติกรรมจิตสาธารณะ ด้านความตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นต่อส่วนรวมสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการถ่ายทอดทางสังคมด้านศาสนาจากบิดามารดาต่ำ

ตาราง 11 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียน ด้านการมีส่วนร่วมในการดูแลรักษา เมื่อพิจารณาตามการรับรู้ความสามารถของตน และการได้รับการถ่ายทอดทางสังคมด้านศาสนาจากบิดามารดา ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย

กลุ่ม	จำนวน คน	ค่าสถิติเอฟ			%
		การรับรู้	การได้รับการ	ปฏิสัมพันธ์	
		ความสามารถ	ถ่ายทอดทาง	แบบสอง	
		ของตนๆ	สังคมฯ	ทาง	
		(ก)	(ข)	(กxข)	ทำนาย
1. กลุ่มรวม	375	79.05*	6.07*	<1	22.8
2. เพศชาย	172	18.21*	7.33*	2.88	19.0
3. เพศหญิง	203	66.48*	<1	<1	28.1
4.โรงเรียนการกุศลของวัดฯ	232	54.63*	8.77*	1.76	27.5
5. โรงเรียนทั่วไป	143	26.50*	<1	<1	18.4
6. ผลการเรียนสูง	233	59.06*	6.52*	<1	27.2
7. ผลการเรียนต่ำ	142	13.43*	1.23	<1	12.5
8. รายได้สูง	157	49.78*	1.01	3.12	30.0
9. รายได้ต่ำ	218	33.60*	4.91*	<1	19.1

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 11 (ต่อ)

กลุ่ม	ตัวแปร	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของ พฤติกรรมจิตสาธารณะ	
		กลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยสูง	กลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยต่ำ
1. กลุ่มรวม	การรับรู้ความสามารถของตนฯ	สูง = 42.27	ต่ำ = 38.00
	การได้รับการถ่ายทอดทางสังคมฯ	สูง = 40.73	ต่ำ = 39.54
2. เพศชาย	การรับรู้ความสามารถของตนฯ	สูง = 41.36	ต่ำ = 38.33
	การได้รับการถ่ายทอดทางสังคมฯ	สูง = 40.81	ต่ำ = 38.88
3. เพศหญิง	การรับรู้ความสามารถของตนฯ	สูง = 42.99	ต่ำ = 37.72
	การได้รับการถ่ายทอดทางสังคมฯ	สูง = 40.68	ต่ำ = 40.04
4. โรงเรียนการกุศลของวัดฯ	การรับรู้ความสามารถของตนฯ	สูง = 42.39	ต่ำ = 38.18
	การได้รับการถ่ายทอดทางสังคมฯ	สูง = 41.13	ต่ำ = 39.44
5. โรงเรียนทั่วไป	การรับรู้ความสามารถของตนฯ	สูง = 42.19	ต่ำ = 37.73
	การได้รับการถ่ายทอดทางสังคมฯ	สูง = 40.24	ต่ำ = 39.68
6. ผลการเรียนสูง	การรับรู้ความสามารถของตนฯ	สูง = 42.84	ต่ำ = 38.77
	การได้รับการถ่ายทอดทางสังคมฯ	สูง = 41.48	ต่ำ = 40.13
7. ผลการเรียนต่ำ	การรับรู้ความสามารถของตนฯ	สูง = 40.65	ต่ำ = 37.11
	การได้รับการถ่ายทอดทางสังคมฯ	สูง = 39.42	ต่ำ = 38.34
11. รายได้สูง	การรับรู้ความสามารถของตนฯ	สูง = 42.44	ต่ำ = 37.41
	การได้รับการถ่ายทอดทางสังคมฯ	สูง = 40.29	ต่ำ = 39.57
12. รายได้ต่ำ	การรับรู้ความสามารถของตนฯ	สูง = 42.12	ต่ำ = 38.37
	การได้รับการถ่ายทอดทางสังคมฯ	สูง = 40.96	ต่ำ = 39.53

จากตาราง พบว่า พฤติกรรมจิตสาธารณะ ด้านการมีส่วนร่วมในการดูแลรักษา ไม่ได้แปรปรวนไปตามตัวแปรอิสระที่ละ 2 ตัวแต่ประการใด นั่นคือ ไม่พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความสามารถของตนต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะกับการได้รับการถ่ายทอดทางสังคมด้านศาสนาจากบิดามารดา ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมจิตสาธารณะ ด้านการมีส่วนร่วมในการดูแลรักษา ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาตัวแปรอิสระที่ละตัวแปร พบว่า คะแนนพฤติกรรมจิตสาธารณะด้านการมีส่วนร่วมในการดูแลรักษา แปรปรวนไปตามการรับรู้ความสามารถของตนต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยทุกกลุ่ม คือ กลุ่มนักเรียนเพศชาย กลุ่มนักเรียนเพศหญิง กลุ่มโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา กลุ่มโรงเรียนทั่วไป กลุ่มนักเรียนที่มีระดับผลการเรียน

สูง กลุ่มนักเรียนที่มีระดับผลการเรียนต่ำ กลุ่มนักเรียนที่มีระดับเศรษฐกิจในครอบครัวสูง และกลุ่มนักเรียนที่มีระดับเศรษฐกิจในครอบครัวต่ำ เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย พบว่า นักเรียนที่มีการรับรู้ความสามารถของตนต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะสูงมีพฤติกรรมจิตสาธารณะ ด้านการมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาสูงกว่านักเรียนที่มีการรับรู้ความสามารถของตนต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนี้ยังพบว่าพฤติกรรมจิตสาธารณะ ด้านการมีส่วนร่วมในการดูแลรักษา แปรปรวนไปตามการได้รับการถ่ายทอดทางสังคมด้านศาสนาจากบิดามารดา ทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 4กลุ่ม คือ นักเรียนเพศชาย กลุ่มโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา กลุ่มนักเรียนที่มีระดับผลการเรียนสูง และกลุ่มนักเรียนที่มีระดับเศรษฐกิจในครอบครัวต่ำ เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย พบว่า นักเรียนที่ได้รับการถ่ายทอดทางสังคมด้านศาสนาจากบิดามารดาสูงมีพฤติกรรมจิตสาธารณะ ด้านการมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการถ่ายทอดทางสังคมด้านศาสนาจากบิดามารดาต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 12 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียน ด้านการเคารพสิทธิในการใช้สิ่งของส่วนรวม เมื่อพิจารณาตามการรับรู้ความสามารถของตนต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ และการได้รับการถ่ายทอดทางสังคมด้านศาสนาจากบิดามารดา ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย

กลุ่ม	จำนวนคน	ค่าสถิติเอฟ			%
		การรับรู้ ความสามารถ ของตน (ก)	การได้รับการ ถ่ายทอดทาง สังคม (ข)	ปฏิสัมพันธ์ แบบสอง ทาง (กxข)	
1. กลุ่มรวม	375	134.34*	1.67	<1	30.3
2. เพศชาย	172	72.50*	<1	<1	31.9
3. เพศหญิง	203	69.44*	4.94*	1.79	31.8
4. โรงเรียนการกุศลของวัดฯ	232	90.09*	2.75	<1	34.1
5. โรงเรียนทั่วไป	143	44.72*	<1	<1	26.6
6. ผลการเรียนสูง	233	86.47*	4.62*	2.42	33.8
7. ผลการเรียนต่ำ	142	28.80*	<1	<1	19.6
8. รายได้สูง	157	77.59*	<1	<1	37.8
9. รายได้ต่ำ	218	59.20*	<1	<1	25.0

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 12 (ต่อ)

กลุ่ม	ตัวแปร	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของ พฤติกรรมจิตสาธารณะ	
		กลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยสูง	กลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยต่ำ
1. กลุ่มรวม	การรับรู้ความสามารถของตนฯ	สูง = 37.55	ต่ำ = 31.68
	การได้รับการถ่ายทอดทางสังคมฯ	สูง = 34.94	ต่ำ = 34.29
2. เพศชาย	การรับรู้ความสามารถของตนฯ	สูง = 37.08	ต่ำ = 30.28
	การได้รับการถ่ายทอดทางสังคมฯ	สูง = 34.41	ต่ำ = 33.96
3. เพศหญิง	การรับรู้ความสามารถของตนฯ	สูง = 37.92	ต่ำ = 32.67
	การได้รับการถ่ายทอดทางสังคมฯ	สูง = 35.99	ต่ำ = 34.59
4. โรงเรียนการกุศลของวัดฯ	การรับรู้ความสามารถของตนฯ	สูง = 38.02	ต่ำ = 32.04
	การได้รับการถ่ายทอดทางสังคมฯ	สูง = 35.55	ต่ำ = 34.51
5. โรงเรียนทั่วไป	การรับรู้ความสามารถของตนฯ	สูง = 36.91	ต่ำ = 31.17
	การได้รับการถ่ายทอดทางสังคมฯ	สูง = 34.21	ต่ำ = 33.88
6. ผลการเรียนสูง	การรับรู้ความสามารถของตนฯ	สูง = 38.41	ต่ำ = 32.86
	การได้รับการถ่ายทอดทางสังคมฯ	สูง = 36.28	ต่ำ = 35.00
7. ผลการเรียนต่ำ	การรับรู้ความสามารถของตนฯ	สูง = 35.13	ต่ำ = 30.32
	การได้รับการถ่ายทอดทางสังคมฯ	สูง = 32.78	ต่ำ = 32.67
11. รายได้สูง	การรับรู้ความสามารถของตนฯ	สูง = 38.17	ต่ำ = 31.44
	การได้รับการถ่ายทอดทางสังคมฯ	สูง = 35.09	ต่ำ = 34.52
12. รายได้ต่ำ	การรับรู้ความสามารถของตนฯ	สูง = 37.05	ต่ำ = 31.84
	การได้รับการถ่ายทอดทางสังคมฯ	สูง = 34.78	ต่ำ = 34.11

จากตาราง พบว่า พฤติกรรมจิตสาธารณะ ด้านการเคารพสิทธิในการใช้สิ่งของส่วนรวม ไม่ได้แปรปรวนไปตามตัวแปรอิสระที่ละ 2 ตัวแต่ประการใด นั่นคือ ไม่พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความสามารถของตนต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะกับการได้รับการถ่ายทอดทางสังคมด้านศาสนา จากปีตามารดา ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมจิตสาธารณะ ด้านการเคารพสิทธิในการใช้สิ่งของส่วนรวม ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาตัวแปรอิสระที่ละตัวแปร พบว่า คะแนนพฤติกรรมจิตสาธารณะ ด้านการเคารพสิทธิในการใช้สิ่งของส่วนรวม แปรปรวนไปตามการรับรู้ความสามารถของตนต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยทุกกลุ่ม คือ กลุ่มนักเรียนเพศชาย กลุ่มนักเรียนเพศหญิง กลุ่มโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา กลุ่มโรงเรียนทั่วไป กลุ่มนักเรียน

ที่มีระดับผลการเรียนสูง กลุ่มนักเรียนที่มีระดับผลการเรียนต่ำ กลุ่มนักเรียนที่มีระดับเศรษฐกิจในครอบครัวสูง และกลุ่มนักเรียนที่มีระดับเศรษฐกิจในครอบครัวต่ำ เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย พบว่านักเรียนที่มีการรับรู้ความสามารถของตนต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะสูงมีพฤติกรรมจิตสาธารณะด้านการเคารพสิทธิในการใช้สิ่งของส่วนรวมสูงกว่านักเรียนที่มีการรับรู้ความสามารถของตนต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนี้ยังพบว่าพฤติกรรมจิตสาธารณะ ด้านการเคารพสิทธิในการใช้สิ่งของส่วนรวม แปรปรวนไปตามการได้รับการถ่ายทอดทางสังคมด้านศาสนาจากบิดามารดา ทั้งในกลุ่มย่อย 2 กลุ่ม คือ นักเรียนเพศหญิง และกลุ่มนักเรียนที่มีระดับผลการเรียนสูง เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย พบว่า นักเรียนที่ได้รับการถ่ายทอดทางสังคมด้านศาสนาจากบิดามารดาสูงมีพฤติกรรมจิตสาธารณะ ด้านการเคารพสิทธิในการใช้สิ่งของส่วนรวมสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการถ่ายทอดทางสังคมด้านศาสนาจากบิดามารดาต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 13 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียน ด้านรวม เมื่อพิจารณาตามการรับรู้ความสามารถของตนต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ และการได้รับการถ่ายทอดทางสังคมด้านศาสนาจากบิดามารดา ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย

กลุ่ม	จำนวน คน	ค่าสถิติเอฟ			% ทำนาย
		การรับรู้ ความสามารถ ของตนฯ (ก)	การได้รับการ ถ่ายทอดทาง สังคมฯ (ข)	ปฏิสัมพันธ์ แบบสอง ทาง (กxข)	
1. กลุ่มรวม	375	160.09*	13.31*	<1	37.6
2. เพศชาย	172	62.75*	3.88*	<1	33.4
3. เพศหญิง	203	101.08*	8.98*	<1	40.7
4.โรงเรียนการกุศลของวัดฯ	232	108.14*	9.80*	<1	40.4
5. โรงเรียนทั่วไป	143	53.38*	4.97*	<1	34.6
6. ผลการเรียนสูง	233	108.69*	12.41*	<1	40.9
7. ผลการเรียนต่ำ	142	33.41*	4.20*	<1	25.6
8. รายได้สูง	157	86.16*	3.62*	<1	43.0
9. รายได้ต่ำ	218	75.78*	9.29*	<1	34.0

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 13 (ต่อ)

กลุ่ม	ตัวแปร	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของ พฤติกรรมจิตสาธารณะ	
		กลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยสูง	กลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยต่ำ
1. กลุ่มรวม	การรับรู้ความสามารถของตนฯ	สูง = 107.32	ต่ำ = 94.53
	การได้รับการถ่ายทอดทางสังคมฯ	สูง = 102.77	ต่ำ = 99.08
2. เพศชาย	การรับรู้ความสามารถของตนฯ	สูง = 105.76	ต่ำ = 93.09
	การได้รับการถ่ายทอดทางสังคมฯ	สูง = 101.04	ต่ำ = 97.85
3. เพศหญิง	การรับรู้ความสามารถของตนฯ	สูง = 108.55	ต่ำ = 95.61
	การได้รับการถ่ายทอดทางสังคมฯ	สูง = 104.06	ต่ำ = 100.15
4. โรงเรียนการกุศลของวัดฯ	การรับรู้ความสามารถของตนฯ	สูง = 108.03	ต่ำ = 95.14
	การได้รับการถ่ายทอดทางสังคมฯ	สูง = 103.53	ต่ำ = 99.65
5. โรงเรียนทั่วไป	การรับรู้ความสามารถของตนฯ	สูง = 108.52	ต่ำ = 93.27
	การได้รับการถ่ายทอดทางสังคมฯ	สูง = 101.85	ต่ำ = 97.93
6. ผลการเรียนสูง	การรับรู้ความสามารถของตนฯ	สูง = 109.11	ต่ำ = 97.08
	การได้รับการถ่ายทอดทางสังคมฯ	สูง = 105.12	ต่ำ = 101.06
7. ผลการเรียนต่ำ	การรับรู้ความสามารถของตนฯ	สูง = 102.26	ต่ำ = 91.58
	การได้รับการถ่ายทอดทางสังคมฯ	สูง = 99.82	ต่ำ = 95.03
11. รายได้สูง	การรับรู้ความสามารถของตนฯ	สูง = 108.08	ต่ำ = 93.90
	การได้รับการถ่ายทอดทางสังคมฯ	สูง = 102.44	ต่ำ = 99.53
12. รายได้ต่ำ	การรับรู้ความสามารถของตนฯ	สูง = 106.70	ต่ำ = 94.91
	การได้รับการถ่ายทอดทางสังคมฯ	สูง = 102.87	ต่ำ = 98.75

จากตาราง พบว่า พฤติกรรมจิตสาธารณะไม่ได้แปรปรวนไปตามตัวแปรอิสระที่ละ 2 ตัว แต่ประการใด นั่นคือ ไม่พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความสามารถของตนต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะกับการได้รับการถ่ายทอดทางสังคมด้านศาสนาจากบิดามารดา ที่เกี่ยวข้องกับการพฤติกรรมจิตสาธารณะ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาตัวแปรอิสระที่ละตัวแปร พบว่า คะแนนพฤติกรรมจิตสาธารณะแปรปรวนไปตามการรับรู้ความสามารถของตนต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยทุกกลุ่ม คือ กลุ่มนักเรียนเพศชาย กลุ่มนักเรียนเพศหญิง กลุ่มโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา กลุ่มโรงเรียนทั่วไป กลุ่มนักเรียนที่มีระดับผลการเรียนสูง กลุ่มนักเรียนที่มีระดับผลการเรียนต่ำ กลุ่มนักเรียนที่มีระดับเศรษฐกิจในครอบครัวสูง และกลุ่มนักเรียนที่มีระดับเศรษฐกิจในครอบครัวต่ำ เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย พบว่า นักเรียนที่มีการรับรู้

ความสามารถของตนต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะสูงมีพฤติกรรมจิตสาธารณะสูงกว่านักเรียนที่มีการรับรู้ความสามารถของตนต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนี้ยังพบว่าพฤติกรรมจิตสาธารณะแปรปรวนไปตามการได้รับการถ่ายทอดทางสังคมด้านศาสนาจากบิดามารดาทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยทุกกลุ่ม คือ กลุ่มนักเรียนเพศชาย กลุ่มนักเรียนเพศหญิง กลุ่มโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา กลุ่มโรงเรียนทั่วไป กลุ่มนักเรียนที่มีระดับผลการเรียนสูง กลุ่มนักเรียนที่มีระดับผลการเรียนต่ำ กลุ่มนักเรียนที่มีระดับเศรษฐกิจในครอบครัวสูง และกลุ่มนักเรียนที่มีระดับเศรษฐกิจในครอบครัวต่ำ เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย พบว่านักเรียนที่ได้รับการถ่ายทอดทางสังคมด้านศาสนาจากบิดามารดาสูงมีพฤติกรรมจิตสาธารณะสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการถ่ายทอดทางสังคมด้านศาสนาจากบิดามารดาต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4.3 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบมาตรฐาน เพื่อทำนายพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียน และเพื่อค้นหาตัวทำนายที่สำคัญทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 8 กลุ่ม

การวิเคราะห์ในส่วนนี้เป็นการหาตัวทำนายพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียน โดยใช้ตัวทำนาย ลักษณะทางจิต จำนวน 3 ตัวแปร ได้แก่ เจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ การรับรู้ความสามารถของตนต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ ความเชื่อตามหลักสัจพัตถ์ 4 และลักษณะทางสังคม จำนวน 4 ตัวแปร ได้แก่ ประสบการณ์เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาโรงเรียน การได้รับการถ่ายทอดทางสังคมด้านศาสนาจากบิดามารดา การได้รับแบบอย่างจากสื่อมวลชน การรับรู้บรรยากาศที่ดีในการเรียนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน พบว่า ตัวแปรทั้ง 7 ตัว สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียน ได้ทั้งในกลุ่มรวม และกลุ่มย่อยทุกกลุ่ม ผลปรากฏดังนี้

ตาราง 14 แสดงผลการวิเคราะห์ปริมาณการทำนายและลำดับความสำคัญของตัวทำนายที่ร่วมกันทำนายพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียน ด้านความตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นต่อส่วนรวม ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย

กลุ่ม	จำนวน (คน)	ตัวทำนาย ตามลำดับ ความสำคัญ	R ²	F	Beta	t	b	a	SE
1. กลุ่มรวม	375	1,2,3,6	.42	38.25*	.27,.23,.15,.15	3.97*,3.82*,2.57*,2.72*	.08,.11,.09,.05	7.35	2.00
2. เพศชาย	172	2,1,4	.46	19.97*	.29,.25,.11	3.37*,2.49*,2.01*	.15,.07,.05	7.97	3.24
3. เพศหญิง	203	1,2,6	.40	18.55*	.31,.17,.19	3.23*,2.03*,2.65*	.08,.07,.07	6.29	2.57
4. โรงเรียนการกุศลฯ	232	1,2,6	.37	19.37*	.29,.20,.17	3.18*,2.57*,2.44*	.08,.09,.06	6.76	2.34
5. โรงเรียนทั่วไป	143	1,2,4	.51	20.67*	.31,.21,.14	2.84*,2.22*,2.34*	.09,.10,.41	12.61	4.33
6. ผลการเรียนต่ำ	142	2,1,5	.41	13.73	.29,.22,.22	3.19*,2.21*,2.51*	.16,.07,.08	11.29	4.48
7. ผลการเรียนสูง	233	1,6,2	.39	21.18*	.30,.19,.17	3.26*,2.83*,2.19*	.08,.06,.07	6.80	2.23
8. เศรษฐกิจในครอบครัวต่ำ	218	1,2,6	.44	24.32*	.34,.25,.17	3.69*,3.36*,2.41*	.10,.12,.06	5.94	2.71
9. เศรษฐกิจในครอบครัวสูง	157	3,2	.39	14.07*	.21,.21	2.51*,2.09*	.13,.09	8.48	3.05

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05.

หมายเหตุ

ตัวทำนาย ตัวที่ 1 คือ เจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ ตัวที่ 2 คือ การรับรู้ความสามารถของตนต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ ตัวที่ 3 คือ ความเชื่อตามหลักสังคหวัตถุ 4 ตัวที่ 4 คือ ประสบการณ์เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาในโรงเรียน ตัวที่ 5 คือ การได้รับการถ่ายทอดทางสังคมด้านศาสนาจากบิดามารดา ตัวที่ 6 คือ การได้รับแบบอย่างจากสื่อมวลชน ตัวที่ 7 คือ การรับรู้บรรยากาศที่ดีในการเรียนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

จากตาราง 14 แสดงว่ามีตัวทำนาย 4 ตัว ได้แก่ เจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ การรับรู้ความสามารถของตนต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ ความเชื่อตามหลักสังคหวัตถุ 4 และการได้รับแบบอย่างจากสื่อมวลชน เป็นตัวทำนายที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในการทำนายพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียน ด้านความตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นต่อส่วนรวม **ในกลุ่มรวม** สามารถร่วมกันทำนาย ได้ร้อยละ 42

ในกลุ่มย่อย 4 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มเพศหญิง กลุ่มโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา กลุ่มระดับผลการเรียนสูง และกลุ่มระดับเศรษฐกิจในครอบครัวต่ำ มีตัวทำนาย 3 ตัว ได้แก่ เจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ การรับรู้ความสามารถของตนต่อพฤติกรรม และการได้รับแบบอย่างจากสื่อมวลชน เป็นตัวทำนายที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในการทำนายพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียน ด้านความตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นต่อส่วนรวม **ในกลุ่มเพศหญิง** ตัวแปรทั้ง 7 ตัว สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมจิตสาธารณะ ด้านความตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นต่อส่วนรวม ได้ร้อยละ 40 ตัวทำนายที่สำคัญอันดับแรก ได้แก่ เจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ ($\beta = .31$) และตัวทำนายที่สำคัญลำดับต่อมา คือ การรับรู้ความสามารถของตนต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ ($\beta = .17$) **ในกลุ่มโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา** ตัวแปรทั้ง 7 ตัว สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมจิตสาธารณะ ด้านความตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นต่อส่วนรวม ได้ร้อยละ 37 ตัวทำนายที่สำคัญอันดับแรก ได้แก่ เจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ ($\beta = .29$) และตัวทำนายที่สำคัญลำดับต่อมา คือ การรับรู้ความสามารถของตนต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ ($\beta = .20$) **ในกลุ่มระดับผลการเรียนสูง** ตัวแปรทั้ง 7 ตัว สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมจิตสาธารณะ ด้านความตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นต่อส่วนรวม ได้ร้อยละ 39 ตัวทำนายที่สำคัญอันดับแรก ได้แก่ เจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ ($\beta = .30$) และตัวทำนายที่สำคัญลำดับต่อมา คือ การได้รับแบบอย่างจากสื่อมวลชน ($\beta = .19$) และ **ในกลุ่มระดับเศรษฐกิจในครอบครัวต่ำ** ตัวแปรทั้ง 7 ตัว สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมจิตสาธารณะ ด้านความตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นต่อส่วนรวม ได้ร้อยละ 44 ตัวทำนายที่สำคัญอันดับแรก ได้แก่ เจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ ($\beta = .34$) และตัวทำนายที่สำคัญลำดับต่อมา คือ การได้รับแบบอย่างจากสื่อมวลชน ($\beta = .25$)

ในกลุ่มย่อย 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มเพศชาย กลุ่มโรงเรียนทั่วไป มีตัวทำนาย 3 ตัว ได้แก่ เจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ การรับรู้ความสามารถของตนต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ และประสบการณ์เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาในโรงเรียน เป็นตัวทำนายที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในการทำนายพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียน ด้านความตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นต่อส่วนรวม **ในกลุ่มเพศชาย** ตัวแปรทั้ง 7 ตัว สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมจิตสาธารณะ ด้านความตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นต่อส่วนรวม ได้ร้อยละ 46 ตัวทำนายที่สำคัญอันดับแรก ได้แก่ การรับรู้ความสามารถของตนต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ ($\beta = .29$) และตัวทำนายที่สำคัญลำดับต่อมา คือ เจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ ($\beta = .25$) **ในกลุ่มโรงเรียนทั่วไป** ตัวแปรทั้ง 7 ตัว สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมจิตสาธารณะ ด้านความตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นต่อส่วนรวม ได้

ร้อยละ 51 ตัวทำนายที่สำคัญอันดับแรก ได้แก่ เจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ ($\beta = .31$) และตัวทำนายที่สำคัญลำดับต่อมา คือ การรับรู้ความสามารถของตนต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ ($\beta = .21$)

ในกลุ่มระดับผลการเรียนต่ำ ตัวแปรทั้ง 7 ตัว สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมจิตสาธารณะ ด้านความตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นต่อส่วนรวม ได้ร้อยละ 41 โดยตัวแปรเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ การรับรู้ความสามารถของตนต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ และการได้รับการถ่ายทอดทางสังคมด้านศาสนาจากบิดามารดา เป็นตัวทำนายที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ตัวทำนายที่สำคัญอันดับแรก ได้แก่ การรับรู้ความสามารถของตนต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ ($\beta = .29$) ตัวทำนายที่สำคัญเป็นลำดับต่อมา คือ เจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ ($\beta = .22$)

ในกลุ่มระดับเศรษฐกิจในครอบครัวสูง ตัวแปรทั้ง 7 ตัว สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมจิตสาธารณะ ด้านความตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นต่อส่วนรวม ได้ร้อยละ 39 โดยมีตัวแปร การรับรู้ความสามารถของตนต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ และความเชื่อตามหลักสังคหวัตถุ 4 เป็นตัวทำนายที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ตัวทำนายที่สำคัญอันดับแรก ได้แก่ ความเชื่อตามหลักสังคหวัตถุ 4 ($\beta = .21$) ตัวทำนายที่สำคัญเป็นลำดับต่อมา คือ การรับรู้ความสามารถของตนต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ ($\beta = .21$)

จากการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบมาตรฐาน จากตารางที่ 14 สามารถสรุปได้ว่า ตัวแปรลักษณะทางจิต ได้แก่ การรับรู้ความสามารถของตนต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ เป็นตัวทำนายที่ถูกคัดเลือกเข้าสมการทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยทุกกลุ่ม จึงกล่าวได้ว่านักเรียน กลุ่มเพศชาย และกลุ่มระดับผลการเรียนต่ำ ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะสูง (ต่ำ) จะมีพฤติกรรมจิตสาธารณะ ด้านความตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นต่อส่วนรวมสูง (ต่ำ) ตามไปด้วย

ตาราง 15 แสดงผลการวิเคราะห์ปริมาณการทำนายและลำดับความสำคัญของตัวทำนายที่ร่วมกันทำนายพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียน ด้านการมีส่วนร่วมในการดูแลรักษา ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย

กลุ่ม	จำนวน (คน)	ตัวทำนาย ตามลำดับ ความสำคัญ	R ²	F	Beta	t	b	a	SE
1. กลุ่มรวม	375	2,1	.37	31.93*	.31,.25	5.10*,3.48*	.21,.10	13.86	2.86
2. เพศชาย	172	2,5	.31	10.80*	.28,.21	2.90*,2.46*	.19,.09	20.99	4.54
3. เพศหญิง	203	2,1,4	.48	25.90*	.33,.30,.11	4.27*,3.32*,.11*	.23,.12,.30	6.42	3.68
4. โรงเรียนการกุศลฯ	232	2,1,7	.43	24.40*	.37,.21,.15	4.98*,2.44*,2.05*	.24,.08,.04	14.90	3.01
5. โรงเรียนทั่วไป	143	1,2,3	.35	10.44*	.28,.25,.20	2.22*,2.28*,1.98*	.11,.18,.18	7.29	7.18
6. ผลการเรียนต่ำ	142	2,3	.26	7.01*	.26,.24	2.54*,2.20*	.21,.22	11.95	7.22
7. ผลการเรียนสูง	233	2,1	.43	24.67*	.35,.29	4.69*,3.28*	.21,.11	16.33	2.90
8. เศรษฐกิจในครอบครัวต่ำ	218	1,2	.37	18.13*	.24,.23	2.43*,2.94*	.09,.16	13.24	3.94
9. เศรษฐกิจในครอบครัวสูง	157	2,1	.42	15.50*	.44,.20	4.44*,1.93*	.29,.08	15.17	4.20

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05.

หมายเหตุ

ตัวทำนาย ตัวที่ 1 คือ เจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ ตัวที่ 2 คือ การรับรู้ความสามารถของตนต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ ตัวที่ 3 คือ ความเชื่อตามหลักสังคหวัตถุ 4 ตัวที่ 4 คือ ประสบการณ์เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาในโรงเรียน ตัวที่ 5 คือ การได้รับการถ่ายทอดทางสังคมด้านศาสนาจากบิดามารดา ตัวที่ 6 คือ การได้รับแบบอย่างจากสื่อมวลชน ตัวที่ 7 คือ การรับรู้บรรยากาศที่ดีในการเรียนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

จากตาราง 15 แสดงว่ามีตัวทำนาย 2 ตัว ได้แก่ เจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ และการรับรู้ความสามารถของตนต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ เป็นตัวทำนายที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในการทำนายพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียน ด้านการมีส่วนร่วมในการดูแลรักษา ในกลุ่มรวม และกลุ่มย่อย 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มระดับผลการเรียนสูง กลุ่มระดับเศรษฐกิจเศรษฐกิจในครอบครัวต่ำ และกลุ่มระดับเศรษฐกิจในครอบครัวสูง โดยตัวแปรทั้ง 7 ตัว สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียน ในกลุ่มรวม ได้ร้อยละ 37 โดยตัวทำนายที่สำคัญอันดับแรก ได้แก่ การรับรู้ความสามารถของตนต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ ($\beta = .31$) และตัวทำนายที่สำคัญลำดับต่อมา คือ เจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ ($\beta = .25$) ในกลุ่มระดับผลการเรียนสูง ร่วมกันทำนายพฤติกรรมจิตสาธารณะ ด้านการมีส่วนร่วมในการดูแลรักษา ได้ร้อยละ 43 โดยตัวแปรที่เข้าทำนายเป็นลำดับแรก ได้แก่ การรับรู้ความสามารถของตนต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ ($\beta = .35$) และตัวทำนายที่สำคัญลำดับต่อมา คือ เจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ ($\beta = .29$) ในกลุ่มระดับเศรษฐกิจในครอบครัวต่ำ ร่วมกันทำนายพฤติกรรมจิตสาธารณะ ด้านการมีส่วนร่วมในการดูแลรักษา ได้ร้อยละ 37 โดยตัวแปรที่เข้าทำนายเป็นลำดับแรก ได้แก่ เจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ ($\beta = .24$) และตัวทำนายที่สำคัญลำดับต่อมา คือ การรับรู้ความสามารถของตนต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ ($\beta = .23$) ในกลุ่มระดับเศรษฐกิจในครอบครัวสูง ร่วมกันทำนายพฤติกรรมจิตสาธารณะ ด้านการมีส่วนร่วมในการดูแลรักษา ได้ร้อยละ 42 โดยตัวแปรที่เข้าทำนายเป็นลำดับแรก ได้แก่ การรับรู้ความสามารถของตนต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ ($\beta = .44$) และตัวทำนายที่สำคัญลำดับต่อมา คือ เจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ ($\beta = .20$)

ในกลุ่มเพศชาย ตัวแปรทั้ง 7 ตัว สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมจิตสาธารณะ ด้านการมีส่วนร่วมในการดูแลรักษา ได้ร้อยละ 31 โดยตัวแปร การรับรู้ความสามารถของตนต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ และการได้รับการถ่ายทอดทางสังคมด้านศาสนาจากบิดามารดา เป็นตัวทำนายที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ตัวทำนายที่สำคัญอันดับแรก ได้แก่ การรับรู้ความสามารถของตนต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ ($\beta = .28$) ตัวทำนายที่สำคัญเป็นลำดับต่อมา คือ การได้รับการถ่ายทอดทางสังคมด้านศาสนาจากบิดามารดา ($\beta = .21$)

ในกลุ่มเพศหญิง ตัวแปรทั้ง 7 ตัว สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมจิตสาธารณะ ด้านการมีส่วนร่วมในการดูแลรักษา ได้ร้อยละ 48 โดยตัวแปร เจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ การรับรู้ความสามารถของตนต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ และประสบการณ์เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา ในโรงเรียน เป็นตัวทำนายที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ตัวทำนายที่สำคัญอันดับแรก ได้แก่ การรับรู้ความสามารถของตนต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ ($\beta = .33$) ตัวทำนายที่สำคัญเป็นลำดับต่อมา คือ เจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ ($\beta = .30$)

ในกลุ่มโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ตัวแปรทั้ง 7 ตัว สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมจิตสาธารณะ ด้านการมีส่วนร่วมในการดูแลรักษา ได้ร้อยละ 43 โดยตัวแปร เจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ การรับรู้ความสามารถของตนต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ และ

การรับรู้บรรยากาศที่ดีในการเรียนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เป็นตัวทำนายที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ตัวทำนายที่สำคัญอันดับแรก ได้แก่ การรับรู้ความสามารถของตนต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ ($\beta = .37$) ตัวทำนายที่สำคัญเป็นลำดับต่อมา คือ เจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ ($\beta = .21$)

ในกลุ่มโรงเรียนทั่วไป ตัวแปรทั้ง 7 ตัว สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมจิตสาธารณะ ด้านการมีส่วนร่วมในการดูแลรักษา ได้ร้อยละ 35 โดยตัวแปร เจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ การรับรู้ความสามารถของตนต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ และความเชื่อตามหลักสังคหวัตถุ 4 เป็นตัวทำนายที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ตัวทำนายที่สำคัญอันดับแรก ได้แก่ เจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ ($\beta = .28$) ตัวทำนายที่สำคัญเป็นลำดับต่อมา คือ การรับรู้ความสามารถของตนต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ ($\beta = .25$)

ในกลุ่มระดับผลการเรียนต่ำ ตัวแปรทั้ง 7 ตัว สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมจิตสาธารณะ ด้านการมีส่วนร่วมในการดูแลรักษา ได้ร้อยละ 26 โดยตัวแปร การรับรู้ความสามารถของตนต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ และความเชื่อตามหลักสังคหวัตถุ 4 เป็นตัวทำนายที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ตัวทำนายที่สำคัญอันดับแรก ได้แก่ การรับรู้ความสามารถของตนต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ ($\beta = .26$) ตัวทำนายที่สำคัญเป็นลำดับต่อมา คือ ความเชื่อตามหลักสังคหวัตถุ 4 ($\beta = .24$)

จากการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบมาตรฐาน จากตารางที่ 15 สามารถสรุปได้ว่า ตัวแปรลักษณะทางจิต ได้แก่ เจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ และการรับรู้ความสามารถของตนต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ เป็นตัวทำนายที่ถูกคัดเลือกเข้าสมการทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยทุกกลุ่ม จึงกล่าวได้ว่านักเรียน กลุ่มโรงเรียนทั่วไป และกลุ่มระดับเศรษฐกิจในครอบครัวต่ำ ที่มีเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะสูง (ต่ำ) จะมีพฤติกรรมจิตสาธารณะด้านการมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาสูง (ต่ำ) และกลุ่มเพศชาย กลุ่มเพศหญิง กลุ่มโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา กลุ่มระดับผลการเรียนต่ำ กลุ่มระดับผลการเรียนสูง และกลุ่มระดับเศรษฐกิจในครอบครัวสูง ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะสูง (ต่ำ) จะมีพฤติกรรมจิตสาธารณะด้านการมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาสูง (ต่ำ) ตามไปด้วย

ตาราง 16 แสดงผลการวิเคราะห์ปริมาณการทำนายและลำดับความสำคัญของตัวทำนายที่ร่วมกันทำนายพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียน ด้านการเคารพสิทธิในการใช้สิ่งของส่วนรวม ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย

กลุ่ม	จำนวน (คน)	ตัวทำนาย ตามลำดับ ความสำคัญ	R ²	F	Beta	t	b	a	SE
1. กลุ่มรวม	375	2,1,7,6	.51	56.57*	.35,.32,.12,.10	6.55*,5.12*,2.18*,2.04*	.26,.14,.04,.06	4.70	2.80
2. เพศชาย	172	2,1	.50	23.52*	.48,.31	5.68*,3.17*	.38,.14	7.60	4.74
3. เพศหญิง	203	1,2,7	.55	35.26*	.33,.27,.19	3.93*,3.81*,1.9*	.14,.19,.06	3.91	3.40
4. โรงเรียนการกุศลฯ	232	2,1	.54	37.67*	.41,.29	6.05*,3.75*	.30,.13	3.84	3.15
5. โรงเรียนทั่วไป	143	1,2,7,6	.51	20.19*	.32,.30,.28,.21	2.86*,3.13*,2.57*,2.30*	.13,.22,.09,.12	6.10	6.51
6. ผลการเรียนต่ำ	142	1,2	.37	11.65*	.45,.22	4.29*,2.35*	.19,.17	13.20	6.44
7. ผลการเรียนสูง	233	2,7,1	.54	38.76*	.45,.18,.16	6.74*,2.65*,2.08*	.32,.05,.07	4.07	3.07
8. เศรษฐกิจในครอบครัวต่ำ	218	1,2,6	.48	27.65*	.40,.31,.15	4.50*,4.30*,2.18*	.18,.23,.08	9.08	3.92
9. เศรษฐกิจในครอบครัวสูง	157	2,1,7	.59	30.94*	.41,.23,.22	4.98*,2.56*,2.89*	.31,.10,.07	.39	4.01

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05.

หมายเหตุ

ตัวทำนาย ตัวที่ 1 คือ เจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ ตัวที่ 2 คือ การรับรู้ความสามารถของตนต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ ตัวที่ 3 คือ ความเชื่อตามหลักสังคหวัตถุ 4 ตัวที่ 4 คือ ประสบการณ์เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาในโรงเรียน ตัวที่ 5 คือ การได้รับการถ่ายทอดทางสังคมด้านศาสนาจากบิดามารดา ตัวที่ 6 คือ การได้รับแบบอย่างจากสื่อมวลชน ตัวที่ 7 คือ การรับรู้บรรยากาศที่ดีในการเรียนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

จากตาราง 16 แสดงว่ามีตัวทำนาย 4 ตัว ได้แก่ เจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ การรับรู้ความสามารถของตนต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ การได้รับแบบอย่างจากสื่อมวลชน และการรับรู้บรรยากาศที่ดีในการเรียนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เป็นตัวทำนายที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในการทำนายพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียน ด้านการเคารพสิทธิในการใช้สิ่งของส่วนรวม ในกลุ่มรวม และกลุ่มย่อย 1 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มโรงเรียนทั่วไป โดยตัวแปรทั้ง 7 ตัว สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียน **ในกลุ่มรวม** ได้ร้อยละ 51 โดยตัวทำนายที่สำคัญอันดับแรก ได้แก่ การรับรู้ความสามารถของตนต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ ($\beta = .35$) และตัวทำนายที่สำคัญลำดับต่อมา คือ เจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ ($\beta = .32$) **ในกลุ่มโรงเรียนทั่วไป** ร่วมกันทำนายพฤติกรรมจิตสาธารณะ ด้านการเคารพสิทธิในการใช้สิ่งของส่วนรวม ได้ร้อยละ 51 โดยตัวแปรที่เข้าทำนายเป็นลำดับแรก ได้แก่ เจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ ($\beta = .32$) และตัวทำนายที่สำคัญลำดับต่อมา คือ การรับรู้ความสามารถของตนต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ ($\beta = .30$)

ในกลุ่มย่อย 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มเพศหญิง กลุ่มระดับผลการเรียนสูง และกลุ่มระดับเศรษฐกิจในครอบครัวสูง มีตัวทำนาย 3 ตัว ได้แก่ เจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ การรับรู้ความสามารถของตนต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ และการรับรู้บรรยากาศที่ดีในการเรียนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เป็นตัวทำนายที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในการทำนายพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียน ด้านการเคารพสิทธิในการใช้สิ่งของส่วนรวม **ในกลุ่มเพศหญิง** ตัวแปรทั้ง 7 ตัว สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมจิตสาธารณะ ด้านการเคารพสิทธิในการใช้สิ่งของส่วนรวม ได้ร้อยละ 55 ตัวทำนายที่สำคัญอันดับแรก ได้แก่ เจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ ($\beta = .33$) และตัวทำนายที่สำคัญลำดับต่อมา คือ การรับรู้ความสามารถของตนต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ ($\beta = .27$) **ในกลุ่มระดับผลการเรียนสูง** ตัวแปรทั้ง 7 ตัว สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมจิตสาธารณะ ด้านการเคารพสิทธิในการใช้สิ่งของส่วนรวม ได้ร้อยละ 54 ตัวทำนายที่สำคัญอันดับแรก ได้แก่ การรับรู้ความสามารถของตนต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ ($\beta = .45$) และตัวทำนายที่สำคัญลำดับต่อมา คือ การรับรู้บรรยากาศที่ดีในการเรียนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ($\beta = .18$) **ในกลุ่มระดับเศรษฐกิจในครอบครัวสูง** ตัวแปรทั้ง 7 ตัว สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมจิตสาธารณะ ด้านการเคารพสิทธิในการใช้สิ่งของส่วนรวม ได้ร้อยละ 59 ตัวทำนายที่สำคัญอันดับแรก ได้แก่ การรับรู้ความสามารถของตนต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ ($\beta = .41$) และตัวทำนายที่สำคัญลำดับต่อมา คือ เจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ ($\beta = .23$)

ในกลุ่มย่อย 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มเพศชาย กลุ่มโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา และกลุ่มระดับผลการเรียนต่ำ มีตัวทำนาย 2 ตัว ได้แก่ เจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ และการรับรู้ความสามารถของตนต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ เป็นตัวทำนายที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในการทำนายพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียน ด้านการเคารพสิทธิในการใช้สิ่งของส่วนรวม **ในกลุ่มเพศชาย** ตัวแปรทั้ง 7 ตัว สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมจิตสาธารณะ ด้านการเคารพ

สิทธิในการใช้สิ่งของส่วนรวม ได้ร้อยละ 50 ตัวทำนายที่สำคัญอันดับแรก ได้แก่ การรับรู้ความสามารถของตนต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ ($\beta = .48$) และตัวทำนายที่สำคัญลำดับต่อมา คือ เจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ ($\beta = .31$) ในกลุ่มโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ตัวแปรทั้ง 7 ตัว สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมจิตสาธารณะ ด้านการเคารพสิทธิในการใช้สิ่งของส่วนรวม ได้ร้อยละ 54 ตัวทำนายที่สำคัญอันดับแรก ได้แก่ การรับรู้ความสามารถของตนต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ ($\beta = .41$) และตัวทำนายที่สำคัญลำดับต่อมา คือ เจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ ($\beta = .29$) ในกลุ่มระดับผลการเรียนต่ำ ตัวแปรทั้ง 7 ตัว สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมจิตสาธารณะ ด้านการเคารพสิทธิในการใช้สิ่งของส่วนรวม ได้ร้อยละ 37 ตัวทำนายที่สำคัญอันดับแรก ได้แก่ เจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ ($\beta = .45$) และตัวทำนายที่สำคัญลำดับต่อมา คือ การรับรู้ความสามารถของตนต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ ($\beta = .22$)

ในกลุ่มระดับเศรษฐกิจในครอบครัวต่ำ ตัวแปรทั้ง 7 ตัว สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมจิตสาธารณะ ด้านการเคารพสิทธิในการใช้สิ่งของส่วนรวม ได้ร้อยละ 48 โดยเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ การรับรู้ความสามารถของตนต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ และการได้รับแบบอย่างจากสื่อมวลชน เป็นตัวทำนายที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ตัวทำนายที่สำคัญอันดับแรก ได้แก่ เจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ ($\beta = .40$) ตัวทำนายที่สำคัญเป็นลำดับต่อมา คือ การรับรู้ความสามารถของตนต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ ($\beta = .31$)

จากการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบมาตรฐาน จากตารางที่ 16 สามารถสรุปได้ว่า ตัวแปรลักษณะทางจิต ได้แก่ เจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ และการรับรู้ความสามารถของตนต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ เป็นตัวทำนายที่ถูกคัดเลือกเข้าสมการทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยทุกกลุ่ม จึงกล่าวได้ว่านักเรียน กลุ่มเพศหญิง กลุ่มโรงเรียนทั่วไป กลุ่มระดับผลการเรียนต่ำ และกลุ่มระดับเศรษฐกิจในครอบครัวต่ำ ที่มีเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะสูง (ต่ำ) จะมีพฤติกรรมจิตสาธารณะ ด้านการเคารพสิทธิในการใช้สิ่งของส่วนรวมสูง (ต่ำ) และกลุ่มนักเรียนเพศชาย กลุ่มโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา กลุ่มระดับผลการเรียนสูง และกลุ่มระดับเศรษฐกิจในครอบครัวสูง ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะสูง (ต่ำ) จะมีพฤติกรรมจิตสาธารณะ ด้านการเคารพสิทธิในการใช้สิ่งของส่วนรวมสูง (ต่ำ) ตามไปด้วย

ตาราง 17 แสดงผลการวิเคราะห์ปริมาณการทำนายและลำดับความสำคัญของตัวทำนายที่ร่วมกันทำนายพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียน อำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย

กลุ่ม	จำนวน (คน)	ตัวทำนาย ตามลำดับ ความสำคัญ	R ²	F	Beta	t	b	a	SE
1. กลุ่มรวม	375	2,1,3	.62	88.90*	.37,.34,.09	7.82*,6.22*,2.08*	.59,.32,.19	25.92	5.19
2. เพศชาย	172	2,1,4	.58	33.54*	.44,.32,.10	5.80*,3.62*,2.04*	.73,.31,.67	36.58	8.80
3. เพศหญิง	203	1,2,7	.68	61.58*	.38,.33,.15	5.41*,5.41*,2.33*	.35,.49,.10	16.63	6.27
4. โรงเรียนการกุศลฯ	232	2,1	.64	58.33*	.41,.32	6.99*,4.64*	.64,.30	25.52	5.74
5. โรงเรียนทั่วไป	143	1,2,3	.61	30.97*	.37,.31,.18	3.75*,3.71*,2.27*	.34,.52,.36	26.01	12.52
6. ผลการเรียนต่ำ	142	1,2,3	.51	20.02*	.34,.32,.22	3.72*,3.86*,2.53*	.33,.55,.43	36.44	12.39
7. ผลการเรียนสูง	233	2,1,7	.65	60.02*	.42,.29,.15	7.12*,4.21*,2.48*	.61,.27,.09	27.21	5.52
8. เศรษฐกิจในครอบครัวต่ำ	218	1,2,3	.61	48.17*	.40,.32,.14,	5.19*,5.23*,2.06*	.38,.52,.28	28.27	7.18
9. เศรษฐกิจในครอบครัวสูง	157	2,1	.64	41.16*	.44,.26	5.88*,3.17*	.69,.24	23.27	7.65

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05.

หมายเหตุ

ตัวทำนาย ตัวที่ 1 คือ เจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ ตัวที่ 2 คือ การรับรู้ความสามารถของตนต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ ตัวที่ 3 คือ ความเชื่อตามหลักสังคหวัตถุ 4
ตัวที่ 4 คือ ประสบการณ์เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาในโรงเรียน ตัวที่ 5 คือ การได้รับการถ่ายทอดทางสังคมด้านศาสนาจากบิดามารดา ตัวที่ 6 คือ การได้รับแบบอย่างจากสื่อมวลชน
ตัวที่ 7 คือ การรับรู้บรรยากาศที่ดีในการเรียนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

จากตาราง 17 แสดงว่ามีตัวทำนาย 3 ตัว ได้แก่ เจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ การรับรู้ความสามารถของตนต่อจิตสาธารณะ และความเชื่อตามหลักสังคหวัตถุ 4 เป็นตัวทำนายที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในการทำนายพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียน ในกลุ่มรวม กลุ่มย่อย 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มโรงเรียนทั่วไป กลุ่มระดับผลการเรียนต่ำ กลุ่มระดับเศรษฐกิจในครอบครัวต่ำ โดยตัวแปรทั้ง 7 ตัว สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียน **ในกลุ่มรวม** ได้ร้อยละ 62 โดยตัวทำนายที่สำคัญอันดับแรก ได้แก่ การรับรู้ความสามารถของตนต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ ($\beta = .37$) และตัวทำนายที่สำคัญลำดับต่อมา คือ เจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ ($\beta = .34$) **ในกลุ่มโรงเรียนทั่วไป** ร่วมกันทำนายพฤติกรรมจิตสาธารณะ ได้ร้อยละ 61 โดยตัวแปรที่เข้าทำนายเป็นลำดับแรก ได้แก่ เจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ ($\beta = .37$) และตัวทำนายที่สำคัญลำดับต่อมา คือ การรับรู้ความสามารถของตนต่อพฤติกรรม ($\beta = .31$) **กลุ่มระดับผลการเรียนต่ำ** ร่วมกันทำนายพฤติกรรมจิตสาธารณะ ได้ร้อยละ 51 โดยตัวแปรที่เข้าทำนายเป็นลำดับแรก ได้แก่ เจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ ($\beta = .34$) และตัวทำนายที่สำคัญลำดับต่อมา คือ การรับรู้ความสามารถของตนต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ ($\beta = .32$) **กลุ่มระดับเศรษฐกิจในครอบครัวต่ำ** ร่วมกันทำนายพฤติกรรมจิตสาธารณะ ได้ร้อยละ 61 โดยตัวแปรที่เข้าทำนายเป็นลำดับแรก ได้แก่ เจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ ($\beta = .40$) และตัวทำนายที่สำคัญลำดับต่อมา คือ การรับรู้ความสามารถของตนต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ ($\beta = .32$)

ในกลุ่มเพศชาย ตัวแปรทั้ง 7 ตัว สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมจิตสาธารณะ ได้ร้อยละ 58 โดยเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ การรับรู้ความสามารถของตนต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ และประสบการณ์เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาในโรงเรียน เป็นตัวทำนายที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ตัวทำนายที่สำคัญอันดับแรก ได้แก่ การรับรู้ความสามารถของตนต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ ($\beta = .44$) ตัวทำนายที่สำคัญเป็นลำดับต่อมา คือ เจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ ($\beta = .32$)

ในกลุ่มเพศหญิง ตัวแปรทั้ง 7 ตัว สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมจิตสาธารณะ ได้ร้อยละ 68 โดยเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ การรับรู้ความสามารถของตนต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ และการรับรู้บรรยากาศที่ดีในการเรียนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เป็นตัวทำนายที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ตัวทำนายที่สำคัญอันดับแรก ได้แก่ เจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ ($\beta = .38$) ตัวทำนายที่สำคัญเป็นลำดับต่อมา คือ การรับรู้ความสามารถของตนต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ ($\beta = .33$)

ในกลุ่มโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ตัวแปรทั้ง 7 ตัว สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมจิตสาธารณะ ได้ร้อยละ 64 โดยเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ และการรับรู้ความสามารถของตนต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ เป็นตัวทำนายที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ตัวทำนายที่สำคัญอันดับแรก ได้แก่ การรับรู้ความสามารถของตนต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ ($\beta = .41$) ตัวทำนายที่สำคัญเป็นลำดับต่อมา คือ เจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ ($\beta = .32$)

ในกลุ่มระดับผลการเรียนสูง ตัวแปรทั้ง 7 ตัว สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมจิตสาธารณะ ได้ร้อยละ 65 โดยเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ การรับรู้ความสามารถของตนต่อ

พฤติกรรมจิตสาธารณะ และการรับรู้บรรยากาศที่ดีในการเรียนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เป็นตัวทำนายที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ตัวทำนายที่สำคัญอันดับแรก ได้แก่ การรับรู้ความสามารถของตนต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ ($\beta = .42$) ตัวทำนายที่สำคัญเป็นลำดับต่อมา คือ เจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ ($\beta = .29$)

ในกลุ่มระดับเศรษฐกิจในครอบครัวสูง ตัวแปรทั้ง 7 ตัว สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมจิตสาธารณะ ได้ร้อยละ 64 โดยเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ และการรับรู้ความสามารถของตนต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ เป็นตัวทำนายที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ตัวทำนายที่สำคัญอันดับแรก ได้แก่ การรับรู้ความสามารถของตนต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ ($\beta = .44$) ตัวทำนายที่สำคัญเป็นลำดับต่อมา คือ เจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ ($\beta = .26$)

จากการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบมาตรฐาน จากตารางที่ 17 สามารถสรุปได้ว่า ตัวแปรลักษณะทางจิต ได้แก่ เจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ และการรับรู้ความสามารถของตนต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ เป็นตัวทำนายที่ถูกคัดเลือกเข้าสมการทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยทุกกลุ่ม จึงกล่าวได้ว่านักเรียน กลุ่มเพศหญิง กลุ่มโรงเรียนทั่วไป กลุ่มระดับผลการเรียนต่ำ และกลุ่มระดับเศรษฐกิจในครอบครัวต่ำ ที่มีเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะสูง (ต่ำ) จะมีพฤติกรรมจิตสาธารณะสูง (ต่ำ) และกลุ่มเพศชาย กลุ่มโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา กลุ่มระดับผลการเรียนสูง กลุ่มระดับเศรษฐกิจในครอบครัวสูง ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะสูง (ต่ำ) จะมีพฤติกรรมจิตสาธารณะสูง (ต่ำ) ตามไปด้วย

บทที่ 5

สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาสาเหตุของพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยมีกลุ่มตัวแปรอิสระ 3 ประเภท ได้แก่ 1) ลักษณะทางจิต มี 3 ตัวแปร คือ เจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ การรับรู้ความสามารถของตนต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ และความเชื่อตามหลักสังคหวัตถุ 2) ลักษณะทางสังคม มี 4 ตัวแปร คือ ประสบการณ์เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาในโรงเรียน การได้รับการถ่ายทอดทางสังคมด้านศาสนาจากบิดามารดา การได้รับแบบอย่างจากสื่อมวลชน และการรับรู้บรรยากาศที่ดีในการเรียนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และ 3) ลักษณะทางชีวสังคม เป็นตัวแปรที่ใช้ในการแบ่งกลุ่มย่อย 4 ตัวแปร คือ เพศ ประเภทโรงเรียน ระดับผลการเรียน และระดับเศรษฐกิจในครอบครัว ส่วนตัวแปรตามคือ พฤติกรรมจิตสาธารณะ โดยแบ่งเป็น 3 องค์ประกอบ 1)ด้านความตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นต่อส่วนรวม 2)ด้านการมีส่วนร่วมในการดูแลรักษา 3)ด้านการเคารพสิทธิในการใช้สิ่งของส่วนรวม การวิจัยนี้มีความมุ่งหมาย 3 ประการ ประการแรก เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนที่ลักษณะทางชีวสังคมแตกต่างกัน ประการที่ 2 เพื่อศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางจิต และลักษณะทางสังคม ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย ประการที่ 3 เพื่อศึกษาอำนาจในการทำนายพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนด้วยลักษณะทางจิตและลักษณะทางสังคม ทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ที่ศึกษาอยู่โรงเรียนในอำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี จำนวน 375 คน โดยเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลประกอบด้วย แบบวัดเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ แบบวัดการรับรู้ความสามารถของตนต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ แบบวัดความเชื่อตามหลักสังคหวัตถุ 4 แบบวัดประสบการณ์เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาในโรงเรียน แบบวัดการได้รับการถ่ายทอดทางสังคมด้านศาสนาจากบิดามารดา แบบวัดการได้รับแบบอย่างจากสื่อมวลชน แบบวัดการรับรู้บรรยากาศที่ดีในการเรียนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และแบบวัดพฤติกรรมจิตสาธารณะ ทำการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ โดยใช้สถิติ t-test การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทาง (Two way Analysis of Variance) และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบมาตรฐาน (Standard Multiple Regression Analysis) โดยในบทนี้ได้สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผลตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

สรุปผลการวิจัย

1. นักเรียนเพศชายและเพศหญิงมีพฤติกรรมจิตสาธารณะแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักเรียนเพศหญิงมีพฤติกรรมจิตสาธารณะสูงกว่านักเรียนเพศชาย และนักเรียนที่มีระดับผลการเรียนแตกต่างกันมีพฤติกรรมจิตสาธารณะแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักเรียนที่มีระดับผลการเรียนสูงมีพฤติกรรมจิตสาธารณะสูงกว่านักเรียนที่มี

ระดับผลการเรียนต่ำ ส่วนประเภทโรงเรียน และระดับเศรษฐกิจในครอบครัว ต่างกันมีพฤติกรรมจิตสาธารณะไม่แตกต่างกัน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าวสนับสนุนสมมติฐานข้อที่ 1 เพียงบางส่วน

2. ปฏิสัมพันธ์ระหว่างเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะและการได้รับแบบอย่างจากสื่อมวลชน ไม่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียน ซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าวไม่สนับสนุนสมมติฐานข้อที่ 2 แต่พบว่าคะแนนพฤติกรรมจิตสาธารณะแปรปรวนไปตามตัวแปรอิสระที่ละตัว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ปฏิสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความสามารถของตนต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะและการได้รับการถ่ายทอดทางสังคมด้านศาสนาจากบิดามารดา ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมจิตสาธารณะ ด้านความตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นต่อส่วนรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในกลุ่มเพศหญิง ซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าวสนับสนุนสมมติฐานข้อที่ 3 เพียงบางส่วน นอกจากนี้ยังพบว่าคะแนนพฤติกรรมจิตสาธารณะแปรปรวนไปตามตัวแปรอิสระที่ละตัว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ตัวแปรเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ การรับรู้ความสามารถของตนต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ ความเชื่อตามหลักสังคหวัตถุ 4 และ การได้รับแบบอย่างจากสื่อมวลชน เป็น ตัวทำนายที่สำคัญในการทำนายพฤติกรรมจิตสาธารณะ ด้านความตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นต่อส่วนรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยตัวแปรที่เข้าทำนายเป็นลำดับแรก คือ เจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ ตัวทำนายลำดับต่อมา คือ การรับรู้ความสามารถของตนต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ ซึ่งตัวแปรทั้ง 7 ตัว ร่วมกันทำนายได้ร้อยละ 42

5. ตัวแปรเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ และการรับรู้ความสามารถของตนต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ เป็นตัวทำนายที่สำคัญในการทำนายพฤติกรรมจิตสาธารณะ ด้านการมีส่วนร่วมในการดูแลรักษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยตัวแปรที่เข้าทำนายเป็นลำดับแรก คือ การรับรู้ความสามารถของตนต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ ตัวทำนายลำดับต่อมา คือ เจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ ซึ่งตัวแปรทั้ง 7 ตัว ร่วมกันทำนายได้ร้อยละ 37

6. ตัวแปรเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ การรับรู้ความสามารถของตนต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ การได้รับแบบอย่างจากสื่อมวลชน และการรับรู้บรรยากาศที่ดีในการเรียน กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เป็นตัวทำนายที่สำคัญในการทำนายพฤติกรรมจิตสาธารณะ ด้านการเคารพสิทธิในการใช้สิ่งของส่วนรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยตัวแปรที่เข้าทำนายเป็นอันดับแรก คือ การรับรู้ความสามารถของตนต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ ตัวทำนายลำดับต่อมา คือ เจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ ซึ่งตัวแปรทั้ง 7 ตัว ร่วมกันทำนายได้ร้อยละ 51

7. ตัวแปรเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ การรับรู้ความสามารถของตนต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ และความเชื่อตามหลักสังคหวัตถุ 4 เป็นตัวทำนายที่สำคัญในการทำนายพฤติกรรมจิตสาธารณะ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยตัวแปรที่เข้าทำนายเป็นอันดับ

แรก คือ การรับรู้ความสามารถของตนต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ ตัวทำนาลำดับต่อมา คือ เจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ ซึ่งตัวแปรทั้ง 7 ตัว ร่วมกันทำนายได้ร้อยละ 62

อภิปรายผลตามสมมติฐานที่ 1

สมมติฐานที่ 1 กล่าวว่า “นักเรียนที่มีลักษณะทางชีวสังคมแตกต่างกันมีพฤติกรรมจิตสาธารณะแตกต่างกัน”

สมมติฐานนี้คาดว่านักเรียนที่มีลักษณะชีวสังคมแตกต่างกันมีพฤติกรรมจิตสาธารณะแตกต่างกัน โดยใช้วิธีการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยในการทดสอบสมมติฐานนี้

การวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนพบว่า นักเรียนเพศชายและเพศหญิงมีพฤติกรรมจิตสาธารณะแตกต่างกัน และนักเรียนที่มีระดับผลการเรียนแตกต่างกัน มีพฤติกรรมจิตสาธารณะแตกต่างกัน (ตาราง 4) โดยในรายละเอียด พบว่า 1) นักเรียนที่มีเพศต่างกันมีพฤติกรรมจิตสาธารณะแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ย พบว่า นักเรียนเพศหญิงมีพฤติกรรมจิตสาธารณะสูงกว่านักเรียนเพศชาย (ค่าเฉลี่ย 101.37 และ 98.38 ตามลำดับ) 2) นักเรียนที่มีระดับผลการเรียนแตกต่างกันมีพฤติกรรมจิตสาธารณะแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ย พบว่า นักเรียนที่มีระดับผลการเรียนสูงมีพฤติกรรมจิตสาธารณะสูงกว่านักเรียนที่มีระดับผลการเรียนต่ำ (ค่าเฉลี่ย 103.13 และ 94.87)

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล แสดงให้เห็นว่านักเรียนเพศหญิงเป็นผู้มีพฤติกรรมจิตสาธารณะสูงกว่านักเรียนเพศชาย สอดคล้องกับงานวิจัยของดวงเดือน พันธมนาวินและเพ็ญแข ประจณปัจจนิก (2524) พบว่าเพศหญิงมีระดับจริยธรรมสูงกว่าเพศชาย ผลการศึกษาของสมนึก แกะหั่น (2541) พบว่าทั้งนักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีความคิดรวบยอดเกี่ยวกับจริยธรรมไม่แตกต่างกันอาจเนื่องมาจากในปัจจุบันทั้งนักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกันในการเรียนรู้และการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมทั้งที่บ้านและโรงเรียน แต่มีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีความแตกต่างกัน โดยนักเรียนหญิงจะมีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมสูงกว่านักเรียนชาย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรสุดา ดิษยวรรณะ (2534) ที่พบว่า นักเรียนชายและนักเรียนหญิงจะมีรูปแบบพฤติกรรมการแสดงออกที่แตกต่างกัน ผลการศึกษาของ ธิราพร ศุภสิริวุฒิ (2548) พบว่าบุตรที่มีเพศต่างกันมีพฤติกรรมการดูแลเกื้อหนุนบุพการีสูงอายุแตกต่างกัน โดยเพศหญิงมีพฤติกรรมการดูแลเกื้อหนุนบุพการีสูงอายุมากกว่าบุตรเพศชาย และ งานวิจัยของ นันทวัฒน์ ชุนชี (2546) พบว่า การใช้ตัวแบบสัญลักษณ์ผ่านสื่อหนังสือเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะ ในนักเรียนหญิงมีจิตสาธารณะสูงกว่านักเรียนชาย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากในสังคมไทยนิยมที่จะเลี้ยงดูเด็กหญิงให้เป็นผู้มีความประพฤติเรียบร้อย อ่อนโยน มีความสำรวมมากกว่าเด็กชาย จึงส่งผลให้นักเรียนหญิงมีการแสดงออกทางพฤติกรรมอันพึงประสงค์มากกว่าเพศชาย

นอกจากนี้ การที่นักเรียนมีระดับผลการเรียนแตกต่างกันมีพฤติกรรมจิตสาธารณะแตกต่างกัน โดยนักเรียนที่มีระดับผลการเรียนสูง มีจิตสาธารณะสูงกว่านักเรียนที่มีระดับผลการเรียนต่ำ สอดคล้องกับงานวิจัยของสุกมล มุ่งพัฒนาสุนทร (2546) พบว่านักเรียนที่มีผลการเรียนสูงมีพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำ การศึกษาของกมลวัฒน์ วันวิชัย (2545) พบว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความรับผิดชอบด้านการเรียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสตรีวัดอัปสรสวรรค์ และผลการศึกษาของ ศุภรางค์ อินทุณห (2552) พบว่า นักเรียนที่มีผลการเรียนสูงเป็นนักเรียนที่มีเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักการอ่านมาก แสดงให้เห็นว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงจะมีพฤติกรรมที่พึงปรารถนาของสังคมมากกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ เช่น นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหรือมีระดับผลการเรียนสูงจะมีพฤติกรรมรับผิดชอบด้านการเรียนสูง มีความท้อแท้ในการเรียนต่ำ มีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาสูง (กมลวัฒน์ วันวิชัย. 2545: 41; ณรงค์ ธีปประชัย. 2547: 53 ; ภาวนา เทียนขาว. 2540: 45)

สำหรับประเภทโรงเรียน ต่างกันมีพฤติกรรมจิตสาธารณะไม่แตกต่างกันนั้น เนื่องจากโรงเรียนที่นำมาศึกษาเปรียบเทียบกับเป็นโรงเรียนที่อยู่ในสภาพพื้นที่เดียวกัน มีลักษณะการจัดการเรียนการสอนที่มีความคล้ายคลึงกัน มีการจัดกิจกรรมทางพุทธศาสนาเช่นเดียวกัน จึงทำให้ไม่พบความแตกต่างกัน

ส่วนระดับเศรษฐกิจในครอบครัว ต่างกันมีพฤติกรรมจิตสาธารณะไม่แตกต่างกัน เนื่องจากพฤติกรรมจิตสาธารณะเป็นพฤติกรรมที่มีเกิดจากลักษณะทางจิตภายในตัวบุคคลเป็นสำคัญ นักเรียนที่มีระดับเศรษฐกิจในครอบครัวแตกต่างกันจึงมีพฤติกรรมจิตสาธารณะไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผลตามสมมติฐานที่ 2

สมมติฐานที่ 2 กล่าวว่า “นักเรียนที่มีเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะสูง และการได้รับแบบอย่างจากสื่อมวลชนสูง จะเป็นผู้มีพฤติกรรมจิตสาธารณะสูงกว่านักเรียนที่มีลักษณะอื่นๆ”

สมมติฐานนี้คาดว่านักเรียนที่มีเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะสูง และการได้รับแบบอย่างจากสื่อมวลชนสูง จะเป็นผู้มีพฤติกรรมจิตสาธารณะสูงกว่านักเรียนที่มีลักษณะอื่นๆ โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทางเพื่อทดสอบสมมติฐานนี้ ประกอบด้วยตัวแปรอิสระสองตัวแปร คือ 1) เจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะที่แบ่งออกเป็นสองกลุ่ม ได้แก่ กลุ่มนักเรียนที่มีเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะสูง กับกลุ่มนักเรียนที่มีเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะต่ำ 2) การได้รับแบบอย่างจากสื่อมวลชน ที่แบ่งออกเป็นสองกลุ่ม ได้แก่ กลุ่มนักเรียนที่ได้รับแบบอย่างจากสื่อมวลชนสูง กับกลุ่มที่ได้รับแบบอย่างจากสื่อมวลชนต่ำ

ไม่พบปฏิสัมพันธ์แบบสองทางระหว่างเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะกับการได้รับแบบอย่างจากสื่อมวลชน ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมจิตสาธารณะ แต่พบว่า 1) พฤติกรรมจิตสาธารณะแปรปรวนไปตามตัวแปรอิสระที่ละตัว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ดับ .05 (ตาราง6) ดังนี้

1) นักเรียนที่มีเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะสูง เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมจิตสาธารณะสูงกว่านักเรียนที่มีเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะต่ำ พบทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 8 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มเพศชาย กลุ่มเพศหญิง กลุ่มโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา กลุ่มโรงเรียนทั่วไป กลุ่มระดับผลการเรียนสูง กลุ่มระดับผลการเรียนต่ำ กลุ่มระดับเศรษฐกิจในครอบครัวสูง และกลุ่มระดับเศรษฐกิจในครอบครัวต่ำ 2) นักเรียนที่มีการได้รับแบบอย่างจากสื่อมวลชนสูง เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมจิตสาธารณะสูงกว่านักเรียนที่มีการได้รับแบบอย่างจากสื่อมวลชนต่ำ พบทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 5 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มเพศชาย กลุ่มเพศหญิง กลุ่มโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา กลุ่มระดับผลการเรียนสูง และกลุ่มระดับเศรษฐกิจในครอบครัวต่ำ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลข้างต้นทำให้ทราบว่านักเรียนที่มีพฤติกรรมจิตสาธารณะสูง ไม่เกี่ยวข้องกับตัวแปรทั้ง 2 ตัวแปรด้วยกัน คือ เจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ และการได้รับแบบอย่างจากสื่อมวลชน จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลไม่สนับสนุนสมมติฐานข้อที่ 2 ผลดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าเพียงตัวแปรอิสระด้านใดด้านหนึ่งจาก 2 ด้านที่นำมาศึกษาก็เพียงพอที่จะส่งผลต่อความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรมจิตสาธารณะ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ลินดา สุวรรณคดี (2543) พบว่า เจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมลดปริมาณขยะเป็นตัวแปรที่เข้าร่วมทำนายพฤติกรรมการใช้สิ่งของอย่างคุ้มค่า ในการศึกษาของ สุกานดา นิมทองคำ (2535) พบว่าเจตคติต่อพฤติกรรมเอื้อต่อสังคมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมเอื้อต่อสังคม และการศึกษาของโกศล มีความดี (2547) พบว่าข้าราชการตำรวจที่มีเจตคติที่ดีต่อจิตสาธารณะจะมีจิตสาธารณะสูงกว่าข้าราชการตำรวจที่มีเจตคติที่ไม่ดีต่อจิตสาธารณะ

สำหรับแบบอย่างจากสื่อมวลชน ผลการวิจัยสอดคล้องกับ กองสุขศึกษา สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข (2542) การรับรู้ข่าวสารที่ผ่านทางสื่อต่างๆ มีผลในการปลูกฝังค่านิยมที่พึงประสงค์ของบุคคล สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิไลรัตน์ แสงวนิช (2542) ผลการวิจัยพบว่าพฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารการออกกำลังกายและกีฬา กับพฤติกรรมการออกกำลังกายและเล่นกีฬาของนักศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษาภาคเหนือ มีความสัมพันธ์กัน และในการวิจัยของ ชนาธิป วิทาโน (2546) พบว่า การเปิดรับสื่อโฆษณาของเครื่องดื่ม มีความสัมพันธ์กับการจดจำสื่อโฆษณา พบว่า การจดจำสื่อโฆษณา มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มน้ำนมข้าวยาคุ ซึ่ง Bandura (1986) มีความเชื่อว่าการเปลี่ยนแปลงความคิดหรือการเรียนรู้ของบุคคลส่วนใหญ่เกิดจากการสังเกตจากตัวแบบ ทั้งนี้เพราะตัวแบบเป็นสิ่งที่สามารถถ่ายทอดทั้งความคิดและการแสดงออกได้พร้อมๆ กัน และเนื่องจากคนเรานั้นใช้ชีวิตในแต่ละวันในสภาพแวดล้อมที่แคบๆ ดังนั้น การรับรู้เกี่ยวกับสภาพการณ์ต่างๆ ของสังคมจึงผ่านมาจากประสบการณ์ของผู้อื่นโดยการได้ยิน และได้เห็น โดยไม่มีประสบการณ์ตรงมาเกี่ยวข้อง คนส่วนมากรับรู้เรื่องราวต่างๆ ของสังคมโดยผ่านสื่อแทบทั้งสิ้น เป็นตัวแบบสัญลักษณ์ (Symbolic Modeling) หมายถึง การมีตัวแบบภาพหรือเสียงที่ผ่านสื่อต่างๆ คือ วิทยุ โทรทัศน์ วิทยุทัศน์ คอมพิวเตอร์ ฯลฯ มนุษย์ในปัจจุบันเรียนรู้สิ่งต่างๆ ผ่านสื่อเหล่านี้ ทั้งที่เป็นรูปธรรม เช่น การแต่งกาย การใช้สินค้า การแสดงออกปฏิกิริยาต่างๆ และที่เป็นนามธรรม

เช่น ความเชื่อ ค่านิยม เจตคติ เป็นต้น การที่นักเรียนได้รับแบบอย่างจากสื่อมวลชนในการนำเสนอพฤติกรรมจิตสาธารณะจากสื่อมวลชนส่งผลต่อการนำมาเป็นพฤติกรรมของตนเองตามมาด้วย

อภิปรายผลตามสมมติฐานที่ 3

สมมติฐานที่ 3 กล่าวว่า “นักเรียนที่มีการรับรู้ความสามารถของตนต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะสูง และได้รับการถ่ายทอดทางสังคมด้านศาสนาจากบิดามารดาสูง จะเป็นผู้มีพฤติกรรมจิตสาธารณะสูงกว่านักเรียนที่มีลักษณะอื่นๆ”

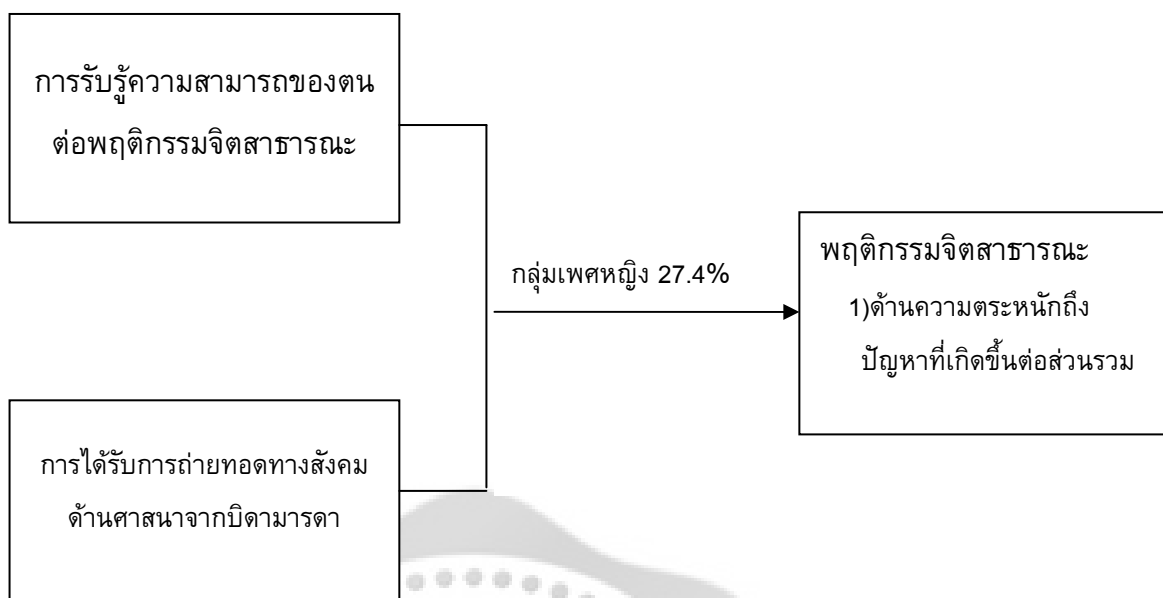
สมมติฐานนี้คาดว่านักเรียนที่มีการรับรู้ความสามารถของตนต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะสูง และได้รับการถ่ายทอดทางสังคมด้านศาสนาจากบิดามารดาสูง จะเป็นผู้มีพฤติกรรมจิตสาธารณะสูงกว่านักเรียนที่มีลักษณะอื่นๆ โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทางเพื่อทดสอบสมมติฐานนี้ ประกอบด้วยตัวแปรอิสระสองตัวแปร คือ 1) การรับรู้ความสามารถของตนต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะที่แบ่งออกเป็นสองกลุ่ม ได้แก่ กลุ่มนักเรียนที่มีการรับรู้ความสามารถของตนต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะสูง กับกลุ่มที่มีการรับรู้ความสามารถของตนต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะต่ำ 2) การได้รับการถ่ายทอดทางสังคมด้านศาสนาจากบิดามารดา ที่แบ่งออกเป็นสองกลุ่ม ได้แก่ กลุ่มนักเรียนที่ได้รับการถ่ายทอดทางสังคมด้านศาสนาจากบิดามารดาสูง กับกลุ่มที่ได้รับการถ่ายทอดทางสังคมด้านศาสนาจากบิดามารดาต่ำ

พบปฏิสัมพันธ์แบบสองทางระหว่างการรับรู้ความสามารถของตนต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ กับการได้รับการถ่ายทอดทางสังคมด้านศาสนาจากบิดามารดา ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมจิตสาธารณะ ด้านความตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นต่อส่วนรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในกลุ่มนักเรียนเพศหญิง และพบว่า 1) พฤติกรรมจิตสาธารณะแปรปรวนไปตามตัวแปรอิสระที่ละตัว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (ตาราง 7) ดังนี้ 1) นักเรียนที่มีการรับรู้ความสามารถของตนต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะสูง เป็นผู้มีพฤติกรรมจิตสาธารณะสูงกว่านักเรียนที่มีการรับรู้ความสามารถของตนต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะต่ำ พบทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 8 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มเพศชาย กลุ่มเพศหญิง กลุ่มโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา กลุ่มโรงเรียนทั่วไป กลุ่มระดับผลการเรียนสูง กลุ่มระดับผลการเรียนต่ำ กลุ่มระดับเศรษฐกิจในครอบครัวสูง และกลุ่มระดับเศรษฐกิจในครอบครัวต่ำ 2) นักเรียนที่ได้รับการถ่ายทอดทางสังคมด้านศาสนาจากบิดามารดาสูง เป็นผู้มีพฤติกรรมจิตสาธารณะสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการถ่ายทอดทางสังคมด้านศาสนาจากบิดามารดาต่ำ พบทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 8 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มเพศชาย กลุ่มเพศหญิง กลุ่มโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา กลุ่มโรงเรียนทั่วไป กลุ่มระดับผลการเรียนสูง กลุ่มระดับผลการเรียนต่ำ กลุ่มระดับเศรษฐกิจในครอบครัวสูง และกลุ่มระดับเศรษฐกิจในครอบครัวต่ำ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลข้างต้นทำให้ทราบว่านักเรียนที่มีพฤติกรรมจิตสาธารณะ ด้านความตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นต่อส่วนรวมสูง เกี่ยวข้องกับตัวแปรทั้ง 2 ตัวแปรร่วมกัน คือ การรับรู้ความสามารถของตนต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ และการได้รับการถ่ายทอดทางสังคมด้านศาสนา

จากบิดามารดา ในนักเรียนเพศหญิง ซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าสนับสนุนสมมติฐานข้อที่ 3 เพียงบางส่วน

โดยผลดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าเพียงตัวแปรอิสระด้านใดด้านหนึ่งจาก 2 ด้านที่นำมาศึกษาก็เพียงพอที่จะส่งผลต่อความแปรปรวนของคะแนนจิตสาธารณะ สอดคล้องกับแนวคิดของ Bandura เชื่อว่าการรับรู้ความสามารถของตน มีความสำคัญและมีผลต่อการกระทำของบุคคล มีผลต่อการเลือกกิจกรรม การใช้ความพยายาม ความอดทนในการทำงาน การคิด และปฏิกิริยาทางอารมณ์ของบุคคล และยังเห็นว่าความสามารถของคนเรานั้นไม่ตายตัวหากยืดหยุ่นตามสถานการณ์ ดังนั้นสิ่งที่กำหนดประสิทธิภาพของการแสดงออก จึงขึ้นอยู่กับความสามารถของตนในสถานการณ์นั้นๆ (ประทีป จินฉัตร, 2539: 5; อ้างอิงจาก Evans, 1989) ผลการวิจัยของ นพรัตน์ ศรีแปดริ้ว (2546) พบว่า การรับรู้ความสามารถของตนต่อการฝึกอบรมทางพุทธศาสนามีค่าอำนาจจำแนกกลุ่มผู้ที่เข้าฝึกอบรมและกลุ่มที่ไม่เข้าฝึกอบรม .27 การศึกษาของ พรพรหม พรรคพวง (2550) พบว่า การรับรู้ความสามารถของตนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับจิตสาธารณะ และงานวิจัยของ จุฑาพร นาครอด (2554) พบว่าการรับรู้ความสามารถของตนเกี่ยวกับจิตสาธารณะมีอิทธิพลทางตรงต่อจิตสาธารณะ การศึกษาของ ลัดดาวัลย์ พรศรีสมุทร และวิลาสลักษณ์ ชั่ววัลลี (2524) ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่รายงานว่าได้รับการถ่ายทอด (หมายถึงได้รับการอบรมสั่งสอน และบิดามารดาทำตัวเป็นแบบอย่างให้เห็น) คุณธรรมทางพระพุทธศาสนาทั้ง 5 ประการดังกล่าวในปริมาณมาก เป็นผู้ที่มีการอนุรักษ์วัฒนธรรมทางจิตใจสูงกว่าผู้ที่ได้รับการถ่ายทอดในปริมาณน้อยอย่างเด่นชัด วันชัย มีกลาง (2530) พบผลการวิจัยว่า นิสิตที่มีทัศนคติดีต่อศาสนาและมีการปฏิบัติตามหลักศาสนามาก เป็นนิสิตที่ได้รับการถ่ายทอดทางพระพุทธศาสนาจากบิดามารดามากด้วย ส่วนการศึกษาของ หรรษา เลหาเสรีกุล (2537) พบว่านักเรียนวัยรุ่นที่ได้รับการส่งเสริมความเป็นพุทธมามกะมาก มีการปฏิบัติทางพุทธศาสนามากกว่าผู้ที่ได้รับการส่งเสริมความเป็นพุทธมามกะน้อย และการศึกษาของ พระวันชัย ธนวิโส (กัณหาภาณูจนะ) (2548) พบว่า ในกลุ่มนักเรียนที่ได้รับการถ่ายทอดทางพระพุทธศาสนาจากบิดามารดาสูง มีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการถ่ายทอดทางพระพุทธศาสนาจากบิดามารดาต่ำ ดังนั้นกระบวนการถ่ายทอดทางสังคมเป็นการเชื่อมโยงบุคคลเข้ากับสังคมและวัฒนธรรม บุคคลจะเรียนรู้และซึมซาบเอาความเชื่อ เจตคติ ค่านิยม และปทัสถานของสังคมที่เขาเป็นสมาชิกอยู่เข้าไปเพื่อเป็นพื้นฐานในการกำหนดแนวความคิดและพฤติกรรม การถ่ายทอดทางสังคมเป็นกระบวนการที่มี โครงสร้างและส่งผลต่อบุคคลในลักษณะที่คล้ายคลึงกันไม่ว่าจะเกิด ณ ที่แห่งใด แต่อาจมีเนื้อหาสาระที่แตกต่างกันไป จึงเป็นกระบวนการพัฒนาบุคลิกภาพที่สงวนไว้ซึ่งเอกลักษณ์เฉพาะตนและค่านิยมของวัฒนธรรมย่อย นอกจากนี้การถ่ายทอดทางสังคมยังเป็นกระบวนการแบบสลับกลับสองทิศทาง ผู้ถ่ายทอดและผู้รับการถ่ายทอดต่างมีอิทธิพลต่อกันและกัน (งามตา วนินทานนท์, 2545)

ภาพประกอบ 4 ผลแสดงปฏิสัมพันธ์แบบสองทางในกลุ่มเพศหญิง สนับสนุนสมมติฐานที่ 3

อภิปรายผลตามสมมติฐานที่ 4

สมมติฐานที่ 4 กล่าวว่า “ลักษณะทางจิต ได้แก่ เจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ การรับรู้ความสามารถของตนต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ และความเชื่อตามหลักสังคหวัตถุ 4 ลักษณะทางสังคม ได้แก่ ประสบการณ์เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาในโรงเรียน การได้รับการถ่ายทอดทางสังคมด้านศาสนาจากบิดามารดา การได้รับแบบอย่างจากสื่อมวลชน การรับรู้บรรยากาศที่ดีในการเรียนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยได้”

จากการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบมาตรฐาน ของพฤติกรรมจิตสาธารณะ (ตาราง 14) ด้วยลักษณะทางจิต จำนวน 3 ตัวแปร ได้แก่ เจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ การรับรู้ความสามารถของตนต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ และความเชื่อตามหลักสังคหวัตถุ 4 ลักษณะทางสังคม จำนวน 4 ตัวแปร ได้แก่ ประสบการณ์เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาในโรงเรียน การถ่ายทอดทางสังคมด้านศาสนาจากบิดามารดา การได้รับแบบอย่างจากสื่อมวลชน การรับรู้บรรยากาศที่ดีในการเรียนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ร่วมกันทำนายพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวสนับสนุนสมมติฐานข้อที่ 4

เมื่อพิจารณาพฤติกรรมจิตสาธารณะ พบว่า ลักษณะทางจิต ได้แก่ เจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ และการรับรู้ความสามารถของตนต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ เป็นตัวแปรทำนายที่ถูกคัดเลือกเข้าสมการทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยทุกกลุ่ม จึงกล่าวได้ว่านักเรียน กลุ่มเพศหญิง กลุ่มโรงเรียนทั่วไป กลุ่มระดับผลการเรียนต่ำ และกลุ่มระดับเศรษฐกิจในครอบครัวต่ำ ที่มีเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะสูง (ต่ำ) จะมีพฤติกรรมจิตสาธารณะสูง (ต่ำ) และกลุ่มเพศชาย กลุ่มโรงเรียน

การกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา กลุ่มระดับผลการเรียนสูง กลุ่มระดับเศรษฐกิจในครอบครัวสูง ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะสูง (ต่ำ) จะมีพฤติกรรมจิตสาธารณะสูง (ต่ำ) ตามไปด้วย

สำหรับลักษณะทางสังคม พบว่า การรับรู้บรรยากาศที่ดีในการเรียนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเป็นตัวแปรทำนายที่ถูกคัดเลือกเข้าสมการในกลุ่มย่อย 2 กลุ่ม คือ กลุ่มเพศหญิง และกลุ่มระดับผลการเรียนสูง ถึงแม้จะเข้าเป็นตัวแปรทำนายลำดับที่ 3 ก็แสดงให้เห็นว่าการจัดบรรยากาศการเรียนการสอนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมีความสำคัญเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียน

เมื่อพิจารณาตามองค์ประกอบทั้ง 3 องค์ประกอบ 1) ด้านความตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นต่อส่วนรวม พบว่า ลักษณะทางจิต ได้แก่ การรับรู้ความสามารถของตนต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ ความเชื่อ เป็นตัวทำนายที่ถูกคัดเลือกเข้าสมการ ทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยทุกกลุ่ม จึงกล่าวได้ว่านักเรียน เพศชาย กลุ่มระดับผลการเรียนต่ำ ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะสูง (ต่ำ) จะมีพฤติกรรมจิตสาธารณะ ด้านความตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นต่อส่วนรวมสูง (ต่ำ) ตามไปด้วย

สำหรับลักษณะทางสังคม พบว่า การได้รับแบบอย่างจากสื่อมวลชน เป็นตัวทำนายที่ถูกคัดเลือกเข้าสมการในกลุ่มรวมย่อย 4 กลุ่มย่อย ได้แก่ กลุ่มเพศหญิง กลุ่มโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา กลุ่มระดับผลการเรียนสูง และกลุ่มระดับเศรษฐกิจในครอบครัวต่ำ แสดงให้เห็นว่าแบบอย่างจากสื่อมวลชนมีความสำคัญเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมจิตสาธารณะ ด้านความตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นต่อส่วนรวม

พฤติกรรมจิตสาธารณะ องค์ประกอบที่ 2) ด้านการมีส่วนร่วมในการดูแลรักษา พบว่า ลักษณะทางจิต ได้แก่ เจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ การรับรู้ความสามารถของตนต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ เป็นตัวแปรทำนายที่ถูกคัดเลือกเข้าสมการทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยทุกกลุ่ม จึงกล่าวได้ว่านักเรียน กลุ่มโรงเรียนทั่วไป และกลุ่มระดับเศรษฐกิจในครอบครัวต่ำ ที่มีเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะด้านการมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาสูง (ต่ำ) จะมีพฤติกรรมจิตสาธารณะสูง (ต่ำ) ในกลุ่มเพศชาย กลุ่มเพศหญิง กลุ่มโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา กลุ่มระดับผลการเรียนต่ำ และกลุ่มระดับเศรษฐกิจในครอบครัวสูง ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะสูง (ต่ำ) จะมีพฤติกรรมจิตสาธารณะ ด้านการมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาสูง (ต่ำ) ตามไปด้วย

สำหรับลักษณะทางสังคม พบว่า การได้รับการถ่ายทอดทางสังคมด้านศาสนาจากบิดามารดา เป็นตัวทำนายที่ถูกคัดเลือกเข้าสมการในกลุ่มเพศชาย และ การรับรู้บรรยากาศที่ดีในการเรียนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เป็นตัวทำนายที่ถูกคัดเลือกเข้าสมการในกลุ่มโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา แสดงให้เห็นว่าการได้รับการถ่ายทอดทางสังคมด้านศาสนาจากบิดามารดา และการรับรู้บรรยากาศที่ดีในการเรียนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มีความสำคัญเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมจิตสาธารณะ ด้านการมีส่วนร่วมในการดูแลรักษา

พฤติกรรมจิตสาธารณะ องค์ประกอบ 3) ด้านการเคารพสิทธิในการใช้สิ่งของส่วนรวม พบว่า ลักษณะทางจิต ได้แก่ เจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ การรับรู้ความสามารถของตนต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ เป็นตัวแปรทำนายที่ถูกคัดเลือกเข้าสมการทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยทุกกลุ่ม จึงกล่าวได้ว่านักเรียน กลุ่มเพศหญิง กลุ่มโรงเรียนทั่วไป กลุ่มระดับผลการเรียนต่ำ และกลุ่มระดับเศรษฐกิจในครอบครัวต่ำ ที่มีเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะด้านการเคารพสิทธิในการใช้สิ่งของส่วนรวมสูง (ต่ำ) จะมีพฤติกรรมจิตสาธารณะสูง (ต่ำ) ในกลุ่มเพศชาย กลุ่มโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา กลุ่มระดับผลการเรียนสูง และกลุ่มระดับเศรษฐกิจในครอบครัวสูง ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะสูง (ต่ำ) จะมีพฤติกรรมจิตสาธารณะ ด้านการเคารพสิทธิในการใช้สิ่งของส่วนรวมสูง (ต่ำ) ตามไปด้วย

สำหรับลักษณะทางสังคม พบว่า การได้รับการถ่ายทอดทางสังคมด้านศาสนาจากบิดามารดา เป็นตัวทำนายที่ถูกคัดเลือกเข้าสมการในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มโรงเรียนทั่วไป และกลุ่มระดับเศรษฐกิจในครอบครัวต่ำ ตัวแปรการรับรู้บรรยากาศที่ดีในการเรียนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เป็นตัวทำนายที่ถูกคัดเลือกเข้าสมการในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 4 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มเพศหญิง กลุ่มโรงเรียนทั่วไป กลุ่มระดับผลการเรียนสูง และกลุ่มระดับเศรษฐกิจในครอบครัวสูง แสดงให้เห็นว่าการได้รับการถ่ายทอดทางสังคมด้านศาสนาจากบิดามารดา และการรับรู้บรรยากาศที่ดีในการเรียนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มีความสำคัญเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมจิตสาธารณะ ด้านการเคารพสิทธิในการใช้สิ่งของส่วนรวม

ผลการวิจัยที่ได้สอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคม (Social Cognitive Theory) ของแบนดูรา (Bandura.1986) ที่อธิบายพฤติกรรมของมนุษย์ ว่าองค์ประกอบภายในมนุษย์ และสิ่งแวดล้อมต่างมีอิทธิพลต่อกันและกันในลักษณะที่แต่ละองค์ประกอบต้องสัมพันธ์กันอย่างถ้อยที่ถ้อยอาศัย ความสัมพันธ์เกิดระหว่าง องค์ประกอบ 3 ประการ คือ 1)ความคาดหวัง หรือความเชื่อ และปัจจัยภายในตัวบุคคล 2)พฤติกรรม 3)สิ่งแวดล้อม ปฏิสัมพันธ์ระหว่าง 3 ปัจจัย มีลักษณะต่อเนื่องกันเป็นขั้นตอนเป็นระบบที่เกี่ยวข้องกันไว้ (Inter Locking System) ในบางครั้งสิ่งแวดล้อมอาจมีส่วนในการทำให้เกิดพฤติกรรมได้มากกว่าองค์ประกอบภายในตัวบุคคล แต่ในบางเวลาองค์ประกอบภายในตัวบุคคลก็อาจจะมีอิทธิพลต่อการแสดงพฤติกรรมมนุษย์มากกว่าสิ่งแวดล้อม ซึ่งผลที่พบทำให้ทราบว่ากลุ่มตัวแปรลักษณะทางจิตเป็นตัวแปรที่มีความสำคัญในการทำนายพฤติกรรมจิตสาธารณะในลำดับแรก ส่วนกลุ่มตัวแปรลักษณะทางสังคมเป็นตัวแปรที่มีความสำคัญในการร่วมทำนายพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียน

ข้อดีและข้อจำกัดของการวิจัย

งานวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยประเภทศึกษาความสัมพันธ์เปรียบเทียบ (Correlational – Comparative Study) มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาว่า ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น อำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี ผลงานวิจัย

ครั้งนี้มีข้อดีและข้อจำกัดที่ควรนำเสนอต่อนักวิจัยและนักพัฒนาไว้เป็นข้อควรคำนึงก่อนนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ต่อไป โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ข้อดีของงานวิจัย

1. การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาค้นคว้าเพื่อแสวงหาปัจจัยเชิงเหตุที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมจิตสาธารณะ โดยผู้วิจัยได้ใช้แนวการวิเคราะห์สาเหตุของพฤติกรรมศาสตร์ ทั้งปัจจัยภายใน ได้แก่ ลักษณะทางจิต และภายนอกตัวบุคคล ซึ่งได้แก่ ลักษณะทางสังคม บางด้านที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมจิตสาธารณะ การวิจัยครั้งนี้จึงนับเป็นการศึกษาตัวแปรที่มีลักษณะเป็นสหวิทยาการ
2. แบบวัดในการวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น 5 แบบวัด ได้แก่ แบบวัดเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ แบบวัดการรับรู้ความสามารถของตนต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ แบบวัดประสบการณ์เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาในโรงเรียน แบบวัดการได้รับแบบอย่างจากสื่อมวลชน และแบบวัดการรับรู้บรรยากาศที่ดีในการเรียนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ซึ่งเป็นแบบวัดมาตรฐานประเมินรวมค่ามีการหาคุณภาพเครื่องมือตามมาตรฐานทั้งรายข้อและทั้งฉบับ มีความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟาอยู่ระหว่าง .81 ถึง .91

ข้อจำกัดของงานวิจัย

1. การวิจัยนี้เป็นการศึกษาประเภทความสัมพันธ์และเปรียบเทียบ (Correlational – Comparative Study) ดังนั้น ผลวิจัยที่พบจึงเป็นการแสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามเท่านั้น ผลของการวิจัยยังมิได้มีการพิสูจน์เพื่อยืนยันความเป็นสาเหตุ และผลของพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียน จึงควรมีการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Study) เพื่อพิสูจน์ความเป็นสาเหตุที่แท้จริงของปัจจัยเชิงเหตุสำคัญที่พบ
2. แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ศึกษาจากข้อมูลของเครื่องมือวัดจากนักเรียนเพียงอย่างเดียว ควรมีการเก็บข้อมูลจากบุคคลอื่นที่มีความสำคัญกับนักเรียน ได้แก่ บิดา มารดา ครู และเพื่อน นอกจากนี้อาจจะใช้หลักฐานข้อมูลจากสถานศึกษาในการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ประกอบด้วย

ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปใช้

ผลการวิจัยนี้แสดงให้เห็นปัจจัยทางลักษณะทางจิตและลักษณะทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียน จึงขอเสนอแนะเพื่อการปฏิบัติดังนี้

1. ผลการวิจัยทำให้ทราบว่าลักษณะทางจิตที่สำคัญของนักเรียนที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมจิตสาธารณะ ได้แก่ เจตคติที่ดีต่อจิตสาธารณะ การรับรู้ความสามารถของตนต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ ความเชื่อตามหลักสัจพัตย 4 ดังนั้นโรงเรียนควรจัดกิจกรรมที่เสริมสร้างปัจจัย

ดังกล่าวให้เกิดขึ้นกับนักเรียน โดยใช้วิธีการสอนที่หลากหลาย ให้นักเรียนได้คิดวิเคราะห์ และได้ปฏิบัติจริง

1.1 การสร้างเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ เนื่องจากเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะเป็นตัวแปรที่เข้าทำนายพฤติกรรมจิตสาธารณะเป็นลำดับต้นๆ เกือบทุกกลุ่มของนักเรียน โดยการจัดการเรียนการสอนเพื่อสร้างเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ เช่น การใช้สื่อการสอนให้นักเรียนได้เห็นภาพการทำงานกิจกรรมเพื่อส่วนรวม นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อสาธารณประโยชน์ทั้งภายในโรงเรียนและภายนอกโรงเรียน เป็นต้น

1.2 การสร้างให้นักเรียนมีการรับรู้ความสามารถของตนต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ โดยการจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้มีโอกาสเข้าร่วมทำกิจกรรมต่อส่วนรวม เช่น การทำความสะอาดบริเวณโรงเรียนตามคณะสีหรือระดับชั้น เป็นต้น เมื่อนักเรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมเหล่านี้ จะช่วยให้นักเรียนมีการรับรู้ความสามารถของตนต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ และเกิดความมั่นใจในการแสดงพฤติกรรมจิตสาธารณะในโอกาสต่างๆ มากยิ่งขึ้นได้

1.3 การสร้างความเชื่อตามหลักสังคหวัตถุ 4 การฝึกนักเรียนให้ปฏิบัติตามหลักสังคหวัตถุ 4 โดยการจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติตามหลักธรรมอย่างสม่ำเสมอ เช่น การบริจาคสิ่งของให้ผู้อื่น พุดจาสุภาพ การทำประโยชน์ให้กับโรงเรียนหรือชุมชนที่นักเรียนอาศัย การไม่เอาเปรียบผู้อื่น เป็นต้น

2. ผลการวิจัยทำให้ทราบว่าลักษณะทางสังคมที่สำคัญของนักเรียนที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมจิตสาธารณะ ได้แก่ ประสพการณ์เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาในโรงเรียน การได้รับการถ่ายทอดทางสังคมด้านศาสนาจากบิดามารดา การได้รับแบบอย่างจากสื่อมวลชน และการรับรู้บรรยากาศที่ดีในการเรียนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองตามศักยภาพ พัฒนาอย่างรอบด้านเพื่อความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย อารมณ์ และสังคม เสริมสร้างให้เป็นผู้มีศีลธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัย ปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกของการกระทำประโยชน์เพื่อสังคม สามารถจัดการตนเองได้ และอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข ดังนั้นโรงเรียนควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อสร้างพฤติกรรมจิตสาธารณะ ดังนี้

2.1 จัดกิจกรรมเพื่อสร้างให้นักเรียนมีประสบการณ์เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาในโรงเรียน เช่น การเข้าค่ายปฏิบัติธรรม การฟังเทศน์ในวันพระ และกิจกรรมวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา เป็นต้น กิจกรรมเหล่านี้เมื่อกระทำไปพร้อมกับการอธิบายของครูถึงความจำเป็นของกิจกรรมและประโยชน์ที่นักเรียนได้รับ จะช่วยให้นักเรียนเข้าใจจุดมุ่งหมาย และขัดเกลาให้นักเรียนประพฤติปฏิบัติตนตามแนวทางที่ดียึดหลักธรรมตามพระพุทธศาสนา

2.2 การได้รับการถ่ายทอดทางสังคมด้านศาสนาจากบิดามารดา ถือเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญ เนื่องจากนักเรียนอยู่ใกล้ชิดกับบิดามารดามากที่สุด การถ่ายทอดสิ่งต่างๆ เริ่มต้นจากสถาบันครอบครัว บิดามารดาควรส่งเสริมให้บุตรได้ร่วมทำบุญใส่บาตรในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา สวดมนต์ ฝึกสมาธิ ชี้แจงให้เห็นถึงประโยชน์และโทษของการปฏิบัติและไม่ปฏิบัติตามหลัก

พระพุทธศาสนา เป็นแบบอย่างที่เหมาะสม เป็นต้น เพื่อให้นักเรียนมีคุณธรรมจริยธรรมส่งผลให้นักเรียนปฏิบัติตนอยู่ในแนวทางที่ดี

2.3 การได้รับแบบอย่างจากสื่อมวลชน บทบาทของสื่อมวลชนในการผลิตสื่อที่มีประโยชน์ที่เยาวชนสามารถนำมาเป็นแบบอย่างที่ดี เช่น รายการโทรทัศน์ที่นำเสนอกิจกรรมการเข้าร่วมดูแลสาธารณสมบัติต่างๆ นำเสนอบุคคลที่ทำประโยชน์ให้กับชุมชน ประชาสัมพันธ์โครงการจิตสาธารณะ เป็นต้น เพราะสื่อมวลชนเข้าถึงนักเรียนได้ง่าย มีรูปแบบที่หลากหลาย และมีบทบาทในการสร้างค่านิยมต่างๆ ทำให้บุคคลคล้อยตามได้ ถ้าสื่อมวลชนผลิตสื่อที่นำเสนอพฤติกรรมจิตสาธารณะมากขึ้นก็จะช่วยให้เยาวชนมีพฤติกรรมจิตสาธารณะมากยิ่งขึ้น

2.4 การรับรู้บรรยากาศที่ดีในการเรียนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ครูควรจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ทำให้นักเรียนเกิดความสนุกสนาน เกิดความกระตือรือร้นในการเรียน มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับนักเรียน รวมทั้งการจัดสิ่งแวดล้อมต่างๆ ภายในโรงเรียน เช่น ความสะดวกของห้องเรียน บริเวณภายในโรงเรียนปลอดภัย เป็นต้น การรับรู้บรรยากาศที่ดีส่งผลต่อการเรียนของนักเรียนและการพัฒนาพฤติกรรมอันพึงประสงค์ต่างๆ ของนักเรียนด้วย

3. ผลการวิจัยทำให้ทราบว่า นักเรียนที่มีระดับผลการเรียนต่ำ ควรได้รับการพัฒนาให้มีพฤติกรรมจิตสาธารณะ เป็นลำดับต้นๆ โดยปัจจัยเชิงเหตุที่มีบทบาทสำคัญในการเสริมสร้างพฤติกรรมจิตสาธารณะ ได้แก่ เจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ การรับรู้ความสามารถของตนต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ และความเชื่อตามหลักสังคหวัตถุ 4 ข้อมูลเหล่านี้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการจัดโครงการพัฒนานักเรียนกลุ่มนี้ เพื่อให้มีพฤติกรรมจิตสาธารณะที่สูงขึ้น

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยในครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาวิจัยในนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายและระดับอุดมศึกษา เพื่อการนำไปพัฒนา นักเรียน นักศึกษา ที่มีระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน

2. ควรศึกษาวิจัยโรงเรียนสังกัดอาชีวศึกษา เพื่อให้ได้ข้อมูลที่หลากหลาย สามารถนำมาพัฒนาเยาวชนให้มีจิตสาธารณะ

3. ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงทดลองเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในสถานศึกษา สำหรับเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามที่กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดไว้

4. ควรศึกษาวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methodology) เกี่ยวกับการพัฒนาพฤติกรรมจิตสาธารณะในนักเรียน เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนได้กว้างและลุ่มลึกยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

- กมลวิทย์ วันวิชัย. (2545). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบด้านการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสตรีวัดอัมพรสวรรค์ กรุงเทพมหานคร. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กฤษณะ คำสุวรรณ. (2550). บทบาทผู้บริหารในการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โรงเรียนบูรณะศึกษา เขตทุ่งครุ กรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- กองสุศึกษา สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข. (2542). การรับรู้ข่าวสารด้านสุขภาพของประชาชน. นนทบุรี: โรงพิมพ์กองสุศึกษา สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข.
- เกียรติศักดิ์ แสงอรุณ. (2551). แนวทางการพัฒนาจิตสำนึกสาธารณะสำหรับเยาวชนไทย : กรณีศึกษา กลุ่มและเครือข่ายเยาวชนที่ทำงานด้านจิตสำนึกสาธารณะ. วิทยานิพนธ์ คม. (พัฒนศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- โกศล มีความดี. (2547). ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการมีจิตสาธารณะของข้าราชการตำรวจ. ปรินิพนธ์ วท.ม. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ขนิษฐา สุวรรณนิตย์. (2533). ปัจจัยคัดสรรที่มีอิทธิพลต่อความคาดหวังเกี่ยวกับความสามารถของต่นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- คณะกรรมการการบริหารกลุ่มโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา. (2545). ความเป็นมา กลุ่มโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา. กรุงเทพฯ: กรุงเทพฯการพิมพ์.
- คำตัน วิชัยคำจร. (2548). ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารกิจกรรมพัฒนานักเรียนในสถานศึกษาเอกชนขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 2 . สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร
- งามตา วณิชานนท์. (2536). ลักษณะทางพุทธศาสนาและพฤติกรรมศาสตร์ของบิดามารดาที่เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดู. รายงานการวิจัยฉบับที่ 50. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- _____. (2545). การถ่ายทอดทางสังคมกับการพัฒนาการของมนุษย์. เอกสารคำสอน วป. 581. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- _____. (2534). เอกสารประกอบการสอนจิตวิทยาสังคม. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัย
พฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- จันทร์พิมพ์ สายสมร. (2537). การจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียน. นนทบุรี :
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- จำนง อติวัฒนสิทธิ์ และคณะ. (2540). สังคมวิทยา. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- จินตวีร์ เกษมสุข. (2539). ทศนคติของนักศึกษาที่มีต่อการนำเสนอวัฒนธรรมอเมริกันในภาพยนตร์
โฆษณา. วิทยานิพนธ์ นศ.ม. (การประชาสัมพันธ์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- จุฑาพร นาครอด. (2554). ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการมีจิตสาธารณะของนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 2 ในเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต3. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.
(การวิจัยและสถิติทางการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เจษฎา หนูร่น. (2551). ปัจจัยจิตลักษณะที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียน
สาธิต ในสังกัดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.
(การวิจัยและสถิติทางการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ฉันทนา จันทร์บรรจง และคนอื่นๆ (2551). รายงานการวิจัยเรื่องผลกระทบของนโยบายรัฐบาลต่อ
การปลูกฝังจิตสาธารณะและความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนในระดับการศึกษาภาค
บังคับ. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ.
- ฉวีวรรณ จำประไพ. (2554). การศึกษาเปรียบเทียบจิตสาธารณะของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ใน
โรงเรียนกลุ่มกรุงเทพใต้ สังกัดกรุงเทพมหานคร ที่มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์
ต่างกัน. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ชนาธิป วิทาโน. (2546). การเปิดรับสื่อโฆษณา การจดจำ และพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่ม
น้ำนมข้าวยาคู ของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ บธ.ม. (การตลาด).
กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2552 – 2554). 80 นวัตกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. กรุงเทพฯ:
แดเน็กซ์ อินเตอร์คอร์ดปอเรชั่น.
- ชาญชัย อาจินสมาจาร. (2544, เมษายน). บรรยายภาคในชั้นเรียน. วารสารวิชาการ. 4 (4): 42-53.
- ชาย โพธิ์สิตา; และคณะ. (2543). รายงานการวิจัยเรื่องการศึกษาจิตสำนึกของคนไทยต่อสาธารณ
สมบัติ: กรณีศึกษากรุงเทพมหานคร. นครปฐม: สถาบันวิจัยประชากรและสังคม.
มหาวิทยาลัยมหิดล.

- ชุดิมน ศรีแก้ว. (2546). ปัจจัยที่ส่งผลต่อทัศนคติต่อการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสารวิทยา เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร. ปรินูญานิพนธ์
กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
ถ่ายเอกสาร.
- โชติมา สุรฤทธิธรรม. (2551). ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมรับผิดชอบของเยาวชนที่
กระทำผิดกฎหมาย. ปรินูญานิพนธ์ วท.ม. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์).
กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ชลธิชา พิมพ์มานะกิจ. (2551). การพัฒนาแบบวัดคุณธรรมสังคมวัดดู 4 ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3
สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มพระนครเหนือ. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา).
กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ไชยยศ เรืองสุวรรณ และปรีชา วิหคโต. (2537). การวิจัยสภาพแวดล้อมทางการศึกษา การวิจัย
เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสุโขทัย
ธรรมาธิราช. ติดยา สุวรรณชนู. สังคมวิทยา. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช จำกัด, 2527
- ณรงค์ ทีปประชัย. (2547). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับความท้อแท้ใน
การศึกษาของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในระบบการศึกษาทางไกล
มหาวิทยาลัยเปิดของรัฐ. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ:
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน. (2524, ธันวาคม-2525, มกราคม). การเสริมสร้างจริยธรรมแก่นักเรียน ชูระ
หน้าที่ของครูทุกฝ่ายโรงเรียน. วารสารการศึกษานอกโรงเรียน. 19 (109).
- ดวงเดือน พันธุมนาวินและเพ็ญแข ประจันปัจฉิน. (2524). ความสัมพันธ์ภายในครอบครัวกับ
สุขภาพจิตและจริยธรรมของนักเรียนวัยรุ่น. รายงานการวิจัย. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัย
พฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ดวงเดือน พันธุมนาวินและคนอื่นๆ. (2533). ความเชื่อและการปฏิบัติทางพุทธศาสนาที่เกี่ยวข้อง
กับสุขภาพจิต การทำงาน และจริยธรรมของคนไทย. คำโครงการวิจัย เสนอเพื่อขอทุนการ
วิจัยจากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.
- ดุขฎิ สิ้นเจิมสิริ. (2542). ปัญหาและอุปสรรคในการประชาสัมพันธ์การเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญแห่ง
ราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 โดยสื่อวิทยุโทรทัศน์. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.
- เดชา จันทรศิริ. (2542). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการคิดอย่างมีวิจารณญาณของ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนวิชาพระพุทธศาสนาโดยใช้การสอนตามแนวพุทธ
ศาสตร์กับกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ:
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- เดือนเพ็ญ สุขสมาน. (2549). การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการสรรค์สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ทางบวกในห้องเรียนของครูผู้สอนในโรงเรียนกลุ่มเจ้าพระยา สังกัดกรุงเทพมหานคร. ปรินิพนธ์ กศ.บ. (การวิจัยและสถิติทางการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ถิราพร ศุภสิริวุฒิ. (2548). ปัจจัยด้านลักษณะทางจิต ด้านสภาพแวดล้อม และด้านชีวสังคม ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการดูแลเกื้อหนุนบุพการีสูงอายุของบุตร. ปรินิพนธ์ วท.ม. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ทวีศิลป์ สารเสน. (2543). ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของสภาพแวดล้อมทางการเรียนในห้องเรียน ด้านครูผู้สอนกับความพึงพอใจ ของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา. ปรินิพนธ์ กศ.ด. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เทือน ทองแก้ว. (2538,ตุลาคม-ธันวาคม). การวางแผนจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ในห้องเรียนยุคใหม่. สารพัฒนาหลักสูตร. 15(123): 74-81.
- นันทวัฒน์ ชุนชี. (2546). การใช้ตัวแบบสัญลักษณ์ผ่านสื่อหนังสือเรียนเล่มเล็กวรรณกรรมเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะให้นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2. ปรินิพนธ์ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- นวลนง มังตรีสรรค์. (2530). ผลของการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเรื่อง สังคหวัตถุ 4 ที่มีต่อคุณธรรมด้านสังคหวัตถุ 4 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเทพศิรินทร์ กรุงเทพมหานคร. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (มัธยมศึกษา) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- นพรัตน์ ศรีแปดริ้ว. (2546). ตัวแปรด้านลักษณะทางจิต ลักษณะทางพุทธ และลักษณะทางสังคมที่ใช้ในการจำแนกการเข้ารับการฝึกอบรมทางพุทธศาสนาของเยาวชน. ปรินิพนธ์ วท.ม. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- นิตยา วงษ์กันยา. (2552). ศึกษาปัญหาและความต้องการในกาจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครสมุทรปราการ. สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- นิธิ เอียวศรีวงศ์. (2536). สภาพเศรษฐกิจสังคมไทยยุคใหม่ จริยธรรมในการศึกษาสำหรับอนาคต. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติสำนักนายกรัฐมนตรี.

- นุชนารถ ธาตุทอง. (2539). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความขัดแย้งในบทบาท ความคลุมเครือในบทบาท ลักษณะทางจิตบางประการ กับพฤติกรรมการทำงานของนักวิชาการศึกษาในส่วนภูมิภาค. ปรินญานิพนธ์ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- บุญทัน ภูบาล. (2549). การใช้วิธีทัศนละครหุ่นเชิดเป็นตัวแทนเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การวิจัยและสถิติทางการศึกษา) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- บำรุง สุขพรรณ. (2526). บทบาทของสื่อมวลชนในการเผยแพร่และปลูกฝังค่านิยมที่พึงประสงค์ต่อเยาวชนไทย. กรุงเทพฯ: คณะวารสารศาสตร์และสื่อมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ประทีป จินนี. (2539). ผลของการเตือนตนเองต่อการรับรู้ความสามารถของคนที่ส่งผลต่อการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานที่ได้รับมอบหมายของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ. รายงานการวิจัย. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- _____. (2540). วิชาการวิเคราะห์พฤติกรรมและการปรับพฤติกรรม. เอกสารประกอบการสอน. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ปฎิมากร ศิริเตชะ. (2549). ปัจจัยทางสังคม ลักษณะทางชีวสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมที่เอื้อต่อสังคมตามหลักธรรมสังคหวัตถุ 4 ของนักเรียนระดับประถมศึกษา โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร. ปรินญานิพนธ์ วท.ม. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ปวย อึ้งภากรณ์. (2545). ทศนะว่าด้วยการศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มูลนิธิโกมลคีมทอง.
- พรพรหม พรรคพวก. (2550). ปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในสหวิทยาเขตกรุงเทพตะวันออก กรุงเทพมหานคร. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การวิจัยและสถิติทางการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- พรสุดา ดิษยวรรณ. (2534). พฤติกรรมการแสดงออกตามทฤษฎีอิโวานกับการอบรมเลี้ยงดูและลักษณะทางชีวสังคมบางประการของนักเรียนมัธยมศึกษาเขตกรุงเทพมหานคร. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เพียว เกาทัณฑ์ทอง. (2534). การศึกษาพฤติกรรมด้านวินัยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายใน โรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดเพชรบุรี. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

พระมหาไชยา กาละปักษ์. (2550). ปัจจัยเชิงเหตุแบบบูรณาการของบ้าน สถานศึกษา สื่อ และจุด
ลักษณะที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมสุขภาพบุรุษของนักเรียนอาชีวศึกษา. ภาคนิพนธ์ ศศ.ม.
(พัฒนาสังคม) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

ถ่ายเอกสาร.

พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต). (2543). การศึกษาพัฒนาการหรือบูรณาการ. พิมพ์ครั้งที่ 3 .

กรุงเทพฯ: มูลนิธิพุทธธรรม.

พระมหาจุฑาชัย วชิรเมธี. (2553). เคล็ดลับหัวใจเศรษฐี. กรุงเทพฯ: ปราน.

พระวันชัย ธนวิโส (กัณหาภาณุจนะ). (2548). ลักษณะทางจิตสังคมที่ส่งผลต่อพฤติกรรมเชิง
จริยธรรมของนักเรียนในโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา. วิทยานิพนธ์ พศ.ด.
(พุทธศาสนา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

ถ่ายเอกสาร

พระวีรวัฒน์ รอดสุขโข. (2545). เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความคงทนในการเรียนรู้
วิชาพระพุทธศาสนาเรื่อง สังคหวัตถุ 4 พรหมวิหาร 4 ไตรลักษณ์ 3 กลุ่มสร้างเสริมลักษณะ
นิสัยขั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ระหว่างการสอนด้วยหนังสือการ์ตูนและการสอนตามปกติ.

ปริญญาณิพนธ์ กศ.ม. (หลักสูตรและการสอน). มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.

พระศรีปริยัติโมลี(สมชาย กุศลจิตโต). (2545เมษายน-มิถุนายน). ศีลธรรมของเยาวชนเริ่มที่บ้าน.

เสขิยธรรม. 38-47

พัชรินทร์ ศรีสุพันธ์. (2551). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับการปฏิบัติตาม
หลักธรรมสังคหวัตถุ 4 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่ การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1. ปริญญาณิพนธ์ กศ.ม. (การวิจัยและสถิติทางการ
ศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร

เพียงใจ ผลโภค. (2545). ห้องเรียนสร้างสรรค์. กรุงเทพฯ: กรมวิชาการ.

ไพบูลย์ วัฒนศิริธรรม; และสังคม สัญจร. (2543). สำนักไทยที่พึงปรารถนา. กรุงเทพฯ: เดือนตุลา.

ภัสรา จารุสุรินทร์ และยุพิน อังสุโรจน์. (2544). ปัจจัยส่วนบุคคล สภาพแวดล้อมในการทำงานและ
การได้รับการเสริมสร้างพลังอำนาจในงาน กับการรับรู้ความสามารถด้านการจัดการของ
หัวหน้าผู้ป่วยโรงพยาบาลศูนย์ สังกัดกระทรวงสาธารณสุข. วารสารพยาบาลศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 13(1), 65-72.

ภาวนา เทียนขาว. (2540). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสามารถในการ
แก้ปัญหาและความรับผิดชอบต่อสังคม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนวิชาสังคม
ศึกษา ด้วยการสอนแบบแก้ปัญหากับการสอนตามคู่มือครู. ปริญญาณิพนธ์ กศ.ม. (การ
มัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

เมตตา กฤตวิทย์. (2530). แนวคิดหลักนิเทศศาสตร์. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์เจริญผล.

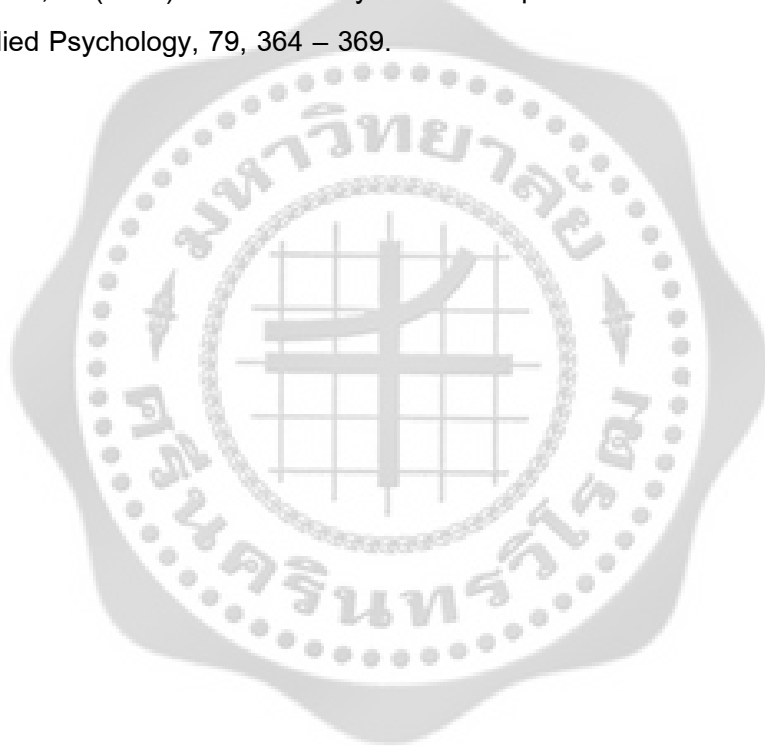
- มนตรี ธาดา. (2546). ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมขยันเรียนและพฤติกรรมฝึกซ้อมของนักเรียนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. ศษ.ม.(จิตวิทยาการศึกษา). ขอนแก่น: บัณฑิตวิทยาลัย.
- เยาวภา อุตสาหกรรม. (2547). คู่มือครู การดำเนินงานตามระบบกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โรงเรียนประจักษ์ศิลปาคม. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- รัตน์จำเรียง เพชรแก้ว. (2545). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างวิสัยทัศน์ของผู้บริหารโรงเรียนกับบรรยากาศของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร. ปรินทิพนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- รัฐจวน อินทรกำแหง. (2528, พฤศจิกายน-ธันวาคม). ประชาธิปไตยแบบธรรมภิบาลสังคมนิยม. ภารยสาร. 16(6): 110-119.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.
- ลัดดาวัลย์ เกษมเนตร และคณะ. (2547). รูปแบบการพัฒนานักเรียนระดับประถมศึกษาให้มีจิตสาธารณะ: การศึกษาระยะยาว. เอกสารประกอบการประชุมวิชาการ สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ลัดดาวัลย์ พรศรีสมุทร และวิลาสลักษณ์ ชวัลลี. (2524). ครอบครัวกับการอนุรักษ์วัฒนธรรมทางจิตใจของไทย. รายงานการวิจัยฉบับที่ 25 สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
- ลาดทองใบ ภูภิรมย์. (2531). บทบาทของครอบครัวไทยในการป้องกันการติดยาเสพติด. รายงานการวิจัยฉบับที่ 37. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ลินดา สุวรรณดี. (2543). ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการลดปริมาณขยะของนักเรียนในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการรุ่งอรุณ. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- วรรณะ บรรจง. (2537). ลักษณะทางศาสนาและพฤติกรรมศาสตร์ของเยาวชนไทยจากชุมชนแผ่นดินธรรมแผ่นดินทองในภาคใต้. ปรินทิพนิพนธ์ วท.ม. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วันชัย มีกลาง. (2530). ความสัมพันธ์ระหว่างเจตคติ ความรู้ความเข้าใจ การปฏิบัติตาม และการได้รับการถ่ายทอดทางศาสนาของนิสิตระดับอุดมศึกษาในมหาวิทยาลัยในกรุงเทพมหานคร. ปรินทิพนิพนธ์ วท.ม. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- วันเพ็ญ พิศาลพงษ์. (2540). การถ่ายทอดทางสังคมกับพัฒนาการของมนุษย์. สถาบันวิจัย
พฤติกรรมศาสตร์. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วัลภา สบายยิ่ง. (2542). ปัจจัยด้านการตั้งเป้าหมาย การรับรู้ความสามารถของตนเองและ
บุคลิกภาพที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของผู้จำหน่ายตรง. ปรินญานิพนธ์ วท.ด.
(การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วิลาสลักษณ์ ชวัลลี. (2542). ผลของรางวัลภายนอกและการรับรู้ความสามารถที่มีต่อแรงจูงใจ
ภายในของนักเรียน. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ.
- วิไลรัตน์ แสงวณิช. (2542). ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารการออกกำลังกายและ
กีฬา กับพฤติกรรมการออกกำลังกายและเล่นกีฬาของนักศึกษา. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม.
(พลศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ศิริน สุธุข. (2532). กระบวนการขัดเกลาเข้าสู่วิชาชีพพยาบาล. วิทยานิพนธ์ สด.ม.
(สังคมศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- ศิริพรรณ เหมรังคะ. (2543). การศึกษาความรับผิดชอบของนักเรียนมัธยมศึกษา ศึกษาเฉพาะ
นักเรียนมัธยมศึกษากลุ่มโรงเรียนกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร กลุ่มที่ 4 . สารนิพนธ์
สด.ม. (การจัดการโครงการสวัสดิการสังคม). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยหัว
เฉียวเฉลิมพระเกียรติ. ถ่ายเอกสาร.
- ศุภรัตน์ อิงชาติเจริญ. (2551). สัมพันธภาพ ประสบการณ์ และจิตลักษณะที่เกี่ยวข้องกับความ
ไว้วางใจในทีมแพทย์และพยาบาลที่ให้การผ่าตัดและระงับความรู้สึกของผู้ป่วยใน
โรงพยาบาลธรรมศาสตร์เฉลิมพระเกียรติ. ปรินญานิพนธ์ วท.ม. (การวิจัยพฤติกรรม
ศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
ถ่ายเอกสาร.
- ศุภรางค์ อินทนท์. (2552). ปัจจัยเชิงสาเหตุทางจิตสังคมและปัจจัยเชิงผลด้านการจัดการ
ความเครียดของพฤติกรรมรักการอ่านในนักเรียนวัยรุ่น. ปรินญานิพนธ์ วท.ม.
(การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สำนักผู้ตรวจราชการ ประจำเขตตรวจราชการที่ 3 กระทรวงศึกษาธิการ. (2550). สภาพพฤติกรรม
ที่เป็นปัญหาของนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2552). ร่างแนวการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตร
แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตร
แห่งประเทศไทย.

- สมนึก แกระหัน. (2541). พฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอคำชะอี สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมุกดาหาร. รายงานการค้นคว้าอิสระ กศ.ม.(การปฐมศึกษา). มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร
- สมลักษณ์ มธุรสสุวรรณ. (2548). การศึกษาบรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชน สังกัดฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เขต 4. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สีอพล้ง. (2542,สิงหาคม). จิตสำนึกสาธารณะ เส้นทางสู่ประชาสังคม. วารสารสื่อพลัง. 7(3): 3-19
- สุกมล มุ่งพัฒนสุนทร. (2546). ปัจจัยทางจิตสังคม และลักษณะทางพุทธศาสนาที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมรักสัตว์ของนักเรียนวัยรุ่นชายในชนบท. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม.(พัฒนาสังคม). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
- สุกานดา นิมทองคำ. (2535). ตัวแปรเชิงจิตสังคมและชีวพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมที่เอื้อต่อสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในเขตกรุงเทพมหานคร. ปรินิพนธ์ วท.ม. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุขุมล เกษมสุข และรังสี เกษมสุข. (2551). รายงานการวิจัยเรื่องการพัฒนาจิตสาธารณะโดยใช้บทบาทสมมติสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร (ฝ่ายประถมศึกษา). กรุงเทพฯ: โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- สุจินดา มูลผล. (2548). การศึกษาปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับลักษณะทางพุทธและพฤติกรรมกตัญญูทวดเทวีของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา. ปรินิพนธ์ วท.ม. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุชา จันท์เอม. (2543). จิตวิทยาเด็ก. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- สุพจน์ ทรายแก้ว. (2546,มกราคม). “จิตสำนึกสาธารณะการก่อรูปและกระบวนการสร้าง”.วารสารเพชรบุรีวิทยาลัยการณ. 4(1): 45-57.
- สุภาสินี นุ่มเนียน. (2546). ปัจจัยทางสภาพแวดล้อม และจิตลักษณะ ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมรับผิดชอบหน้าที่ ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น. ภาคนิพนธ์ ศศ.ม. (พัฒนาสังคม). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. ถ่ายเอกสาร
- สุमितตรา เจริญพันธ์. (2545). จิตลักษณะและประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (พัฒนาสังคม). กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.

- สุริยะ พันธุ์ดี. (2536). ความสัมพันธ์ระหว่างการถ่ายทอดทางพระพุทธศาสนาในโรงเรียนกับจิตลักษณะและพฤติกรรมก้าวร้าวในนักเรียนระดับมัธยมศึกษา. ปรินญาณิพนธ์ วท.ม. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร
- ไสว ขอมงคลอุดม. (2528). การสร้างแบบวัดคุณธรรมด้านสังคหวัตถุ 4 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 .ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- हररषा เลหาเสรีกุล. (2537). การเรียนในโรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์ กับลักษณะทางพุทธศาสนาและทางพฤติกรรมศาสตร์ของนักเรียนวัยรุ่น. ปรินญาณิพนธ์ วท.ม. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- हतथัย อาจปรุ. (2544). ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ภาวะผู้นำ รูปแบบการดำเนินชีวิต และความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเองกับการมีจิตสาธารณะของนักศึกษาพยาบาล. วิทยานิพนธ์. พบ.ม. (การพยาบาลศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- อรพันธุ์ ประสิทธิ์รัตน์. (2533). รายงานการวิจัยการศึกษาสภาพแวดล้อมทางการเรียน ของนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. กรุงเทพฯ: ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อรพันธ์ ชูชมและคณะ. (2549). รายงานการวิจัยฉบับที่ 104 การวิเคราะห์ปัจจัยทางจิตสังคมที่สัมพันธ์กับจิตสำนึกทางปัญญาและคุณภาพชีวิตของเยาวชนไทย. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์.
- องอาจ นัยพัฒน์. (2543,กันยายน – ธันวาคม). รายงานสรุปการวิจัย เรื่อง การประเมินประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2542. วารสารการวัดผลการศึกษา. 23 (67): 66-52.
- อรันท์ ปันยารชุน. (2547). ความโปร่งใสและธรรมรัฐ ใน วิสัยทัศน์ผู้นำ. รวบรวมและเรียบเรียงโดยพิจารณ์ ธนาไพบูลย์. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ฐานมีเดีย เน็ตเวิร์ค.
- อำนาจ จันทร์มหา. (2542). การศึกษาจริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเองของนักเรียนนักศึกษา ในจังหวัดร้อยเอ็ด. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- Allport, G.W. “WAttitudes” , *Handbook of Phychology*. Ed. By C. Murchison. Worcester: Clerk University Press, 1935.
- Annell, M. (1996). Joural of Advance Nursing. Hermeneutic Phenomenology: Philosophical Perspectives and Current use Nursing Research.

- Bern, R.M. (1997). Child, family, school, community : Socialization and support. 4th ed. Fort Worth: Harcourt Brace College.
- Lust, J.A., Celuch, K.G., & Showers, L.S. (1993). A note on issues concerning the measurement of self – efficacy. *Journal of Applied Social Psychology*, 23, 1426 – 1434.
- Maibach, E. & Murphy, D.A. (1995). Self – efficacy in health promotion research and practice: Conceptualization and measurement. *Health Education Research*, 10, 37 – 50.
- Mullhall, P. (1981). *Nursing Research*. Nursing Philosophy and Nursing Research: 10(14).
- Lee, C. & Bobko, P. (1994). Self – efficacy beliefs comparison of five measures. *Journal of Applied Psychology*, 79, 364 – 369.

ภาคผนวก

ตาราง 18 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient

ตัวแปร	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	2	3	4	5	6	7	8
1. พฤติกรรมจิตสาธารณะ	100.00	11.61	.73**	.72**	.58**	.07	.37**	.40**	.62**
2. เจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ	93.90	12.32		.72**	.66**	.149**	.42**	.51**	.71**
3. การรับรู้ความสามารถของตนต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ	52.02	8.58			.56**	.04	.38**	.39**	.62**
4. ความเชื่อตามหลักสังคหวัตถุ 4	43.65	5.84				.16**	.40**	.55**	.65**
5. ประสบการณ์เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาในโรงเรียน	22.63	2.31					.15**	.168**	.11*
6. การได้รับการถ่ายทอดทางสังคมด้านศาสนาจากบิดามารดา	72.09	12.32						.58**	.49**
7. การได้รับแบบอย่างจากสื่อมวลชน	61.21	9.40							.55**
8. การรับรู้บรรยากาศที่ดีในการเรียนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	112.51	15.97							

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ** มีนัยสำคัญที่ระดับ .01

ตาราง 19 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนที่มีลักษณะทางจิตและ
ลักษณะทางสังคมต่างกัน

ตัวแปร	กลุ่ม	จำนวน	ร้อยละ	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ค่า t
เจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ	สูง	204	54.4	106.61	9.21	15.35*
	ต่ำ	171	45.6	92.12	8.96	
การรับรู้ความสามารถของตน	สูง	161	42.9	107.95	9.71	14.28*
	ต่ำ	161	57.1	94.02	9.06	
ความเชื่อตามหลักสังคหวัตถุ 4	สูง	189	50.4	105.41	10.23	10.29*
	ต่ำ	186	49.6	94.50	10.29	
ประสบการณ์เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาในโรงเรียน	สูง	241	64.3	100.16	11.37	.35
	ต่ำ	134	35.7	99.72	12.06	
การได้รับการถ่ายทอดทางสังคมด้านศาสนาจากบิดามารดา	สูง	178	47.5	103.96	10.66	6.62*
	ต่ำ	197	52.5	96.42	11.29	
การได้รับแบบอย่างจากสื่อมวลชน	สูง	187	49.9	103.82	10.72	6.72*
	ต่ำ	188	50.1	96.20	11.23	
การรับรู้บรรยากาศที่ดีในการเรียนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	สูง	176	46.9	176	106.47	11.89*
	ต่ำ	199	53.1	199	94.28	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 20 เกณฑ์การแปลความหมายของคะแนนตัวแปร

ตัวแปร	เจตคติที่ดีต่อ พฤติกรรม จิตสาธารณะ	การรับรู้ ความสามารถ ของตน	ความเชื่อตาม หลักสังคหวัตถุ 4	พฤติกรรม จิตสาธารณะ
พิสัยคะแนน	20.00 – 120.00	14.00 – 70.00	13.00 – 65.00	27.00 – 135.00
ต่ำ	20.00 – 40.00	14.00 – 25.00	13.00 – 24.00	27.00 – 49.00
ค่อนข้างต่ำ	40.01 – 60.00	25.01 – 36.00	24.01 – 34.00	49.01 – 71.00
ปานกลาง	60.01 – 80.00	36.01 – 47.00	34.01 – 44.00	71.01 – 93.00
ค่อนข้างสูง	80.01 – 100.00	47.01 – 58.00	44.01 – 54.00	93.01 – 115.00
สูง	100.01 – 120.00	58.01 – 70.00	54.01 – 65.00	115.01 – 135.00

ตาราง 21 เกณฑ์การแปลความหมายของคะแนนตัวแปร

ตัวแปร	ประสบการณ์เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาในโรงเรียน	การได้รับการถ่ายทอดทางสังคมด้านศาสนาจากบิดามารดา	การได้รับแบบอย่างจากสื่อมวลชน	การรับรู้บรรยากาศที่ดีในการเรียนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
พิสัยคะแนน	12.00 – 24.00	17.00 – 102.00	13.00 – 78.00	25.00 – 150.00
ต่ำ	12.00 – 14.44	17.00 – 34.00	13.00 – 26.00	25.00 – 50.00
ค่อนข้างต่ำ	14.45 – 16.85	34.01 – 51.00	26.01 – 39.00	50.01 – 75.00
ปานกลาง	16.86 – 19.25	51.01 – 68.00	39.01 – 52.00	75.01 – 100.00
ค่อนข้างสูง	19.26 – 21.65	68.01 – 85.00	52.01 – 65.00	100.01 – 125.00
สูง	21.66 – 24.00	85.01 – 102.00	65.01 – 78.00	125.01 – 150.00

ตาราง 22 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียน ด้านความตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นต่อส่วนรวม เมื่อพิจารณาตามการรับรู้ความสามารถของตนเองและการได้รับการถ่ายทอดทางสังคมด้านศาสนาจากบิดามารดา ในกลุ่มเพศหญิง จำนวน 203 คน

ประสบการณ์	การได้รับการถ่ายทอดทางสังคม	รหัส	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	21	12	11
สูง	สูง	22	59	29.05	2.82*	3.44*	4.24*
สูง	ต่ำ	21	31	26.23		0.62	1.42*
ต่ำ	สูง	12	44	25.61			0.80
ต่ำ	ต่ำ	11	69	24.81			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ภาคผนวก ข
คำอธิบายจำแนกของแบบสอบถาม

ตาราง 23 แสดงค่าอำนาจจำแนกของแบบวัดพฤติกรรมจิตสาธารณะ

ข้อที่	ค่าอาร์ (r)
1	.55
2	.33
3	.40
4	.33
5	.36
6	.21
7	.36
8	.53
9	.49
10	.48
11	.52
12	.58
13	.22
14	.49
15	.46
16	.45
17	.51
18	.53
19	.27
20	.23
21	.52
22	.51
23	.54
24	.21
25	.28
26	.46
27	.40

ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .87

ตาราง 24 แสดงค่าอำนาจจำแนกของแบบวัดเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ

ข้อที่	ค่าอาร์ (r)
1	.46
2	.58
3	.56
4	.60
5	.34
6	.66
7	.54
8	.61
9	.56
10	.49
11	.60
12	.48
13	.55
14	.63
15	.47
16	.49
17	.44
18	.41
19	.22
20	.64

ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .88

ตาราง 25 แสดงค่าอำนาจจำแนกของแบบวัดการรับรู้ความสามารถของตน

ข้อที่	ค่าอาร์ (r)
1	.47
2	.50
3	.70
4	.29
5	.57
6	.64
7	.71
8	.54
9	.40
10	.29
11	.54
12	.62
13	.54
14	.58

ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .86

ตาราง 26 แสดงค่าอำนาจจำแนกของแบบวัดความเชื่อตามหลักสังคหวัตถุ 4

ข้อที่	ค่าอาร์ (r)
1	.56
2	.56
3	.65
4	.53
5	.59
6	.58
7	.61
8	.62
9	.53
10	.54
11	.54
12	.57
13	.50

ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .88

ตาราง 27 แสดงค่าอำนาจจำแนกของแบบวัดประสบการณ์เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาในโรงเรียน

ข้อที่	ค่าอาร์ (r)
1	.20
2	.28
3	.48
4	.51
5	.47
6	.52
7	.48
8	.62
9	.46
10	.27
11	.50
12	.67

ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .81

ตาราง 28 แสดงค่าอำนาจจำแนกของแบบวัดการได้รับการถ่ายทอดทางสังคมด้านศาสนา
จากบิดามารดา

ข้อที่	ค่าอาร์ (r)
1	.60
2	.35
3	.46
4	.56
5	.49
6	.33
7	.46
8	.63
9	.40
10	.52
11	.70
12	.65
13	.63
14	.51
15	.45
16	.67
17	.20

ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .87

ตาราง 29 แสดงค่าอำนาจจำแนกของแบบวัดการได้รับแบบอย่างจากสื่อมวลชน

ข้อที่	ค่าอาร์ (r)
1	.61
2	.71
3	.71
4	.64
5	.59
6	.76
7	.67
8	.60
9	.67
10	.65
11	.55
12	.55
13	.66

ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .91

ตาราง 30 แสดงค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามการรับรู้บรรยากาศที่ดีในการเรียน
กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

ข้อที่	ค่าอาร์ (r)
1	.49
2	.56
3	.35
4	.47
5	.63
6	.24
7	.46
8	.55
9	.67
10	.31
11	.45
12	.54
13	.64
14	.61
15	.28
16	.63
17	.56
18	.67
19	.65
20	.49
21	.25
22	.57
23	.49
24	.40
25	.33

ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .89

ภาคผนวก ค
แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง บัณฑิตทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียน
ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น อำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1. เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง
2. โรงเรียน.....
3. เกรดเฉลี่ยสะสม.....
4. รายได้รวมทั้งหมดของครอบครัว.....บาท

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามมีจำนวน 8 ฉบับ ดังนี้

ฉบับที่1 แบบวัดพฤติกรรมจิตสาธารณะ	จำนวน	27	ข้อ
ฉบับที่2 แบบวัดเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ	จำนวน	20	ข้อ
ฉบับที่3 แบบวัดการรับรู้ความสามารถของตน	จำนวน	14	ข้อ
ฉบับที่4 แบบวัดความเชื่อตามหลักสัจจกัณฑ์4	จำนวน	13	ข้อ
ฉบับที่5 แบบวัดประสบการณ์เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาในโรงเรียน	จำนวน	12	ข้อ
ฉบับที่6 แบบวัดการได้รับการถ่ายทอดทางสังคมด้านศาสนาจากบิดามารดา	จำนวน	17	ข้อ
ฉบับที่7 แบบวัดการได้รับแบบอย่างจากสื่อมวลชน	จำนวน	13	ข้อ
ฉบับที่8 แบบวัดการรับรู้บรรยากาศที่ดีในการเรียนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	จำนวน	25	ข้อ
2. ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามใช้เพื่อการวิจัยเท่านั้น และจะรักษาเป็นความลับ ขอให้นักเรียนตอบตามความเป็นจริง

ขอขอบคุณนักเรียนที่ให้ความร่วมมือมา ณ โอกาสนี้

นางสาวจารุณี จันทร์เจริญ

นิสิตปริญญาโท สาขาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

แบบสอบถามพฤติกรรมจิตสาธารณะ

(A) คำแนะนำในการตอบ โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องว่างตามความเป็นจริงของตัวนักเรียนมากที่สุด

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น/ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
ด้านความตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นต่อส่วนรวม						
1	ข้าพเจ้านำเศษวัสดุเหลือใช้มาประดิษฐ์สิ่งของ แล้วนำกลับมาใช้ใหม่ เพื่อลดภาวะโลกร้อน					
2	ข้าพเจ้าคิดหาทางแก้ไขปัญหาล้างแวล้อมในโรงเรียน ที่เกิดจากการทิ้งขยะไม่เป็นที่					
3	ข้าพเจ้าจะนิ่งเฉย ถ้าปัญหาที่เกิดขึ้นไม่ได้ส่งผลโดยตรงกับข้าพเจ้า					
4	ข้าพเจ้าคิดว่าไม่มีความจำเป็นที่ทางโรงเรียนต้องรณรงค์ให้นักเรียนช่วยกันรักษาสมบัติส่วนรวมของโรงเรียน เพราะไม่ใช่ธุระของนักเรียน					
5	ข้าพเจ้าคิดว่าการประชาสัมพันธ์ข่าวเกี่ยวกับปัญหาล้างแวล้อมในโรงเรียน จะทำให้นักเรียนตระหนักถึงการใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด					
6	ข้าพเจ้าคิดว่าปัญหาการขีดเขียนโต๊ะ-เก้าอี้จะไม่สามารถแก้ไขได้ ถ้านักเรียนไม่ให้ความร่วมมือ					
7	ข้าพเจ้าคิดว่าถ้านักเรียนคนใดพบสมบัติของโรงเรียนชำรุดเสียหาย แล้วนำมาแจ้งผู้ดูแล จะช่วยให้สมบัติของโรงเรียนได้รับการดูแลรักษา					
ด้านการมีส่วนร่วมในการดูแลรักษา						
8	เมื่อโรงเรียนจัดกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ เช่น ทำความสะอาดวัด โบราณสถาน เป็นต้น ข้าพเจ้าพร้อมที่จะเข้าร่วมด้วยความเต็มใจ					
9	ข้าพเจ้าจะปิดน้ำให้สนิททุกครั้งที่ใช้เสร็จแล้ว					
10	ถ้าข้าพเจ้าออกจากห้องเรียนเป็นคนสุดท้าย ข้าพเจ้าจะตรวจตราปิดไฟ พัดลม ให้เรียบร้อย					
11	เมื่อข้าพเจ้าพบหนังสือของห้องสมุดถูกวางไว้ที่ระเบียงหน้าห้องเรียน ข้าพเจ้าจะนำไปคืนครูบรรณารักษ์					
12	ข้าพเจ้าปฏิบัติหน้าที่เวรทำความสะอาดประจำวันอย่างสม่ำเสมอ					

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น/ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
14	เมื่อห้องเรียนไม่สะอาด ข้าพเจ้ายินดีทำความสะอาด แม้จะไม่ไ้เวลาประจำวัน					
15	ข้าพเจ้ามักไม่ช่วยเพื่อนจัดป้ายนิเทศวันสำคัญต่างๆของห้องเรียน เพราะคิดว่าเป็นงานของส่วนรวม					
16	ถ้าข้าพเจ้าได้รับคัดเลือกให้เป็นคณะกรรมการดูแลความสะอาดอาคารเรียน ข้าพเจ้าจะรับผิดชอบทำงานอย่างเต็มความสามารถ					
17	ข้าพเจ้าไม่ขีดเขียนข้อความลงบนโต๊ะ เก้าอี้ในห้องเรียน					
18	ข้าพเจ้าจะแจ้งให้เจ้าหน้าที่ทราบ หากพบนักเรียนขโมยของในร้านสหกรณ์					
ด้านการเคารพสิทธิในการใช้สิ่งของส่วนรวม						
19	ข้าพเจ้าไม่นำอุปกรณ์ของห้องเรียนมาเป็นของส่วนตัว					
20	ข้าพเจ้ามักเผลอคุยเสียงดัง ขณะอยู่ในห้องสมุด					
21	เมื่ออ่านหนังสือของห้องสมุดเสร็จแล้ว ข้าพเจ้าจะเก็บหนังสือเข้าที่ให้เรียบร้อย					
22	ในคาบพลศึกษาข้าพเจ้าแบ่งอุปกรณ์กีฬาของโรงเรียนให้แก่กลุ่มเพื่อนที่ได้รับอุปกรณ์ไม่ครบ					
23	ข้าพเจ้าใช้อุปกรณ์คอมพิวเตอร์ของโรงเรียนด้วยความระมัดระวัง					
24	ข้าพเจ้าเคยแอบนำขนมหรือน้ำดื่มเข้าไปรับประทานในห้องเรียนคอมพิวเตอร์					
25	ข้าพเจ้าคืนหนังสือห้องสมุดตามเวลาที่กำหนด					
26	ข้าพเจ้าเขียนชื่อไว้ที่เก้าอี้ หรือทำสัญลักษณ์อื่นๆ ให้ผู้อื่นรู้ว่าเป็นที่นั่งที่มีคนจองแล้ว					
27	ข้าพเจ้าแบ่งสนามให้เพื่อนคนอื่นได้ใช้เล่นกีฬาตอนพักกลางวัน					

ยังมีต่อนะคะ

เจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ

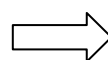
(B) คำแนะนำในการตอบ โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องว่างตามความเป็นจริงของตัวนักเรียนมากที่สุด

ข้อ	ข้อความ	จริง ที่สุด (6)	จริง (5)	ค่อนข้าง จริง (4)	ค่อนข้าง ไม่จริง (3)	ไม่จริง (2)	ไม่ จริง เลย (1)
1	การช่วยกันดูแลทรัพย์สินของโรงเรียน ทำให้ทรัพย์สินของโรงเรียนไม่สูญหาย						
2	ข้าพเจ้ารู้สึกภูมิใจที่ได้มีส่วนร่วมในการทำความสะอาดโรงเรียน						
3	เมื่อพบเห็นทรัพย์สินสาธารณะเสียหาย ข้าพเจ้าจะแจ้งให้ผู้รับผิดชอบทราบ						
4	ข้าพเจ้าปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียนอย่างเคร่งครัด						
5	ข้าพเจ้าคิดว่าห้องเรียนจะสะอาด ถ้าเราประจำวันดูแลความสะอาด						
6	ข้าพเจ้าเต็มใจช่วยงานต่างๆ ของโรงเรียนที่ครูมอบหมายให้ทำ						
7	ข้าพเจ้าพอใจที่โรงเรียนจัดกิจกรรมให้นักเรียนทำความสะอาดโรงเรียน เช่น กิจกรรม Big Cleaning Day						
8	ข้าพเจ้าไม่รู้สึกละอายใจเมื่อเห็นคนเปิดก๊อกน้ำทิ้งไว้						
9	ข้าพเจ้ารู้สึกยินดีที่เห็นสื่อโทรทัศน์เสนอข่าวประชาชนมีส่วนร่วมในการทำความสะอาดสถานที่สาธารณะ						
10	เมื่อมีโอกาสข้าพเจ้าหลีกเลี่ยงการรับผิดชอบประจำวัน						
11	เมื่อมีกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน ข้าพเจ้าพร้อมที่จะเข้าร่วมกิจกรรม						
12	บุคคลที่ดูแลทรัพย์สินของส่วนรวม ควรได้รับการยกย่องให้เป็นแบบอย่างแก่เยาวชน						
13	ข้าพเจ้าจะปิดไฟหรือพัดลม เมื่อข้าพเจ้าเห็นผู้อื่นเปิดทิ้งไว้						

ข้อ	ข้อความ	จริง ที่สุด (6)	จริง (5)	ค่อนข้าง จริง (4)	ค่อนข้าง ไม่จริง (3)	ไม่จริง (2)	ไม่ จริง เลย (1)
14	การเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อส่วนรวม ช่วยพัฒนาจิตใจให้รู้จักเป็นผู้ให้						
15	ข้าพเจ้าคิดว่าโรงเรียนจะสะอาด ถ้านักเรียนทุกคนช่วยกันรักษาความสะอาด ไม่ปล่อยให้เป็นที่ของนักรถการโรง เพียงฝ่ายเดียว						
16	เมื่อข้าพเจ้าเห็นผู้อื่นหยิบหนังสือออกจากห้องสมุดโดยไม่ได้รับอนุญาต ข้าพเจ้าจะแจ้งให้ครูบรรณารักษ์ทราบ						
17	ข้าพเจ้าจะนิ่งเฉย ถ้าปัญหาที่เกิดขึ้นภายในห้องเรียนไม่ได้ส่งผลกระทบโดยตรงต่อข้าพเจ้า						
18	เมื่อข้าพเจ้าได้รับเอกสารประกอบการเรียนที่ครูแจกเกินจำนวนที่กำหนด ข้าพเจ้าจะนำไปคืนครู						
19	การนำสิ่งของวางไว้เพื่อจองที่นั่งในโรงอาหาร เป็นการรักษาสีทริของตนเอง						
20	ถ้าข้าพเจ้าได้รับมอบหมายให้ทำกิจกรรมเพื่อส่วนรวม ข้าพเจ้าจะมีความรู้สึกดีใจและสนใจเข้าร่วมกิจกรรม						

ยังมีต่อหน้าคะ

การรับรู้ความสามารถของตนต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ

(C) คำแนะนำในการตอบ โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องว่างตามระดับความมั่นใจของนักเรียนมากที่สุด

ข้อ	ข้อความ	ระดับความมั่นใจ				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
1	ข้าพเจ้ามั่นใจว่าตนเองสามารถทำให้ห้องเรียนสะอาดได้					
2	ข้าพเจ้ามั่นใจว่าข้าพเจ้าจะแจ้งเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเมื่อพบทรัพย์สินของทางราชการเสียหาย					
3	ข้าพเจ้ามั่นใจว่าข้าพเจ้าจะดูแลรักษาหนังสือที่ยืมจากห้องสมุดได้เป็นอย่างดี					
4	ข้าพเจ้าไม่กล้านำสิ่งของของโรงเรียนที่พบถูกทิ้งไว้ มาส่งคืนครูผู้ดูแล					
5	ข้าพเจ้ามั่นใจว่าจะปิดไฟ พัดลม ทุกครั้งที่ออกจากห้องเรียนเป็นคนสุดท้าย					
6	ข้าพเจ้ามั่นใจว่าสามารถปฏิบัติตามกฎระเบียบการใช้ห้องปฏิบัติการต่างๆ ภายในโรงเรียนได้					
7	ข้าพเจ้ามั่นใจว่าจะสามารถเก็บอุปกรณ์ สื่อการเรียนต่างๆ เข้าที่ให้เรียบร้อย เมื่อใช้เสร็จแล้วได้					
8	ข้าพเจ้ามั่นใจว่าข้าพเจ้าจะไม่วาดรูปและขีดเขียนข้อความใดๆ ลงบนโต๊ะเก้าอี้ในห้องเรียน					
9	ข้าพเจ้าไม่มั่นใจว่าจะสามารถเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ได้ เมื่อถูกคัดเลือกให้เป็นตัวแทนของห้องเรียน					
10	ข้าพเจ้าไม่มั่นใจว่าจะรับผิดชอบให้เสร็จ เมื่อคนอื่นมาต่อแถวเพื่อใช้โทรศัพท์สาธารณะ					
11	ข้าพเจ้ามั่นใจว่าสามารถรักษาความสะอาดโต๊ะ เก้าอี้ ที่ใช้นั่งพักผ่อนในโรงเรียนได้					
12	ข้าพเจ้ามั่นใจว่าจะไม่ส่งเสียงดังเมื่ออยู่ในห้องสมุด					
13	ข้าพเจ้ามั่นใจว่าจะสามารถช่วยกิจกรรมของคณะสีได้					
14	ข้าพเจ้ามั่นใจว่าจะสามารถส่งหนังสือที่ยืมจากห้องสมุดได้ตามกำหนดเวลา					

เริ่มทำหน้าต่อไปได้เลยค่ะ

ความเชื่อตามหลักสังคหวัตถุ 4

(D) คำแนะนำในการตอบ โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องว่างตามระดับความเชื่อของนักเรียนมากที่สุด

ข้อ	ข้อความ	ระดับความเชื่อ			
		มากที่สุด (4)	มาก (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
1	ข้าพเจ้าเชื่อว่าการแบ่งปันอุปกรณ์การเรียนให้เพื่อนที่ไม่มีมีมเป็นการแสดงความมีน้ำใจแก่ผู้อื่น				
2	ข้าพเจ้าเชื่อว่าการบริจาคสิ่งของให้ผู้ที่มีฐานะยากจน เช่น ผู้ประสบภัย คนพิการ เป็นสิ่งที่ควรทำ เพื่อช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์				
3	ข้าพเจ้าเชื่อว่าการอธิบายการบ้านที่เพื่อนไม่เข้าใจ จะช่วยให้เพื่อนเข้าใจและสามารถทำได้				
4	ข้าพเจ้าเชื่อว่าการให้อภัยซึ่งกันและกัน ช่วยให้สังคมอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข				
5	ข้าพเจ้าเชื่อว่าการเป็นผู้ให้ดีกว่าการเป็นผู้รับ				
6	ข้าพเจ้าเชื่อว่าการพูดจาไพเราะอ่อนหวาน เป็นการสร้างมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน				
7	ข้าพเจ้าเชื่อว่าการพูดให้กำลังใจเพื่อน ทำให้เพื่อนมีกำลังใจในการต่อสู้กับปัญหา				
8	ข้าพเจ้าเชื่อว่าการพูดด้วยถ้อยคำสุภาพ จะทำให้ผู้อื่นให้ความร่วมมือในการทำงาน				
9	ข้าพเจ้าเชื่อว่าเราควรอุทิศตนในการบำเพ็ญประโยชน์ทุกโอกาสที่จะทำได้				
10	ข้าพเจ้าเชื่อว่าลูกควรช่วยเหลืองานบ้านพ่อแม่ เพื่อเป็นการแบ่งเบาภาระของพ่อแม่				
11	ข้าพเจ้าเชื่อว่าข้าพเจ้าจะทุ่มเทกำลังกายในการทำความสะอาดห้องเรียนโดยไม่หวังผลตอบแทน				
12	ข้าพเจ้าเชื่อว่าการปฏิบัติตนเสมอต้นเสมอปลาย จะนำไปสู่สิ่งที่ดีในชีวิต				
13	ข้าพเจ้าเชื่อว่าการช่วยกันทำงานโดยไม่เอาเปรียบผู้อื่น เป็นการรับผิดชอบต่อหน้าที่				

ตั้งใจทำให้ครบนะคะ

ประสบการณ์เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาในโรงเรียน

(E) คำแนะนำในการตอบ โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องว่างตามประสบการณ์เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา
ในโรงเรียน

ข้อ	กิจกรรม	ประสบการณ์เข้าร่วมกิจกรรม	
		เคย (2)	ไม่เคย (1)
1	สวดมนต์ไหว้พระหน้าเสาธง		
2	ประกาศตนเป็นพุทธมามกะ		
3	ฟังเทศน์ในวันพระ		
4	เข้าค่ายปฏิบัติธรรม		
5	เข้าร่วมกิจกรรมเวียนเทียนในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา		
6	จัดป้ายนิเทศในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา		
7	ฝึกสมาธิ		
8	ฟังพุทธประวัติ		
9	การสอบธรรมศึกษา		
10	ร่วมกิจกรรมหล่อเทียนพรรษา		
11	ตักบาตรในวันพระ		
12	ฝึกมารยาทชาวพุทธ		

ยังมีหน้าถัดไป เริ่มทำได้เลย

การได้รับการถ่ายทอดทางสังคมด้านศาสนาจากบิดามารดา

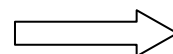
(F) คำแนะนำในการตอบ โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องว่างตามความเป็นจริงของตัวนักเรียนมากที่สุด

ข้อ	ข้อความ	บ่อย ครั้ง ที่สุด (6)	บ่อย ครั้ง (5)	ค่อนข้าง บ่อยครั้ง (4)	ค่อนข้าง น้อยครั้ง (3)	น้อย ครั้ง (2)	น้อย ครั้ง ที่สุด (1)
1	พ่อแม่เปิดรายการธรรมะทางโทรทัศน์ให้ข้าพเจ้าดู						
2	พ่อแม่ให้ข้าพเจ้าช่วยเลือกซื้อและเตรียมสิ่งของสำหรับใส่บาตรด้วยตนเอง						
3	พ่อแม่ให้ข้าพเจ้ารักษาศีลห้าอย่างเคร่งครัดในโอกาสวันสำคัญทางศาสนา เช่น วันวิสาขบูชา						
4	พ่อแม่ชวนให้ข้าพเจ้าลงฝึกนั่งภาวนาและสังเกตลมหายใจเข้าออก						
5	พ่อแม่นำข้าพเจ้าสวดมนต์ไหว้พระก่อนเข้านอน						
6	พ่อแม่ชี้แจงให้ข้าพเจ้าคลายความโกรธและให้อภัยเพื่อนที่เเกร						
7	พ่อแม่ชี้แจงให้ข้าพเจ้าเข้าใจถึงบาป (ผลของการทำความชั่ว) จากการทำผิดศีลข้อห้ามต่างๆ						
8	พ่อแม่ชักชวนให้ข้าพเจ้าชมรายการปฏิบัติธรรมทางโทรทัศน์ เพื่อชี้ให้เห็นว่ามีเด็กๆ รุ่นราวคราวเดียวกับ ข้าพเจ้าเข้าร่วมฝึกสมาธิด้วย						
9	ครอบครัวของข้าพเจ้าไม่เคยพูดคุยกัน ถึงเรื่องการทำสมาธิภาวนา						
10	พ่อแม่บอกให้ข้าพเจ้าเข้าใจถึงความหมายที่แท้จริงของบทสวดมนต์						
11	พ่อแม่พยายามหาหลักฐานจากการบรรยายธรรมของพระสงฆ์ที่มีชื่อเสียงบางรูปมาอธิบาย เพื่อให้ข้าพเจ้าเห็นความสำคัญของการสวดมนต์ทำสมาธิ						
12	พ่อแม่บอกข้าพเจ้าว่า การหัดทำสมาธิจะทำให้ข้าพเจ้าเรียนหนังสือมีสมาธิดีขึ้น						

ข้อ	ข้อความ	บ่อย ครั้ง ที่สุด (6)	บ่อย ครั้ง (5)	ค่อนข้าง บ่อยครั้ง (4)	ค่อนข้าง น้อยครั้ง (3)	น้อย ครั้ง (2)	น้อย ครั้ง ที่สุด (1)
13	พ่อแม่แนะนำให้ข้าพเจ้าสังเกตสีหน้าสบายใจ และปลื้มปิติ ของบุคคลหลังจากการทำบุญให้ทาน						
14	พ่อแม่ชมเชยข้าพเจ้าทุกครั้งที่ฉันแสดงความเอื้อเฟื้อ แบ่งปัน สิ่งของให้พี่น้องหรือเด็กอื่นๆ						
15	พ่อแม่ชอบยกตัวอย่างบุคคลที่ปฏิบัติธรรมอย่างเคร่งครัด แล้วประสบความสำเร็จในชีวิตให้ข้าพเจ้าฟัง						
16	พ่อแม่แสดงความพอใจทุกครั้งที่ข้าพเจ้าฝึกนั่งสมาธิ						
17	พ่อแม่ไม่มีเวลาพาข้าพเจ้าไปทำบุญที่วัด						

ช่วยทำต่ออีกนิตตะ

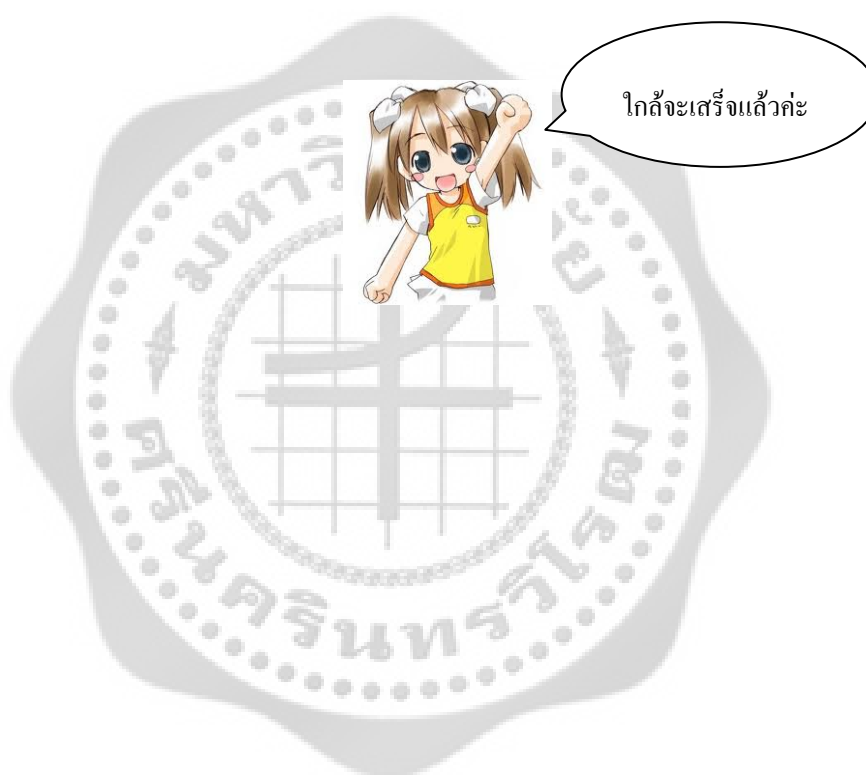

การได้รับแบบอย่างจากสื่อมวลชน

(๑) คำแนะนำในการตอบ โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องว่างตามระดับการรับชมชม รับฟัง หรือการอ่าน เรื่องราวต่าง
เหล่านี้ จากสื่อโทรทัศน์ วิทยุ และหนังสือพิมพ์ ตามความเป็นจริงของตัวนักเรียนมากที่สุด

ข้อ	ข้อความ	บ่อย ครั้ง ที่สุด (6)	บ่อย ครั้ง (5)	ค่อนข้าง บ่อยครั้ง (4)	ค่อนข้าง น้อยครั้ง (3)	น้อย ครั้ง (2)	น้อย ครั้ง ที่สุด (1)
1	สื่อมวลชนเสนอข่าวประชาชนช่วยกันทำความสะอาด สถานที่สาธารณะในชุมชน						
2	สื่อมวลชนเสนอข่าวพลเมืองดีแจ้งเบาะแสยาเสพติด						
3	สื่อมวลชนนำเสนอข้อมูลข่าวสารต่างๆ เพื่อกระตุ้นให้ วัยรุ่นให้ความสำคัญกับการประหยัดพลังงาน						
4	สื่อมวลชนประชาสัมพันธ์โครงการเกี่ยวกับกิจกรรม จิตสาธารณะ ทั้งของหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน						
5	สื่อมวลชนจัดรายการรับรายงานการชำรุดเสียหายของ สาธารณสมบัติจากประชาชน เช่น ถนน บ้ายจราจร เป็นต้น						
6	สื่อมวลชนเสนอข่าววิธีการดูแลแม่น้ำ ลำคลอง ให้สะอาด						
7	สื่อมวลชนรณรงค์ให้ประชาชนปฏิบัติตามกฎหมาย						
8	สื่อมวลชนรายงานความเสียหายของสาธารณสมบัติ เช่น ตู้โทรศัพท์สาธารณะ สถานที่ราชการ เพื่อให้ประชาชน ช่วยกันรับผิดชอบดูแล						
9	สื่อมวลชนรณรงค์การใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า เช่น น้ำประปา ไฟฟ้า เป็นต้น						
10	สื่อมวลชนนำเสนอรายการเพื่อสร้างจิตสำนึกในเรื่องของ ส่วนรวม						
11	สื่อมวลชนนำเสนอรายการสถานการณ์สิ่งแวดล้อมใน ปัจจุบัน เพื่อให้ประชาชนตระหนักถึงปัญหาสิ่งแวดล้อม						

ข้อ	ข้อความ	บ้อย ครั้ง ที่สุด (6)	บ้อย ครั้ง (5)	ค่อนข้าง บ้อยครั้ง (4)	ค่อนข้าง ห้อยครั้ง (3)	ห้อย ครั้ง (2)	ห้อย ครั้ง ที่สุด (1)
12	สื่อมวลชนนำเสนอรายการประวัติบุคคลที่ทำประโยชน์ให้กับชุมชน						
13	สื่อมวลชนนำเสนอรายการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในการดูแลทรัพย์สินส่วนรวม						

การรับรู้บรรยากาศที่ดีในการเรียนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

(H) คำแนะนำในการตอบ โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องว่างตามความเป็นจริงของนักเรียนในการเรียน
กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียน

ข้อ	ข้อความ	บ่อยครั้ง ที่สุด (6)	บ่อย ครั้ง (5)	ค่อนข้าง บ่อยครั้ง (4)	ค่อนข้าง น้อยครั้ง (3)	น้อย ครั้ง (2)	น้อย ครั้ง ที่สุด (1)
1	โรงเรียนให้นักเรียนเลือกเรียนกิจกรรมชุมนุมตามความ ถนัดและความสนใจ						
2	ครูจัดกิจกรรมชุมนุม โดยเน้นให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติจน เกิดความรู้ ความเข้าใจด้วยตนเอง						
3	ครูผู้จัดกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ไม่แจ้งวิธีการ ประเมินให้นักเรียนทราบก่อนการเรียนการสอน						
4	ครูผู้จัดกิจกรรมแนะแนวมีวิธีการจัดการเรียนการสอนที่ หลากหลาย						
5	ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดแสดงผลงาน ชุมนุม						
6	ครูผู้จัดกิจกรรมชุมนุมมักปล่อยให้ให้นักเรียนนำการบ้านวิชา อื่นขึ้นมาทำในชั่วโมง						
7	ในการเรียนกิจกรรมแนะแนว ครูเปิดโอกาสให้นักเรียน สามารถซักถามหรือแสดงความคิดเห็นได้						
8	ครูผู้จัดกิจกรรม ลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด เชื่อมโยง เนื้อหาเข้ากับเหตุการณ์ในชีวิตประจำวันของนักเรียน						
9	ครูสอดแทรกการสร้างจิตสำนึกในการรักษาธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมในการเรียนกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุว กาชาด และผู้บำเพ็ญประโยชน์						
10	ในการเรียนกิจกรรมชุมนุมครูผู้จัดกิจกรรมดีมาก จน นักเรียนในห้องเรียนไม่กล้าแสดงความคิดเห็น						
11	นักเรียนสามารถขอคำปรึกษาจากครูแนะแนวได้ทุกเรื่อง						
12	ครูผู้สอนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนพูดจาสุภาพ						

ข้อ	ข้อความ	บ่อยครั้งที่ ที่สุด (6)	บ่อย ครั้ง (5)	ค่อนข้าง บ่อยครั้ง (4)	ค่อนข้าง น้อยครั้ง (3)	น้อย ครั้ง (2)	น้อย ครั้งที่ ที่สุด (1)
13	ครูแนะแนวจะตักเตือนและอบรมทันที เมื่อเห็นนักเรียนประพฤติตนไม่เหมาะสม						
14	ครูกล่าวคำชมเชย เมื่อนักเรียนในชุมนุมปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี						
15	ครูผู้จัดกิจกรรมชุมนุมรู้จักและจำชื่อนักเรียนที่สอนได้ทุกคน						
16	ครูผู้จัดกิจกรรมแนะแนวให้ความสนใจนักเรียนอย่างเท่าเทียมกัน						
17	ครูผู้จัดกิจกรรมชุมนุมให้กำลังใจแก่นักเรียนในการเรียนและการสร้างผลงาน						
18	โรงเรียนจัดห้องเรียนให้มีอากาศถ่ายเทสะดวก						
19	ห้องเรียนมีสภาพและบรรยากาศเหมาะสมกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน						
20	ภายในห้องเรียนสะอาด น่าเรียน						
21	ห้องที่ใช้จัดกิจกรรมชุมนุมรองรับนักเรียนไม่เพียงพอ						
22	สถานที่ในการใช้จัดกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี มีความปลอดภัย						
23	ภายในห้องเรียนจัดโต๊ะเก้าอี้อย่างเป็นระเบียบเรียบร้อย						
24	ภายในห้องเรียนจัดป้ายนิเทศทางวิชาการไว้อย่างสวยงาม						
25	ภายในห้องเรียนมีแสงสว่างไม่เพียงพอ						

ขอขอบคุณนักเรียนที่เสียสละเวลาตอบแบบสอบถามฉบับนี้
 ขอให้นักเรียนตรวจสอบว่าตอบแบบสอบถามครบถ้วนหรือไม่ เพื่อความสมบูรณ์
 ของข้อมูลในการนำไปใช้ประโยชน์ในการวิจัย

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

- 1.อาจารย์ ดร. ภิญญาพันธ์ ร่วมชาติ ภาควิชาจิตวิทยา คณะมนุษยศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- 2.อาจารย์วิบูลย์ ศรีโสภณ ศึกษาพิเศษชำนาญการพิเศษ
สำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษา
ลพบุรี เขต 1
- 3.ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประทุม ศรีรักษา ข้าราชการบำนาญ/อาจารย์พิเศษ
คณะมนุษยศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	นางสาวจารุณี จันทร์เจริญ
วันเดือนปีเกิด	28 ตุลาคม 2522
สถานที่เกิด	สระบุรี
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	18 หมู่ 4 ตำบลสร้างไศก อำเภอบ้านหมอ จังหวัดสระบุรี
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	ครูแนะแนว
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนวินิตศึกษา ในพระราชูปถัมภ์ฯ
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2537	มัธยมศึกษาตอนต้น จาก โรงเรียนบ้านหมอ “พัฒนานุกูล”
พ.ศ. 2540	มัธยมศึกษาตอนปลาย จาก โรงเรียนสระบุรีวิทยาคม
พ.ศ. 2544	ศึกษาศาสตรบัณฑิต (จิตวิทยาและการแนะแนว) จาก มหาวิทยาลัยศิลปากร
พ.ศ. 2555	วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์) จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ